605

ಶ್ರೀಮನ್ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಸಪ್ತಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ
ಪ್ರಕಟಣೆ

ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರ

ಮೂಲ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯಸಹಿತ

ಅನುವಾದ :

ಡಿ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರ್

★

ಪ್ರಕಟಣೆ :

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಸಭಾ (ರಿ), ಮೈಸೂರು-4

1968

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ

ಬೆಲೆ : ರೂ. 1-50

ಮುದ್ರಕರು :

ಪಂಡಿತ್ ಕೆ. ಎಸ್. ವರದರಾಜಯ್ಯಂಗಾರ್

ಶ್ರೀಕಾಂತ ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್,

561, ರಾಮಚಂದ್ರ ಅಗ್ರಹಾರ, ಮೈಸೂರು – 4

ಅಭಯ ಪ್ರದಾನಸಾರ

ಪೀಠಿಕೆ

ಏಳುಭಯ ಬೇಡೆಲೆ ವಿಭೀಷಣ
ಕೇಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಂತೆ ನಿನ್ನನು
ಕಾಂಬೆ ದಶರಥನಾಣೆ ತೊರೆ ಚಿಂತೆಯನು ನೀನೆಂದು |
ಮೌಳಿಯನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕರುಣೆಯ
ತೋರುತಲಿ ಶರಣಾಗತಾರ್ತನ
ತೋಳಿನಲಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಬಳಿಕಾ ವಿಭೀಷಣನ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಹು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಕಥಾಭಾಗ. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಹೆಸರನ್ನು ,ಕೇಳದವರು ಅತಿ ವಿರಳ. ಆದರೂ ಅದರ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಬಹಳ ಜನರಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣವು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಿನಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರ ತತ್ವವನ್ನೋ, ಕಥೆಯನ್ನೋ, ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವನ್ನೋ, ಶಬ್ದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನೋ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆ. ಇದು ಮೊದಲು ಗೀತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ವೀಣಾವಾದನ ಸಮೇತ ಮಧುರ ವಾಗಿ ಗಾನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಅಮಿತಾನಂದ ಹೊಂದಿದರು. ಅನಂತರ ಇದು ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಯಾಗಿ, ಆದರ್ಶ ಕಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು. ಕಥಾನಾಯಕನು, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ, ಪವಿತ್ರಾತ್ಮನೂ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವತಾರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಇಂತಹ ಮಹಾ ಪುರುಷನ ದಿವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಾದ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥವೂ, ನಿತ್ಯ ಪಾರಾಯಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ಗ್ರಂಥವೂ ಆಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು.

ಕೊನೆಗೆ ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಇತಿಹಾಸವಾದುದಲ್ಲದೆ, ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಆದರ್ಶ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ, ಇನ್ನಾವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿಲ್ಲ. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸದ್ವೃತ್ತಿ, ಧರ್ಮ, ನ್ಯಾಯಪರತೆ, ದೈವಭಕ್ತಿ, ಕರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ–ಇತ್ಯಾದಿ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವಗಳು ನೆಲಸಿದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಪಟ್ಟರೆ, ಅಂತಹವನಿಗೆ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದು. ಈ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅವನು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿ, ಆದರ್ಶ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ರಾಮಾಯಣವು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ 'ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ' "ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ" "ಅತಿಥಿ ದೇವೋ ಭವ" "ಸತ್ಯಂ ವದ" "ಧರ್ಮಂ ಚರ" ಇತ್ಯಾದಿ ವೇದಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ, ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ, ಸಕಲ ಮಾನವರಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾದ ಉಕ್ತಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು ವರ್ತಿಸಿ, ಧರ್ಮಾಚರಣೆಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ, ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ, ಎಲ್ಲ ದೇಶಕ್ಕೂ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ರಾಮಾಯಣವು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ, ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವಮಾನವರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಕಾವ್ಯವಾದ ರಾಮಾಯಣಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಶ್ವಕವಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರರೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು "ರಾಮೋ ವಿಗ್ರಹವಾನ್ ಧರ್ಮಃ" "ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮಃ" ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪ, ಪಿತೃವಾಕ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆ, ಸೀತಾದೇವಿಯ ಪತಿನಿಷ್ಠೆ, ಭರತಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸೋದರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಶಬರಿ ಗುಹ ಇವರುಗಳ ಆತ್ಮನಿವೇದನ, ಆಂಜನೇಯನ ಅಪ್ರತಿಮ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ, ವಿಭೀಷಣನ ಶರಣಾಗತಿ—ಇವೆಲ್ಲವೂ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಇವು ಮಾನವನನ್ನು ಧರ್ಮಾನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿರತನಾಗುವಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. "ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದರ್ಶನಃ" ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ಶರಣಾಗತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಹಾ ಗ್ರಂಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಅಥವ ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯೆ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಪಾದೇಯವಾದ ವಿಶ್ವಧರ್ಮ. ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಧರ್ಮವು ರಾಮಾಯಣ ದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಇನ್ಯಾವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಂಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಪತ್ತಿ ವಿದ್ಯೆ ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಶರಣಾಗತಿ, ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದ ಋಷಿಗಳ ಶರಣಾಗತಿ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವನ ಶರಣಾಗತಿ, ಸುಂದರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜಟೆಯ ಶರಣಾಗತಿ, ಯುದ್ಧಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನ ಶರಣಾಗತಿ-ಇವುಗಳು ಪ್ರಪತ್ತಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಶದಪಡಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಮಾ ಯಣವು ಶರಣಾಗತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂದೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕರು, ರಾಮಾಯಣದ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿಯ ಕಥಾ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು "ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಸಾರ" ಎಂಬ ಮಣಿಪ್ರವಾಳ ರಹಸ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಶರಣಾಗತಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ, ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಪತ್ತಿ ಧರ್ಮದ ರೂಪುರೇಖೆಗಳನ್ನೂ, ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಅಗತ್ಯವನ್ನೂ, ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿ, ಬಹು ಅದ್ಭುತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ವಿಶದೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರವು ಸರ್ವಾದರಣೀಯ ಗ್ರಂಥ ವಾಗಿದೆ.

ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷಣನು, ಅಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ತಕನಾದ ರಾವಣನ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ರಾವಣನ ಪಾಪಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಖಂಡಿತ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ನಾಲ್ವರು ಮಂತ್ರಿ ಗಳೊಡನೆ ಶ್ರೀರಾಮನಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು "ಎಲೈ ! ವಾನರವೀರರೇ ! ನಾನು ವಿಭೀಷಣನು, ಲಂಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಸ್ತ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ ಬಂಧುಬಳಗ ವನ್ನೂ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತನಾಗಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ದಯಮಾಡಿ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆ ತಿಳಿಸಿ" ಎಂದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೇಡುವನು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಸಂಬಂಧವೇ ತನಗೆ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು, ಶ್ರೀರಾಮ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ವಿಭೀಷಣನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸು ವನು. "ಅಯ್ಯಾ ! ಮಹಾತ್ಮರೇ ! ಶ್ರೀರಾಮನು ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯನು ರಘುಕುಲೋತ್ತಮನು ! ಮಹಾತ್ಮನು ! ಅವನನ್ನು ಶರಣುಹೋಗಲು ವಿಭೀಷಣನಾದ ನಾನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ನೀವುಗಳು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ತಿಳಿಸಿ. ಅಯ್ಯಾ ! ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಶರಣಾಗತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನೀವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯದ ಕೀರ್ತಿ ಬರುವುದು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನೀವು ನಿಧಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನೇ ನೇರವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಡ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕುಂದಲ್ಲವೇ ? ನಾನು ರಾವಣ ನಂತೆ ಪ್ರತಿಕೂಲನಲ್ಲ. ಶರಣಾಗತನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಆನುಕೂಲ್ಯವು ಚಂಚಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ. ನಾನು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ, ಶರಣಾಗತ ನಾಗಿದ್ದರೆ,ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ? ಅಂತಹ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡದೆ, ನಾನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಡೀ ಲೋಕವನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ, ನಾನೊಬ್ಬ ಬಾರ ವಾಗುವೆನೇ ? ಇಲ್ಲಿ, ನಾನು ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮ ನಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ತಿಳಿಸಿ" ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಬೇಡಿದನು.

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಗ್ರೀವನು ವಿಭೀಷಣನು ಶತ್ರುಪಕ್ಷ ದವನು, ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವನೋ ತಿಳಿಯದು. ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನಂಬ ಬಾರದು. ರಾವಣನ ಗೂಢಚಾರನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಅವನು ವಧಾರ್ಹ, ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಉಳಿದ ವಾನರ ವೀರರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿರೋಧವಾಗಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವರು. ಆದರೆ ಆಂಜನೇಯನು ಮಾತ್ರ ಮೃದುವಾದ, ಇಂಪಾದ, ಅರ್ಥಯುತವಾದ

ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವನು "ಎಲೈ, ದಶರಥ ಕುಮಾರನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮನೇ! ನೀನು ಮಹಾ ಚತುರನು. ಮಹಾ ಕುಶಲನು. ಎಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದವನು. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ್ದೀಯೇ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗೌರವ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನೀನು ನಮ್ಮ ಸಲಹೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಅಷ್ಟೇ. ಈ ವಾನರವೀರರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಸಲಹೆ ಇತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಅವನು ಬಂದಿರುವ ದೇಶ ಕಾಲಗಳೆರಡೂ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ವಿಭೀಷಣನು ಮಹಾತ್ಮ. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದೊರಕಿದ ಮಿತ್ರ. ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೇ ಅವನು ಕಪಟಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಂಬ ಬಹುದು. ಅವನು ದೋಷಿಯಾಗಿದ್ದರೆ,ಇಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ, ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲನೇ? ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ನೀನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ನಿನ್ನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಅವನು ಶರಣಾಗತನಾಗಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದನು.

ಆಂಜನೇಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಗೊಂಡನು. ವಾನರ ವೀರರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವನು. "ಎಲೈ, ವಾನರವೀರರೇ! ನೀವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಃಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು. ಯಾರು ಬಂದು "ಶರಣು" ಎಂದರೂ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಖಂಡಿತ ಬಿಡೆನು. ಮಿತ್ರನಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇವನಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದ್ದರೂ, ಶರಣ್ಯನಾಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ಮಾಯವಾಗುವುವು. ರಾವಣನಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶಮಾಡಿ, ಹನುಮಂತನ ವಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದವನು ಇವನು. ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವನು. ಅಯ್ಯಾ! ಶೂರರೇ! ಕೇಳಿ? ಪ್ರಾಣಭೂತಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನಾದರೂ, ಅರ್ಧ ದೇಹದಂತಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟೇನು? ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು ಖಂಡಿತ ದೂರಮಾಡಲಾರೆ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ವಿಭೀಷಣನು ದುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೆ ವಂಚಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೆ, "ಶರಣು" ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಹೇಳಿದನೋ, ಆಗ ಅವನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ಅದು ನನ್ನ ಮತ ಮತ್ತು ವ್ರತ. ಹೇ! ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜಾ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾರಿವಾಳವು

ತನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶತ್ರುವಾದ ಬೇಡನನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿತೇ? ಶರಣಾಗತನಾದ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವನು ಶರಣು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ರಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಂತಹ ತಿರ್ಯಗ್ಜಂತುವಿಗಿಂತ ನಾವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕೇ? ಹೀಗಿರುವಾಗ ವಿಭೀಷಣನು ನಮಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶತ್ರುವೇನಲ್ಲ. ಶತ್ರುವಿನ ತಮ್ಮ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಶತ್ರುವಾದ ರಾವಣನೇ ಬಂದು ಶರಣು ಎಂದರೆ, ನಾವು ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಸುಗ್ರೀವರಾಜಾ! ವ್ಯಾಘ್ರವಾನರ ಸಂವಾದವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ? ಒಂದು ಕಪಿಯು, ಮಹಾಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದವನನ್ನು ಶರಣು ಎಂದಮೇಲೆ ರಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ, ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿರುವಾಗ, ರಘುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾವು, ಅವರಿಗಿಂತ ಹಿಂದುಳಿಯಬೇಕೇ? ದಶರಥರಾಜನ ಮಗನಾಗಿ, ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ, ಮಹಾ ಯೋಗಿಯಾದ ಜನಕರಾಜನ ಅಳಿಯನಾಗಿ, ಮರೆಹೊಕ್ಕವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೋಕನಿಂದಿತಕಾರ್ಯ ಇನ್ನೊಂದುಂಟೇ? ವಿಭೀಷಣನಲ್ಲಿ ಏನೇ ದೋಷವಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಅವನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲೇಬೇಕು. ವಿಭೀಷಣನು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧನಾಗಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬೇಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕಾದುದು ಧರ್ಮ. ಎಲೈ! ಕಪಿಶ್ರೇಷ್ಠರೇ! ಯಾರಾದರೂ ಸರಿಯೇ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಒಂದುಸಲ "ನಾನು ನಿನ್ನ ಶರಣು ಹೊಂದಿದೆನು ಎಂದು" ಯಾಚಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಂತಹವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಅಭಯ ನೀಡುವೆನು. ಇದೇ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ. ಹೇ! ಸುಗ್ರೀವ ರಾಜಾ! ವಿಭೀಷಣನು ಬೇಡಿರುವುದನ್ನು ಮೊದಲು ನೀನೆ ಕೇಳಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಅಭಯ ಕೊಟ್ಟಾಗಿದೆ. ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಸುಗ್ರೀವನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ, ವಿಭೀಷಣನ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ತಾನೂ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಂದೆ ಬಂದು, ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ತೀರ್ಥ ತರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಲಂಕಾರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿದನು. ಇದೇ ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರದ ಕಥಾ ಸಾರಾಂಶ.

ಇಂತಹ ಶರಣಾಗತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕರು ನ್ಯಾಸತಿಲಕವಲ್ಲಿ ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉಕ್ತ್ಯಾ ಧನಂಜಯ ವಿಭೀಷಣ ಲಕ್ಷ್ಯಯಾ ತೇ
ಪ್ರತ್ಯಾಯ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮುನೇ ರ್ಭವತಾ ವಿತೀರ್ಣಂ ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ವರಂ ತದನುಬಂಧಮದಾವಲಿಪ್ತೇ
ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಸೀದ ಭಗವನ್ ! ಮಯಿ ರಂಗನಾಥ !॥

"ಹೇ ! ಭಗವನ್ ! ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನೀನು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ವಿಭೀಷಣನನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾತನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ವರದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಆ ಮಹಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಬಂಧವು ನನಗೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಗರ್ವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ದಾಸನಾದ ನನ್ನ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುವೆನು."

ಇಲ್ಲಿರುವ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಪರಮಾತ್ಮನು ಅರ್ಜುನನಿಗೂ, ವಿಭೀಷಣನಿಗೂ ಎರಡು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುವಾಗ, ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವಚನ ತಕ್ಷಣ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. "ಮಾತೇಽಭೂದತ್ರ ಸಂಶಯಃ" ಅನೃತಂ ನೋಕ್ತ ಪೂರ್ವಂ ಮೇ ನ ಚ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಕದಾಚನ, "ರಾಮೋ ದ್ವಿರ್ನಾಭಿ ಭಾಷತೇ" "ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ, ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ""ಸರ್ವ ಧರ್ಮಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ, ಅಹಂ ತ್ವಾ ಸರ್ವ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಶುಚಃ" ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶರಣಾಗತಿ ಪರವಾದ ಪರ ಮಾತ್ಮನ ಉಕ್ತಿಗಳು. ಶ್ರೀ ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾ ಚಾರ್ಯರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ತನಗೆ ಮೋಕ್ಷ ದೊರಕು ವುದೆಂದು ಹೇಗೆ ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಚೇತನನೂ, ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಶರಣಾಗತಿಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯ

ಬೇಕೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿಯ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ. ಇಂಥಹ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶದೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರದ ಅನುವಾದವನ್ನು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾರಾಜಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲಾ ವಿಶ್ರಾಂತ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ವಿದ್ವಾನ್, ನೀಲತ್ತಹಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸರಿ ಪಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವೆಂಕಟಾಚಲಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು, ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮುದ್ರಣದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೃಪೆ ಇಟ್ಟು ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬರುವ ಹಣವನ್ನು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಸಭೆಯ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಜಮಾ ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾ ದೇಶಿಕರ ಮುಂದಿನ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಉದಾರ ಸಹಾಯ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರಿಗೂ ಲೇಖಕನು ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುವನು. ಇವರಿಗೆ, ಶ್ರೀ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವು ಉಂಟಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುವನು.

ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕರ ಸಪ್ತಮ ಶತಮಾನ ಮಹೋತ್ಸವ ವನ್ನು ಕೀಲಕ ಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವೀಜ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿ ಬುಧವಾರ ತಾ॥ (೨-೧೦-೬೮) ರಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಬಹು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸ ಲಾಯಿತು. ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಪ್ರಕಟ ವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಉತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನಸಾರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಚಯುವನ್ನು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ದೊರಕಿದುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ಡಿ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರ್
ತಾ॥ 5-1-1969

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ರಾಮಾಯ ರಾಮಭದ್ರಾಯ ರಾಮಚಂದ್ರಾಯ ವೇಧಸೇ ।
ವೇಧಸೇ ರಘುನಾಥಾಯ ಸೀತಾಯಾಃ ಪತಯೇ ನಮಃ ॥

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ರಾಮಾನುಜದಯಾಪಾತ್ರಂ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಭೂಷಣಂ ।
ಶ್ರೀಮದ್ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಂ ವಂದೇ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕಂ ॥

|| ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ ||

|| ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ ||

ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರಂ

ಶ್ರೀಮಾನ್ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಃ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಕೇಸರೀ ।
ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯೋ ಮೇ ಸನ್ನಿಧತ್ತಾಂ ಸದಾ ಹೃದಿ ॥
ರಾಮಾನುಜದಯಾಪಾತ್ರಂ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಭೂಷಣಂ ।
ಶ್ರೀಮದ್ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಂ ವಂದೇ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕಮ್ ॥

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿ ಎಂಬ ಘಟ್ಟವು ಉಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಸಿಂಹರೂ ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರರೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ, ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕರು, ಪರಮಾತ್ಮನ ಉಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿಗಳು ಅಡಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತವಾದ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನಸಾರ ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ, ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಅವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವನಾದ ಶ್ರೀರಂಗ ನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಂಗಳಾಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಕ್ಕೂ, ಶಿಷ್ಯರ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೂ, ಈರೀತಿ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರೂ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆಯೇ ವರ್ತಿಸಿ ಶ್ರೇಯೋಭಾಗಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿ, ಗ್ರಂಥರಚನೆಯನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಯತ್ಯಾಶ್ರಿತಸಂತ್ರಾಸ ಧ್ವಾಂತವಿಧ್ವಂಸನೋದಯಃ ।
ಪ್ರಭಾವಾನ್ಸೀತಯಾ ದೇವ್ಯಾ ಪರಮವ್ಯೋಮಭಾಸ್ಕರಃ ॥ ೧ ॥
ಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಪದನೇ ಪುಂಸಾಂ ಪೌನಃಪುನ್ಯಂ ನಿವಾರಯನ್ ।
ಹಸ್ತಶ್ರೀರಂಗಭರ್ತುರ್ಮಾಮವ್ಯಾದಭಯಮುದ್ರಿತಃ ॥ ೨ ॥

ಪ್ರಪನ್ನರಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಚರಣಾರವಿಂದವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಮಹನೀಯರುಗಳಿಗೆ, ಈ ಸಂಸಾರ ಭಯದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿಯೂ, "ಅನನ್ಯಾ ಹಿ ಮಯಾ ಸೀತಾ ಭಾಸ್ಕರೇಣ ಪ್ರಭಾ ಯಥಾ" ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಪ್ರಭೆಯೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಕೂಡಿರುವನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸೀತಾದೇವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠನಾಥನು ಆಶ್ರಿತರ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ತಾಳಿ, ಚೇತನರಿಗುಂಟಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವನು. ಅವರು ಶರಣಾಗತಿರೂಪವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಕಿಂಕರರಾಗಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನು.

ಪ್ರಕೃತ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ರಾವಣವಧಾರ್ಥವಾಗಿ, ಶ್ರೀರಾಮನ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ, ಸಾಧುಸಂರಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ದುಷ್ಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ರಾವಣವಧವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಪ್ರಾಕೃತ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಜಯತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು, ಅಂತಹ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ.

ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಂಗಳಾಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನು ಧರಿಸಿರುವ ಅಭಯ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ

ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಕಸ್ಮೈಚನ ಭವತು ನಿಷ್ಕಿಂಚನಜನ ಸ್ವಯಂ ರಕ್ಷಾ ದೀಕ್ಷಾಸಮಧಿಕಸಮಿಂಧಾನಯಶಸೇ । ಸುರಾಧೀಶಸ್ಯೈವ ರಕ್ಷಣಕುಪಿತ ಶಾಪಾಯುಧವಧೂ ದೃಷತ್ತಾ ದುರ್ಜಾತ ಪ್ರಶಮನಪದಾಮ್ಭೋಜರಜಸೇ॥

ಶೋಕನ್ತವಿರ್‌ಕ್ಕುಮ್ ಶುರುತಿಪ್ಪೊರುಳೊನ್ರು ಶೊಲ್ಲುಕಿನ್ರೇ
ನಾಕನ್ತನಕ್ಕುಮಿರಾಕ್ಕತರ್‌ಕ್ಕುಮ್ ನಮುಕ್ಕುಂ ಶರಣಾಮ್

ರುವ ದಿವ್ಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ ಚೇತನರುಗಳಿಗೆ, ಜನ್ಮಾಂತರ ಸುಕೃತದಿಂದ ಅವರು ನಡೆಸುವ ಶರಣಾಗತಿ ಎಂಬ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲ ವೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಇದು (ಈ ಅಭಯವು) ಸೂಚಿಸುವುದು ಇದರಿಂದ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ಪ್ರಾಪ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿತ್ಯ ಕೈಂಕರ್ಯ ರೂಪ ಮೋಕ್ಷವು ತಪ್ಪದೆ ದೊರಕುವುದೆಂದೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡುವುದು.

ಅಕಿಂಚನರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರ ರಕ್ಷಣಾದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನಾಗಿಯೇ ವಹಿಸಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ಆಶ್ರಿತ ಸಂರಕ್ಷಣವೆಂಬ ಕೀರ್ತಿಯು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವನು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಕಾಮಾತುರನಾಗಿ ಗೌತಮರ ಪತ್ನಿ ಅಹಲ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿ ಶಾಪಾಯುಧರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾದ ಗೌತಮರ ಶಾಪರೂಪ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತಾನು ಪಾತ್ರನಾದುದಲ್ಲದೆ, ಅಹಲ್ಯೆಗೂ ಈ ನಿಮಿತ್ತ ಶಿಲಾರೂಪ ಒದಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ದಿವ್ಯ ಚರಣಾರವಿಂದದ ಧೂಳಿಯಿಂದ, ಅಹಲ್ಯಾ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ದುರದೃಷ್ಟವಿನಾಶಕವಾದ ದಿವ್ಯ ಚರಣಾರ ವಿಂದವುಳ್ಳ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಅಸಮಾನವಾದ ವೇದಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಇತಿಹಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿವೆ. ಇಂದ್ರನ ಮಗ ನಾದ ಜಯಂತನು, ಅಸಾಧಾರಣ ಕಾಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪರ ಮಾತ್ಮ ರೂಪ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪತ್ನಿ ಸೀತಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತರ ಅಪಚಾರ

ಆಕಂಡರ್ಲ ಮಕನಾಕಿಯವಾವಲಿಪ್ಪೆರಿಯತೋ೯ರ್
ಕಾಕಮ್ಪಿೞ್ತ್ತಿಡಕ್ಕಣ್ಣೞಿವೇಶೇಯ್ದ ಕಾಕುತ್ಥನೇ ॥೧೫॥

ಒರುಕ್ಕಾಲೇ, ಶರಣಾಹವಡೈಕಿನ್ರಾರ್ಕ್ಕುಮ್ ಮುನಕ್ಕಡಿಮೈಯಾಕಿನ್ರೇ ನೆನ್ಗಿನ್ರಾರ್ಕುಮ್, ಅರುಕ್ಕಾತೇಯನೈವರ್ಕ್ಕು ಮನೈವರಾಲುಮ್ ಲಂಜೆ ಲೆನ್ರರುಳ್ ಕೊಡುಪ್ಪನಿತುತಾನೋದುಮ್, ಇರುಕ್ಕಾಲುಮೆೞ್ನ್ಮನಿವರ್ ನಿನ್ನೈ ವಿನಾಲುಮಿವ್ವೈಯರಿವಾರ್ ಶೆಯಲುಡನೆನ್ನಿ ಶೈವಿನಾಲುಮ್, ನೆರುಕ್ಕಾತನೀಳ್ ವಿರತ ಮೇನಕ್ಕೋನೆನ್ರು ನೆರಿಯುಯ್ರೈತ್ತಾರ್ ನಿಲೈಯು ಣರ್ನ್ದುನಿಲೈಪ್ಪೆತ್ತೋಮೇ ॥ ೩ ॥

ಪಟ್ಟಾಗ, ಅಂತಹ ಮಹಾಪರಾಧಿಯೂ ಕೂಡ ಬದುಕಿ ಬಾಳಲಿ ಎಂಬ ಮಹಾ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ಅವನ ಒಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಾರೂಪವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀರಾಮನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ, ನಮಗೂ ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವನು. ಇದರಿಂದ, ಪ್ರಪನ್ನರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು, ಪರಮಾತ್ಮನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ವಹಿಸದೆ, ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂಬುದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲ ಸೇವೆ ಎಂದೂ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು.

ಒಂದೇ ಸಲ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರಿಗೂ, ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರ ನಾಗಿರುವೆನು ಎನ್ನುವವರಿಗೂ, ಹೆದರಬೇಡ ಕೃಪೆಮಾಡುವೆನು ಎಂಬುದು ಪರಮಾತ್ಮನ ದೀರ್ಘ ವ್ರತಾಚರಣೆ. ಈ ಮಹಾವ್ರತದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ, ಅನುಷ್ಠಾನಪರರೂ ಆದ ಮುನಿಗಳು ಯೋಗಿಗಳು ಬಹು ವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸೆಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಶರಣಾಗತಿದೀಕ್ಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದೆವು.

ಪ್ರಬಂಧಾವತಾರಃ

"ಪರಿತ್ರಾಣಾಯ ಸಾಧೂನಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ಚ ದುಷ್ಕೃತಾಮ್।
ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಾಯ ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ"

ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್ ಒರು ತ್ರೇತಾಯುಗತ್ತಿಲೇ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ತ್ತಿರುಮಹನಾಯವತರಿತ್ತ ಕಾಲತ್ತಿಲೇ ಶ್ರೀವಾಲ್ಮೀಕಿಭಗವರ್ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನಾನ ಶ್ರೀನಾರದಭಗವಾನ್ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಇವ್ವವತಾರ ವೃತ್ತಾಂತತ್ತೈ ಸಂಕ್ಷೇಪೇಣಶ್ರವಣಮ್ಪಣ್ಣಿ

"ಮಚ್ಛಂದಾದೇವ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಪ್ರವೃತ್ತೇಯಂ ಸರಸ್ವತೀ ಎನ್ಗಿರ ಪಡಿಯೆ ಸರಸ್ವತೀವಲ್ಲಭ ನಾನ ಬ್ರಹ್ಮಾವಿನುಡೈಯ ಪ್ರಸಾದತ್ತಾಲೇ ಪ್ರವೃತ್ತಮಾನ ದಿವ್ಯಸಾರಸ್ವ ತತ್ತೈ ಯುಡೈಯನುಮಾಯ್

"ರಹಸ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಕಾಶಂ ಚ ಯದ್ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ।
ರಾಮಸ್ಯ ಸಹ ಸೌಮಿತ್ರೇ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥
ವೈದೇಹ್ಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಯದ್ವೃತ್ತಂ ಪ್ರಕಾಶಂ ಯದಿ ವಾ ರಹಃ।
ತಚ್ಚಾಪ್ಯವಿದಿತಂ ಸರ್ವಂ ವಿದಿತಂ ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥
ನ ತೇ ವಾಗನೃತಾ ಕಾವ್ಯೇ ಕಾಚಿದತ್ರ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥"

ಎನ್ರು ಬ್ರಹ್ಮಾವಾಲೇ ದತ್ತವರನುಮಾಯ್

---

1. ಪ್ರಬಂಧಾವತಾರ

ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಶರಣಾಗತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಾಯಿಕವಾದ, ಶರಣಾಗತಿ ವೇದವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ ದಿವ್ಯ ಗ್ರಂಥವು ಅವತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಣ, ದುಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮೋದ್ಧರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಯುಗ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪ. ಇದರಂತೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕುಮಾರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರರಾದ ನಾರದಮಹರ್ಷಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅವತಾರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಕೇಳಿದನು. ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತೀ ವಲ್ಲಭನಾದ

"ಹಸಿತಂ ಭಾಷಿತಂ ಚೈವ ಗತಿರ್ಯಾ ಯಚ್ಚ ಚೇಷ್ಟಿತಂ ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ಧರ್ಮವೀರ್ಯೇಣ ಯಥಾವತ್ಸಂಪ್ರಪಶ್ಯತಿ ॥"
ಎನ್ಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಧರ್ಮವೀರ್ಯ ಪ್ರಸೂತಮಾನ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸಾಲೇ ಇವ್ವವತಾರ ವೃತ್ತಾಂತತ್ತೈ 'ಪಾಣಾವಾಮಲಕಂ ಯಥಾ' ಎನ್ನುಂಪಡಿ ನಿರವಶೇಷಮಾಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿತ್ತು

"ದಶೇಂದ್ರಿಯಾನನಂ ಘೋರಂ ಯೋ ಮನೋರಜನೀಚರಂ ।
ವಿವೇಕಶರಜಾಲೇನ ಶಮಂ ನಯತಿ ಯೋಗಿನಾಂ ॥"

ಎನ್ನಿರ ಪಡಿಯೇ ಮುಮುಕ್ಷುವುಕ್ಕು ಪರಮೋಪಕಾರಕಮಾನ ಇವ್ವವತಾರ ರಹಸ್ಯತ್ತೈ, ವೆಳಿಯಿಟ್ಟು ಲೋಕತ್ತೈ, ಉಜ್ಜೀವಿಪ್ಪಿಪ್ಪದಾಹ ತನ್ಕರುಣೈಯಾಲೇ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಯ್

"ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಾಭ್ಯಾಂ ವೇದಂ ಸಮುಪಬ್ರುಂಹಯೇತ್ ।
ಬಿಭೇತ್ಯಲ್ಪಶ್ರುತಾದ್ವೇದೋ ಮಾಮಯಂ ಪ್ರತರಿಷ್ಯತಿ ॥"
ಎನ್ಗಿರ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥತ್ತೈ ಅನುಸಂಧಿತ್ತುಕ್ಕೊಂಡು ವೇದೋಪಬ್ರುಂಹಣ

ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸಮಸ್ತ ವಾಂಗ್ಮಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮರ ಸಮಸ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ, ಭಾಷಣ, ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದನು. ಹೀಗೆ,ಶ್ರೀವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ತಪೋಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೂ ಈ ಅವತಾರ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅಂಗೈ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯಂತೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಪರಮೋಪಕಾರಕವಾದ ಈ ಅವತಾರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ ಲೋಕೋಜ್ಜೀವನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರು. ಇಂತಹ ಮಹಾ ದಯಾಪೂರಿತವಾದ ಪ್ರವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವಿದ್ದವು. ವೇದೋಪಬ್ರುಂಹಣವಾದ ಇತಿಹಾಸದ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು,ವೇದೋಪಬ್ರುಂಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಅಲ್ಪಜ್ಞರಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಪಜ್ಞರಿಂದ ವೇದಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಅಪಾರ್ಥಗಳ ನಿರೂಪಣ ರೂಪವಾದ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಸಾಪೇಕ್ಷರಾನ ಅಲ್ಪಶ್ರುತರ್ ಪಕ್ಕಲಿರುಕ್ಕತ್ತಾಲುಂ ಅವರ್ಕೈಪ್ಪತ್ತ ವೇದಂಗಳುಕ್ಕುಂಡಾನ ಪ್ರತಾರಣ ಭಯತ್ತೈ ಶಮಿಪ್ಪಿಕ್ಕೈಕ್ಕಾಕವುಂ "ಪುಣ್ಯಂ ವೇದೈಶ್ಚ ಸಂಮಿತಂ" ಎನ್ಗಿರ ಪಡಿಯೇ ನಾಲು ವೇದಂಗಳುಂ ಒರು ತಟ್ಟಿಲುಂ ತಾನೊರು ತಟ್ಟಿಲು ಮಾಕ ನಿರ್ಕಿರ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ಮಾಕಿರ ಪ್ರಬಂಧತ್ತೈಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದು,

"ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಕೋನ್ವೇತತ್ ಪ್ರಯುಂಜೀಯಾದಿತಿ ಪ್ರಭುಃ" ಎನ್ಕಿರಪಡಿಯೇ. ಆರೈಕ್ಕೊಂಡಿಪ್ರಬಂಧತ್ತೈ ಪ್ರವರ್ತಿಪ್ಪಿಕ್ಕಕ್ಕಡವೋ ಮೆನ್ರು ಚಿಂತಿತ್ತ ಸಮಯತ್ತಿಲೇ ಕುಶಲವರ್ ವಂದು ಪಾದೋಪಸಂಗ್ರಹಣಂ ಪಣ್ಣ,

"ತೌ ತು ಮೇಧಾವಿನೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವೇದೇಷು ಪರಿನಿಷ್ಠಿತೌ ।
ವೇದೋಪಬೃಂಹಣಾರ್ಥಾಯ ತಾವಗ್ರಾಹಯತ ಪ್ರಭುಃ ॥"

ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಉಚಿತಾಧಿಕಾರಿಮುಖತ್ತಾಲೇ ಉಪಬೃಂಹಣರೂಪಮಾನ ಇಪ್ರಬಂಧತ್ತೈ ಪ್ರವರ್ತಿಪ್ಪಿತ್ತಾರ್ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮೋಧಿಕಾರಃ

ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣವೆಂಬ ಈ ದಿವ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಯಾರ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದೆಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಹು ಮೇಧಾವಿಗಳಾಗಿಯೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿಯೂ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದ ಕುಶಲವರನ್ನು ಕಂಡು ಅವರೇ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಮೂಲಕ ವೇದೋಪಬೃಂಹಣವಾದ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು.

ಪ್ರಬಂಧಾವತಾರ ಮುಗಿಯಿತು

2. ಅಥ ಪರತತ್ವ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ಇಪ್ರಬಂಧತ್ತಿಲ್ ಪಣ್ಣುಕಿರ ಬಹು ವಿಧಂಗಳಾನ ವೇದೋಪ ಬೃಂಹಣಂಗಳಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮಾನ ಉಪಬೃಂಹಣಂ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರಾದಿಗಳಿಲ್ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ ಸರ್ವ ಶರಣ್ಯಪರತತ್ವ ವಿಷಯಮಾಯುಂ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಮಾನ ಶರಣಾಗತಿರೂಪ ಪರಮಹಿತ ವಿಷಯಮಾಯುಂ ಇರಂಡುವಹೈಯಾ ಯಿರುಕ್ಕಂ

ಅತಿಲ್ ಸರ್ವ ಶರಣ್ಯಮಾನ ಪರತತ್ವತ್ತೈ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಕ್ಕುಮಿಡತ್ತಿಲ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೈಪ್ಪತ್ತ ಸಮರೆನ್ನುಂ, ಏಕರೆನ್ನುಂ, ಅಧಿಕರೆನ್ನುಂ ಶಂಕಿತ ರಾಯಿರುಪ್ಪಾರಿರುವರುಂಡು. ಅವರ್ಕಳಾರೆನ್ನಿಲ್, ಸರ್ವೇಶ್ವರನುಡೈಯ ಮಗನುಂ ಪೇರನುಂ. ಅವರ್ಕಳಿಲ್ ಪೇರನಾನ ರುದ್ರನಿರ್ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್ ಅಧಿಕನೆನ್ನುಮಿಡತ್ತೈ

---

2. ಪರತತ್ವ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರವು

ವೇದೋಪ ಬೃಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ಉಪ ನಿಷತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶರಣ್ಯನ ಪರತತ್ವ ವಿಷಯವೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಶರಣಾಗತಿರೂಪ ಪರಮಹಿತವಾದ ವಿಷಯವೂ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶರಣ್ಯನ ಪರತತ್ವವನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿ ಸುವಾಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರು ಒಬ್ಬರೆಂದೂ, ಅವನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರೆಂದೂ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವವರು ಇಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಯಾರೆಂದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಮಗನಾದ ಚತುರ್ಮುಖನೂ, ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ರುದ್ರನೂ ಎಂಬುವರು. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ರುದ್ರನಿಗಿಂತ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಅಧಿಕನೆಂಬುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಶುರಾಮನು ತನ್ನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸಿದನು.

ರಾವಣ ವಧಾನಂತರ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು 'ಸ್ವಾಮಿ ! ಕರ್ತೃವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿಯೂ, ದೇವಸಮು ದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನೀನು, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳು ತ್ತಿರುವ ಜನಕರಾಜನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತ

"ಜೃಂಭಿತಂ ತದ್ಧನುರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೈವಂ ವಿಷ್ಣುಪರಾಕ್ರಮೈಃ।
ಅಧಿಕಂ ಮೇನಿರೇ ವಿಷ್ಣುಂ ದೇವಾಸ್ಸರ್ಷಿಗಣಾಸ್ತದಾ॥

ಎನ್ರು ಪರಶುರಾಮ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲೇ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟಾರ್. ರಾವಣ ವಧಾನಂತರಂ ದೇವರ್ಕಳ್ ಪೆರುಮಾಳೈಸ್ತೋತ್ರಂ ಪಣ್ಣುಕಿರಪೋದು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸರ್ವ ದೇವತೈ ಕಳುಡೈಯ

"ಕರ್ತಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಜ್ಞಾನವತಾಂ ವಿಭುಃ।
ಉಪೇಕ್ಷಸೇ ಕಥಂ ಸೀತಾಂ ಪತಂತೀಂ ಹವ್ಯವಾಹನೇ॥
ಕಥಂ ದೇವಗಣಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾತ್ಮಾನಮವಬುಧ್ಯಸೇ।
ಉಪೇಕ್ಷಸೇ ವಾ ವೈದೇಹೀಂ ಮಾನುಷಃ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಯಥಾ॥"

ಎನ್ಕಿರ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲೇ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ ಪರತತ್ವತ್ತೈ ಸ್ಥಾಪಿತ್ತಾರ್, ಅನಂತರಂ ದೇವರ್ಕಳ್‌ತವಿರ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತನಿತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರಂ ಪಣ್ಣುಕಿರವಿಡತ್ತಿಲುಂ, ಯೆದಿರಿಕ್ಕೈ ಯಾಲೇ ವಿಡುತೀಟ್ಟಾನ ಕಣಕ್ಕಿಲೇ "ಅಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ ತ್ವಂ" ಎನ್ರು ಸರ್ವ ವಿಲಕ್ಷಣಮಾನ ಪರಬ್ರಹ್ಮಂ ಪೆರುಮಾಳೆನ್ನು ಮಿಡತ್ತೈಯುಂ

"ತ್ವಂ ತ್ರಯಾಣಾಂ ಹಿ ಲೋಕಾನಾಮಾದಿಕರ್ತಾ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭುಃ।"
ಎನ್ರು ಬ್ರಹ್ಮಲಕ್ಷಣಮಾನ ಜಗತ್ಕಾರಣತ್ವತ್ತೈಯುಂ "ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಶರೀರಂ ತೇ" ಎನ್ರು ಸರ್ವ ಶರೀತ್ತೈಯುಂ "ಅಹಂ ತೇ ಹೃದಯಂ ರಾಮ

ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದೇ ?' ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವರು. ಇದರಿಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಹರ್ಷಿಯು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರತತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅನಂತರ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಅಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ ತ್ವಂ' ಎಂದು ಸರ್ವ ವಿಲಕ್ಷಣನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೇ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಜಗತ್ಕಾರಣತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, 'ಅಹಂ ತೇ ಹೃದಯಂ ರಾಮ' ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಹೃದಯ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪುತ್ರಪರ

ಜಿಹ್ವಾ ದೇವೀ ಸರಸ್ವತೀ" ಇತ್ಯಾದಿಕಳಾಲೇ ಶ್ರೌತ ಪ್ರಯೋಗತ್ತಿಲ್ ಪುತ್ರಪರಮಾನ ಹೃದಯ ಶಬ್ದತ್ತಾಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಾವಿನುಡೈಯ ಕಾರ್ಯತ್ವತ್ತೈಯುಂ, ಮತ್ತುಮುಳ್ಳ ದೈವತ್ತೈಕಳೆಲ್ಲಾಂ ವಿಭೂತ್ಯೇಕದೇಶಮಾನ ಪಡಿಯೈಯುಂ "ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ಚ ತ್ವಾಮಾಹುರ್ದಿವ್ಯಾ ಮಹರ್ಷಯಃ" ಎನ್ರು ಸರ್ವಶರಣ್ಯತ್ವತ್ತೈಯುಂ ಪೇಶಿನಾರ್ ಯಾವನೊರುವರ್ ಬ್ರಹ್ಮಾವೈ ಮುರ್ಪಡ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ಕಿರಾನೆನ್ರು ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರೋಪನಿಷತ್ತಿಲೇ ಅಧೀತಮಾನ ಅರ್ಥತ್ತೈ ಉತ್ತರ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣತ್ತಿಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತನ್ನುಡೈಯ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲೇ ಪೇಶಿನಾರ್. ಎಂಗನೇಯೆನ್ನಿಲ್

"ಸಮಯಸ್ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸ್ವಾನ್ ಲೋಕಾನ್ ಪರಿರಕ್ಷಿತುಂ |
ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯ ಚ ಪುರಾ ಲೋಕಾನ್ ಮಾಯಯಾ ಸ್ವಯಮೇವ ಹಿ||
ಮಹಾರ್ಣವೇ ಶಯಾನೋಽಪ್ಸು ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪೂರ್ವಮಜೀಜನಃ||"

ಎನ್ರು ತೊಡಂಗಿ

"ಪದ್ಮೇ ದಿವ್ಯೇಽರ್ಕಸಂಕಾಶೇ ನಾಭ್ಯಾಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಮಾಮಪಿ |
ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಕರ್ಮ ಸರ್ವಂ ಮಯಿ ನಿವೇಶಿತಂ ||
ಸೋಽಹಂ ಸನ್ನ್ಯಸ್ತ ಭಾರೋಹಿ ತ್ವಾಮುಪಾಸೇ ಜಗತ್ಪತಿಂ |
ರಕ್ಷಾಂ ವಿಧತ್ಸ್ವ ಭೂತೇಷು ಮಮ ತೇಜಸ್ಕರೋ ಭವಾನ್ ||

ವಾಗಿ ಕಾರ್ಯತ್ವವನ್ನೂ, ಇತರ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇವನ ವಿಭೂತಿ ಏಕದೇಶವಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ 'ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ಚ ತ್ವಂ' ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ, ಶರಣಾಗತಿ ರಕ್ಷಕತ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಪರಮಾತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಇತರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಸಿದನೆಂದು ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೇ ಉತ್ತರ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮುಖನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವನು 'ಹೇ! ಭಗವಂತನೇ! ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನೀನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸರ್ವ ಲೋಕವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವಾಗ, ನಿನ್ನ ನಾಭಿ ಕಮಲದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿ

ತತಸ್ತ್ವಮಪಿ ದುರ್ಧರ್ಷ ಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭಾವಾತ್ಸನಾತನಾತ್ ।
ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ವಿಷ್ಣುತ್ವ ಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್ ॥
ಅದಿತ್ಯಾಂ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪುತ್ರೋ ಭ್ರಾತೄಣಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನಃ ।
ಸಮುತ್ಪನ್ನೇಷು ಕೃತ್ಯೇಷು ಲೋಕಸ್ಯಾರ್ಥಾಯ ಕಲ್ಪಸೇ ॥
ಸ ತ್ವಂ ವಿತ್ರಾಸ್ಯಮಾನಾಸು ಪ್ರಜಾಸು ಜಗತೋಽಧುನಾ ।
ರಾವಣಸ್ಯ ವಧಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಮಾನುಷೇಷು ಮನೋದಧಾಃ ॥

ಎನ್ರು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ಪರಮಕಾರಣಮಾನ ಪಡಿಯೈಯುಂ, ತಾನವನುಕ್ಕು ಕಾರ್ಯಭೂತನುಮಾಯ್ ಪರತಂತ್ರನುಮಾಯ್ ತದಧೀನಪದಲಾಭನುಮಾಯಿರುಂದ ಪಡಿಯೈಯುಂ ತಂಗಳ್ ನಡವುಂ ರಾಜವಂಶತ್ತಿಲ್ ನಡುವುಂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ಕಳುಡೈಯ ಮಧ್ಯತ್ತಿಲೇ ಪೋಲೇ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಲೇ ಅವತರಿಕ್ಕಿರಾನೆನ್ನು ಮಿಡತ್ತೈಯುಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೈತಾನ್ ।

ತನ್ನುಡೆಯ ಜ್ಯೋತಿಕ್ಕೈೞುನ್ತರುಳುಕಿರಪೋತುಂ,

“ಆಗಚ್ಛ ವಿಷ್ಣೋ ಭದ್ರಂ ತೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ಮಾನದ ।
ಭ್ರಾತೃಭಿಸ್ಸಹ ದೇವಾಭೈಃ ಪ್ರವಿಶಸ್ವ ಸ್ವಕಾಂ ತನುಂ ॥

ಸಿದೆ. ಅನಂತರ ನಾನು ಪ್ರಜಾಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತೆ ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಆ ಕೆಲಸವು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವಹಾಗೆ, ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತಮಾಡಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯವು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ನೀನು ಸರ್ವಭೂತ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಅದಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪೇಂದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದೆ. ಈಗ ರಾವಣನಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ, ಆ ರಾವಣ ವಧಕ್ಕಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಜಗತ್ಕಾರಣಭೂತನೆಂದೂ, ತಾನು ಅವನಿಗೆ ಕಾರ್ಯಭೂತನಾಗಿಯೂ, ಪರತಂತ್ರನಾಗಿಯೂ ಅವನ ದಯೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿದ ಚತುರ್ಮುಖ ಪದವಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವನು. ಮತ್ತು ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ, ಮತ್ಸ್ಯಾದಿರೂಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ

ವೈಷ್ಣವೀಂ ತಾಂ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತ್ವಚ್ಚಾಕಾಶಂ ಸನಾತನಂ ।
ತ್ವಂ ಹಿ ಲೋಕಪತಿರ್ದೇವ ನ ತ್ವಾಂ ಕೇಚನ ಜಾನತೇ ॥
ಋತೇ ಮಾಯಾಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀಂ ತವ ಪೂರ್ವಪರಿಗ್ರಹಾಂ ।
ಯಾಮಿಚ್ಛಸಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ತಾಂ ತನುಂ ಪ್ರವಿಶ ಸ್ವಯಂ ॥"

ಎನ್ರು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದಾರ್. ಇಪ್ಪಡಿಯಾಲ್ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಕಳುಕ್ಕುಂ ಕೂಡ ಶರಣಮಾಯ್ ಚರಮಕಾರಣಮಾನ ಪರತತ್ವತ್ತೈ ಪ್ರತಿಪಾದಿಕ್ಕಿರ ವೇದ ಭಾಗಂಗಳುಕ್ಕು ಉಪಬೃಂಹಣಂ ಪಣ್ಣಿನಾರ್

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯೋಧಿಕಾರಃ

ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಗುಣವಾಗಿ ತತ್ಕಾಲೋಚಿತವಾದ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ತಾಳುವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು.

ಮುಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮನು, ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸುವಾಗ 'ಆಗಚ್ಛ ವಿಷ್ಣೋ ಭದ್ರಂ ತೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತೋಸಿ ಮಾನದ। ಭ್ರಾತೃಭಿಸ್ಸಹದೇವಾಭೈಃ ಪ್ರವಿಶಸ್ವ ಸ್ವಕಾಂತನುಂ' ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ಶರಣ್ಯನೆನಿಸಿರುವ, ಪರಮಕಾರಣವಾದ ಪರತತ್ವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳುವ ವೇದಭಾಗಗಳಿಗೆ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಉಪಬೃಂಹಣವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪರತತ್ವ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು

---

3. ಶರಣಾಗತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಃ ತೃತೀಯೋಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ಸರ್ವ ಶರಣ್ಯಮಾನ ಪರತತ್ವತ್ತಿನುಡೈಯ ವಶೀಕರಣ ಸಮರ್ಥಮಾಯ್, ಪರಮ ಹಿತಮಾಯಿರುಕ್ಕಿರ ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮತ್ತುಕ್ಕು ವಿಧಾಯಕಂಗಳಾನ ವೇದಭಾಗಂಗಳ್ಳೆ ಇಪ್ರಬಂಧತ್ತಿಲ್ ಉಪಕ್ರಮಾದಿಗಳಾಲೆ ಉಪಬೃಂಹಿತತ್ತಾರ್. ಎಂಗನೇ ಎನ್ನಿಲ್ ; ಅವತಾರಾರಂಭತ್ತಿಲೇ ಮುರ್ಪಡ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿನುಡೈಯ ಯಜ್ಞತ್ತಿಲೇ ಹವಿರ್ಭಾಗ ಗ್ರಹಣಾರ್ಥಮಾಕತ್ತಿರಣ್ಡ ದೇವರ್ಕಳ್ ರಕ್ಷಕಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಯ್ "ಆವಾರಾರ್ ತುಣೈ" ಎನ್ರುನಿರ್ಕಿರ ವಳವಿಲೇ

"ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ವಿಷ್ಣುರುಪಯಾತೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ |
ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪಾಣಿಃ ಪೀತವಾಸಾ ಜಗತ್ಪತಿಃ ||"

---

3. ಶರಣಾಗತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಾಧಿಕಾರ.

ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರತತ್ವ ವಿಶೇಷವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿ ಅಂತಹ ಸರ್ವಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನಾದ ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಚೇತನನು ತನ್ನ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವ ಶರಣ್ಯನಾದ, ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಉತ್ತಮರು, ಅಧಮರು ಎಂಬ ವಿಭಾಗವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ತಕ್ಕುದಾಗಿಯೂ, ಚೇತನನಿಗೆ ಪರಮ ಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶರಣಾಗತಿಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿದಿತವಾದ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಉಪಕ್ರಮ ಉಪಸಂಹಾರಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವನು. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ದಶರಥನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬಂದ ದೇವತೆಗಳು 'ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕವರು ಯಾರು ? ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವವರು ಯಾರು ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರ

ಎನ್ನಿರಪಡಿಯೇ, ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾನ ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್ ಅವಕಾಶಂ ಪಾರ್ತ್ತು ರಕ್ಷಣ ಸನ್ನಾಹತ್ತಾಲುಂಡಾನ ಪುಕರ್ತ್ತೋನ್ರುಂ ಪಡಿ ರಕ್ಷಣೋಪಕರಣಂ ಗಳೋಡೆ ಕೂಡಕ್ಕಟೆಯುಡುತ್ತು ವಂದುತೋತ್ತ

"ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷಾಶ್ಚ ತತಸ್ತ್ವಾಂ ಶರಣಂ ಗತಾಃ ।"

ಎನ್ರು ದೇವಜಾತಿಯಿಲುಳ್ಳಾರೆಲ್ಲಾರುಮಿರುಂದತೇ ಕುಡಿಯಾಕ ಶರಣಾ ಗತರಾನ ಪಡಿ ಶೊನ್ನಾರ್

ತ್ರಿಶಂಕು ಶುನಶ್ಶೇಫಾದಿ ವೃತ್ತಾಂತಂಗಳಿಲುಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಶೇಷಂಗಳೈ ಚ್ಚೊಲ್ಲಿ, ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣಂ ಪರಮಧರ್ಮ ಮೆನ್ರುಂ ಸಮರ್ಥ ಕಾರುಣಿಕ ವಿಷಯ ಶರಣಾಗತಿ ಫಲಾವಿನಾಭೂತೈ ಯೆನ್ರುಂ ಕಾಟ್ಟಿನಾರ್. ಇಳೈಯ ಪೆರುಮಾಳ್

"ಸ ಭ್ರಾತುಶ್ಚರಣೌ ಗಾಢಂ ನಿಪೀಡ್ಯ ರಘುನಂದನಃ।
ಸೀತಾಮುವಾಚಾತಿಯಶಾ ರಾಘವಶ್ಚ ಮಹಾವ್ರತಂ ॥

ನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವು ದೇವತೆಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ರಕ್ಷಣಾಪೇಕ್ಷೆಯು ಫಲಿಸುವಂತೆ, ಮಾಡಿದನು. ರಕ್ಷಣೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿ ಗಳೊಡಗೂಡಿ, ಸಿದ್ಧ ಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದರು.

ತ್ರಿಶಂಕು ಶುನಶ್ಶೇಫಾದಿ ವೃತ್ತಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾದಿಗಳು ನಡೆ ಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಶೇಷವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣವೇ ಪರಮ ಧರ್ಮ ವೆಂದೂ, ಶರಣಾಗತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ತನಾದ ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯು ತಪ್ಪದೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವು ದೆಂದೂ ಮಹರ್ಷಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಶರಣಾಗತಿ ಉಪಾಯವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಫಲವಾಗಿ, ಸಾಕ್ಷಾಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಅವತಾರವಾದ ಸೀತಾ ದೇವಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ತಾನು ಅವರಿಗೆ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಸರ್ವ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ

ಎನ್ರು ಉಪಾಯ ಪರಿಗ್ರಹತ್ತೈಪ್ಪಣ್ಣಿ, ಇದಕ್ಕು ಫಲಮಾಕ

"ಕುರುಷ್ವ ಮಾಮನುಚರಂ ವೈಧರ್ಮ್ಯಂ ನೇಹ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಕೃತಾರ್ಥೋಽಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಚಾರ್ಥಃ ಪ್ರಕಲ್ಪ್ಯತೇ॥
ಭವಾಂಸ್ತು ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಗಿರಿಸಾನುಷು ರಂಸ್ಯತೇ ।
ಅಹಂ ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಜಾಗ್ರತಸ್ಸ್ವಪತಶ್ಚ ತೇ ॥"

ಎನ್ರು ಪೆರುಮಾಳುಂ ಪಿರಾಟ್ಟಿಯುಂ ಶೇರ್ನ್ದ ಶೇರ್ತಿಯಿಲೇ ತಾಮ ಡಿಮೈ ಶೆಯ್ಯ ಅಪೇಕ್ಷಿತ್ತಾರೆನ್ರು ಶೊಲ್ಲುಕೈಯಾಲೇ ಉಪಾಯೋಪೇಯ ಪರ ವಾಕ್ಯದ್ವಯರೂಪಮಾನ ಶರಣಾಗತಿಮಂತ್ರವಿಶೇಷತ್ತೈ ಉಪಬೃಂ ಹಿತ್ತಾರ್,

ಮುಪ್ಪಾಡರಾನ ದೇವರ್ಕಳ್ ಪಣ್ಣಿನ ಪ್ರಪತ್ತಿಕ್ಕಾಕ ರಾವಣ ವಧತ್ತುಕ್ಕು ಎಳ್ಳುನ್ದರುಳುಕೈಯುಂ ಪಿಪ್ಪಾಡರಾನ ಶ್ರೀ ಭರತಾಳ್ವಾರ್ ಪಣ್ಣಿನ ಪ್ರಪತ್ತಿಕ್ಕಾಹ ಮೀಂಡು ತಿರುವಭಿಷೇಕಂ ಪಣ್ಣಿ ರಾಜ್ಯಂ ಪಣ್ಣು ಕೈಯ್ಯುಂ ಅವಿರುದ್ಧಮಾನಪಡಿಯಾಲೇ ಶ್ರೀ ಭರತಾಳ್ವಾನುಕ್ಕು ಪ್ರಪತ್ತಿ ಪಣ್ಣಿನ ಪೋತೇ ಪರಮಫಲಂ ಶಡಕ್ಕೆನತ್ತಲೈಕ್ಕಟ್ಟಿತ್ತಿಲ್ಲೈಯೇ ಯಾಕಿಲುಂ, ಅವರುಕ್ಕು ಕೈಕೆಯಿ (ವರತ್ತಾಲೇ) ಕಲಹತ್ತಾಲೇ ಪ್ರಸಕ್ತ

ಹೇಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ಶರಣಾಗತಿ ರೂಪವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ಯವಾದ ಫಲವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವ, ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಖಂಡ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರಣಾಗತಿ ಮಂತ್ರದ ಸಾರವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದಂತಾಯಿತು

ಮೊದಲು ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಫಲವಾಗಿ ರಾವಣ ವಧಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿದುದೂ, ನಂತರ ಚಿತ್ರಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭರತನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಫಲವಾಗಿ, ರಾವಣ ವಧಾನಂತರ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಮಾಡಿದುದೂ, ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಭರತನು ಆಚರಿಸಿದ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ತತ್‌ಕ್ಷಣವೇ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯಾಗದಿದ್ದರೂ, ಕೈಕೇಯಿಗೆ ದಶರಥನು ಕೊಟ್ಟ ವರಬಲದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಕಲಹ ದೋಷವು ಹೋಗುವಂತೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಪಾದ

ಮಾನ ಅವದ್ಯಂ ತೀರುಂಪಡಿ "ಮರವಡಿಯೈತ್ತಂಬಿಕ್ಕು ವಾನ್ ಪಣೈಯಂ ವೈತ್ತುಪ್ಪೋಯ್ ವಾನೋರ್ ವಾೞ" ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಅಪ್ಪೋದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಫಲಮಾನ ತಿರುವಡಿಕಳುಕ್ಕು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾನ ಶ್ರೀ ಶಠಕೋಪನಾಲೇ ಸಫಲತ್ವಂ ಶೊಲ್ಲಿ ಪಿನ್ಬು ಪೂರ್ವಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಮಾನ ದೇವಕಾರ್ಯಂ ತಲೈಕ್ಕಟ್ಟಿನವಾರೇ ಶ್ರೀ ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನತ್ತಾಲೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಫಲಮಾನ ತಿರುವಡಿಕಳ್ ಸ್ವಯಮಾಗತಂಗಳಾಯ್ ಅಯತ್ನ ಲಬ್ಧಂಗಳಾನ ಪಡಿ ಶೊನ್ನಾರ್.

ಅಪ್ಪಡಿಯೇ

"ತ್ವಾಮಾಮನಂತಿ ಕವಯಃ ಕರುಣಾಮೃತಾಬ್ಧೇ
ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಭಜನಲಭ್ಯಮಲಭ್ಯಮನ್ಯೈಃ ।
ಏತೇಷು ಕೇನ ವರದೋತ್ತರಕೋಸಲಸ್ಥಾಃ
ಪೂರ್ವಂ ಸದೂರ್ವಮಭಜಂತ ಹಿ ಜಂತವಸ್ತ್ವಾಂ ॥"

ಎನ್ರುಂ, 'ಪುಱ್ಪಾಮುತಲಾ ಪುಲ್ಲೆರುಂಬಾದಿಯೊನ್ರಿನ್ರಿಯೇ ನಱ್ಪಾಲಯೋತ್ತಿಯಿಲ್ ವಾೞುಂ ಶರಾಶರಂ ಮುತ್ತವುಂ ನಱ್ಪಾಲುಕ್ಕುಯ್ತ್ತನ್

ಕಮಲಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಮೊದಲು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ರಾವಣ ವಧದಿಂದ ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿ, ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ದಯಮಾಡಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು, ಭರತನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಫಲವೆನಿಸಿದ ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಅಪ್ರಯತ್ನ ಲಬ್ಧವಾದದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು, ಎಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಹರ್ಷಿ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಹಾಗೆಯೇ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಜಂಗಮ ಸ್ಥಾವರ ವಿಭಾಗವಿಲ್ಲದೆ, ಉಪಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜಂತುಗಳನ್ನು, ಭರತನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದಲೇ, ಅವನ ದೇಶವಾಸವೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ಋಷಿವಾಕ್ಯದಂತೆ, ದಂಡಕಾರಣ್ಯ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಮನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಉಪಕಾರದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ನಾನ್ಮುಕನಾರ್ ಪೆತ್ತನಾಟ್ಟುಳೇ' ಎನ್ರುಂ ಪೇಶುಕಿರಪಡಿಯೇ ಜಂಗಮ ಸ್ಥಾವರ ವಿಭಾಗಮರ ಉಪಾಯಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಸಂಗ ರಹಿತಮಾನ ಜಂತುಕ್ಕಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ ಶ್ರೀ ಭರತಾಳ್ವಾರ್ ಪಣ್ಣಿನ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿನಾಲೇ ಅವರುಡೈಯ ವಿಷಯವಾಸ ಮಾತ್ರಮೇ ಪತ್ತಾತಾಕ ಪಿನ್ಬು ರಕ್ಷಿಕ್ಕುಂ ಪ್ರಕಾರತ್ತುಕ್ಕು ಪ್ಪುರಂ ಶೆಯಲಾನ

"ತೇ ವಯಂ ಭವತಾ ರಕ್ಷ್ಯಾ ಭವದ್ವಿಷಯವಾಸಿನಃ |
ನಗರಸ್ಥೋ ವನಸ್ಥೋ ವಾ ತ್ವನ್ನೋ ರಾಜಾ ಜನೇಶ್ವರ ||"

ಎನ್ಗಿರ ಋಷಿಗಳ್ ವಾಕ್ಯತ್ತಿಲ್ಪಡಿಯೇ, ಅವರ್ಗಳುಕ್ಕು ವಿರೋಧಿಕಳಾನ ರಾಕ್ಷಸರೈ ನಿರಾಕರಿತ್ತು ಋಷಿಕಳೈ ರಕ್ಷಿತ್ತಪಡಿ ಶೊಲ್ಲುಕೈಯಾಲೇ ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೈ ಪಣ್ಣುಂ ಪೋತು ವೇರೋರುಪಕಾರಂ ಪಣ್ಣವೇಂಡಾ. ಅಭಿಮಾನ ಗೋಚರಮಾನ ವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ತುವಕ್ಕಾಲೇ ಅನನ್ಯ ಶರಣತ್ವೈಯೈ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟುಕ್ಕಿಡುಕ್ಕವವೈಯುಮೆನ್ರು ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣಮಂಗೈಯಾಂಡಾರ್ಪಡಿಯೇ "ಕಡೈತ್ತಲೈಯಿರುನ್ದು ವಾಳುಂ ಶೋಂಬರೈಯುಕತ್ತಿ" ಎನ್ನುಮರ್ಥತ್ತೈ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟಾರ್.

ಆದ್ರಾಪರಾಧನಾಯ್, ಉತಿರಕ್ಕೈಯನಾನ ಕಾಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಾಭಿಮಂತ್ರಿತಮಾನ ತುರುಂಬಾಲೇ ತುರುಪ್ಪುಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಾಮುತಲಾನ ಒನ್ರೇರಿಯೊನ್ರುಯತಾರ್ ವಾಶಲ್‌ಕಳೆಲ್ಲಾಂ ಮರೈಂದು ಎನ್ನೈಕಾತ್ತುಕ್ಕೊಳ್ಳವಲ್ಲಾರುಂಡೋವೆನ್ರು ಕದರಿನ ವಿಡತ್ತಿಲ್ ಕಾಕ್ಕೈಕ್ಕೊರುವರುಮಿಲ್ಲೈಯಾಯ್ತು ಅನ್ವಳವಿಲ್

"ಸ ಪಿತ್ರಾ ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಸ್ಸರ್ವೈಶ್ಚ ಸಮಹರ್ಷಿಭಿಃ" ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಪ್ರಿಯಹಿತಕಾರಿಕಳಾನ ತಾಯುಂ ತಕಪ್ಪನುಂ ಅವರ್ಗಳ್ ನಾಟ್ಟಿಲೇ

ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಅನನ್ಯ ಶರಣತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣಮಂಗೈ ಆಂಡಾರ್ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವಂತೆ, ಆ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಕಾಸುರನನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿತವಾದ ಒಂದು ದರ್ಭೆಹುಲ್ಲು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಅವನು

ಕುಡಿಯಿರುಕ್ಕಿರ ದೇವ ಜಾತಿಕಳುಕ್ಕುಂ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮತ್ತುಕ್ಕು ಉಪದೇಷ್ಟಾಕ್ಕಳಾನ ಮಹರ್ಷಿಕಳ್ ತಾಂಗಳೇರಿಟ್ಟುಕ್ಕೊಂಡಾಲ್

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಸ್ವಯಂಭೂಶ್ಚತುರಾನನೋ ವಾ
ರುದ್ರಸ್ತ್ರಿನೇತ್ರಸ್ತ್ರಿಪುರಾಂತಕೋ ವಾ ।
ಇಂದ್ರೋ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಸುರನಾಯಕೋ ವಾ
ತ್ರಾತುಂ ನ ಶಕ್ತಾ ಯುಧಿ ರಾಮವಧ್ಯಂ ॥"

ಎನ್ನಿರಪ್ಪಡಿಯೇ ಇಕ್ಕಾಕತ್ತುಕ್ಕು ರಕ್ಷೈಪ್ಪಿರವಾತೆನ್ರು. ಇತಿನುಡೈಯ ಹಿತತ್ತೈ ನಿರೂಪಿತ್ತು ಪೆರುಮಾಳ್ ಕೈಕೊಳ್ಳುಕೈಕ್ಕೀಡಾಕ ಇಕ್ಕಾಕಂ "ಎಂಗುಂಪೋಯ್ಕ್ಕರೈಕ್ಕಾಣಾತು ಎರಿಕಡಲ್ ವಾಯ್ ಮೀಂಡೇಯುಂ ವಂಗತ್ತಿನ್ ಕೂಂಬೇರುಂಮಾಪ್ಪರವೈ" ಎನ್ನಿರ ಪಡಿಯೇ ಅನನ್ಯಗತಿಯಾಯ್‌ವಿಳ್ಳುವೇಣುಮೆನ್ರು ಪಾರ್ತು ಎಲ್ಲೋರುಂ ತುರತ್ತಿಕ್ಕದವೈಯುಡೈತ್ತಾರ್ಕಳ್. ಅಪ್ಪೋತು ವೇರೊರು ದಿಕ್ಕೈ ನೋಕ್ಕಿನಾಲ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ತುಡರುಕಿರ ಪಡಿಯೈಯುಂ ಪೆರುಮಾಳ್ ಎಳ್ಳುಂದರುಳಿಯಿರುಕ್ಕಿರದಿಕ್ಕೈ ನೋಕ್ಕಿನ ಪೋತು ಕೊಲ್ಲನಿನ್ನೈವಿಸ್ರಿಕ್ಕೆ ಶೆರುಕ್ಕಡಕ್ಕ ನಿನ್ನೈತ್ತಿರುಕ್ಕಿರ ಸರ್ವ ಲೋಕಶರಣ್ಯರ್ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತೈಯರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ಕಾಲ್ ತಾಳ್ಕಿರ ಪಡಿಯೈಯುಂ ಕಂಡ ಕಾಕಂ ತಪ್ಪಿಪ್ಪೋಕ ನಿನೈವುಂಡಾಯಿರುಕ್ಕಚ್ಚೆಯ್ದೆಯುಂ

ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕು ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಆರ್ತನಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಇಂದ್ರನಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಕಾಸುರನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ಷಣೆ ದೊರೆಯಲಾರದೆ, ಅವನ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅವನು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ಶರಣಾಗತಿಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಓಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿವಾಸದ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಅವನನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವು, ಅವನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಹೀಗೆ ಕಾಕಾಸುರನು ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನು

"ತ್ರೀ ಲೋಕಾನ್ ಸಂಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ತಮೇವ ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎನ್ಗಿರ ಪ್ಪಡಿಯೇ ಪ್ಪೋಕ್ಕತ್ತುವಂದು ವಿೞುಂತತು. ಇಪ್ಪಡಿ ವಿೞುಂದವಿಡತ್ತಿಲೇ

"ಸ ತಂ ನಿಪತಿತಂ ಭೂಮೌ ಶರಣ್ಯಶ್ಶರಣಾಗತಂ |

ವಧಾರ್ಹಮಪಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಕೃಪಯಾ ಪರ್ಯಪಾಲಯತ್ ||"

ಎನ್ಗಿರಪ್ಪಡಿಯೇ ವಧಾರ್ಹಪ್ಪೋಕ್ಕತ್ತು ತಾವಿರುಂದವಿಡತ್ತಿಲೇ ವಂದು ವಿೞುಂದ ಮಾತ್ರಮೇ ಶರಣಾಗತಿಯಾಹಕ್ಕೊಂಡು ಪೆರುಮಾಳ್ ಪ್ರಾಣಾರ್ಥಿಯಾನ ಇವನಕ್ಕು ಪ್ರಾಣಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣಿ ರಕ್ಷಿತ್ತಾರ್ಗೈಯಾಲೇ ಎತ್ತನೈಯೇನುಂ ತೀರಕ್ಕಳ್ಳಿಯ ಅಪರಾಧಂ ಪಣ್ಣಿನಾರೈಯುಂ ಪ್ಪೋಕ್ಕತ್ತು ಎೞುಂದಾಲ್ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದತ್ತಿಲುಂ, ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದತ್ತಿಲುಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರಪಡಿಯೇ, ನಿತ್ಯಾನಂದಪಾಯಿನಿಯಾನ ಪ್ಪಿರಾಟ್ಟಿ ಸನ್ನಿಧಿಯುಂಡಾಕೈಯಾಲುಂ, ಪರಮಕಾರುಣಿಕತ್ವಾದಿಕಳಾಲುಂ ಪೆರುಮಾಳೇರಿಟ್ಟುಕ್ಕೊಂಡು, ರಕ್ಷಿಪ್ಪಾರೆನ್ನುಂ ಪರಮ ರಹಸ್ಯತ್ತೈ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟಾರ್.

ಸುತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ಷಕರು ದೊರೆಯದೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ವಧಾರ್ಹನಾಗಿದ್ದರೂ, ಶರಣಾಗತನೆಂಬ ಉದಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದ ಕಾಗೆಗೆ ಪ್ರಾಣ ದಾನಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಎಂತಹ ಕಠಿಣ ಅಪರಾಧ ನಡೆಸಿದರೂ, ತನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಶರಣಾಗತನಾದರೆ, ಅಂತಹವನನ್ನು, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪುರುಷಕಾರತ್ವದಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ರಕ್ಷಿಸುವನು ಎಂಬ ಪರಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನೆಂಬುದೂ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಈ ಕಾಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ, ಆ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆ ಎಂಬ ಫಲ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು. ಆದರೆ, ಒಂದು ಸಲ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವಾನು

ಪ್ರಾಣಾರ್ಥಿಯಾನ ಇಕ್ಕಾಕತ್ತುಕ್ಕು ಪ್ರಾಣಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣುಕೈಯಾಲೇ ಪ್ರಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಿದ್ಧಂ. ದುಷ್ಪ್ರಕೃತಿಯಾನ ಇಕ್ಕಾಕತ್ತುಕ್ಕು ಶಿಕ್ಷೈಯಾಕವೊರು ಕಣ್ಣೞಿವಾಲೇ ಅಸ್ತ್ರತ್ತೈವಿಲಕ್ಕಿನಾರ್, ಶ್ರೀಪರಶುರಾಮನಳವಿಲ್ ತೊಡುತ್ತ ಅಂಬೈ ಅರ್ವ ತೆಳಿನ್ದು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಾಪೇಕ್ಷೈತವಿರ್ದವಳವಿಲ್ ಅವನುಕ್ಕು ಮನೀಷಿತ ವಿರುದ್ಧಂಗಳಾನ ಸುಕೃತಂಗಳಿಲೇಯೇವಿನಾರ್, ಸಮುದ್ರತ್ತೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ತೊಡುತ್ತ ಅಂಬೈ ಸಮುದ್ರಾಭಿಮಾನಿ ಪುರುಷರ್ ಸಾನುತಾಪನಾಯ್ ಶರಣಾಗತನಾಕೈಯಾಲೇ, ದ್ವಿಷತ್ತುಕ್ಕಳ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಆಶ್ರಿತರುಡೈಯ ಪಾಪಕೃತ್ಯತ್ತೈಯೇರಿಡುಂ. ಕಣಕ್ಕಿಲೇ ಸಮುದ್ರ ವಿರೋಧಿ ಕಳಾನ ಪಾಪಿಷ್ಠರ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಏವಿನಾರ್. ಕಾಕತ್ತೈಪ್ಪತ್ತ ಅಸ್ತ್ರತ್ತೈ ಪ್ರಯೋಗಿತ್ತವಳವಿಲ್ ಪೋಕ್ಕರುತಿಯೊೞಿಯ ಉಳ್ಳೊರು ಪಶ್ಯೈಯಿಲ್ಲಾದ ಕಾಕಂ, ಶರಣಾಗತಮಾನಪೋದು ಇಕ್ಕಾಕತ್ತುಕ್ಕು ಅಪರಾಧಂ ಪಣ್ಣುಕೈಯಿಲ್ ಅಭಿಸಂಧಿ ವಿರಾಮಮಿಲ್ಲಾದ ಪಡಿ

ಸಾರ, ದುಷ್ಟ ಸ್ವಭಾವದ ಕಾಗೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಾರೂಪವಾಗಿ ಅದರ ಬಲಗಣ್ಣನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇರಿದು ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಹಾಗೆಯೇ ಪರಶುರಾಮನು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಶಕ್ತಿಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಒಂದು ವೈಷ್ಣವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವಂತೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ, ಅನಂತರ ತಾನು ಅವನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುವನು. ಇಂತಹ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ವಿಜಯಿಯಾಗಿ ತಾನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಧನುರ್ಬಾಣವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಶುರಾಮನ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಅವನ ಸುಕೃತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧದ ಆಸೆಯೂ ಹೋಯಿತು.

ಅನಂತರ ಶ್ರೀರಾಮನು, ಸಮುದ್ರರಾಜನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸುವನು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಮುದ್ರರಾಜನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವನು. ಸಮುದ್ರಾಭಿಮಾನ ಪುರುಷನು ಪರಿತಾಪಗೊಂಡು, ಶರಣಾಗತನಾಗುವನು. ಶರಣಾ

ಯಾಲೇ "ಮತ್ತೈಕ್ಕಣ್‌ಕೊಳ್ಳಾವೇ ಕೋಲ್ ಕೊಂಡುವಾ" ಎನ್ಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಇಸ್ಸಿಯೋರ್ ಅಪರಾಧತ್ತೋಡೆ ಮತ್ತೈಕಣ್ಣುಂ ಪೋಮೆನ್ರುಂಜಿ ದುರಭಿಸಂಧಿಯ್ಯೈ ವಿಟ್ಟು ತಿರಿಕೈಕ್ಕಾಕ ಒರುಕಣ್ಣೈ ಅಸ್ತ್ರತ್ತುಕ್ಕು ಇಲಕ್ಕಾಕ್ಕಿನಾರ್. ಆಹೈಯಾಲುಂ ಮೂನ್ರು ವೃತ್ತಾಂತಂಗಳಿಲುಂ ಅಸ್ತ್ರತ್ತುಕ್ಕು ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಕೊಡುತ್ತಪಡಿ ಯೆಲ್ಲಾಮಾಶ್ರಿತ ಹಿತಮಾಕವೆನ್ರು ನಿರ್ಣೀತಂ.

ಕಾರ್ಯತ್ತಿಲಭಿಸಂಧಿಯುಂಡಾಯಿರುಕ್ಕ ಭೋಗ ಪ್ರಸಂಗತ್ತಾಲೇ ಅನ್ಯಪರರಾಯ್ ಕ್ಕಡುಕ ಪ್ಪೆರುಮಾಳ್ ಎಳುಂದರುಳಿಯಿರುಂದ ವಿಡತ್ತಿಲೇ ವಾರಾತವಳವಿಲೇ ಸಮುಯಾತಿಲಂಘನಂ ಪಣ್ಣಿನಾರಾಕ ಪ್ಪುಳಿಶುಮುಂದ ಮಹಾರಾಜರ್ ವಿಷಯತ್ತಿಲೇ ಇಳ್ಳೈಯಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಶೀತ್ರತ್ತೈಕ್ಕಂಡ ಸನ್ಮಂತ್ರಿಯಾನ ತಿರುವಡಿ

"ಕೃತಾಪರಾಧಸ್ಯ ಹಿ ತೇ ನಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಕ್ಷಮಂ |
ಅಂತರೇಣಾಂಜಲಿಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದನಾತ್ ||"

ಗತನ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಅವರ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ನಿಯಮದಂತೆ, ಸಮುದ್ರರಾಜನ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠ ರಾಕ್ಷಸರ ಮೇಲೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಬಾಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

ಕಾಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ತನಗೆ ಯಾರೂ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದೆ ಶರಣಾಗತನಾದಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಹೋಗುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಗೆಗೆ ತನ್ನ ದ್ವೇಷ ದಾಹ ಆರದೆ, ಇನ್ನು ಅಪರಾಧ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕಣ್ಣು ಹೋಗುವ ಭಯವುಂಟಾಗಿ, ಆ ದುರಭಿಸಂಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಚರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಾಡಿದನು.

ಮೇಲೆ ಕಂಡ ಮೂರು ವೃತ್ತಾಂತಗಳಿಂದ, ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಅಸ್ತ್ರವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗದೆ ಇರಲು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದುದೂ ಕೂಡ ಆಶ್ರಿತರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

ಎನ್ರು ಅವ್ವವಸರತ್ತಿಲೇ ಅಪರಾಧನೋ ಪತ್ತಾತಾಕ ಶರಣಾಗತರಾಯ್ ಪ್ರಸಾದಿಪ್ಪಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಪ್ತವೆನ್ರು ಮಹಾರಾಜರುಕ್ಕು ಧರ್ಮೋಪದೇಶಂ ಶೊಲ್ಲುಂ ಕ್ರಮತ್ತಿಲೇ ಹಿತಂ ಶೊಲ್ಲ ಮಹಾರಾಜರುಂ ತೆಳಿನ್ದು

"ಯದಿ ಕಿಂಚಿದತಿಕ್ರಾಂತಂ ವಿಶ್ವಾಸಾತ್ಪ್ರಣಯೇನ ವಾ ।
ಪ್ರೇಷ್ಯಸ್ಯ ಕ್ಷಮಿತವ್ಯಂ ಮೇ ನ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಪರಾಧ್ಯತಿ ॥

ಎನ್ರುಕ್ಷಮೈಕೊಂಡಪ್ರಕಾರತ್ತೈಶೊಲ್ಲುಕೈಯಾಲೇ, ಭಗವದ್ವಿಷಯತ್ತಿಲೇ ಸಾಪರಾಧರಾನಾಲುಂ, ಭಾಗವತರ್ಕೈ ಕ್ಷಮೈಕೊಳ್ಳ, ಅವರ್ಮುಖತ್ತಾಲೇ ಪೆರುಮಾಳ್ ಕ್ಷಮಿಸ್ತರುಳುಕೈಯಾಲೇ ಇವನುಂ ನಿರಪರಾಧನಾಯ್ ಕೈಂಕರ್ಯಯೋಗ್ಯನಾಮೆನ್ನುಮಿಡತ್ತೈ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟರುಳಿನಾರ್.

ಅವ್ವಳವಿಲ್,

"ಯಚ್ಚ ಶೋಕಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಸ್ಯ, ಭಾಷಿತಂ ।
ಮಯಾ ತ್ವಂ ಪರುಷಾಣ್ಯುಕ್ತ ಸ್ತಚ್ಚ ತ್ವಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ॥

ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸದೆ, ಭೋಗಾಸಕ್ತನಾಗಿ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಕೃತಘ್ನನೆಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆದಾಗ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸುಗ್ರೀವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಕೋಪಾಸಕ್ತನಾಗುವನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಸನ್ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಆಂಜನೇಯನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪ ರಾಧವು ಹೋಗುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಶರಣುಹೊಕ್ಕು ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ತನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸುಗ್ರೀವನು ಲಕ್ಷಣನ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುವನು. ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದರೂ, ಅವನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಮಾಡಿದರೆ ಭಗವಂತನು ಕ್ಷಮಿಸುವನು. ಇಂತಹವನು ನಿರಪರಾಧ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗುವನೆಂದು ಶಿಪಾರಸು ಮಾಡಿದ ಅಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೇಳಿದ ಪರುಷೋಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಶೋಕಾಭಿ ತಪ್ತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕೋಪವೇ ಕಾರಣವೆಂದೂ, ತಾನು ಹಾಗೆ

ಎನ್ರಿಳೈಯಪೆರುಮಾಳ್ ತನ್ನುಡೈಯ ಪಾರುಷ್ಯವಾಕ್ಯಂಗಳುಕ್ಕಡಿ ಶೋಕ ಪರವಶರಾನ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಶೀತ್ರತ್ತೈವಿಲ್ಲಿರಂದ ಪಾಶು ರಂಗಳೆನ್ರು, ತನ್ನುಡೈಯ ಅಪರಾಧತ್ತೈ ಸೋಪಾಧಿಕಮಾಕ್ಕಿ

"ನ ಚ ಸಂಕುಚಿತಃ ಪಂಥಾಃ ಯೇನ ವಾಲೀ ಹತೋ ಗತಃ" ಎನ್ರಾ ಪೋರ್ಲೇ ಮೇಲೆಳುಚ್ಚಿಯಾನ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಪಾಶುರಂಗಳುಕ್ಕು ಕ್ಕಾರಣಂ,ಕಾರ್ಯ ಶೆಯ್ದಾರ್,ಮನ್ನು ಶೆಯ್ದಾನೆನ್ಗಿರ ಕಣಕ್ಕಿಲೇ ಶೋಕಮೇ ಯಾಯಿತ್ತು. "ಸಮಯೋ ತೀಕ್ಷ್ಣಸುಗ್ರೀವ" ಏರ್ಗೈಯಾಲೇ ಪೆರುಮಾಳರುಳಿ ಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಾಶುರಂಗಳುಕ್ಕುಂ ಇಪ್ಪಡಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಮೆನ್ರುಕಾಟ್ಟಿ, ಅಪ್ಪಡಿಯೇ ಸೋಪಾಧಿಕಮಾನ ತಂಗಳಪರಾಧಂಗಳುಕ್ಕು ಮಹಾರಾಜರೈ ಕ್ಷಮೈ ಕೊಳ್ಳುಂಡಾರೆನ್ಗೈಯಾಲೇ ಸಾಪರಾಧರಾನ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವರ್‌ಕಳ್ ಪುರಿಂದು ಅನುತಾಪತ್ತಾಲೇ ಕೃತಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರಾನಾಲ್. ಇವರ್ಕಳ್ ವಿಷಯತ್ತಿಲ ಪರಾಧ ದಶೈಯಿಲ್ ಪಣ್ಣಿನ ಅನಾದರಾದಿಕಳುಕ್ಕುತಾಂಗಳೆತಿರೇ ಕ್ಷಮೈ ಕೊಳ್ಳವೇಂಡು ಮೆನ್ನುಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥತ್ತೈ ಕಾಟ್ಟಿನಾರ್.

ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವು ಆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬಂದದ್ದೆಂದೂ, ಹೀಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸುಗ್ರೀವನ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ, ಅಪರಾಧಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರು ಅನುತಾಪಪಟ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ, ಅಂತಹ ಅಪರಾಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅನಾದರಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಬೇಕೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಭೀಷಣ ವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನಂತರ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿ ಆದಮೇಲೆ 'ಸಮುದ್ರಂ ರಾಘವೋ ರಾಜಾ ಶರಣಂ ಗಂತುಮರ್ಹತಿ' ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ತಾನು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿ ಫಲಿಸಿತೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಸೂಚಿಸಿರುವ

ಇಪ್ಪಡಿ ವಿಭೀಷಣ ವೃತ್ತಾಂತತ್ತುಕ್ಕು ಮುನ್ಬು ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮ ತ್ತಿಲಿಪ್ರಬಂಧಂ ನಿನ್ನನಿಲ್ಲೈ ಶೆನ್ನೋಂ ಇವ್ವಿಭೀಷಣ ವೃತ್ತಾಂತತ್ತುಕ್ಕು ಪಿನ್ಬು

"ಸಮುದ್ರಂ ರಾಘವೋ ರಾಜಾ ಶರಣಂಗಂತು ಮರ್ಹತಿ |"

ಎನ್ರು ತನಕ್ಕು ಶರಣಾಗತಿ ಫಲ್ಲಿಕ್ಕ ಕ್ಕಂಡ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕನುಡೈಯ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲೇ ಅಶಕ್ತನುಕ್ಕು ಅಭಿಮತ ಸಿದ್ಧಿಕ್ಕು ಶಕ್ತನೈ ಆಶ್ರಯಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಪ್ತಮೆನ್ನುಮಿಡಂ ಶೊನ್ನಾರ್. ಅವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್

"ಚಾಪಮಾನಯ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಶರಾಂಶ್ಚಾಶೀವಿಷೋಪಮಾನ್ |
ಸಾಗರಂ ಶೋಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಯಾಂತು ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ||"

ಎನ್ರು ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಯಕ್ಕಡವಪ್ಪೆರುಮಾಳ್ ಕೈಯ್ಯಂಬುಮಾಂಡವರಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲುಂ ಶರಣಮಾಕವರಿಕ್ಕಪಟ್ಟ ಜಲಾಶಯಮುಲ್ಪಮತಿಯು ಮಾಯ್ ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಯಾಕೈಯಾಲುಂ ಶರಣಾಗತಿ ಫಲಿಯಾತೊಳಿಂದ ದತ್ತನೈ

ಪ್ರಕಾರ ಅಶಕ್ತನು ಶಕ್ತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಮುದ್ರ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯು ಏಕೆ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ, ಸಮುದ್ರ ರಾಜನು ಅಲ್ಪ ಮತಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ದರಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಮೊದಲು ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದುದ ರಿಂದಲೂ ಸಮುದ್ರ ರಾಜನಿಗೆ ಶರಣಾಗತಿಧರ್ಮ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದುದ ರಿಂದಲೂ ಹೀಗಾಯಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು 'ಚಾಪ ಮಾನಯ ಸೌಮಿತ್ರೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಯಾವಾಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನೋ ತತ್‌ಕ್ಷಣ ಸಮುದ್ರ ರಾಜನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಾದನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸಮುದ್ರರಾಜನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಹೀಗೆಯೇ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ ವುಳ್ಳ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾವಣನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ 'ಅರಾಕ್ಷಸ

ಪಿನ್ಬುರಾವರ್ಣ ತನ್ನೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ರಿಪೂಣಾಮಪಿ ವತ್ಸಲರಾನ ಪೆರುಮಾಳ್,

"ಅರಾಕ್ಷಸಮಿಮಂ ಲೋಕಂ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ನಿಶಿತೈಶ್ಶರೈಃ ।
ನ ಚೇತ್ ಶರಣಮಭ್ಯೇಷಿ ಮಾಮುಪಾದಾಯ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥"

ಎನ್ರುರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಾಶುರತ್ತಾಲೇ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಶರಣ್ಯತ್ತೈಕುರುಪ್ಪಾನ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವತ್ತೈಯುಂ ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕತ್ವತ್ತೈಯುಂ ಹಿತ ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವತ್ತೈಯುಂ, ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿತ್ತಾರ್

"ಇಯಂ ಸೀತಾ ಮಮ ಸುತಾ ಸಹಧರ್ಮಚರೀ ತವ ।

ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮತ್ತಿಲುಂ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾನ ಪಿರಾಟ್ಟಿಯುಂ

"ಮಿತ್ರಮೌಪಯಿಕಂ ಕರ್ತುಂ ರಾಮಸ್ಥಾನಂ ಪರೀಪ್ಸತಾ ।
ವಧಂ ಚಾನಿಚ್ಛತಾ ಘೋರಂ ತ್ವಯಾಸೌ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ ॥
ವಿದಿತಸ್ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲಃ ।
ತೇನ ಮೈತ್ರೀ ಭವತು ತೇ ಯದಿ ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥
ಪ್ರಸಾದಯಸ್ವ ತಂ ಚೈನಂ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲಂ ।
ಮಾಂ ಚಾಸ್ಮೈ ಪ್ರಯತೋ ಭೂತ್ವಾ ನಿರ್ಯಾತಯಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥"

ಮಿಮಂ ಲೋಕಂ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ನಿಶಿತೈ ಶರೈಃ । ನ ಚೇಚ್ಛರಣಮಭ್ಯೇಷಿ ಮಾಮುಪಾದಾಯ ಮೈಥಿಲೀಂ' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ವಾಕ್ಯದಿಂದ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಶರಣ್ಯತೆಗೆ ಗುರುತಾದ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೂ, ಪರಮಕಾರುಣಿಕತ್ವವನ್ನೂ, ಹಿತಪ್ರವರ್ತಕತ್ವವನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಶರಣಾಗತ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವ ಸೀತಾದೇವಿಯು, ಅತಿಪ್ರತಿಕೂಲನೂ ಅಪರಾಧಿಯೂ ಆಗಿರುವ ರಾವಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ದಿವ್ಯ ದಂಪತಿಗಳು ಲೋಕ ಹಿತಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ 'ತೇನ ಮೈತ್ರೀ ಭವತು ತೇ'

ಎನ್ರು ರಾವಣರ್ಗ ಪ್ರತಿಕೂಲನಾಯಿರುಕ್ಕಚ್ಚೆಯ್‌ದೇಯುಂ ಮಾತೃತ್ವ ಪ್ರಯುಕ್ತಮಾನ ವಾತ್ಸಲ್ಯಾತಿಶಯತ್ತಾಲೇ "ಅಸ್ತುತೇ" ಎನ್ನುಂ ಪ್ರಕಾರ ತ್ತಿಲೇ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲೇ ಇದ್ದಂಪತಿಗಳ್ ಲೋಕಹಿತತ್ತಿಲೇ ಸಮಾನಾಭಿಪ್ರಾಯರೆನ್ನುಮಿಡತ್ತೈಕ್ಕಾಟ್ಟಿನಾರ್. ಇಪ್ಪಡಿ "ತೇನ ಮೈತ್ರೀ ಭವತು ತೇ" ಎನ್ರತುವುಂ ರಾವಣನುಕ್ಕು ಶಿಶುಪಾಲನಾನ ಜನ್ಮಾಂತರ ತ್ತಿಲೇ ಅಂತಿಮಕ್ಷಣತ್ತಿಲೇಯಾಗಿಲುಂ ಕಾರ್ಯಕರಮಾಯಿತ್ತು.

ಶರಣ್ಯ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾನ ಪಿರಾಟ್ಟಿವಿಷಯತ್ತಿಲೇ ತರ್ಜನ ಭರ್ತ್ಸನಾದಿ ಪ್ರವೃತ್ತೈಕ್ಕಳಾನ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳೈ ಕ್ಕುರಿತ್ತು,

"ತದಲಂ ಕ್ರೂರವಾಕ್ಯೈರ್ವಃ ಸಾಂತ್ವಮೇವಾಭಿಧೀಯತಾಂ |
ಅಭಿಯಾಚಾಮ ವೈದೇಹೀಮೇತದ್ಧಿ ಮಮ ರೋಚತೇ |
ಭರ್ತ್ಸಿತಾಮಪಿ ಯಾಚಧ್ವಂ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಃ ಕಿಂ ವಿವಕ್ಷಯಾ |
ರಾಘವಾದ್ಧಿ ಭಯಂ ಘೋರಂ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಮುಪಸ್ಥಿತಂ |

ಎಂಬ ಮಾತೂ ಕೂಡ ರಾವಣನಿಗೆ ಅವನ ಮುಂದಿನ ಶಿಶುಪಾಲ ಜನ್ಮದ ಕೊನೆಯ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಯಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಶರಣ್ಯ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಹೆದರಿಸುವುದು, ನಿಂದಿಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು ತ್ರಿಜಟೆಯು 'ಎಲೌ' ರಾಕ್ಷಸಿಯರುಗಳಿರಾ ಸೀತಾದೇವಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕ್ರೂರವಾದ ನಿಷ್ಠುರೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಡಿ. ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೂ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸಾಕು. ಸಮಾಧಾನವಹಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿ. ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಸೋಣ. ಇದು ನನಗೆ ಸಮ್ಮತ. ನೀವು ನಿಂದಿಸಿದರೂ, ಅವಳನ್ನೇ ಶರಣು ಹೊಂದಿರಿ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಹಾಭಯವುಂಟಾಗಿರು ವುದು. ಜನಕಪುತ್ರಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯು ನಾವು ಮಾಡುವ ನಮಸ್ಕಾ ರಕ್ಕೆ ಒಲಿದು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಳು. ಎಲೌ ! ರಾಕ್ಷಸಿಯರೇ ! ಸಮಸ್ತಭಯ ದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವಳು ಸೀತೆಯೊಬ್ಬಳೇ!' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಪ್ರಣಿಪಾತಪ್ರಸನ್ನಾ ಹಿ ಮೈಥಿಲೀ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ ||
ಅಲಮೇಷಾ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ರಾಕ್ಷಸ್ಯೋ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್ |”

ಎನ್ರು ತ್ರಿಜಟೆಯುಂ ಸ್ವಮತಂ ಶೊನ್ನಪಡಿಯೈಪ್ಪೇಶಿನಾರ್ ಪಿರಾಟ್ಟಿಯುಂ ಅವರ್ಗಳಿಶೈವಿನ್ರಿಕ್ಕೇಯಿರುಕ್ಕ ಸತ್ವಪ್ರಕೃತಿಯಾನ ತ್ರಿಜಟೈಯೋಡು ಅವರ್ಗಳುಕ್ಕುಂಡಾನ ತುಪಕ್ಕಾಲೇ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪರವಶೈಯಾಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ವಾರ್ತೆಯೈ ಶ್ರೀವಾನರ ವೀರರ್ಗಳುಕ್ಕು ಅನುಭಾಷಿತ್ತು ಕಾಟ್ಟಿಕ್ಕಿರ ತಿರುವಡಿ,

“ಅಲಮೇಷಾ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ರಾಘವಾದ್ರಾಕ್ಷಸೀಗಣಂ |”

ಎನ್ರು ತ್ರಿಜಟಾವಾಕ್ಯತ್ತೈ ಮುಡಿತ್ತು

“ತತಸ್ಸಾ ಹ್ರೀಮತೀ ಬಾಲಾ ಭರ್ತುರ್ವಿಜಯಹರ್ಷಿತಾ |
ಅವೋಚದ್ಯದಿ ತತ್ತಥ್ಯಂ ಭವೇಯಂ ಶರಣಂ ಹಿ ವಃ ||”

ರಾಕ್ಷಸಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ತ್ರಿಜಟೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಂಜನೇಯನು ವಾನರ ವೀರರುಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ರಾವಣವಧಾನಂತರ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನು ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಎಲೌ ! ರಾಕ್ಷಸಿಯರೇ ! ನಿಮಗೆ ನಾನು ರಕ್ಷಕಳಾಗಿರುವೆನು. ಹೆದರಬೇಡಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಸೀತಾದೇವಿಯ ರಕ್ಷಾಭರ ಸ್ವೀಕಾರ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ವಾನರ ವೀರರುಗಳಿಗೆ ಆಂಜನೇಯನು ತಿಳಿಸಿದನು

ಹೀಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ ರಾಕ್ಷಸಿಯರನ್ನು ತಾನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಮದೂತನಾದ ಆಂಜನೇಯನು ತನ್ನ ಕೋಪೋದ್ದೇಶವನ್ನು ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಆಗ ಸೀತಾದೇವಿಯು 'ಎಲೈ ! ವಾನರ ವೀರನೇ ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಮಾಡಿದವರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೂ, ವಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದವರಿಗೂ, ವಿವೇಕಿಯಾದ ನೀನು ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರುತಾನೆ ತಪ್ಪುಮಾಡದೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಕೋಪೋದ್ರೇಕವನ್ನು

ಎನ್ರುಪಿರಾಟ್ಟಿಯರುಳಿ ಚ್ಚೆಯ್ದ ರಕ್ಷಾಭರ ಸ್ವೀಕಾರ ವಾಕ್ಯತ್ತೈ ಅನುವದಿತ್ತುಕ್ಕಾಟ್ಟಿನಾರ್.

ಪಿನ್ಬು ಸಾಪರಾಧೈಕಳಾನ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳೈಪ್ಪತ್ತ ರಾಮದೂರ್ತ ಶೀರಿನ ವಿಡತ್ತು.

“ಪಾಪಾನಾಂ ವಾ ಶುಭಾನಾಂ ವಾ ವಧಾರ್ಹಾಣಾಂ ಪ್ಲವಂಗಮ |
ಕಾರ್ಯಂ ಕರುಣಮಾರ್ಯೇಣ ನಕಶ್ಚಿನ್ನಾಪರಾಧ್ಯತಿ ||”

ಇತ್ಯಾದಿಕಳಾಲೇ ಯರ್ವ ಶೀತತ್ತೈಯಾತ್ತಿ ಪ್ಪಿರಾಟ್ಟಿ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳೈ ತಾನೇರಿಟ್ಟುಕ್ಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿತ್ತಪ್ಪಡಿ ಶೊನ್ನಾರ್. ಇವ್ವೃತ್ತಾಂತತ್ತೈ ಅನುಸಂಧಿತ್ತ ಭಟ್ಟರ್, ರಾಮಗೋಷ್ಠಿಕ್ಕು ಆಕಾತ ನಮಕ್ಕು ಪಿರಾಟ್ಟಿಯುಡೈಯಕ್ಷಮೈಯೊೞಿಯ ತಂಜಮಿಲ್ಲೈಯೆನ್ನು ವಿಡತ್ತೈ

“ಮಾತರ್ಮೈಥಿಲಿ ರಾಕ್ಷಸೀಸ್ತ್ವಯಿ ತಥೈವಾರ್ದ್ರಾಪರಾ-
ಧಾಸ್ತ್ವಯಾ |
ರಕ್ಷಂತ್ಯಾ ಪವನಾತ್ಮಜಾಲ್ಲಘುತರಾ ರಾಮಸ್ಯ ಗೋಷ್ಠೀ ಕೃತಾ ||
ಕಾಕಂ ತಂ ಚ ವಿಭೀಷಣಂ ಶರಣಮಿತ್ಯುಕ್ತಿಕ್ಷಮೌ ರಕ್ಷತ |
ಸಾನಸ್ಸಾಂದ್ರ ಮಹಾಗಸಸ್ಸುಖಯತು ಕ್ಷಾಂತಿಸ್ತವಾಕಸ್ಮಿಕೀ ||”

ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯರ ರಕ್ಷಣಾ ಭಾರವನ್ನು ತಾನೇ ವಹಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರಿ ಪರಾಶರಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಗುಣರತ್ನ ಕೋಶದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀರಾಮಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಸೇರದ ತಮ್ಮಂತಹವರಿಗೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕ್ಷಮೆ ವಿನಹ ಹಿತವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ 'ಎಲೌ ! ತಾಯಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯೇ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈಗತಾನೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ ರಾಕ್ಷಸಿಯರನ್ನು ಆಂಜನೇಯನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಾಕಾಸುರನನ್ನೂ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನೂ ಶರಣು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮಗೋಷ್ಠಿಯು ಬಹು ಲಘುವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದ ಕಾರಣ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮಗಳನ್ನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕ್ಷಮಾಗುಣವೇ ಕಾಪಾಡಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಎನ್ರುರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾರ್. ಇಪ್ಪಡಿ ಆರುಕಾಂಡತ್ತಿಲುಂ ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮನೇ ಅಂಜುರುವಾಣಿಯಾಯ್, ಕ್ಕೋಕ್ಕಪಟ್ಟದು.

ಉತ್ತರ ರಾಮಾಯಣತ್ತಿಲುಂ ರಾವಣರ್ಪಾಟ್ಟರ್ಮಾರ್ ಕಾಲತ್ತಿಲೇ ವಿಷ್ಣ್ವವತಾರಾವಸ್ಥನಾನ ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್ ಶರಣಾಗತರಾನ ದೇವರ್ಗಳೈ ರಕ್ಷಿಪ್ಪ ದಾಕ ತಿರುವಳ್ಳಂಪತ್ತಿ ರಾಕ್ಷಸರೋಡೆ ಪೊರುತವಳವಿಲೇ ಪೂಸಲಿಲೇ ಕೇಟ್ಟುಪರಾಂಗ್ಮುಖರಾಯ್ ಲಂಕೆಯ್ಯೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ಪಲಾಯನಂ ಪಣ್ಣುಕಿರ ರಾಕ್ಷಸರ್ರೈರ್ಪಿತುಡಂದುರ್, "ಶಾಂಗರ್ಮುದ್ಯೈತ್ತ" ಶರಮಳೈಕಳಾಲೇ ಕೊನ್ರು ಶೂರೈಯಾಡಕಂಡ ಮಾಲ್ಯವಾರ್ ಪುರಿಂದು

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಆರು ಕಾಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮವು ಮಣಿಯ ಹಾರದಂತೆ ಪೋಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿತ ವಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶರಣಾ ಗತಿ. ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಭರತನು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿ, ಅರಣ್ಯ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ದಂಡಕಾರಣ್ಯ ಋಷಿಗಳೂ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವನೂ ಸುಂದರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜಟಾದಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯರೂ ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿ, ಎಲ್ಲ ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಾಗಿ ಯುದ್ಧಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ರಾವಣ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಂದರ್ಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಅವತಾರ ತಾಳಿದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಶರಣಾಗತರಾದ ದೇವತೆ ಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ, ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಇದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಕ್ಷಸರು ಲಂಕೆಯ ಕಡೆ ಪಲಾ ಯನ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಮಾಲ್ಯವಂತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವನು 'ಎಲೈ ! ನಾರಾಯಣನೇ ! ನೀನು ಪುರಾತನವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿ ಯೆಯಾ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಭಯದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗುವ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನಭಿಜ್ಞರಾದ ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ, ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೇ ? ಇದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಲ್ಲವೇ? ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಇತರರು ಮಾಡುವ

"ನಾರಾಯಣ ನ ಜಾಸೀಷೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಸನಾತನಂ |
ಅಯುದ್ಧಮನಸೋ ಭಗ್ನಾನಸ್ಮಾನ್ ಹಸಿ ಯಥೇತರಃ||"

ಎನ್ರು ಓಡಿಪ್ಪೋಕಿರಯೆಂಗಳ್ಳೈ ಕೊಲ್ಲುಹೈ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವಿರುದ್ಧಮನ್ರೋ ? ಧರ್ಮ ಮರಿಯಾತಾರ್ ಶೆಯ್ಯುಮತ್ತೈ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾನ ನೀ ಶೆಯ್ಯಾನಿರ್ಕಿರ ತೆನ್ನನ್ರು ಆತ್ತಾಮೈಯಾಲೇ ಮೊರೈಯಿಡ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಕಿಲನ್ರೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಮನುಷ್ಠಿಪ್ಪದು. ನಮ್ಮೈ ನಾರಾಯಣನೆನ್ರು ನೀ ಶೊನ್ನಪಡಿಯೇ ನಾಂ ನಿಯಂತೃತ್ವಾದಿ ಕಳಾಲೇ ಸರ್ವ ವಿಲಕ್ಷಣ ರಾಕೈಯಾಲ್ ನಾರಾಯಣ ಧರ್ಮಮಾನ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಮನುಷ್ಠಿಕ್ಕಿರೋ ಮೆನ್ರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಕೊಂಡು

"ಯುಷ್ಮತ್ತೋ ಭಯಭೀತಾನಾಂ ದೇವಾನಾಂ ವೈ ಮಯಾಭಯಂ|
ರಾಕ್ಷಸೋತ್ಸಾದನಂ ದತ್ತಂ ತದೇತದನುಪಾಲ್ಯತೇ ||
ಪ್ರಾಣೈರಪಿ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ದೇವಾನಾಂ ಹಿ ಸದಾ ಮಯಾ |
ಸೋಹಂ ವೋ ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ರಸಾತಲಗತಾನಪಿ ||"

ಕೆಲಸವನ್ನು ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಮಾಡಬಹುದೇ ? ಎಂದು ಒಂದೇ ಉಸುರಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಡುವನು.

ಆಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಅವನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವನು. 'ಹೇ ! ಮಾಲ್ಯವಂತಾ ! ನಾವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ಯುಕ್ತ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು 'ನಾರಾಯಣ !' ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದುದರಿಂದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ನಿಯಂತೃತ್ವದಿಂದಲೂ, ಸರ್ವವಿಲಕ್ಷಣತೆಯಿಂದಲೂ, ನಾರಾಯಣನ ಧರ್ಮವಾದ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣವನ್ನೇ ನಾವು ಆಚರಿಸುವೆವು' ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ 'ನಿಮ್ಮಿಂದ ಹೆದರಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಾಗಿ ನಾವು ಅಭಯಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿರುವೆವು. ಆದಕಾರಣ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿಯಾದರೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ನೀವು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡದೆ ಕೊಲ್ಲುವೆವು' ಎಂದನು.

ಎನ್ರು ನಾಂ ದೇವರ್ಹಳುಕ್ಕು ಪಣ್ಣಿನ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನತ್ತಾಲೇ ಪಶು ಕ್ಕಳುಕ್ಕಾಕ ಪುಲಿಕಳೈ ತುಡನ್ದು ಕೊಲ್ಲುಕ್ಕಣಕ್ಕಿಲೇ ಉಂಗಳೈಕೊಲ್ಲು ಕಿರೋಂ ಎನ್ರು ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಾಶುರತ್ತಾಲೇ ಮತ್ತುಳ್ಳ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಾದಿಕಳಿಲುಂ ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮಮೇ ಪೆರುಮಾಳು ಕ್ಕನುಪಾಲನೀಯಮೆನ್ರುಮಿಡತ್ತೈ ಸ್ಥಾಪಿತ್ತಾರ್

ವಾಲಿಯಿನುಡೈಯ ಚೋದ್ಯತ್ತುಕ್ಕುಮಿವ್ವುತ್ತರತ್ತೆ ತಿರುವುಳ್ಳಂ ಪತ್ತಿ

"ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಪರಮದುಜ್ಞೇಯಸ್ಸತಾಂ ಧರ್ಮಃ ಪ್ಲವಂಗಮ |" ಎನ್ರು ಗಂಭೀರಮಾಕ ಪೆರುಮಾಳರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾರ್. ಮುನ್ಬು ಸಾಪರಾಧ ರಾನ ಮಹಾರಾಜರನುತಪ್ತರಾಯ್ ಶರಣಾಗತರಾಕ ಅವರೈ ನಾನರಿಂದ ಪಡಿಯಾಲ್ ನೀ ದಂಡ್ಯನಾಕೈಯಾಲುಂ, ಶರಣಾಗತರಾನ ಮಹಾರಾಜರೈ ರಕ್ಷಿಕ್ಕೈ ನಮುಕ್ಕು ಭರಮಾಹೈಯಾಲು ಮುನ್ನೈ ನಿರಾಕರಿತ್ತೋಮೆನ್ರು ತಾತ್ಪರ್ಯಂ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ವಿಧಿ ಇದ್ದರೂ, ಪಶುಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ-ಹಸುಗಳನ್ನುರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೇ ಸೂಕ್ತ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಶರಣಾಗತ ಧರ್ಮವೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಧರ್ಮ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸ ಲಾಯಿತು.

ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಾಣದಿಂದ ಬಹುವಾಗಿ ನೊಂದು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ ವಾಲಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ಮಹೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮನಾದವನು ಎಂದು ನನಗೆ ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು. ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದು ಬೇಡಿದನು.

ಸುಗ್ರೀವನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುತಾಪಪಟ್ಟು, ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೂ, ವಾಲಿಯು ದಂಡ್ಯನಾದ್ದರಿಂದಲೂ,

ಇಪ್ಪ್ರಬಂಧಂ ತಲೈಕ್ಕಟ್ಟುಕಿರ ವಿಡತ್ತಿಲುಂ ಉಪಾಯಾನಧಿಕಾರಿಗಳಾನ ಸ್ಥಾವರಂಗಳೈಯುಂ ಕೂಡ,

"ವಿಷಯೇ ತೇ ಮಹಾರಾಜ ರಾಮವ್ಯಸನಕರ್ಶಿತಾಃ |

ಅಪಿ ವೃಕ್ಷಾಃ ಪರಿಮ್ಲಾನಾಸ್ಸಪುಷ್ಪಾಂಕುರಕೋರಕಾಃ |"

ಎನ್ನುಂಪಡಿ ಉಂಡಾನ ವಿಷಯವಾಸತ್ತೈಯುಂ, ಅವಸ್ಥಾವಿಶೇಷತ್ತೈಯುಂ ಪತ್ತಾಶಾಕ ರಕ್ಷಿತ್ತಪಡಿಪರಕ್ಕಪ್ಪೇಶಪಟ್ಟದು. ಇಪ್ಪಡಿ ಇಪ್ಪ್ರಬಂಧಂ

"ಉಪಕ್ರಮೋಪಸಂಹಾರಾವಭ್ಯಾಸೋ ಪೂರ್ವತಾಫಲಂ !

ಅರ್ಥವಾದೋಪಪತ್ತೀ ಚ ಲಿಂಗಂ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯೇ ||"

ಎನ್ಗಿರ ತಾತ್ಪರ್ಯಲಿಂಗಂಗಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಮಾಕವುಡೈತ್ತಾಯ್ ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಭಗವಾನಾಲೇ ದೃಷ್ಟಮಾಯಿರುಪ್ಪದೊರು ಶರಣಾಗತಿ ವೇದಂ, ಇತಿಲಿವ್ವಭಯ ಪ್ರದಾನಪ್ರಕರಣಂ ಸರ್ವರಹಸ್ಯ ಸಾರಂಗಳೈಯುಂ ತಿರಳವೆಳಿಯಿಟ್ಟ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಗಂ.

ಇತಿ ತೃತೀಯೋಧಿಕಾರಃ

ಶರಣಾಗತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಕರ್ತವ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೂ, ವಾಲಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದುದು ಸರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಶಕ್ತರಲ್ಲದ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿದನು. 'ಎಲೈ ! ಶ್ರೀರಾಮನೇ ! ನೀನು ಕಾಡಿಗೆ ದಯಮಾಡಿದ ವ್ಯಸನದಿಂದ ಪುಷ್ಪ, ಅಂಕುರ, ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಿಡಮರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಾಡಿ ಹೋದವು 'ಎನ್ನುವಂತೆ ವಿಷಯವಾಸ, ದೇಶವಾಸ, ಅವುಗಳ ಅವಸ್ಥಾ ವಿಶೇಷ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕೆಂದು ಅಭಿಮಾನಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿದುದಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವು ಉಪಕ್ರಮ, ಉಪಸಂಹಾರಾದಿ ಷಡ್ವಿಧ ತಾತ್ಪರ್ಯಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪೂಜ್ಯರಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶರಣಾಗತಿ ವೇದವಾಗಿರುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣವಂತೂ ಸಮಸ್ತ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಗವಾಗಿರುವುದು.

ಶರಣಾಗತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಾಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

4. ಪ್ರಕರಣ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ಶರಣಾಗತಿ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತಾನ, ಇವ್ವಭಯ ಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲ್ "ಪರಮಾಪದ್ಗತಸ್ಯಾಪಿ ಧರ್ಮೇ(ಮಮ ಮತಿರ್ಭವೇತ್" ಎನ್ರು ಬ್ರಹ್ಮಾವಿಡ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ವರಂ ವೇಂಡಿಕ್ಕೊಂಡು "ಧರ್ಮಿಷ್ಠಸ್ತ್ವಂ ಯಥಾ ವತ್ಸ ತಥಾ ಚೈತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ" ಎನ್ರು ವರಂ ಪೆತ್ತ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾ‌ರ್ ಶರಣಾಗತಿಧರ್ಮತ್ತೈ ಪರಿಗ್ರಹಿತ್ತು ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕೈಯಾಲುಂ ಪಿನ್ಬು ಪೆರುಮಾಳೈಯುಂ ಕೂಡ ಅನುಷ್ಠಿಪ್ಪಿಕ್ಕೈಯಾಲುಂ ಶರಣಾಗತಿ ಪರಮಧರ್ಮ ಮೆನ್ನುಮಿಡಂ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರತ್ತಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿತಂ

ಇಪ್ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲ್ ಮುನ್ಪೈ ಫಲಸರ್ಗಂಗಳಾಲೇ ರಜಸ್ತಮಃ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಾಯಿರುಪ್ಪಾರ್ಕು ಸತ್ವಪ್ರಕೃತಿಗಳಾಯಿರುಪ್ಪಾರ್ ಹಿತಂ ಶೊನ್ನಾಲುಂ ಭಗವದ್ವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ಆಭಿಮುಖ್ಯಂ ಕೂಡಾದೆನುಮಿಡಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು.

---

4. ಪ್ರಕರಣ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ

ಶರಣಾಗತಿ ವೇದದಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಈ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ "ಪರಮಾಪದ್ಗತಸ್ಯಾಪಿ ಧರ್ಮೇ ಮಮ ಮತಿರ್ಭವೇತ್" ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಎಂತಹ ಆಪತ್ತು ಬಂದರೂ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಸುವಂತೆ ವರಬೇಡಿದನು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಮಹಾಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಇಂತಹ ಉತ್ತರ ಪಡೆದಿದ್ದ ವಿಭೀಷಣನು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ತಾನು ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ತೋರಿಸಿದುದರಿಂದಲೂ, ನಂತರ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಮುದ್ರ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುದುದರಿಂದಲೂ, ಈ ಶರಣಾಗತಿ ಎಂಬುದು ಪರಮಧರ್ಮ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದಂತಾಯಿತು

ಇದೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೊದಲಿನ ಕೆಲವು ಸರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ರಜಸ್ತಮ ಪ್ರಕೃತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಸಾತ್ವಿಕರಾದವರು ಎಷ್ಟೇ ಹಿತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರೂ,

ಸತ್ತೋತ್ತರನಾನ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ ಶರಣಾಗತನಾಯ್ ವರುಹಿರ ಪೋದು ಅರ್ವ ವಿಷಯತ್ತಿಲೇ ದೇವತಾವತಾರಂಗಳಾನ ಶ್ರೀ ವಾನರ ವೀರರ್ಹ ಳಾಲೇ ವಿಘ್ನಂ ಪ್ರಸಕ್ತಮಾನಪಡಿ ಶೊಲ್ಲುಹೈಯಾಲೇ

"ಶ್ರೂಯತೇ ಕಿಲ ಗೋವಿಂದೇ ಭಕ್ತಿಮುದ್ವಹತಾಂ ನೃಣಾಂ |
ಸಂಸಾರ ನ್ಯೂನತಾ ಭೀತಾಸ್ತ್ರಿದಶಾಃ ಪರಿಪಂಥಿನಃ ||"

ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಭಗವದ್ವಿಷಯತ್ತಿಲೇ ಅಭಿಮುಖರಾನಾರೈ ತಂಗಳ್ ಕುಡಿ ಮಕ್ಕಳ್ ತಪ್ಪಿಪ್ಪೋಹಿರಾರ್ಕಳೆನ್ನು ನಿನೈತ್ತು ದೇವರ್ಹಳ್ ವಿಲಕ್ಕುವರ್ ಕಳೆನ್ನು ಮಿಡಮುಂ ಇಪ್ಪಡಿ ವಿಘ್ನಂಗಳ್ ವಂದಾಲುಂ ಶುದ್ಧಭಾವರಾಯ್ ಅನನ್ಯರಾಯ್ ವಂದಡೈಂದವರ್ ಹಳೈ

"ಸಂಕಲ್ಪಾದೇವ ಭಗವಾನ್ ತತ್ವತೋ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ |
ವೃತ್ತಾಂತಮಖಿಲಂ ಕಾಲಂ ಸೇಚಯತ್ತ್ಯಮೃತೇನ ತು ||"

ಎನ್ರುಂ,

ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಭಿಮುಖ್ಯವು ಬರಲಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮಹಾಸಾತ್ವಿಕನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ, ದೇವತಾಂಶ ಸಂಭೂತರಾದ ವಾನರ ವೀರರುಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವಿಘ್ನ ವುಂಟಾಯಿತು. ಭಕ್ತರಾದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದರೆ, ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಸಂಸಾರವೇ ಕ್ಷೀಣವಾಗುವುದು ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಇಂತಹ ಭಕ್ತರಿಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗುವರು. ಇಂತಹ ಉಕ್ತಿ ಗನುಸಾರವಾಗಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮುಖರಾದ ಭಕ್ತರನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಈ ರೀತಿ ವಿಘ್ನಗಳು ಒದಗಿದರೂ ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಕರಾಗಿ, ಅನನ್ಯ ಶರಣರಾಗಿ ಬಂದವರನ್ನು ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ, ಅವನು ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದ ಸಮಯದಿಂದ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾಗುವವರೆಗೂ ಬಂದ ವಿಘ್ನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವನು. ಹೀಗೆ

"ಪ್ರಪತ್ತಿಕಾಲಾದಾರಭ್ಯ ತ್ವಾತ್ಮ (ಕಾಲಾ) ಲಾಭಾವಸಾನಿಕಂ ।
ಯತ್ರಾವಕಾಶೋ ವಿಘ್ನಾನಾಂ ವಿದ್ಯತೇ ನ ಕಥಾಚನ ॥"

ಎನ್ರುಂ, ಸಾತ್ವತ ಪೌಷ್ಕರಾದಿಗಳಿಲೇ ಶೊಲ್ಲು ಕಿರಪಡಿಯೇ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಾಮೇ ಎಲ್ಲಾ ವಿಘ್ನಂಗಳ್ಳೈಯುಂ ಶಮಿಪ್ಪಿತ್ತು ಅಡಿಮೈಕ್ಕೊಳ್ಳುವಾರೆನ್ರುಮಿಡಮುಂ ವೆಳಿಯಿಡಪಟ್ಟದು

ಸರ್ವಜ್ಞ ಸಂಹಿತಾದಿಗಳಿಲ್ ಶೊನ್ನ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಕಳುಮಡಂಗ ಇಪ್ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲೇ ಕಾಣಲಾಂ. ಎಂಗನೇಯೆನ್ನಿಲ್, ಅಡಿಯಿಲೇ ರಾವಣಾದಿಗಳುಕ್ಕುಂ ಕೂಡ ಹಿತೋಪದೇಶಂ ಪಣ್ಣುಕೈಯಾಲುಂ ದೂತನಾಯ್ ಚೆನ್ರ ತಿರುವಡಿಯೈ ದುಷ್ಪ್ರಕೃತಿಯಾನ ರಾವಣನ್ ಅಶಕ್ಯಮೆನ್ರರಿಯಾದೇ ನಲಿಯ ನಿನೈಕ್ಕ ಅತ್ತೈವಿಲಕ್ಕುಕೈಯಾಲುಂ, ಪಿರವಿಯುರವೈಯುಂ, ಪೆರಿಯ ಐಶ್ವರ್ಯತ್ತೈಯುಂ, ಪುತ್ರದಾರಾದಿ ಕಳೈಯುಂ ಅನಾ

ಸಾತ್ವಿಕ ಪೌಷ್ಕರಾದಿ ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ತಾನೇ ಎಲ್ಲ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ದಾಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು ಎಂಬುದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸಂಹಿತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಪತ್ಯಂಗಗಳಾದ ಆನುಕೂಲ ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಗಳು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಮೊದಲು ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣಾದಿಗಳಿಗೂ ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ರಾಮದೂತನಾಗಿ ಬಂದ ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ, ದುಷ್ಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ರಾವಣನು ತನ್ನ ಅಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಕೇಡುಮಾಡಲು ಬಯಸಲು, ಅದನ್ನೂ ವಿಭೀಷಣನು ತಪ್ಪಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಉತ್ತಮವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠಕುಲವನ್ನೂ, ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ಪುತ್ರದಾರಾದಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪವೂ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜದವೂ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯನು ಎಂಬ ದೃಢನಿರ್ಧಾರದಿಂದ, ತಾನು ಹೆದರಬೇಕಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲದಹಾಗೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿದ್ದ ಸ್ಥಳವೇ ತನಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ

ದರಿತ್ತು, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಂ ಪಣ್ಣು ಹೈಯಾಲುಂ, ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಮುಂ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನಮುಂ ಸೂಚಿತಮಾಯ್ತು. ಪೆರುಮಾಳ್ ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನೆನ್ಗಿರ ವ್ಯವಸಾಯತ್ತಾಲುಂ

"ಆಜಗಾಮ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಯತ್ರರಾಮಸ್ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।

ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಅಂಜವೇಂಡುಂ ಪ್ರದೇಶತ್ತಿಲೇ ಅಶಂಕಿತಮಾಹ, ತನ್ನಿಲಮಾಹ ನಿನ್ನೈತ್ತು ವರುಹೈಯಾಲುಂ, "ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಂ" ಕಾಟ್ಟಪ್ಪಟ್ಟದು. "ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎನ್ಗಿರ ಉಪಾಯವರಣ ವಾಕ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯತ್ತಾಲೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಉಪಾಯಾಂತರ ಸ್ಥಾನ ನಿವೇಶಪರಮಾನ ಶರಣ ಶಬ್ದತ್ತಾಲೇ ವ್ಯಂಜಿತಮಾಯ್ ರಕ್ಷಾಭರ ಸಮರ್ಪಣ" ಪ್ರಧಾನಮಾನ ಆತ್ಮ ನಿಕ್ಷೇಪಮುಂ,

ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯಾಯ ರಾಘವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ।
ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಭೀಷಣಮುಪಸ್ಥಿತಂ ||"

ಎನ್ರು ಅಂತರಂಗ ರಾಯ್ ಇರುಪ್ಪಾರೈ ಮುನ್ನಿಲೈಯಾಹಕ್ಕೊಂಡು ವಿಶದಮಾಹ ಶೊಲ್ಲುಪಟ್ಟದು,

---

ಬಂದುದರಿಂದ, ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸವು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಶರಣು ಹೊಕ್ಕೆನು ಎಂಬ ಉಪಾಯವರಣಪರವಾದ ವಾಕ್ಯಬಲದಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ಉಪಾಯಾಂತರ ಸ್ಥಾನನಿವೇಶಪರವಾದ ಶರಣ್ಯಶಬ್ದದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತೋರಿಬರುವ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣ, ಪ್ರಧಾನವಾದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಎರಡೂ ಸಿದ್ಧವಾದಂತಾಯಿತು. ಸರ್ವ ಲೋಕಕ್ಕೂ ರಕ್ಷಕನಾದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ, ಶರಣುಹೋಗಲು ಬಂದಿರುವ ವಿಭೀಷಣನೆಂಬ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ವಚನದಿಂದ ಅಂತರಂಗ ಭಕ್ತರಾದ ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ವಿಭೀಷಣನು ಶರಣು ಹೊಂದಿದನು ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು.

'ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ, ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳು ಕೇಳುವಂತೆ, ವಿಭೀಷಣನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ ಪೆರುಮಾಳುಂ ಇಳೈಯ ಪೆರುಮಾಳುಂ ಮೊದಲಿಗಳುಂ ಕೇಳ್ಕ್ಕುಂಬಡಿ ಕಿಟ್ಟವಂದು "ಪ್ರಣಾದಶ್ಚ ಮಹಾನೇಷಃ" ಎಂಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಕೂಪ್ಪಿಡುಕಿರವನಾಕೈಯಾಲೇ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕರಿವಿಯುಂಗಳೆಂಗೈವಿವಕ್ಷಿತ ಮನ್ರು "ಸಖ್ಯಮಾತ್ಮನಿವೇದನಂ" "ಕಿಂಕರೋಽಸ್ಮೀತಿ ಚಾತ್ಮಾನಂ ದೇವಾಯೈವಂ ನಿವೇದಯೇತ್" ಇತ್ಯಾದಿಕಳಿರ್ಪಡಿಯೇ "ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ" ಎನ್ರು ಎನ್ನೈ ಸಮರ್ಪಿಯುಂಗೋಳೆನ್ರುಪಡಿ. "ರಾವಣೋ ನಾಮ ದುರ್ವೃತ್ತಃ" ಎನ್ರು ತೊಡಂಗಿ "ಸೋಽಹಂ ಪರುಷಿತಸ್ತೇನ ದಾಸವಚ್ಚಾವಮಾನಿತಃ" ಎನ್ರರುತಿಯಾಕ ದುಷ್ಪ್ರಕೃತಿಯಾನ ರಾವಣನುಕ್ಕು ತ್ತಾರ್ ಹಿತೋಪದೇಶಂ ಪಣ್ಣಿ, ಪ್ಪಾಳುಕ್ಕು ನೀರಿರೈತ್ತುಪ್ಪರಿಭೂತನಾನಪಡಿ ಶೊಲ್ಲುಕೈಯಾಲುಂ "ಸ್ವರೇಣ ಮಹತಾ ಮಹಾ" ಎನ್ಗಿರ ಆರ್ತಸ್ವರತ್ತಾಲುಂ "ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ" "ಎನ್ಗಿರತ್ವರಾತಿಶಯತ್ತಾಲುಂ" ಪ್ರಣಾದಶ್ಚ

ಬಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ 'ತಾನು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ವಿವಕ್ಷಿತವಲ್ಲ. 'ಸಖ್ಯಮಾತ್ಮನಿವೇದನಂ''ಕಿಂಕರೋಽಸ್ಮೀತಿ ಚಾತ್ಮಾನಂ''ದೇವಾಯೈವಂ ನಿವೇದಯೇತ್' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಿಂಕರನನ್ನಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಎಂಬುದೇ ಭಾವಾರ್ಥ.

ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿರುವ ವಚನದಿಂದ, ದುಷ್ಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ರಾವಣನಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಮರುಭೂಮಿಗೆ ನೀರು ಎರೆದಂತೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದನೆಂದೂ 'ಸ್ವರೇಣ ಮಹತಾ ಮಹಾ' ಎಂಬ ಆರ್ತಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಗಿದನೆಂದೂ, 'ಕ್ಷಿಪ್ರಂ' ಎಂಬುದರಿಂದ ತ್ವರಾತಿಶಯವೂ, ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. 'ಪ್ರಣಾದಶ್ಚ ಮಹಾನೇಷಃ ತತೋಽಸ್ಯ ಭಯಮಾಗತಂ' ಎಂದು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿಯೂ ಶರಣ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಶ್ರೀರಾಮನ ವಚನದಿಂದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಾದಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ, ಶರಣಾಗತಿ ಮಂತ್ರದ ಪೂರ್ವಖಂಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರ ಸಮರ್ಪಣಾತ್ಮಕವಾದ

ಮಹಾನೇಷಃ ತತೋಽಸ್ಯ ಭಯಮಾಗತಂ" ಎನ್ಗಿರ ಸರ್ವಜ್ಞನಾನ ಶರಣ್ಯ ನುಡೈಯ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲುಂ,ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು. ಆಹವಿಪ್ಪಡಿ ಆನು ಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಯುಕ್ತೈಯಾಯ್, ಪರಿಪೂರ್ಣೈಯಾಯ್, ದ್ವಯ ತ್ತಿಲ್ ಪೂರ್ವಖಂಡತ್ತಿಲೇ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಡುಕಿರ ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರ ಸಮರ್ಪಣಾತ್ಮಿ ಕೈಯಾನ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೈ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೈಯಿಲುಂ ಧರ್ಮಸಾರತ್ತಿಲೇ ನಿಲೈಕು ಲೈಯಾತ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ ಅನುಷ್ಠಿತ್ತಾರ್.

ಅತುಕ್ಕು ಅರ್ವರ್ ಫಲಮಾಕಕ್ಕೊಂಲಿತ್ತೆನ್ನೆನ್ನಿಲ್ ಆಪಾತರಸಿಕ ರಾಯಿರುಪ್ಪಾರ್ ಲಂಕೈಶ್ವರ್ಯಮೆನ್ರಿರುಪ್ಪರ್ಕಳ್. ಶ್ರೀ ವಿಭಿಷಣಾಳ್ವಾರ್ ಕರುತ್ತೈ ಆಡಿಯೊತ್ತಿನಾಲ್ ಶರಣ್ಯನಾನ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುವಡಿಕಳಿಲ್ ಕೈಂಕರ್ಯಮೇ ಫಲಮಾಯಿರುಕ್ಕುಂ. ಅತೆಂಗನೇ ಯೆನ್ನಿಲ್ "ಶರಣಾಗತಿ ಕಾಲಂ ತನ್ನಿಲೇ

ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಕನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಆಚರಿಸಿದನು.

ವಿಭೀಷಣನು ಆಚರಿಸಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಫಲವೇನೆಂಬುದನ್ನು ,ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಆಪಾತ ರಸಿಕರಾದವರು, ಲಂಕೈಶ್ವರ್ಯವೇ ಫಲವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ವಿಭೀಷಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರಿವಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಶರಣ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಫಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಶರಣಾಗತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತರ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ವಿಭೀಷಣನು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅನಂತರ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಂಕೆಯ ಸಮಸ್ತ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥನಾದ ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಕಮಲಗಳನ್ನೇ ಶರಣು ಹೊಂದಿರುವೆನು ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಇವನು, ಶರಣಾಗತಿಯ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನಾದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದು.

"ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎನ್ರು ಇತರ ವಿಷಯಂಗಳಿಲೇ ನೈರಾಶ್ಯತ್ತೈ ತ್ತಾನೇ ಕಂಠೋಕ್ತಿಪಣ್ಣಿ ಕೈಯಾಲುಂ ಪಿನ್ಬು ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಕಿರಪ್ಪೋದುಂ

"ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ ।
ಭವದ್ಗತಂ ಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ ॥"

ಎನ್ರು ಲಂಕೈಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಕಳಡೈಯವಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಾ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾನ ದೇವರೀರ್ ತಿರುವಡಿಕಳೈಪ್ಪತ್ತಿನೇನೆನ್ರು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಕೈಯಾಲುಂ ಇವನನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನಾನ ಅಧಿಕಾರಿಯೆನ್ನುಮಿಡಂ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ. ಆನ ಪಿನ್ಬು "ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಮಾನಸ್ತು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಮಿಹಾಗತಃ" ಎನ್ಗಿರ ತಿರುವಡಿ ವಾಕ್ಯಮುಂ "ನ ವಯಂ ತತ್ಕುಲೀನಾಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಕಾಂಕ್ಷೀ ಚ ರಾಕ್ಷಸಃ" ಎನ್ರು ಪೆರುಮಾಳರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ವಾರ್ತೈಯುಂ ರಾಮಭಕ್ತಿ ಯಾಲೆ ಕಲಂಗಿನ ಮಹಾರಾಜರುಡೈಯ ಕಿಳರ್ತಿಯೈಯಡಕ್ಕು ಕೈಕ್ಕೀಡಾಕ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಲೇ ಶೊಲ್ಲುಂ ರಾಜವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕಟ್ಟಳೈಯೈಕ್ಕಾಟ್ಟಿನ ಪಡಿಯಾಮತ್ತನೈ. ತಿರುವಡಿಯುಂ ಪೆರುಮಾಳುಮರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಾಶು

ಆದರೆ 'ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಮಾನಸ್ತು ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವ ಮಿಹಾಗತಃ' ಎಂದು ಆಂಜನೇಯನು ಹೇಳಿರುವನಲ್ಲಾ! 'ನವಯಂ ತತ್ಕುಲೀನಾಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಕಾಂಕ್ಷೀ ಚ ರಾಕ್ಷಸಃ' ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿರುವನಲ್ಲಾ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಕಲಗಿರುವ ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನ ಸಂಶಯ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಆವೇಶವನ್ನು ಅಡಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರಾಜ ವೃತ್ತಾಂತದ ನಿಯಮ ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಆಂಜನೇಯನೂ, ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತೋರಬಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗ ನ್ಯಾಯ

ರಮುಂ, ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ ತನ್ಪಾಶುರಮುಂ ವಿರೋಧಿತ್ತಾಲ್ ಅಂತ ರಂಗನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೇ ತನ್ಪಾಶುರಮೇ ಪ್ರಬಲಮಾಕಕ್ಕಡವತು.

ಆಂಜನೇಯಾಕಿಲ್,

"ಅಹಂ ಹತ್ವಾ ದಶಗ್ರೀವಂ ಸಪ್ರಹಸ್ತಂ ಸಬಾಂಧವಂ |
ರಾಜಾನಂ ತ್ವಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ ||"

ಎನ್ರು ರಾವಣನೈಕ್ಕೊನ್ರು ಉಮ್ಮೈ ರಾಜ್ಯತ್ತಿಲೇ ಮುಡಿಶೂಟ್ಟಕ್ಕಡವೋ ಮೆನ್ರು ಪೆರುಮಾಳರುಳಿಚ್ಚೈಯ್ವಾನೆನ್ನೆನ್ನಿಲ್, ಅತುವುಂ

"ಶರೀರಾರೋಗ್ಯಮರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಭೋಗಾಂಶ್ಚೈವಾನುಷಂಗಿಕಾನ್ |
ದಧಾತಿ ಧ್ಯಾಯಿನಾಂ ನಿತ್ಯಮಪವರ್ಗಪ್ರದೋ ಹರಿಃ ||"

ಎನ್ಗಿರ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೇ ಅಡಂಗಾತ ಶರಣ್ಯ ಪ್ರೀತಿಕ್ಕುಪ್ಪೋಕ್ಕು ವೀಡಾನ ಆನುಷಂಗಿಕ ಭೋಗ ಪ್ರದಾನಮೆನ್ರುಕೊಳ್ಳಪ್ರಾಪ್ತಂ. ಆಕೈಯಾಲೇ ಯನ್ರೋ ಮುಡಿಶೊಟ್ಟಕ್ಕಡವೋ ಮೆನ್ರುರುಳಿಚ್ಚೈಯ್ದ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ಅದಕ್ಕೊರುಮರುಮಾತ್ತುಂ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಯಾತೆ

ಪ್ರಕಾರ ಅಂತರಂಗನಾದ ವಿಭೀಷಣನ ಮಾತೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ, ಪ್ರಹಸ್ತನೊಡಗೂಡಿ, ಬಂಧುವರ್ಗ ಸಮೇತ ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಲಂಕೆಗೆ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆನು, ಇದು ಸತ್ಯ ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವರಿಗೆ ಶರೀರಾ ರೋಗ್ಯ, ಅರ್ಥ ಅನುಷಂಗಿಕ ಇತರ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನು ಎಂಬುವ ವಚನ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಉಕ್ಕಿಬರುವ ಶರಣ್ಯನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಸ್ಥಾನವಾದ ಆನುಷಂಗಿಕ ಭೋಗಪ್ರಧಾನಪರ ಇದು ಎಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆ ನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಾತಿಗೆ ವಿಭಿಷಣನು ಪ್ರತಿಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ ।
ದೋಷೋ ಯಸ್ಯಪಿ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸತಾಮೇತದಗರ್ಹಿತಂ ॥

ಪಡಿಯಚ್ಚು :—ಮದ್ರಾಸಿನ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ

"ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ವಧೇ ಸಾಹ್ಯಂ ಲಂಕಾಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಧರ್ಷಣೇ |
ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚ ವಾಹಿನೀಂ ||"

ಎನ್ರು ಸರ್ವ ನಿರಪೇಕ್ಷರಾನ ತಿರುವಡಿಯೈಪ್ಪೋಲೇ ಅವಸರೋಚಿತಮಾನ ವಡಿವೈಶೆಯ್ಯಕ್ಕಡವೇನೆನ್ರು ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂಶೆಯ್ದತು.

ಇವರ್ ಧಾರ್ಮಿಕತ್ವತ್ತೈ ವರಮಾಕವೇಂಡಿಕ್ಕೊಳ್ಳಪ್ರೀತನಾನ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಮರತ್ವತ್ತೈಯ್ಯುಂಕೂಡ ಕೊಡುತ್ತಾಪ್ಪೋಲೆ ಅಡಿವೈಶೆಯ್ಯವೇಂಡಿ ಕೊಂಡ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನುಕ್ಕು ಪೆರುಮಾಳಡಿವೈಕ್ಕುರುಪ್ಪಾಕ ಐಶ್ವರ್ಯತ್ತೈಯ್ಯುಂ ಕೊಡುತ್ತಾರ್. ಆಕೈಯಾಲೇ ತಿರುವಡಿನಿಲೈಯೈ ಮುನ್ನಿಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಭರತಾಳ್ವಾರ್ ನಾಟ್ಟೈಲುಳ್ಳಾರೈ ನಿಯಮಿತ್ತಿರುನ್ದಾರ್ ಪೋಲೇ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಮಾಕ ಅವತೀರ್ಣರಾನ ಪೆರುಮಾಳು ಡೈಯ ನಿಯೋಗತ್ತಾಲೇ ಮಟ್ಟುಪ್ಪಡಾತ ರಾಕ್ಷಸರೈವಳಿಪ್ಪಡುತ್ತಿ ನಡತ್ತು ಕೈಕ್ಕಾಕ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ ರಾಜ್ಯತ್ತೈಯಿಶೈಕ್ಕೈಯಾಲಿಡುವುಮಾಜ್ಞಾ ನುಪಾಲನ ಮಾಕೈಯಾಲೇ ಕೈಂಕರ್ಯಕೋಟಿಯಿಲೇ ಅನ್ವಯಿತ್ತತು.

ಆದರೆ "ಎಲೈ" ಶ್ರೀರಾಮನೇ! ಲಂಕೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರ ವಧದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೂ ಸಹಾಯಮಾಡುವೆನು, ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆನು" ಎಂದು ವಿಭೀಷಣ ಹೇಳಿದುದಲ್ಲದೆ ಸರ್ವ ನಿರಪೇಕ್ಷ ಆಂಜನೇಯನಂತೆ ಸಮಯಾನುಸಾರ ಸೇವೆಮಾಡುವುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ.

ವಿಭೀಷಣನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ತಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ವರ ಪಡೆದಾಗ, ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವನಿಗೆ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು, ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ, ತನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ಲಂಕೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಭರತನು ರಾಜ್ಯ ವಾಳಿದಂತೆ, ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆ ಯಂತೆ, ದಾರಿಗೆ ಬಾರದೇ ಇರುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಭೀಷಣನು ಲಂಕಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ

ಇವರ್ ತಮಕ್ಕಿಶೈವಿಸ್ರಿಕ್ಕೇಯಿರುಕ್ಕ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಅನತಿ ಲಂಘನೀಯಮಾನ ಶಪಥಪೂರ್ವಕ ಶಾಸನತ್ತಾಲೇ ರಾಜ್ಯಂಪಣ್ಣಿ ನಾರೆನ್ನು ಮಿಡಂ ಪೆರುಮಾಳ್ ತನ್ನುಡೈಜ್ಜ್ಯೋದಿಕ್ಕಳುನ್ದರುಳುಕಿರಪೋತು ವಿಡೈ ಕೊಡುತ್ತ ಪಾಶುರತ್ತಾಲೇ ವೆಳಿಯಿಡಪ್ಪಟ್ಟತು.

"ಯಾವತ್ಪ್ರಜಾ ಧರಿಷ್ಯಂತಿ ತಾವತ್ತ್ವಂ ವೈ ವಿಭೀಷಣ ।
ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಮಹಾವೀರ್ಯ ಲಂಕಾಸ್ಥಸ್ತ್ವಂ ಧರಿಷ್ಯಸಿ ॥
ಶಾಪಿತಸ್ತ್ವಂ ಸಖಿತ್ವೇನ ಕಾರ್ಯಂ ತೇ ಮಮ ಶಾಸನಂ ।
ಪ್ರಜಾಸ್ಸಂರಕ್ಷ ಧರ್ಮೇಣ ನೋತ್ತರಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥"

ಎನ್ರುಮಿರಕ್ಕೊಂಡೆಯಿರೆ ಪೆರುಮಾಳಿವರೈ ರಾಜ್ಯತ್ತಿಲೇ ಯಿರುಕ್ಕ ಇಶೈ ವಿತ್ತದು.

ಇಪ್ಪಡಿ ಇವರ್ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನಾಕೈಯಾಲೇಯಿರೇ ಇವನಕ್ಕು ತಮ್ಮಿಲುಂ ಶೀರಿಯ ಕೋಯಿಲಾಳ್ವಾರೈ ಎಟ್ರುಂದರುಳ್‌ವಿತ್ತು ಕ್ಕೊಡು ತ್ತದು. ಇಪ್ಪಡಿಯನ್ನಿಕ್ಕೆ ಆಪಾತ ಪ್ರತೀತಿ ಪಕ್ಷತ್ತಾಲೇ ಇವರ್ ಐಶ್ವರ್ಯಾ ರ್ಥಿಯಾನಾಲುಂ

ದುದೂಕೂಡ ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಜ್ಞಾನುಪಾಲನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮತ್ತ ಇದೂ ಕೈಂಕರ್ಯಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ವಿಭೀಷಣನು ಲಂಕಾ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನುಲ್ಲಂಘನೀಯವಾದ, ಶಪಥ ಪೂರ್ವಕ ಆಜ್ಞೆಯಾದು ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು. ಇದು ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸುವಾಗ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತಿನಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡುವುದು ಎಲೈ ! ವಿಭೀಷಣನೇ ! ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಯವರೆಗೆ ಇರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರಿವಿಗೂ ನೀನು ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿರ ತಕ್ಕದು. ಇದು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಹೇಳದೆ ಧರ್ಮ ದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪಾಲನಮಾಡುತ್ತಿರು, ಎಂಬ ಹಾರ್ದಾಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಇವನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದನು ಈ ರೀತಿ ಯಾಗಿ ವಿಭೀಷಣನು ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ

" ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ ।

ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ ॥"

ಎನ್ಗಿರ ಪೊದುವಾನ ಪಾಶುರಂಗಳಾಲೇ ಶರಣ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯತ್ತೈ ಪಾರ್ತಾಲ್ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಾನತು ಸಾಮಾನ್ಯೇನ ಮೋಕ್ಷಪರ್ಯಂತ ಸಕಲ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಾಧನಮೆನ್ನುಮಿಡಂ ತೆಳಿಯಲಾಂ ।

ಇತಿ ಚತುರ್ಥೋಽಧಿಕಾರಃ

ಮೂರ್ತಿ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥಕ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಆಪಾತಾರ್ಥ ಪ್ರತೀತಿ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಇವನು ಐಶ್ವರ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ, ಬಂದವನೆಂದರೂ, ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ವಚನದಿಂದ ಶರಣ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪರ್ಯಂತವಾದ ಸಕಲ ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೂ ಸಾಧನವಾಗುವ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಪ್ರಕರಣ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರವು ಮುಗಿಯಿತು.

---

5. ಅಥ ಶರಣ್ಯಶೀಲ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ತನ್ನಭಿಮತ ಸಿದ್ಧಿಕ್ಕಾಕ ಶರಣಾಗತನಾನ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾ ಳ್ವಾರ್ "ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯಾಯ" ಎನ್ಗಿರ ಅರ್ಥತ್ತೈ "ರಾಘವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ" ಎನ್ರು ಸೌಲಭ್ಯತ್ತಾಲುಂ ಪರತ್ತ್ವತ್ತಾಲುಂ ಸಾಧಿಕ್ಕಿರಾರ್. ತೃಣಂ ಸುಲಭಮೋ ಯಾಕಿಲುಂ ಒನ್ರುಕ್ಕುರುಪ್ಪಲ್ಲಾವೈಯಾಲೇ ಅನಾ ದರಣೀಯಂ. ಸುಮೇರು ಆದರಣೀಯಮೋ ಯಾಕಿಲುಂ ದುರ್ಲಭ ಮಾಕೈ ಯಾಲೇ ಅನುಪಯುಕ್ತಂ. ಆಕೈಯಾಲೇ ಪರತ್ವಮುಂ ಸೌಲಭ್ಯಮುಮ ಪೇಕ್ಷಿತಂ. (ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯಾಯ)-ಉಂಗಳುಕ್ಕುಪ್ಪೋಲೇ ಎನಕ್ಕುಂ ಪೆರುಮಾಳ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಕೂರುಂಡೆನ್ಗಿರಾರ್. ಅಂಜನನ್ರಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ನೊರುವನೋಡೆ ಒರುಕುಡಲ್ ತುವಕ್ಕಾಲೇ ನಾನುಕೂಡ ಉಂಗಳುಕ್ಕು ಕಲ್ಲುಂ ತಡಿಯುಮೆಡುಕ್ಕ ವೇಂಡುಂ ಪಡಿಯಾಯಿರುಕ್ಕಿರೇನ್ ? ಅಪ್ಪಡಿ

---

5. ಶರಣ್ಯಶೀಲ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಶರಣಾಗತನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯಾಯ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವನ್ನು 'ರಾಘ ವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ' ಎಂಬುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೌಲಭ್ಯ, ಪರತ್ವ ಗುಣಗಳೆರಡನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಹೊರಪಡಿಸುವನು. ತೃಣವು ಸುಲಭವೇ ಆದರೂ ಅಸ್ಪೃಗಣನೀಯವಲ್ಲದುದರಿಂದ ಅನಾದರಣೀಯ. ಸುಮೇರು ಪರ್ವತವು ಸರ್ವರಿಂದ ಆದರಣೀಯವಾದರೂ ಪಡೆಯಲು ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅನುಪಯುಕ್ತವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪರತ್ವವೂ, ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಎರಡೂ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದು.

(ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯಾಯ) 'ನಿಮ್ಮಂತೆ ನನಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸನ್ನಿ ಧಾನದಲ್ಲಿ ಇರಲು ಅವಕಾಶವುಂಟು' ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳುವನು ಅಷ್ಟೇಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ ನಾನು ಕೂಡ ನಿಮ್ಮಗಳ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಲ್ಲು, ದೊಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವು ದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರುವೆನು. ಅಂತಹ ಮಹಾಪರಾಧಿಯಾದ ರಾವಣನು

ಮಹಾಪರಾಧನಾನ ರಾವಣ್ಣ ತನಕ್ಕುಂಕೂಡ ಪ್ಪೆರುಮಾಳ್ ಶರಣ್ಯರಾಯ್ ಕ್ಕಿಡಿಕ್ಕೋಳಿರುಪ್ಪದು. ಇಪ್ಪಡಿಪ್ಪೊತುವಾನ ಶರಣ್ಯವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ರುಚಿಯಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೇ ದುರಾತ್ಮಾವಾನ ರಾವಣ್ಣ ತ್ತ ಕೂರಿಳಕ್ಕಿರಾನಿತ್ತನ್ನೈ.

"ರಾಘವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ" ಎನ್ರು ಪದದ್ವಯಸಮಭಿವ್ಯಾಹಾರತ್ತಾಲೇ "ನಿಲೈವರಂಬಿಲಪಲಪಿರಪ್ಪಾಯ್ ಒಳಿವರು ಮುಳುನಲಂ" ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಅವತಾರದಶೈಯಿಲೇ ಪರದಶೈಯಿಲುಂಕಾಟ್ಟಿಲ್ ಅತಿಶಯಿತಮಾನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯತ್ತೈ ಚ್ಚೊಲ್ಲುಕಿರ್ರ್ (ರಾಘವಾಯ) ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣಂ ರಘುಮುತಲಾಕಪ್ಪೋರುಕಿರ ಕುಲಧರ್ಮಮನ್ರೋ. (ಮಹಾತ್ಮನೇ) ಕಡಲೈಕ್ಕೈಯಿಟ್ಟರೈತ್ತು ಮುಡಿಯವೊಣ್ಣಾದಾಪ್ಪೋಲೇ ವಿಶೇಷಿತ್ತುಚ್ಚೊಲ್ಲಿ ಮುಡಿಯವೊಣ್ಣಾದಿಮ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ. ಪೆರುಮಾಳ್

ತನಗೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶರಣ್ಯನಾಗಿರುವನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಈ ರೀತಿ ಶತ್ರುಮಿತ್ರ ಸಾಧಾರಣನಿಂದ ಶರಣ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ದುರಾತ್ಮನಾದ ರಾವಣನು ತನ್ನ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿರುವನು ಎಂಬ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

(ರಾಘವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ) ತಾನು ಆಯಾ ಅವತಾರ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಆದಿ ಮಧ್ಯಾಂತ ಶೂನ್ಯನಾಗಿ ತತ್ತತ್ಕಾಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಂತೆ, ತನ್ನ ಪರತ್ವಾವಸ್ಥೆಗಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಮಾಹಾತ್ಮವನ್ನು ಈ ಎರಡು ಪದಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಘವಾಯ-ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ರಘು ಮಹಾರಾಜನೇ ಮೊದಲಾದವರು ನಡೆದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು ಕುಲಧರ್ಮವಲ್ಲವೇ?

ಮಹಾತ್ಮನೇ—ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗದಂತೆ ಇತರ ಅತಿಶಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ, ಮತ್ತು ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನು. ಭಗವಂತನು ಆಶ್ರಿತರನ್ನು

ಆಶ್ರಿತರಕ್ಷಣತ್ತಿಲೊರುಪ್ಪಟ್ಟಾಲ್ ಆದಿತ್ಯರ್ ಪುರಪ್ಪಟ್ಟಾಲಿರುಟ್ಟುಪ್ಪೋಕ್ಕಾಣ ವೊಣ್ಣಾತಾಪ್ಪೋಲೇ ವರತ್ತಾಲೇ ಪೂಣ್‌ಕಟ್ಟಿ ನೈಕ್ಕಿರ ಬಹುಮುಖ ರಾಕ್ಷಸರೈಯುಂ ಮರ್ಕಾಣವೊಣ್ಣಾತಪಡಿಯಿರುಕ್ಕು ಮಿಮ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ. ಇವ್ವವತಾರ ದಶೈಯಿಲುಂಡಾನ ನಿರತಿಶಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯತ್ತೈ ಪರದಾರ ದರ್ಶನ ಪರಾಂಗ್ಮುಖರಾನ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮುನ್ಬೇ ನಿನ್ರು "ಕಥಂಚಿದಹ ಮಾಗತಃ" ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಪೆಣ್ಣುಡೈಯುಡುತ್ತು ಉರುಮಾರಿ ನಾನೊರುತ್ತನುಂ ತಪ್ಪಿಪ್ಪೋಂದೇನೆನ್ರು ರಾವಣನುಕ್ಕು ಜನಸ್ಥಾನವೃತ್ತಾಂತತ್ತೈ ಚ್ಚೊನ್ನ ಅಕಂಪನರ್ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲೇ ಮಹರ್ಷಿ ವಳಿಯಿಟ್ಟಾರ್.

ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ, ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಕತ್ತಲೆ ಹೇಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೆ ಹೋಗುವುದೋ, ಅದರಂತೆ,ವರಬಲದಿಂದ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿ ದುಷ್ಟರಾಗಿರುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡುವ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯುಳ್ಳವನು.

ಈ ಅವತಾರದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ನಿರತಿಶಯ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು, ಪರದಾರದರ್ಶನ ಪರಾಂಗ್ಮುಖನಾದ ಭಗವಂತನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು 'ಕಥಂ ಚಿದಹಮಾಗತಃ' ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೆಂಗಸಿನ ಹಾಗೆ ಭಯಪಟ್ಟ 'ನಾನೊಬ್ಬನು ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನು' ಎಂಬ ಜನಸ್ಥಾನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಅಕಂಪನನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವನು.

ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ, ಮಹಾ ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಕೋಪಗೊಂಡರೆ, ಯಾರಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಹರಿಯುವ ಮಹಾ ನದಿಯ ವೇಗವನ್ನಾದರೂ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸುವನು. ನಕ್ಷತ್ರ, ಗ್ರಹ, ಆಕಾಶ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶ ಪಡಿಸಬಲ್ಲನು. ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, ಪಾಪಿಷ್ಠರ ಭಾರದಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವನು. ಸಮುದ್ರವು ಸನ್ನ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ, ಸಮಸ್ತ ಲೋಕವು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಬೇಕಾ

"ಅಸಾಧ್ಯಃಕುಪಿತೋ ರಾಮೋ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಮಹಾಯಶಾಃ |
ಆಪಗಾಯಾಸ್ಸಪೂರ್ಣಾಯಾ ವೇಗಂ ಪರಿಹರೇಚ್ಛರೈಃ |
ಸತಾರಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಂ ನಭಶ್ಚ ವ್ಯವಸಾದಯೇತ್ |
ಅಸೌ ರಾಮಸ್ತು ಸೀದಂತೀಂ ಶ್ರೀಮಾನಭ್ಯುದ್ಧರೇನ್ಮಹೀಂ ||
ಭಿತ್ವಾ ವೇಲಾಂ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಲೋಕಾನಾಪ್ಲಾವಯೇದಿಮಾ |
ವೇಗಂ ವಾಪಿ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ವಾಯುಂ ವಾ ವಿಧಮೇತ್ ಶರೈಃ |
ಸಂಹೃತ್ಯ ವಾ ಪುನರ್ಲೋಕಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಮಹಾಯಶಾಃ |
ಶಕ್ತಸ್ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸ್ರಷ್ಟುಂ ಪುನರಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ |
ನ ಹಿ ರಾಮೋ ದಶಗ್ರೀವ ಶಕ್ಯೋ ಜೇತುಂ ತ್ವಯಾ ಯುಧಿ |
ರಕ್ಷಸಾಂ ವಾಪಿ ಲೋಕೇನ ಸ್ವರ್ಗಃ ಪಾಪಜನೈರಿವ | "

ದರೂ ಮಾಡಬಲ್ಲನು. ಸಮುದ್ರ ವೇಗವನ್ನೂ, ವಾಯು ವೇಗವನ್ನೂ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನು. ಅವನು ಸಮಸ್ತ ಲೋಕ ಗಳನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿ,ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಲು ಶಕ್ತನಾದ ಪುರುಷ ಸಿಂಹ ನಾಗಿರುವನು.

"ಎಲೈ ! ರಾವಣನೇ ! ಸ್ವರ್ಗವು ಪಾಪಿಷ್ಠರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ರಾಮುನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ನಿನ್ನಿಂದ ಸುತರಾಂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ರಾವಣನ ರಾಜ ಸಭೆಯುಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆಪ್ತ ರಾದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯು ಅದು.

ರಾವಣನು ಶ್ರೀರಾಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಬಹಳ ಶ್ರಾಂತ ನಾದನು. ಆಗ ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ರಾವಣನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ರಥವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ, ರಾವಣನು ಆಕ್ಷೇಪಿ ಸುವನು. ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗಿ, ಬಹು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದ ಶತ್ರು ವಿನ ಎದುರಿಗೆ ರಥವನ್ನು ಹಿಂದುಮಾಡಿ ಅವಮಾನ ಪ್ರಸಂಗ ತರಬಹುದೇ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಅವತಾರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಹೀಗೆ ವಿಭೀಷಣನು "ಮಹಾತ್ಮನೇ" "ರಾಘವಾಯ" ಎಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಿದ

ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ರಾವಣಗೋಷ್ಠಿಯಿಲೇಅವನುಕ್ಕು ಆಪ್ತರಾನವರ್‌ಕಳ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಕ್ಕಿನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಿದು. ಪೆರುಮಾಳುಡನೇ ಪೊರುತು ಇಳೈತ್ತುಕ್ಕಲಂಗಿನ ರಾವಣ‌ರ್ ತೆಳಿನ್ದು ತರ್ ತೇರೈಮಿಾಟ್ಟುಕೊಂಡುಪೋನ ಸಾರಥಿಯೈ ವೆರುತ್ತು ಚ್ಚೊಲ್ಲುಂ ಪೋದುಂ "ಶತ್ರೋಃ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವೀರ್ಯಸ್ಯ ರಂಜನೀಯಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮೈಃ॥" ಎನ್ರು ಮೇಲುಂ ಇವ್ವವತಾರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯತ್ತೈ ಚ್ಚೊಲ್ಲಕ್ಕಡವನಿರೆ. ಇಪ್ಪಡಿ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ "ಮಹಾತ್ಮನೇ" ಎನ್ರುಂ "ರಾಘವಾಯ" ಎನ್ರುಂ ಶುರುಂಗಚ್ಚೊನ್ನ ಪರತ್ವಮುಂ, ಸೌಲಭ್ಯಮುಂ ಮೇಲೇ ಮುತಲಿಕಳ್ ಪಾಶುರತ್ತಾಲುಂ ವೆಳಿಯಿಡಪ್ಪಟ್ಟದು, ಎಂಗನೇಯೆನ್ನಿಲ್

ಪರತ್ವವೂ, ಸೌಲಭ್ಯವೂ, ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹೇಗೆಂದರೆ, ಶ್ರೀರಾಮಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು, ಮೊದಲು ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಾಗದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಇತರ ವಾನರವೀರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತಾಗ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಉತ್ತರವಾಗಿ ಉಪಚಾರಪೂರ್ವಕವಾದ ಪ್ರಶಂಸಾ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಅದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೃತಕ, ಅಕೃತಕ, ಕೃತಾಕೃತಕ ಎಂದು ಹೇಳುವವರಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಸುಹೃತ್ತೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನಮ್ಮಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳುತ್ತೀಯೋ "ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತ ಅಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ವಾನರವೀರರಿಗೆ ಸುಹೃತ್ತಾದವನು ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊರಟಿರುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಸಾಚರ್ಯ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. 'ಪೂಜಯರ್' ಎಂಬಲ್ಲಿ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಮ್ಮಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರುವಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆತ್ಮಾನಂ ಎಂಬ ಏಕವಚನ ಪ್ರಯೋಗನಾಗಿರುವುದು.

"ಅಜ್ಞಾತಂ ನಾಸ್ತಿ ತೇ ಕಿಂಚಿತ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ರಾಘವ ।
ಆತ್ಮಾನಂ ಪೂಜಯನ್ರಾಮ ಪೃಚ್ಛಸ್ಯಸ್ಮಾಂತ್ಸುಹೃತ್ತಯಾ ॥
ಎನ್ರಾರ್ಕಳ್.

ಇವ್ವರ್ಥಂ ತನ್ನೈಯೇ
"ತ್ವಂ ಹಿ ಸತ್ಯವ್ರತ ಶ್ಶೂರೋ ಧಾರ್ಮಿಕೋ ದೃಢವಿಕ್ರಮಃ ।
ಪರೀಕ್ಷ್ಯಕಾರೀ ಸ್ಮೃತಿಮಾನ್ನಿಸೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಸುಹೃತ್ಸು ಚ ॥"
ಎನ್ರು ವಿವರಿತ್ತಾರ್ಕಳ್, "ತ್ವಂ ಹಿ" ಎನ್ಗಿರವಿತ್ತಾಲೇ ಮೇಲ್ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಡುಕಿರ ಗುಣಂಗಳುಕ್ಕೆಲ್ಲಾಮತಿಶಯಾವಹಮಾನ ಸ್ವರೂಪವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರತು. ಪೊತ್ತಾಮರೈಪ್ಪೂವಿಲ್ ಪರಿಮಳತ್ತುಕ್ಕು ಅಲ್ಲಾದ ತಾಮರೈಪ್ಪೂವಿಲ್ ಪರಿಮಳತ್ತೈಕ್ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ಆಶ್ರಯವೈಲಕ್ಷಣ್ಯತ್ತಾಲುಮತಿಶಯ ಮುಂಡಾಯಿರುಕ್ಕುಮಿರೆ. ಇವ್ವರ್ಥತ್ತೈ,

---

ಅಥವ ಆತ್ಮಾನಂ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮ ಸ್ವಭಾವ. ಜಾನ್ ಎಂದರೆ ರಾಜನೀತಿ ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ಆತ್ಮ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವನಾಗಿ ಎಂದರ್ಥ ಅಥವ ಒಳ್ಳೆ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ, ಆತ್ಮಾನಂ–ತನ್ನನ್ನು ಪೂಜಯನ್–ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತಲೂ ತಾನು ಅಂದರೆ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ರಮಣೀಯ ಹೃದಯ ನೆಂದೂ, ವಿಚಾರ ಪರನೆಂದೂ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಅಂದರೆ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷವಾಗಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಗೊಳಿಸಲು ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ನಿನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೇ ಎಂಬುದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ.

(ತ್ವಂ ಹಿ) ಎಂದರೆ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಗೂ ಒಂದು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸ್ವರೂಪ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವುಳ್ಳವನೆಂಬುದು ಸೂಚಿತವು. ಹೇಗೆಂದರೆ ತಾವರೆ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಹಜವಾದ ಪರಿಮಳಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಸುವರ್ಣದ ತಾವರೆಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಶ್ರಯ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯದಿಂದ ಅತಿಶಯವುಂಟಾಗಿರುವುದೋ ಹಾಗೆ. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ವರದರಾಜ ಸ್ತವದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

"ಗುಣಾಯತ್ತಂ ಲೋಕೇ ಗುಣಿಷು ಹಿ ಮತಂ ಮಂಗಳಪದಂ
ವಿಪರ್ಯಸ್ತಂ ಹಸ್ತಿಕ್ಷಿತಿಧರಪತೇ ತತ್ತ್ವಯಿ ಪುನಃ ।
ಗುಣಾಸ್ಸತ್ಯಜ್ಞಾನ ಪ್ರಭೃತಯ ಉತ ತ್ವದ್ಗತತಯಾ
ಶುಭೀ ಭೂಯಂ ಯಾತಾ ಇತಿ ಹಿ ನಿರಣೈಷ್ಮ ಶ್ರುತಿವಶಾತ್ ॥"
ಎನ್ಗಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲೇ ಉಪಪಾದಿತ್ತಾರ್‌ಕಳ್.

(ಸತ್ಯವ್ರತಃ) ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯರಾನ ದೇವರೀರುಡೈಯ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣ ವ್ರತತ್ತೈ ರಾವಣಪರ್ಯಂತ ಮಾಕ ಎವ್ವಿಷಯತ್ತಿಲೇ ವಿಲಕ್ಕಲಾಂ, (ಶೂರಃ) ಇವ್ವ್ರತತ್ತುಕ್ಕು ವಿರೋಧಿಕಳೈಯಥಾರ್ಹಮಾಕ ದೇವರೀರ್ ಅಮೋಘಂಗಳಾನ ಅಂಬುಗಳಾಲೇಯಾತಲ್, ಉತ್ತರಂಗಳಾಲೇಯಾತಲ್ ವೆಲ್ಲುಂ ಶೇವಕಂ ವೇರೊರುವರ್‌ಕ್ಕುಂಡೋ ? (ಧಾರ್ಮಿಕಃ) ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮತ್ತಿಲೇ ನಿಲೈಯುಡೈಯಿರ್ ದೇವರೀರೆಯನ್ರೋ?

"ಎಲೈ ! ವರದರಾಜಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಗುಣಿ ಎಂದು ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು ಎಂದು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿವೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಕೂರನಾಥರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

(ಸತ್ಯವ್ರತಃ) ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನಾದ ನಿಮ್ಮ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಪರಿಪಾಲನವನ್ನು ರಾವಣ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿಹಾಕಬಹುದು ? (ಶೂರಃ) ಈ ವ್ರತಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದವನನ್ನು ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುಗುಣವಾಗಿ ಅಮೋಘವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಉತ್ತರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಾಗಲಿ ದೂರೀಕರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗುಂಟೆ ? (ಧಾರ್ಮಿಕಃ) ಶರಣಾಗತ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ದೃಢವ್ರತರಾದವರಲ್ಲವೇ ನೀವು ?

(ದೃಢವಿಕ್ರಮಃ) ನಿನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ತೋರಿಸುವ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವಿರೋಧಿಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಆಶ್ರಿತರವಿಷಯದಲ್ಲಿ

(ದೃಢವಿಕ್ರಮಃ) ಆಶ್ರಿತಾರ್ಥಮಾನ ದೇವರೀರುಡೈಯ ಪರಾಕ್ರಮತ್ತೈ ವಿರೋಧಿಕಳಾಲೇಯಾತಲ್ ಆಶ್ರಿತರ್ ಪಕ್ಕಲ್ ಕುತ್ತಂ ಕಾಟ್ಟ^ ಪರಿವ ರಾಲೇಯಾತಲ್ ವಿಲಕ್ಕಪ್ಪೋಮೋ ? (ಪರೀಕ್ಷ್ಯಕಾರೀ) ಸರ್ವಜ್ಞರಾಯ್ ಅಷ್ಟಾಂಗೈಯಾನ ಬುದ್ಧಿಯಾಲೇ ಯಾರಾಯ್ನ್ದು ಶೆಯ್ ತರುಳಂ ಕಾರ್ಯಂ ಗಳುಕ್ಕು ಅಡಿಯೋಂಗಳೈ ಕ್ಕೆಟ್ಕ ವೇಂಡುವತುಂಡೋ ? (ಸ್ಮೃತಿಮಾರ್ನ್) ದೇವರೀರ್ ವಸಿಷ್ಠಾದಿಕಳಾನ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರ್ಗಳುಕ್ಕು ರಾಮಗುರುಕ್ಕ ಳೆನ್ರು ಒರುತರಂ ಕೊಡುಕ್ಕೈಕ್ಕಾಕ ಅವರ್ಗಳ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಕೇಟ್ಟರುಳಿನ ಅರ್ಥಂಗಳಿಲ್ ಅವಸರಂಗಳಿಲುದವಾದದುಂಡೋ? (ಸ್ಮೃತಿಮಾರ್ನ್) "ನಸ್ಮ ರತ್ಯಪಕಾರಾಣಾಂ ಶತಮಪ್ಯಾತ್ಮವತ್ತಯಾ | ಕಥಂಚಿದುಪಕಾರೇಣಕೃತೇ ನೈಕೇನ ತುಷ್ಯತಿ ||" ಎನ್ರುಂ ಪಡಿಯುಸ್ರೋ ದೇವರೀರುಡೈಯ ಕೃತಜ್ಞ ತೈಯಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿ. (ನಿಸ್ಪೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಸುಹೃತ್ಸು ಚ) "ವರದ ಸಕಲಮೇತ ತ್ಸಂಶ್ರಿತಾರ್ಥಂ ಚಕರ್ಥ"ಎನ್ನುಂಪಡಿ ದೇವರೀರುಡೈಯ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಂಗ

ದೋಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವರಿಂದಾಗಲಿ ದೂರೀಕರಿಸಲ್ಪಡಲು ಸಾಧ್ಯ ವುಂಟೇ ? (ಪರೀಕ್ಷ್ಯಕಾರೀ) ಅಷ್ಟಾಂಗಯುಕ್ತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದೇಸಿದೆ ? (ಸ್ಮೃತಿಮಾರ್ನ್) ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ ರಾದ ವಸಿಷ್ಠಾದಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳೆಂದು ಅವರಿಗೊಂದು ಗೌರವಕೊಡು ವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವೆಲ್ಲವೂ ಆಯಾಯಾ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರುವುದುಂಟೋ ! ಅಥವಾ (ಸ್ಮೃತಿ ಮಾರ್ನ್) ಶತಾಪರಾಧಮಾಡಿದರೂ, ಮಹಾಮಹಿಮನೂ, ದಯಾಳುವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಗಣಸೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಉಪಕಾರಮಾಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಿ ಸುವವನ. ಎಂಬಂತೆ ನಿನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು.

(ನಿಸ್ಪೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಸುಹೃತ್ಸು ಚ) ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಿತರಿ ಗೋಸ್ಕರ ನಡೆಸಿರುವಿ.

ಳೆಲ್ಲಾ ಮಾಶ್ರಿತರಾನ ಅಡಿಯೋಂಗಳಿಟ್ಟವಳಕ್ಕಾಕ್ಕಿಯನ್ರೋ ದೇವರೀರ್ ವೈಪ್ಪದು. ಆಕೈಯಾಲೇ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಪರತಂತ್ರರಾನ ದೇವರೀರ್ ತಿರು ವುಳ್ಳತ್ತಾಲೇ ಕೋಲಿನಕಾರ್ಯತ್ತೈ ಕಾಪೇಯರಾನ ವೆಂಗಳೈಯು ವಿಶ್ವೈ ವಿತ್ತುಕ್ಕೊಂಡು ಶೆಯ್ದರುಳುವತಾಕವನ್ರೋ ಎಂಗಳೈಕ್ಕೇಟ್ಟರುಳುಕಿರತು ; ಎನ್ರಿಪ್ಪಡಿ ಪೆರುಮಾಳ್ಳೈಕ್ಕೊಂಡಾಡಿ ಪರಿವಾಲೇಕಲಂಗಿನ ಅಂಗದ ಶರಭ ಜಾಂಬವತ್ಪ್ರಭೃತಿಕಳಾನ ಮುದಲಿಕಳ್ ಶಿಲ ಹೇತ್ವಾಭಾಸಂಗಳೈ,ಹೇತುಕ್ಕ ಳಾಹಕ್ಕೊಂಡು ವಿಭೀಷಣ ಪರಿಗ್ರಹತ್ತೈಕ್ಕಡುಕ ವಿಶ್ವೈಯಾ ತೊಳ್ಳಿಯು,

---

ಪರಿಜನ ಪರಿಬರ್ಹಾ ಭೂಷಣಾನ್ಯಾಯುಧಾನಿ
ಪ್ರವರಗುಣಗಣಾಶ್ಚ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತ್ಯಾದಯಸ್ತೇ ।
ಪರಮಪದಮಥಾಂಡಾನ್ಯಾತ್ಮ ದೇಹಸ್ತಥಾತ್ಮಾ
ವರದ ! ಸಕಲಮೇತತ್ ಸಂಶ್ರಿತಾರ್ಥಂ ಚಕರ್ಥ ॥

ಎಂಬಂತೆ ಎಲೈ ! ವರದರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಅನಂತ ಗರುಡ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇ ನಾದಿ ಪರಿಜನರೂ ಛತ್ರ ಚಾಮರಾದಿಗಳೂ, ಕೇಯೂರಾದಿ ದಿವ್ಯಭೂಷಣ ಗಳೂ, ಸುದರ್ಶನ ಪಾಂಚಜನ್ಯಾದಿ ದಿವ್ಯಾಯುಧಗಳೂ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತ್ಯಾದಿ ಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪಕ ಗುಣಗಳೂ, ನಿರೂಪಿತ ಸ್ವರೂಪ ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠ ದಿವ್ಯಲೋಕವೂ ಆವರಣ ಸಪ್ತಕ ಸಹಿತವಾದ ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳೂ, ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವೂ, ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೂ, ನೀನೂ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಿತರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸುಹೃತ್ತುಗಳಿಗೆ (ಸಹೃದಯರಿಗೆ) ದಾನಮಾಡಿರುವೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾವು ಹತ್ತಿಸಿದ ನಂದಾ ದೀಪಗಳಂತೆ ಇರುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯಾಪರತಂತ್ರನಾದ ನೀನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಪಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಚಪಲ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿ ಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ವಿಭೀಷಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ನಾನಾ ವಿಧ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ಕಲಕಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಅಂಗದ, ಶರಭ, ಜಾಂಬ

ತತ್ವವಿತ್ತಾಯ್ ಸನ್ಮಂತ್ರಿಯಾನ ತಿರುವಡಿ ಅವರ್ಕಳ್ ಶೊನ್ನಹೇತ್ವಾಭಾ ಸಂಗಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಿತ್ತು ಸುಪರೀಕ್ಷಿತಂಗಳಾನ ನಿರ್ದೋಷಪ್ರ ಗುಣಂಗಳಾಲೇ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯನೆನ್ನು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದಾರ್. ಅನ್ವಳವಿಲ್ ಪೆರುಮಾಳ್ ಶರಣಾಗತನೈ ನಲಿಯುಚ್ಚೊಲ್ಲುಕಿರ ತಿರಳಿಲೇ ಇವರ್ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯನೆನ್ರು ಶೊಲ್ಲುವಾರೈಯುಂ ಪೆತ್ತೋಮೆನ್ರು ತಿರುವುಳ್ಳಮ್ಪುಕಂದು

"ಅಥ ರಾಮಃ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಯುಸುತಸ್ಯ ಹ |
ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ದುರ್ಧರ್ಷಶ್ಶ್ರುತವಾನಾತ್ಮನಿ ಸ್ಥಿತಂ ||"

ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಅಕಂಪನೀಯಮಾನ ಸ್ವಮತತ್ತೈ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಯತ್ತೊಡಂ ಗಿನಾರ್. ವಿಭೀಷಣರ್ ಸದೋಷನಾಕೈಯಾಲೇ ಶಂಕನೀಯ ನೆನ್ರು

ವಂತ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಕೂಡದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದುಷ್ಟ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ ತತ್ವವಿತ್ತಾಗಿಯೂ ಸನ್ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಂಜನೇಯನು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದೇ ಯುಕ್ತ, ನಿರ್ದೋಷ ಎಂದೂ, ಜಾಂಬವಾದಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುಣದೋಷ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ, ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಗುಣಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನು ಸರ್ವಥಾ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯನು ಎಂದು ಆಂಜನೇಯನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶರಣಾಗತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೋಷಹೇಳುವವರನೇಕರಿದ್ದರೂ, ಗುಣ ಹೇಳುವವರು ದೊರಕಿದರಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಅಚಲಿತವಾದ ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆರಂಭಿಸಿದನು.

ವಿಭೀಷಣನು ದೋಷಿಯಾದುದರಿಂದ ಶಂಕಾರ್ಹನೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಂಗದಾದಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ, ಇವನು ದೋಷಿಯಲ್ಲದುದರಿಂದ ಸರ್ವಥಾ

ಅಂಗದಾದಿ ಮತಂಗಳುಕ್ಕುಂ, ಇವರ್ ನಿರ್ದೋಷನಾಕೈಯಾಲೇ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯ ನೆನ್ಗಿರ ತಿರುವಡಿಮತತ್ತುಕ್ಕುಂ ವಿರುದ್ಧಮಾಕ ಸದೋಷನೇಯಾಕಿಲುಂ ಶರಣಾಗತನೆನ್ರು ಪೇರಿಟ್ಟುವಂದವರ್ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯನೆನ್ರು ತಾಮರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಯ ಪ್ಪುಕುಕಿರ ಮತಂ ಅನ್ವೋಲಕ್ಕತ್ತಿಲ್ ಸರ್ವವಿರುದ್ಧಮಾಕೈಯಾಲೇ ಇತ್ತೈಯೆಲ್ಲಾರುಂಕೂಡ ಅನಾದರಿಪ್ಪಾರ್ ಕಳೆನ್ರು ಪಾರ್ತರುಳಿ

"ಮಮಾಪಿ ತು ವಿವಕ್ಷಾಸ್ತಿ ಕಾಚಿತ್ಪ್ರತಿ ವಿಭೀಷಣಂ |
ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಭವದ್ಭಿಃ ಶ್ರೇಯಸಿ ಸ್ಥಿತೈಃ ||"

ಎನ್ರು ನಮ್ಮುಡೈಯ ಮತತ್ತೈ ನಾಮುಂ ಶೊಲ್ಲನಿನ್ನೈಯಾ ನಿನ್ರೋಂ. ಅತಿನುಡೈಯ ಅನುಷ್ಠಾನಂ ಪಿನ್ಬು ಪಾರ್ತುಕೊಳ್ಳುಕಿರೋಂ. ನಮುಕ್ಕು ಪ್ಪರಿವರಾನ ನೀಂಗಳ್ ನಾಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ ವಾಕ್ಯತ್ತೈ ವಿಭೀಷಣನುಡೈಯ ಶರಣಾಗತಿ ವಾಕ್ಯಂ ಪಟ್ಟದುಪಡುತ್ತಿ ಅನಾದರಿಯಾದೇ ಕೇಟ್ಟುತ್ತರವೇಣ್ಡು ಮೆನ್ರು ಇರಂದರುಳಿನಾರ್.

ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಆಂಜನೇಯನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ವಿರೋಧ ವಿದ್ದರೂ ಅವನು ಸದೋಷನೇ ಆಗಿರಲಿ ಶರಣಾಗತನು ತಾನು ಎಂದು ಹೆಸ ರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದವನು ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯನು ಎಂದು ತಾನು ಹೇಳುವ ಅಭಿ ಪ್ರಾಯವು ಆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ "ಎಲೈ ! ವಾನರ ವೀರರುಗಳಿರಾ ! ವಿಭೀಷಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ನೀವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ಹಿತ ಚಿಂತಕ ರಾದ್ದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು ಕೇಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆವು. ಅದರ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ.

ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರವಾದ ನೀವು, ನಾವು ಹೇಳುವ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾ ಗತಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಕೇಳದೆ ಇರುವಂತೆ ಉದಾಸೀನ ಮಾಡದೆ, ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದನು.

ಇಪ್ಪಡಿ ಮುದಲಿಕಳ್ ಶಿವಿತಾಳ್ಕುಂಪಡಿಯಿರುನ್ದು ತಮ್ಮುಡೈಯ ಸ್ವಭಾವಂ ಶೊಲ್ಲುವಾರೆಪ್ಪೋಲೇ ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಂತತ್ತೈ ಸಮೀಚೀನಮಾನ ಹೇತುವೋಡೆ ಶುರುಂಗವರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ಕಿರಾರ್.

"ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ ।

ದೋಷೋ ಯದ್ಯಪಿ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸತಾಮೇತದಗರ್ಹಿತಂ ॥" ಎನ್ರು. ಪೆರುಮಾಳ್ ತಮ್ಮುಡೆಯ ಶೀರ್ಮೈಯಾಲೇ ಆಶ್ರಿತನ್ನೈ ತನ್ನೋಡೊಕ್ಕ ಪ್ಪಾರ್ತ್ತರುಳಿ ಶರಣಾಗತನೆನ್ರು ಪುಲ್ಲಿತಾಕಚ್ಚೊಲ್ಲಮಾಟ್ಟಾಮಲ್ (ಮಿತ್ರ ಭಾವೇನ ಎನ್ರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ಕಿರಾರ್. ಪೆರುಮಾಳೋಡು ತುಲ್ಯಶೀಲೈ ಯಾನ ಪಿರಾಟ್ಟಿಯುಂ

"ವಿದಿತಸ್ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲಃ ।

ತೇನ ಮೈತ್ರೀ ಭವತು ತೇ ಯದಿ ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥" ಎನ್ರು ಶರಣಾಗತಿ ಶಬ್ದ ವಿಷಯತ್ತಿಲೇ "ಮೈತ್ರೀ" ಎನ್ರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾಳಿರೆ. (ಮಿತ್ರಭಾವೇನ) ಮಿತ್ರತ್ವೇನ. ಇತ್ತಾಲಿಂಗು ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪಾದಿ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಾನರ ವೀರರೆಲ್ಲರ ಕಿವಿಗೆ ಹಿತಕರವಾಗಿ ಕೇಳಿಸು ವಂತೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವನು.

ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆಶ್ರಿತನನ್ನು ತನಗೆ ಸಮಾನನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಶರಣಾಗತನಾದವನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೆ, ಮಿತ್ರ ಭಾವೇನ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುವನು. ಆದರೆ ರಾಮನೊಡನೆ ಸಮಾನ ಶೀಲಳಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯು, "ಎಲೈ! ರಾವಣನೇ! ಶ್ರೀರಾಮನು ಧರ್ಮ ವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಶರಣಾಗತ ವತ್ಸಲನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆ ದಿರುವನು. ನೀನು ಜೀವಿಸಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನೊಡನೆ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರೀ ಶಬ್ದ ವನ್ನು ಶರಣಾಗತಿ ಶಬ್ದಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಮಿತ್ರಭಾವೇನ) ಮಿತ್ರತ್ವದಿಂದ ಎಂದರ್ಥ. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಆನು

ಪೂರ್ವಕಮಾಕಪಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರ ಸಮರ್ಪಣಂ ಸೂಚಿತಮಾಕಿರತು. ಅಂಗನನ್ರಿಕ್ಕೇ ಮಿತ್ರಭಾವನ್ನೈಯಾಲೆನ್ನವುಮಾಂ. ಉಳ್ಳಿಲ್ಲೈಯೆ(ಯಾ ಕಿಲುಂ ಶರಣಾಗತನೆನ್ರುಪ್ಪೇರಿಟ್ಟು ವಂದಾರ್ೈ ನಾಂ ವಿಡಮಾಟ್ಟೋಮೆನ್ನಿ ರಾರ್.

ಇಪ್ಪಡಿ ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರ ಸಾಪೇಕ್ಷಮಾನ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತೈ ಅಡಿಯೊತ್ತಿ

"ಪಾಪೀಯಸೋಪಿ ಶರಣಾಗತ ಶಬ್ದಭಾಜೋ
ನೋಪೇಕ್ಷಣಂ ಮಮ ತವೋಚಿತಮೀಶ್ವರಸ್ಯ ।
ತ್ವದ್‌ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಕರುಣಾಸು ಸತೀಷು ನೇಹ
ಪಾಪಂ ಪರಾಕ್ರಮಿತುಮರ್ಹತಿ ಮಾಮಕೀನಂ ॥" ಎನ್ರು

ಪೂರ್ವರ್‌ಕಳ್ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದಾರ್‌ಕಳಿರೇ, (ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ) ಇರ್ವ

ಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಾಭರ ಸಮರ್ಪಣವು ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವುದು. ಆದ ಕಾರಣ ಮಿತ್ರಭಾವನೆಯಿಂದ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಶರಣಾಗತನೆಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಬಂದವರನ್ನು ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯಾಜವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಭಗವಂತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟು ಎಲೈ ! ಭಗವಂತನೇ, ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಶರಣಾಗತನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು ಶರಣಾಗತಿ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ನನ್ನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಲು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಸರ್ವಶಕ್ತನೂ ಆದ ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರಾರ್ಜಿತ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ, ದಯೆ ಇವುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಮುಂದೆ ಈ ಪಾಪವು ಯಾವ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರದು. ಅಂದರೆ ನೀನು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯೂ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾಗಿಯೂ, ಕರುಣಾ ಸಾಗರನಾಗಿಯೂ ಇರುವಾಗ, ನಾನು ಪಾಪಿಷ್ಠನೆಂದು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲ.

(ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ) ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನೆಂಬ ಮೊಸಳೆಯಿಂದ

ರಾವಣಗ್ರಾಹ ಗೃಹೀತನಾಯ್ ಕಡಲುಕ್ಕು ಅಕ್ಕರೈಕ್ಕೇ ನಿನ್ರು “ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ” ಎನ್ರಾನಾಕಿಲ್ ನಾಂ ಅತಿತ್ವರೈಯೋಡೇ ವೈನತೇಯ ಗತಿಯಾಲೇ ಅಕ್ಕರೈಕ್ಕೇ ಶೆಲ್ಲವೇಂಡಿಯಿರುಕ್ಕ, ನಾಮಿರುಂದ ವಿಡತ್ತಿಲೇ “ಪಂಗೋರುಪರಿ ಗಂಗಾ ನಿಪತತೀತಿ” ನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೇ ವಂದವಿವನೈ ನಾಂ ವಿಡಂಬಡಿಯರ್ೕ? (ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ) ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಾಪ್ತಂ. ಇಂಗು ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಮಾವದು, “ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ”

“ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ ।
ಭವದ್ಗತಂ ಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ ॥”

ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಹೇಯೋಪಾದೇಯ ವಿಭಾಗಂಪಣ್ಣಿಕ್ಕಳಿಕ್ಕವೇಂಡು ವತುಕ್ಕಳಿತ್ತುಕೈಕ್ಕೊಳ್ಳ ವೇಂಡುವದು ಕೈಕ್ಕೊಂಡು ಶರಣಾಗತನೆನ್ಗಿರ ಉಕ್ತಿಮಾತ್ರಮೇ ಪತ್ತಾಶಾಕಪ್ಪತ್ತಿ ಅತಿಶಂಕೈ ತೀಂದುರ್ ಅಂತರಂಗರೈ

ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಆಚೆದಡದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು “ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಬಹಳ ವೇಗದಿಂದ ಗರುಡ ಗತಿಯಿಂದ ಆಚೆ ದಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವಿದ್ದಿರುವಾಗ, ನಾವಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ (ಪಂಗೋರುಪರಿ ಗಂಗಾ ನಿಪತತಿ) ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲದ ಕುಂಟನ ಮೇಲೆ ಗಂಗೆಯು ಅವನು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಿದ್ದಂತೆ, ಬಂದವನನ್ನು ನಾವು ಬಿಡಬಹುದೇ ?

(ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ) ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದವನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಎಲೈ ! ಶ್ರೀರಾಮನೇ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ, ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟೆ, ಧನವನ್ನೂ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವೂ ಜೀವಿತವೂ ಸುಖವೂ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಿವೆ. ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಯೋಪಾದೇಯ ವಿಭಾಗಮಾಡಿ, ಹೇಯವನ್ನು ಕಳೆದು ಉಪಾದೇಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಶರಣಾಗತನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಸಾಕೆಂದು ಅತಿ ಶಂಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅಂತರಂಗರಾದವರನ್ನು ಪುರುಷಕಾರನನ್ನಾಗಿ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಬರುವಿಕೆ.

ಪುರುಷಕಾರಮಾಕ ಮುನ್ನಿಟ್ಟುಕ್ಕೊಂಡುವರುಕ್ಕೈ. (ನ ತ್ಯಜೇಯಂ) ಇವರ್ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯನೋ ? ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯನೋ ? ಎನ್ಗಿರ ಮೀಮಾಂಸೈ ಎತುಕ್ಕು ಉರುಪ್ಪಾಕಿರತು ? ಶರಣಾಗತನೆನ್ಗಿರ ಶಬ್ದತ್ತೈ ನಂ ಶೇವಿಪ್ಪಡುತ್ತಿನವನ್ನೈ ನಾಂ ವಿಡವಲ್ಲೋಮೋ ? (ಕಥಂಚನ) ಶರಣಾಗತನುಕ್ಕು ಗುಣಂಗಳಿಲ್ಲೈಯೇ ಯಾಕಿಲುಂ, ದೋಷಂಗಳ್ ಪ್ರಚುರಂಗಳೇ ಯಾಕಿಲುಂ, ಇವನ್ನೈಕ್ಕೈಕ್ಕೊಳ್ಳುಕೈ ಪರಿವರಾನಾರ್ಕುಮ್ ಅಭಿಮತಮನ್ರೇ ಯಾಕಿಲುಂ, ಇವನ್ನೈಕ್ಕೈಕ್ಕೊಂಡಾಲ್ ಮೇಲ್ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಸಹಸ್ರಂ ಉಂಡೇಯಾಕಿಲುಂ ಒರುಪಡಿಕ್ಕುಂ ನಾಮಿವನ್ನೈ ವಿಡಮಾಟ್ಟೋಂ. ಇಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್ ಪೂರ್ವಾರ್ಧತ್ತಾಲೇ "ಸಂಧಾಂ" ಇತ್ಯಾದಿಯಾನ ಶ್ರುತಿ

(ನ ತ್ಯಜೇಯಂ) ಇವನು ಪರಿತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೋ ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೋ ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇಕೆ ? ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವೆನು ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿದವನನ್ನು ನಾವು ಬಿಡುವೆವೋ ?

(ಕಥಂಚನ) ಶರಣಾಗತನಿಗೆ ಗುಣಗಳಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ದೋಷಗಳು ಬಹಳವಾಗಿಯೇ ಇರಲಿ ಇವನನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಮತವು ಪರಿಜನರಿಗಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಇವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಗಳು ಸಾವಿರವಿದ್ದರೂ, ನಾವು ಇವನನ್ನು ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಿಂದ "ಸಂಧಾಂ" ಎಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರ್ಥಕವಾದ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಬೃಂಹಿತವಾಯಿತು ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ನೀನೇ ಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ನಂಬಿರುವ ನನ್ನ ರಕ್ಷಣ ಭಾರವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಾರಂಭವಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ರಕ್ಷಿಸದೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಆ ಶ್ರುತಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ ಶರಣಾಗತನನ್ನು ತಾನು ಕೈಬಿಡದೇ ಇರುವ ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿ, ...ಸುಗ್ರೀ

ವಾಕ್ಯ ಮುಪಬೃಂಹಿತಮಾಯ್ತು. ಉನ್ನುಡೈಯರ್ವ ನಾನುನಕ್ಕೆ ಭರ ಮೆನ್ರು "ಒರುಕ್ಕಾಲುರವು ಪಣ್ಣುವದಡಿಯಾಕ ಒರುಕಾಲತ್ತಿಲು ಮಿವನೈ ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್ ವಿಡಾನೆನ್ರಿರೇ" ಇಶ್ರುತಿಯಿರ್ ಪೊರುಳ್.

ಇಪ್ಪಡಿಯೋರುಪಡಿಯಾಲುಂ ಶರಣಾಗತನೈತಾಂ ವಿಡಮಾಟ್ಟಾದ ಸ್ವಭಾವತ್ತೈ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದು ಮುದಲಿಕಳ್ ಪಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯತಾ ಹೇತುಕ್ಕಳಾನ ದೋಷಂಗಳುಕ್ಕು ಸಾಧ್ಯತ್ತೋಡು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೇ ಅವೈಯುಂಡೇ ಯಾಕಿಲುಂ ಅಕಿಂಚಿತ್ಕರಮೆಂಗಿರ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತಾಲೇ ಅವರ್ಕಳ್ ಶಂಕಿತ್ತ ದೋಷಂಗಳುಡೈಯ ಸ್ವರೂಪ ಸದ್ಭಾವತ್ತೈಯಿಶೈಕಿರಾರ್, (ದೋಷೋ ಯದ್ಯಪಿ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್.) ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲಭ್ಯನುಜ್ಞೈ ಕೊತ್ತುಕೈಕ್ಕಾಕ ವಾತಲ್, ಸಂಭಾವನೈಯೈಪ್ಪತ್ತವಾತಲ್, ದುಷ್ಟನೈಯುಂ ಶರಣಾಗತ ಶಬ್ದಮಾತ್ರತ್ತಾಲೇ ಪರಿಗ್ರಹಿತ್ತಾರೆಂಗಿರ ಮಹಾಗುಣ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಮಾಕ ದೋಷ ಪ್ರಾರ್ಥನೈಯೈ ಪ್ಪತ್ತವಾತಲ್ (ಸ್ಯಾತ್ ಎಂಗಿರಾರ್. (ದೋಷಃ) ಎಂಗಿರ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ದೇಶತ್ತುಕ್ಕು

ವಾದಿಗಳು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ, ವಿಭೀಷಣನ ಪರಿತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ದೋಷಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳು ಶಂಕಿಸದ ದೋಷಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಸದ್ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವನು.

"ದೋಷೋ ಯದ್ಯಪಿ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ದುಷ್ಟರನ್ನೂ ಕೂಡ "ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವೆನು" ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದೆನು. ಇಂತಹ ಮಹತ್ತಾದ ಗುಣಾತಿಶಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ, ದೋಷಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು "ಸ್ಯಾತ್" ಎಂಬ ಪದವು ಸೂಚಿಸುವುದು.

"ದೋಷಃ" ಎಂಬ ದೋಷ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕವಾದ ಪದಕ್ಕೆ ನೀವು ವಿಭೀಷಣನಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ದೋಷಗಳಾಗಲಿ, ನೀವು ಹೇಳದೇ

ನೀಂಗಳ್ ಶೊನ್ನ ದೋಷಂಗಳಾಕವುಮಾಂ. ನೀಂಗಳ್ ಶೊಲ್ಲಾದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಾವಣಾದಿ ಗತಮಾನ ದೋಷಾಂತರಂಗಳಾಕವುಮಾ ಮೆನ್ರು ಕರುತ್ತು. ಇದ್ದೋಷಂಗಳೆಲ್ಲಾಂ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯತಾ ಹೇತುಕ್ಕಳಾವದು, ಶರಣಾಗತ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ವಿಷಯತ್ತಿಲೇ ಎನ್ರು (ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್) ಎಂಗಿರ ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯರಾನ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ತಿರುವುಳ್ಳಂ. ಆಕೈಯಾಲೇ ಯಿರೇ "ಯದಿ ವಾ ರಾವಣಸ್ಸ್ವಯಂ" ಎನ್ರುಂ ರಾವಣರ್ಣ ತನ್ನೈಕ್ಕುರಿತ್ತುಂ "ನ ಚೇಚ್ಛರಣಮಭ್ಯೇಷಿ" ಎನ್ರುಮರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಕಿರದು.

ದೇವರೀರ್ ಆರ್ದ್ರಸ್ವಭಾವರಾಕೈಯಾಲೇ ದುಷ್ಪರಿಗ್ರಹಂ ಪಣ್ಣಿ ನಾಲ್ ನಾಟ್ಟಿಲೇ ಶಿಷ್ಟಗರ್ಹ್ಯ ಪಿರವಾತೋವೆನ್ರು ಮುತಲಿಕಳುಕ್ಕು ಕರುತ್ತಾಕ ಅತುಕ್ಕುಂ ಉತ್ತರಮರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಕಿರಾರ್. (ಸತಾಮೇತದಗರ್ಹಿತಂ) ಅಗರ್ಹಿತಂ–ಗರ್ಹಿತಾದನ್ಯತ್. ಪೂಜಿತಮೆನ್ನಪಡಿ. ನಾಂ ಶರಣಾಗತನ್ನೈ ದೋಷಂ ಪಾರಾದೆ ಪರಿಗ್ರಹಿತ್ತಾಲ್ ವಧ್ಯನೇಯಾಕಿಲುಂ

ಇರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ರಾವಣನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೋಷಗಳೇ ಆಗಲಿ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆದರೆ ಈ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶರಣಾಗತ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗುವುವು. ಶರಣಾಗತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ "ಯದಿ ವಾ ರಾವಣಸ್ಸ್ವಯಂ" ಎಂದೂ "ನ ಚೇಚ್ಛರಣಮಭ್ಯೇಷಿ" ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿ ರಾವಣನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟುದು.

ನೀವು ಆರ್ದ್ರಮನಸ್ಕರಾದ್ದರಿಂದ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದುದಾದರೆ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟರು ನಿಂದಿಸಲಾರರೇ ಎಂಬುವ ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುವನು. (ಸತಾಮೇತದಗರ್ಹಿತಂ) ಅಗರ್ಹಿತಂ–ಪೂಜನೀಯವಾದದ್ದು. ನಾವು ಶರಣಾಗತನನ್ನು, ಅವನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರೆ, ವಧ್ಯನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ

ಶರಣಾಗತನೈ ಅಳಿಯಕ್ಕೊಡುಕ್ಕಲಾಗಾದೆನ್ನಿರ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥತ್ತೈಯರಿಂದು ಅನುಷ್ಠಿತ್ತು ಪ್ಪೋರುಕಿರ ಶ್ರೀ ವಸಿಷ್ಠಭಗವಾನ್ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಭಗವಾನುಳ್ಳಿಟ್ಟ ಸತ್ತುಕ್ಕಳ್ ನಾಂ ಪಣ್ಣಿನ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಂ ಫಲಿತ್ತತೆನ್ರು ಕೊಂಡಾಡುಂ ಪಡಿಯಾಂ. ನೀಂಗಳ್ ಶೊಲ್ಲುಕಿರಪಡಿಯೇ ಕೇಟ್ಟು ನಾಂ ಕೈವಿಟ್ಟಾಲ್ ಅವರ್ಗಳ್ ನಮ್ಮೈ ಗರ್ಹಿಕ್ಕುಂಪಡಿಯಾಂ. ಆಕೈಯಾಲ್ ನಮುಕ್ಕು ಕಾರ್ಯಂ ತಪ್ಪಾಮೈಕ್ಕು ನೀತಿ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪರಿವುಂ ನಿರಪ್ಪಮುಮುಡೈಯ ನೀಂಗಳ್ ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ರಘು ಶಿಬಿ ಪ್ರಭೃತಿಗಳಾನ ಸತ್ತುಕ್ಕಳುಂ ನೆಂಜಾರಲ್ ಪಡಾಮೇ ನಂ ಸ್ವಭಾವತ್ತೈಯುಂ ಕುಲೈಯಾತೆ ನಮ್ಮೈ ಪ್ಪೆರಪ್ಪಾರುಂಗೋಳೆನ್ರು ತಿರುವುಳ್ಳಂ.

ಇತಿ ಪಂಚಮೋಧಿಕಾರಃ

ಎಂಬ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ತಾನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಗುರುಗಳಾದ ವಸಿಷ್ಠರೂ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರೂ ಮುಂತಾದ ಸಜ್ಜನರು ತಾವು ಶ್ರೀ ರಾಮನಿ ' ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಫಲಿಸಿತು ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುವಂತಾಯಿತು. ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟರೆ ವಸಿಷ್ಠಾದಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವಂತಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ತಪ್ಪದೆ ನೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಜ್ಞರಾದ ನೀವುಗಳೂ, ವಸಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ರಘು, ಶಿಬಿ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಪ್ರಭೃತಿಗಳಾದ ಸಜ್ಜನರೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ನೆಲಸುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಕುಂದು ಬಾರದಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡಿರಿ ಎಂಬುದು ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಶರಣ್ಯಶೀಲ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

6. ಶರಣ್ಯ ವೈಭವ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ಪೆರುಮಾಳ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೈಯ್ದ ವಾರ್ತೈಯೈಕ್ಕೇಟ್ಟು ಮಹಾರಾಜರ್ ಗೂಢಹೃದಯನಾನ ರಾಕ್ಷಸನುಡೈಯ ಅನುಪ್ರವೇಶತ್ತಾಲೇ ಎನ್ ವಿಳೈಯಪ್ಪುಕುಕಿರತೋವೆನ್ರು ಪೆರುಮಾಳ್ ಪಕ್ಕಲ್ ಪರಿವಾಲೇಕಲಂಗಿ ಪಿನ್ಬು "ಕೋ ನಾಮ ಸ ಭವೇತ್ತಸ್ಯ ಯಮೇಷ ನ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ ।

ಈದೃಶಂ ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭ್ರಾತರಂ ಯಃ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ ॥ ಎನ್ರು ವಿಭೀಷಣ ದೌರ್ಜನ್ಯಾದಿಕಳೈಕಾಟ್ಟಿ ಪ್ಪೆರುಮಾಳೈ ವಿಲಕ್ಕಪ್ಪಾರ್ಕ ಪೆರುಮಾಳ್ ರಾಜನೀತಿ ಮರ್ಯಾದೆಯಾಲೇ ಉತ್ತರಂ ಅರುಳಿಚ್ಚೈಯ್ದಾರ್. ಪಿನ್ನೈಯುಂ ಮಹಾರಾಜರ್ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಪ್ರಪನ್ನಪಾರತಂತ್ರ್ಯ

---

6. ಶರಣ್ಯ ವೈಭವ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರ

ಶ್ರೀರಾಮನು, ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸುಗ್ರೀವಮಹಾರಾಜನು ಕೇಳಿ, ಗೂಢ ಹೃದಯನಾದ ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ಒಳ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಏನಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಕಲಕಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವನು. 'ಲಂಕಾ ದಹನದಿಂದಲೂ. ಅಕ್ಷಯ ಕುಮಾರಾದಿ ಪುತ್ರವಧದಿಂದಲೂ ಸಹ ಉಂಟಾದ ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸಹೋದರನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವನು, ಯಾರನ್ನು ತಾನೆ ಬಿಡಲಾರನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ವಿಭೀಷಣನ ದೌರ್ಜನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಸದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವನು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾಜನೀತಿ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವನು.

ಶ್ರೀರಾಮನು ಪ್ರಪನ್ನ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವಾಗ ತಾನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಮಾತುಗಳು ಶ್ರೀರಾಮನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು ಒಂದು ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಾಮನ

ಕಾಷ್ಟೈಯಾಲೆಯಿರೆ ನಾಂ ವಿಣ್ಣಪಂ ಶೆಯ್ದ ವಾರ್ತೈ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತಿಲ್ ಪಡಾವೆ ಯಿರುಕ್ಕಿರತೆನ್ರು ಬುದ್ಧಿಪಣ್ಣಿ ಒರು ಪ್ರಪತ್ತಿಕ್ಕು ಇರಂಡು ಪ್ರಪತ್ತಿ ಯಾಕಪ್ಪಣ್ಣವೋ ವೇನ್ರು ಇಳೈಯ ಪೆರುಮಾಳೈಯುಂ ಕೂಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿರುವಡಿಕಳಿಲೇ ವಿೞುಂದು ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತಿಲೇ ಧರಿಕ್ಕವೇಣು ಮೆನ್ರು ಪಾರ್ತು ಉಮ್ಮಳವಿಲನ್ರಿಕ್ಕೇ ಉಮಕ್ಕುತ್ತೋೞನಾನ ಎರ್ ವಿಷಯತ್ತಿಲುಂ ಬಹಿಶ್ಚರ ಪ್ರಾಣಭೂತರಾನ ಇಳೈಯ ಪೆರುಮಾಳ್ ವಿಷಯತ್ತಿಲುಂ ಇವರ್ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನನಾಯ್ ನಿನ್ರು ನಲಿಯುಂಕಿಡೀರ್. ಆಕೈ ಯಾಲಿವರ್ ವಧ್ಯನೆನ್ರು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಯ, ಇತ್ತೈಕೇಟ್ಟರ್ುಳಿ ಪೆರುಮಾಳ್

> "ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ರಾಮಶ್ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಮೃಶ್ಯ ಚ ।
> ತತಶ್ಶುಭತರಂ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹರಿಪುಂಗವಂ ॥"

ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೆ ಕಲಕ್ಕಮುಡಿಯಾಹ ಮಹಾರಾಜರ್ ಇಳೈಯ ಪೆರು ಮಾಳೆಯ್ಯುಂ ಕೂಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಣ್ಣಿನ ಶರಣಾಗತಿಯಿಕ್ಕಾಟ್ಟಿಲುಂ ತೆಳಿ

ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾನು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ನಿಮಗೆ ಮಿತ್ರ ನಾದ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಿಶ್ಚರ ಪ್ರಾಣ ಸ್ಥಾನೀಯನಾದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣನವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಈ ವಿಭೀಷಣನು ಪ್ರಚ್ಛನ್ನನಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನು ವಧಾರ್ಹ ನೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವನು.

ಸುಗ್ರೀವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಕುರಿತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವನು. ಸುಗ್ರೀವನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಕಲಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಸುಗ್ರೀವನು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಗಿಂತಲೂ ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಮಾಡಿದ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿಯೊಂದೇ ಪ್ರಬಲ ವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಸುಗ್ರೀವನ ಸಂಶಯವು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ "ಹೇ! ಮಿತ್ರನೇ! ವಿಭೀಷಣನು ದುಷ್ಟನೇ ಆಗಲಿ, ಅದುಷ್ಟನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ವಿಚಾರ

ವಡಿಯಾಹ ವಂದ ವಿಭೀಷಣ್ ಶರಣಾಗತಿಯೊನ್ರುವೋ ಪ್ರಬಲವೆನ್ರು ಅರುತಿಯಿಟ್ಟು ಮಹಾರಾಜರುಡೈಯ ವಚ್ಚನ್ ತೀರವೇಣುವೆನ್ರು ಪಾರ್ತರುಳಿ ತೋಳನಾರೆ ವಿಭೀಷಣ್ ದುಷ್ಟನೆನ್ರುಂ ಅದುಷ್ಟನೆನ್ರುಂ ಪಣ್ಣಿಕಿರವಿಚಾರವೆತುಕ್ಕಾಕ ಪಣ್ಣುಕಿರೀರ್; ನಮ್ಮಳವಿಲ್ ರಾಕ್ಷಸ ನೆನ್ನಿರವಿತು ಎನ್ನೆನ್ನತು? ನಮ್ಮಳವಿಲಾತಲ್ ಉಮ್ಮಳವಿಲಾತಲ್ ತಂಬಿ ಯಳವಿಲಾತಲ್ ಇವನೊರುಬಾಧಕಂ ಶೆಯ್ಕೈಕ್ಕು ಪ್ರಸಂಗರ್ಮೆ? ನಮ್ಮುಡೈಯ ಪೂಂದೋಟತ್ತಿಲ್ ಜಾತಿಮಾತ್ರ ವಾನರಂಗಳುಕ್ಕುಮಿವ ನೊರು ಕುತ್ತಂ ಶೆಯ್ಯವಲ್ಲನೋ? ನಾಂಸಿನೈತ್ತಪೋತು ಪಿಶಾಚಂಗಳ್ ಅಸುರರ್ಕಳ್ ಯಕ್ಷರ್ಕಳ್ ಪೃಥಿವಿಯಿಲಿಂಗುಮುಳ್ಳ ರಾಕ್ಷಸರ್ಕಳ್ ಎಲ್ಲಾರುಂ ತಿರಂಡುವಂದಾಲುಂ ಒರು ಅಂಗುಲ್ಯಗ್ರತ್ತುಕ್ಕುಪ್ಪತ್ತುಮೋ? ಅಂಜಲಿಯಾಕಿರ ಅಸ್ತ್ರಮೆಡಾತಾರ್ಕ್ಕು ನಮ್ಮೈವೆಲ್ಲವಿರಕುಂಡೋವೆನ್ರು ತಮ್ಮುಡೆಯ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವತ್ತೈ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟು ಮಹಾರಾಜರುಡೈಯ ಅಚ್ಚ ತ್ತೈಕ್ಕಳಿಕ್ಕಿರಾರ್.

"ಸುದುಷ್ಟೋವಾಪ್ಯದುಷ್ಟೋ ವಾ ಕಿಮೇಷ ರಜನೀಚರಃ|
ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಪ್ಯಹಿತಂ ಕರ್ತುಂ ಮಮಾಶಕ್ತಃ ಕಥಂಚನ ||

ಈಗ ಏತಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಿ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ರಾಕ್ಷಸ ಏನನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ನಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ,ಇವನು ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೇನಿದೆ? ನಮ್ಮ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಇರುವ ವಾನರರಾದವರಿಗೂ ಸಹ, ಇವನು ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುವನೇ? ನಾನು ಸಂಕಲ್ಪಿ ಸುವುದಾದರೆ, ಪಿಶಾಚರು, ಅಸುರರು ಯಕ್ಷರು ಪೃಥ್ವಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಬಂದರೂ, ನಮ್ಮ ಬೆರಳಿನ ತುದಿಯಶಕ್ತಿಗೆ ಸಾಟಿ ಯಾಗುವರೇ? ಅಂಜಲಿ ಎಂಬ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯದೇ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಬಂದವರು ನಮ್ಮಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ, ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರು.

ಪಿಶಾಚಾ೯ ದಾನವಾ೯ ಯಕ್ಷಾ೯ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯೇ ಚ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ।
ಅಂಗುಲ್ಯಗ್ರೇಣ ತಾ೯ ಹನ್ಯಾಮಿಚ್ಛ೯ ಹರಿಗಣೇಶ್ವರ ॥"

ಪಂಡುನಾಮುಮುಕ್ಕುಕ್ಕಾಟ್ಟಿನ ಪ್ರಭಾವತ್ತೈ ವಾನರ ರಾಜ್ಯತ್ತಿಲೆ ಪುಕ್ಕವಾರೆ ಮರಂದೀರೋ? "ಮಹಾತ್ಮನೇ" ಎನ್ರು ವಿಭೀಷಣ೯ ನಿನ್ನೈ ಪ್ಪಿತ್ತತುಂ ನೆಂಜಿಲ್ಪಟ್ಟ ದಿಲ್ಲೈಯೋ? ಎತಿರಿಕಳ್ ವಿರಲ್‌ಕವ್ವುಂ ಪಡಿ ಕಾಣುಂ ನಮ್ಮುಡೈಯ ಒರು ಅಂಗುಲ್ಯಗ್ರವ್ಯಾಪಾರಂ. ನಖಂಗಳಿರೇ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ನರಸಿಂಹದಶೈಯಿಲ್ ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಯುಧಂಗಳ್. ಶರಣ್ಯ ತ್ವೋಪಯುಕ್ತಮಾಕ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಲುಂ ಅಭಿಯು ಕ್ತರ್ ವಾಕ್ಯಂಗಳಿಲುಂ "ಸರ್ವಜ್ಞೋಪಿ ಹಿ ವಿಶ್ವೇಶಸ್ಸದಾ ಕಾರುಣಿ ಕೋಪಿ ಸ೯" ಎನ್ರುಂ "ತ್ವತ್ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಕರುಣಾಸು ಸತೀಷು" ಎನ್ರುಂ ಸಂಗೃಹೀತಮಾನ ಶರಣ್ಯಗುಣತ್ರಯಮು ಮಿಪ್ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲೇ ವಿವಕ್ಷಿತಂ. ಎಂಗನೇಯೆನ್ನಿಲ್ ಅಡಿಯಿಲೇ "ಅಜ್ಞಾತಂ ನಾಸ್ತಿ ತೇ ಕಿಂಚತ್" ಎನ್ರು ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಧ್ಯೇ "ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ" ಎನ್ರು ಪರಮಕಾರುಣಿಕತ್ವಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಇವ್ವಿ ಡತ್ತಿಲೇ "ಅಂಗುಲ್ಯಗ್ರೇಣ ತಾ೯ ಹನ್ಯಾಮಿಚ್ಛ೯" ಎನ್ರು ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವಂ

ಎಲೈ! ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜರೇ! ನಾವು ನಿಮಗೆ ತೋರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು, ವಾನರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀವು ವಹಿಸಿದಾಗ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿರೋ? ಮಹಾತ್ಮನೇ ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲವೋ? ಶತ್ರುಗಳು ಕೈಮುಡಿಸುವಂತೆ ಅಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮ ಒಂದು ಅಂಗುಳಿ ಅಗ್ರ ವ್ಯಾಪಾರವು? ನರಸಿಂಹಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅವನ ನಖಗಳೇ ಪಂಚಾಯುಧಗಳಷ್ಟೆ? ಶರಣ್ಯತೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತಗಳಾದ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಅಭಿಯುಕ್ತರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹೀತ ಗಳಾದ ಶರಣ್ಯ ಗುಣತ್ರಯವು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವಿವಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದು.

ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಮೊದಲು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇರತಕ್ಕ ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲ (ಅಜ್ಞಾತಂ ನಾಸ್ತಿ ತೇ ಕಿಂಚಿತ್) ಎಂಬುದರಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ನಡುವೆ (ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ) ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕತ್ವವು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ಅನಂತರ

ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಪ್ಪಡಿ ಮಾನುಷ ಭಾವತ್ತಿಲೇನಿನ್ರು ರಾಮಶಬ್ದಂ ಈರರಶು ಪಡಾತಪಡಿಪಣ್ಣಿನ ಮಹಾವೀರನೆನ್ನುಂ ಶಿರುಕ್ಕಾಲೀ ಮತಿಯಾಮೆ ಪೇಶುಕಿರಾಪ್ಪೋಲೇ ತನ್ನುಡ್ಡೈಯ ಈಶ್ವರತ್ವ ರಕ್ಷಕತ್ವ ಜ್ಞಾಪಕಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವತ್ತಾಲೇ ಶರಣ್ಯತ್ವೋಪಯುಕ್ತ ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪೂರ್ಣತ್ತೈಯೈ ಯರುಳಿಚ್ಚೈಯ್ದು ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಭೃತಿಕಳುಡ್ಡೈಯ ಅಚ್ಚಂ ತೀರುಂಪಡಿ ಪಣ್ಣಿಯರುಳಿನಾರ್.

ಇತಿ ಷಷ್ಠೋಧಿಕಾರಃ

(ಅಂಗಳ್ಯಗ್ರೇಣ ತಾ೯ ಹನ್ಯಾಂ ಇಚ್ಛ೯) ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವವು ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ನಿಂತ ರಾಮ ಶಬ್ದವು ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮಹಾವೀರನು ಎಂದು ಹೆಚ್ಚು ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಈಶ್ವರತ್ವ, ರಕ್ಷಕತ್ವ, ಜ್ಞಾಪಕಸರ್ವ ಶಕ್ತಿತ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಶರಣ್ಯೋಪಯುಕ್ತವಾದ, ಸರ್ವಗುಣ ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿ, ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳ ಸಂಶಯವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಶ್ರೀರಾಮನು.

ಶರಣ್ಯವೈಭವ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

---

7. ಪರಮಧರ್ಮ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ತಮ್ಮುಡೈಯ ಸ್ವಭಾವತ್ತೈಯುಂ ಪ್ರಭಾವತ್ತೈಯುಂ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟು, ಮೇಲಿವರ್ ದುಷ್ಟನೇ ಯಾಕಿಲುಂ ನಾಮಶಕ್ತರೇಯಾಕಿಲುಂ ಪ್ರಾಣಪರ್ಯಂತಮಾಹ, ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣಂ ಪಣ್ಣವೇಣುಂ, ಇದುವೇ ಪರಮಧರ್ಮಮೆನ್ನುಮಿಡತ್ತೈ ಕಪೋತೋಪಾಖ್ಯಾನ ಸಹಕೃತ ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿ ಗಾಧಾವಿಧಿಮುಖತ್ತಾಲೇ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ಕಿರಾರ್.

"ಶ್ರೂಯತೇ ಹಿ ಕಪೋತೇನ ಶತ್ರುಶ್ಶರಣಮಾಗತಃ ।
ಅರ್ಚಿತಶ್ಚ ಯಥಾ ನ್ಯಾಯಂ ಸ್ವೈಶ್ಚ ಮಾಂಸೈರ್ನಿಮಂತ್ರಿತಃ ॥"

(ಶ್ರೂಯತೇ ಹಿ) ಎನ್ಗಿರವಿತ್ತಾಲೇ

"ಶ್ರುಣು ರಾಜನ್ ಕಥಾಮೇತಾಂ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶಿನೀಂ ।
ನೃಪತೇರ್ಮುಚುಕುಂದಸ್ಯ ಕಥಿತಾ ಭಾರ್ಗವೇಣ ಯಾ ॥"

ಎನ್ರುಂ "ಯ ಇದಂ ಶ್ರುಣುಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಪಠೇದಾಖ್ಯಾನಮುತ್ತಮಂ
ವಿಮುಕ್ತಸ್ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯಸ್ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ॥"

ಎನ್ರುಂ, ಶೊಲ್ಲುಕಿರಪಡಿಯೇ ಪಾವನತಮತ್ತಾಲೇ ಸರ್ವರು ಮಾದರಿತ್ತು ಕ್ಕೇಟ್ಟುಂಪಡಿ ಸೂಚಿತಮಾಕಿರತು.

---

7. ಪರಮಧರ್ಮ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ, ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸಿದಮೇಲೆ, ಈ ವಿಭೀಷಣನು ದುಷ್ಟನೇ ಆಗಲಿ, ನಾನು ಇವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಶಕ್ತನೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರಾಣ ಪರ್ಯಂತವೂ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ಇದೇ ಪರಮಧರ್ಮ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕಪೋತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದ "ಶ್ರೂಯತೇಹಿ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕ ರೂಪವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುವನು.

(ಶ್ರೂಯತೇಹಿ) ಎನ್ನುವುದರಿಂದ "ಶ್ರುಣುರಾಜನ್" ಎಂದೂ "ಯ ಇದಂ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪಾವನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ವರೂ ಇದನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಕೇಳುವಂತೆ ಸೂಚಿತವಾಗುವುದು.

(ಶ್ರೂಯತೇ) ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಂಗಳಾಯನಂತಂಗಳಾನ ಶ್ರುತಿಗಳೈ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಕ್ಕವಲ್ಲಾರ್ಕು ಇದುವುಮೊರು ಮೂಲೈಯಿಲೇ ಕಾಣಲಾಯ್ ಕಾಣುಮಿರುಪ್ಪದು. (ಶ್ರೂಯತೇ) ಭಾರ್ಗವಾದಿಕಳ್ ಶೊಲ್ಲ ಮುಚುಕುಂದಾದಿಕಳ್ ಕೇಟ್ಕಲಾಮತ್ತನೈಪ್ಪೋಕ್ಕಿ ಯೆತ್ತನೈಯೇನುಂ ಕಾರುಣಿಕರಾಯಿರುಪ್ಪಾರಾಲುಂ ಇಪ್ಪಡಿ ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕೈ ಅಶಕ್ಯಂ ಕಾಣುಂ. (ಹಿ) ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಕೈಯಾಲುಮನ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತಮಾಕೈಯಾಲುಂ ಇವ್ವೃತ್ತಾಂತ ಮೆಂಗಳುಕ್ಕು ಮುನ್ನೇ ನೀಂಗಳುಂಕೇಟ್ಟುಪ್ಪೋರುಮತನ್ರೋ? ನಂಪಕ್ಕಲ್ ಪರಿವಾಲೇ ವಂದ ಕಲಕ್ಕತ್ತೈವಿಟ್ಟು ನೀರೇ ಪ್ರತಿಸಂಧಾನಂ ಪಣ್ಣಿಪ್ಪಾರೀರ್. (ಕಪೋತೇನ) ಒರುತ್ರೈವರ್ಣಿಕನುಮನ್ರು, ವರ್ಣಮಾತ್ರತ್ತಿಲ್ ಪಿರನ್ದಾನೊರುವನುಮನ್ರು, ಸಾಮಾನ್ಯಧರ್ಮ ಯೋಗ್ಯ ಮನುಷ್ಯಜಾತೀಯನುಮನ್ರು, ಒರುತಿರ್ಯಕ್ಕು ಶೆಯ್ದಪಡಿಯಿದು. ಇಪ್ಪಡಿ ಇದ್ಧರ್ಮಂ ತಿರ್ಯಕ್ಕುಕ್ಕಳುಕ್ಕುಂ ಕೂಡ ರಕ್ಷಣೀಯ ಮಾಯಿರುಕ್ಕ ಧರ್ಮ

ಶ್ರೂಯತೇ–ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಷಕಲಿತವಾಗಿರುವ ಅನಂತಗಳಾದ ವೇದವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದು. (ಶ್ರುತಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ)

ಶ್ರೂಯತೇ–ಭಾರ್ಗವಾದಿಗಳು ಹೇಳಲು ಮುಚುಕುಂದಾದಿಗಳು ಕೇಳಲಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಮಕಾರುಣಿಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಲಾರದು.

ಹಿ–ಇದು ಅನ್ಯವೃತ್ತಾಂತವಾಗಿಯೂ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಮಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆ ನೀವು ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಬಂದ ನೀವೇ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಬಿಟ್ಟು ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿರಿ.

ಕಪೋತೇನ–ಈ ಕಪೋತ ಪಕ್ಷಿಯಾದರೋ ತ್ರೈವರ್ಣಿಕನೂ ಅಲ್ಲ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವನಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಅರ್ಹನಾದ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಗೂ ಸೇರಿದವನಲ್ಲ. ಒಂದು ತಿರ್ಯಗ್ಜಾತಿಯ ಜಂತುವು ಮಾಡಿದುದಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಈ ಧರ್ಮವು ತಿರ್ಯಗ್ಜಾತಿಗೆ

ಪ್ರವರ್ತಕರಾನ ನಾಮಿರುಂದು ಶರಣಾಗತನ್ನೈ ವಧ್ಯ ನೆನ್ಬದುಂ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೆನ್ಬದುಮಾಕಾನಿನ್ರೋಂ (ಕಪೋತೇನ) ಒತ್ತೈಕಪೋತಮಾಕೈಯಾಲೇ ವಿಲುಕ್ಕುಕೈಕ್ಕೀಡಾನ ಪರಿವರಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲುಂ ಅರ್ಧಮೆನ್ರು ಶ್ರುತಿ ಯಿಲೋದುಕಿರಪಡಿಯೇ ಸಹಾಧಿಕಾರತ್ತಾಲೇ ಧರ್ಮಿಯಿಲೇ ಶೊರುಕಿ,

"ಶ್ರುಣು ಚಾವಹಿತಃ ಕಾಂತ ಯತ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಹಿತಂ |
ಪ್ರಾಣೈರಪಿ ತ್ವಯಾ ನಿತ್ಯಂ ಸಂರಕ್ಷ್ಯಶ್ಶರಣಾಗತಃ ||"

ಎನ್ರು ಧರ್ಮತ್ತಿಲೇ ಪ್ರೇರಿಪ್ಪಿಕ್ಕಿರ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ ಸನ್ನಿಧಿಯಾಲುಂ, ಅಕ್ಕಪೋತಂ ಶಡಕ್ಕೆನ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮಮನುಷ್ಠಿಕ್ಕಪ್ಪೆತ್ತತಿರೆ.

(ಶತ್ರುಃ) ಕಪೋತತ್ತುಕ್ಕು ವೇಡಂತಾನೇ ಭಾರ್ಯಾಪಹರಣಂ ಪಣ್ಣಿನ ಶತ್ರುವಾಯಿರುಕ್ಕುಂ ನಮುಕ್ಕು ವಿಭೀಷಣ ಅಪ್ಪಡಿಪ್ಪಟ್ಟ ಶತ್ರು ವಿರುಂದವೂರಿಲ್ ನಿನ್ರುಂ ವಂದಾನತ್ತನ್ನೈಯನ್ರೋ! (ಶರಣಾಗತಃ)ಕಪೋತಮಿರುಂದ ಮರತ್ತಡಿಯಿಲೇ ವೇಡಯಾದೃಚ್ಛಿಕಮಾಕ ವಂದಾನತ್ತನ್ನೈ.

ಸೇರಿದ ಜಂತುಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ರಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ತನೆಗಾಗಿಯೇ ಅವತರಿಸಿದ ನಾವು ಶರಣಾಗತನು ವಧ್ಯನೆನ್ನುವುದು, ತ್ಯಾಜ್ಯನೆನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಕಪೋತೇನ–ಒಂದು ಕಪೋತವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಡಲು ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದುದರಿಂದಲೂ "ಅರ್ಧಂ" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಹಾಧಿಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತಾನು ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಎಲೈ ! ಕಾಂತನೇ ! ನಾನು ಹೇಳುವ ಹಿತೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳು. ಏನೆಂದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ದಾನಮಾಡಿ ನೀನು ಶರಣಾಗತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಶರಣಾಗತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವ ಸಹಧರ್ಮ ಚಾರಿಣಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಆ ಕಪೋತವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ತೋರಿಸಿತು.

ಶತ್ರುಃ–ಕಪೋತಕ್ಕೆ ಅದರ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಬೇಡನೇ ಶತ್ರುವಾಗಿರುವನು. ನಮಗಾದರೋ ವಿಭೀಷಣನು, ನಮ್ಮ ಭಾರ್ಯಾಪಹಾರ ಮಾಡಿದ ಶತ್ರು ವಾಸಮಾಡುವ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವನಲ್ಲವೇ ?

"ಸೋಽಂಜಲಿಂ ಶಿರಸಾ ಕೃತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಮಾಹ ವನಸ್ಪತಿಂ ।
ಶರಣಂ ಹಿ ಗತೋಽಸ್ಮ್ಯದ್ಯ ದೇವತಾಂ ತ್ವಿಹ ವಾಸಿನೀಂ ॥"

ಎನ್ರು ವನಸ್ಪತಿ ದೇವತೆಯೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ಶರಣಶಬ್ದಂ ಪ್ರಯೋಗಿತ್ತಾನಾಕಿಲುಂ ಇಕ್ಕಪೋತತ್ತೈ ಕ್ಕುರಿತ್ತು ಶರಣಶಬ್ದಂ ಪ್ರಯೋಗಿತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಭೀಷಣ ಪುತ್ರದಾರಾದಿಕಳೆಲ್ಲಾರೈಯುಂ ವಿಟ್ಟು "ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎನ್ರು ನಮುಕ್ಕು ಕೂಟಸ್ಥನಾನ ರಘುವಾನರ ರಾಕ್ಷಸ ಸಂವಾದತ್ತಿಲೇ ಶರಣಾಗತ ಸಂರಕ್ಷಣಂ ಪಣ್ಣಿನಪಡಿಯೈ ನಿನೈಪ್ಪಿತ್ತುಕ್ಕೊಂಡು ನಮ್ಮೈ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಶರಣಾಗತನಾನಾರ್. (ಅರ್ಚಿತಶ್ಚ) ವೇಡನಾಕೈಯಾಲೇ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಕ್ಕು ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಶತ್ರುವುಮಾಯ್ ವಿಶೇಷಿತ್ತು ತನ ಭಾರ್ಯಾಪಹರ್ತಾ ವುಮಾನ

ಶರಣಾಗತಃ–ಕಪೋತವು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮರದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೇಡನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬಂದವನಷ್ಟೇ? ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಬೇಡನು ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ವೃಕ್ಷರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿಹೇಳು ವನು 'ಎಲೈ! ವೃಕ್ಷ ರಾಜನೇ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ದೇವತೆಯನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಶರಣುಹೊಗುವೆನು.' ಎಂದು ವನಸ್ಪತಿ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶರಣಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನೇ ವಿನಹ ಈ ಕಪೋತವನ್ನು ಕುರಿತು ಶರಣಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಭೀಷಣನಾದರೋ, ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿ ಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು "ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎಂದು ನಮ್ಮ ಕೂಟಸ್ಥ ರಾದ ರಘುಮಹಾರಾಜ-ರಾಕ್ಷಸ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತ ಸಂರಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಪಡಿಸುತ್ತಾ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಥಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು.

ಅರ್ಚಿತಶ್ಚ–ಬೇಡನಾದ್ದರಿಂದ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗೆ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಶತ್ರು ವಾಗಿಯೂ, ಆಕಪೋತದ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನೂ ಆದ ಬೇಡನು, ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ ಎನ್ನುವಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡುಹೋಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವಿರುವಾಗ, ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವಾಗ, ಹಾಗೆಮಾಡದೆ, ಅತಿಥಿಯನ್ನು ದೇವ ರೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸುವ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, ದೇವತೆ

ವಿರ್ವ ಪಟ್ಟದು ಪಡುಕಿರಾ ನೆನ್ರಿರುತ್ತಿಲ್, ಅವಸರತ್ತಿಲೇ ನಲಿಯ ವಿರಕು ತೇಡುತಲ್ ಶೆಯ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಯಿರುಕ್ಕ, ಅತಿಥಿಯೈ ದೇವನಾಕ ವಿಧಿಕ್ಕಿರ ಶ್ರುತಿಯಿರ್ಪಡಿಯೇ ದೇವರ್‌ಕಳೈ ಆರಾಧಿಕ್ಕಿರ ತಿರತ್ತಿಲೇ ಅಗ್ನಿಮುಖ ಮಾಹವನೆನ್ರೇ ಅಕ್ಕಪ್ರೋತಮರ್ಚಿತ್ತಪಡಿ; ನಾವುಂ ಶರಣಾಗತನೈ "ವಧ್ಯತಾಮೇಷ ತೀವ್ರೇಣ ದಂಡೇನ ಸಚಿವೈಸ್ಸಹ" ಎನ್ರನು ಬಂಧಿಪರ್ಯಂತ ಮಾಹ ನನ್ರಹವರ್ಚಿಯಾನಿನ್ರೋಂ.

(ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ) ಶೀತತ್ತಾಲುಂ ಕ್ಷುತ್ತಾಲು ಮಾರ್ತನಾನ ವೇಡನುಕ್ಕಪೇಕ್ಷಿತಂಗಳಾನ ಅಗ್ನ್ಯನ್ನಾದಿಕಳೈಪ್ಪಣ್ಣಿ ನಲ್ವಿರುಂದು ವಂದಾಲಾದರಿಕ್ಕುಂಪಡಿ ತಪ್ಪಾದೇ ಅಂತರ್ವಿಷಾದಗಂಧವಿಲ್ಲಾದೇ ಅಕ್ಕಪೋತಮಾದರಿತ್ತಪಡಿ. (ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ) ಇಱ ಶೊಲ್‌ಮುದಲಾಕ ಪ್ರಾಣಪರ್ಯಂತಮಾಹ ಶರಣಾಗತ ವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ಶಕ್ತಿವಂಚನಂ ಪಣ್ಣಾದೆ ಶೆಯ್ದ ಪರಿವೆಲ್ಲಾಮುಳವಾಯಿರುಕ್ಕು ಮತ್ತನೈಪ್ಪೋಕ್ಕಿ ಮಿಕುತಿಯುಂಡೋ

ಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಆ ಕಪೋತವು ಅಗ್ನಿಮುಖದಿಂದ ಬೇಡನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದಹಾಗೆಂದು ಅರ್ಥ. (ಅಗ್ನಿಮುಖಾವೈದೇವಾಃ-ಎಂಬುದು ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯ.

ನಾವಾದರೋ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು "ವಧ್ಯತಾಮೇಷ ತೀವ್ರೇಣ ದಂಡೇನ ಸಚಿವೈಸ್ಸಹ" ಈ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ದಂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತೀವ್ರತರ ದಂಡದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿದೆವು.

ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ-ಶೀತಬಾಧೆಯಿಂದಲೂ, ಹಸಿವಿನಿಂದಲೂ, ಬಹಳವಾಗಿ ಪೀಡಿತವಾದ ಬೇಡನಿಗೆ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಪೇರಿಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಆತಿಥ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವಂತೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಷಾದ ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಆ ಕಪೋತಪಕ್ಷಿಯು ಆದರಿಸಿತು ಎಂದರ್ಥ

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಶರಣಾಗತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚದೆ ಮಾಡಿದ ರೀತಿಯೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ನಾವು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವೋ ?

(ಸ್ವೈಶ್ಚ ಮಾಂಸೈರ್ನಿಮಂತ್ರಿತಃ)ಪುರಂಬೇ ಶಿಲವಾಹಾರಂಗಳೈ ಯೆಡುತ್ತು
ಕ್ಕೊಂಡು ವಂದಿಟ್ಟತನ್ರು. ತನ್ನುಡೈಯದಾನ ದ್ರವ್ಯಾಂತರಂಗಳಿಲೇ ಶಿಲ
ವತ್ತೈಯಿಟ್ಟು ಉಪಚರಿತ್ತದುಮನ್ರು ವಿವೇಕಮಿಲ್ಲಾತಾರ್ ತಾನಾಕವಭಿ
ಮಾನಿತ್ತಿರುಕ್ಕಕ್ಕಡವತಾಯ್ ವಿವೇಕಿಕಳುಮಾದ್ಯಮಾನ ಧರ್ಮಸಾಧನ
ಮೆನ್ರು ಪೇಣಕ್ಕಡವದಾನ ಶರೀರತ್ತಿ ಮಾಂಸಂಗಳಾಲೇಯನ್ರೋ ಅವನ್ನೈ
ಉಪಚಾರ ಪೂರ್ವಕಮಾಹ ನಲ್ವಿರುಂದೂಟ್ಟ ಪ್ರವರ್ತಿತ್ತದು! (ಮಾಂಸೈಃ)
ಏಕದೇಶಂಗಳೈ ಪ್ಪಿರಿತಿಟ್ಟದನ್ನು ಕಡುಕ ಪಶಿತೀರ್ಕವೇಣುಮೆನ್ಱು ವೇಡ
ನಕ್ಕು ತನಕ್ಕುಳ್ಳ ಅವಯವಂಗಳೊನ್ರುಂ ಶೇಷಿಯಾದಪಡಿ ಶರಭಂಗಾದಿ
ತಾಪಸರ್ಗೈಪ್ಪೋಲೇ ಯಿದೊರು ಮಹಾ ತಪಸ್ಸಾಕ ನಿನ್ನೈತ್ತು ನೆರುಪ್ಪಿಲೇ
ಕಾಣುಂ ವಿೞುಂದದು. ಇಪ್ಪಡಿ ಇಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್ ಶೊನ್ನವರ್ಥಂ ತನ್ನೈ
ತಮ್ಮುಡೈಯ ವನುಷ್ಠಾನತ್ತುಕ್ಕು ಹೇತುವಾಕ ವನುವದಿತ್ತುಕೊಂಡು,
ಇಪ್ಪಡಿಯಾನಾಲ್ ನಮುಕ್ಕು ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣಂ ಕೈಮುತಿಕ ನ್ಯಾಯ
ಸಿದ್ಧಮನ್ರೋ? ಎನ್ರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‍ಕಿರಾರ್.

ಸ್ವೈಶ್ಚಮಾಂಸೈರ್ನಿಮಂತ್ರಿತಃ-ಹೊರಗಿನಿಂದ ತರಬೇಕಾದ ಯಾವ
ಆಹಾರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದುದ್ದಲ್ಲ. ತನಗಾಗಿ ಶೇಕರಿಸಿಟ್ಟದ್ದ ವಸ್ತು
ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸುದುದೂ ಅಲ್ಲ, ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದವರು
ತಾವಾಗಿ ಬಹಳ ಅಭಿಮಾನವಿಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿಯೂ ವಿವೇಕಿಗಳು ಮೊದ
ಲನೆಯ ಧರ್ಮಸಾಧನ (ಶರೀರ ಮಾದ್ಯಂ ಖಲು ಧರ್ಮ ಸಾಧನಂ) ಎಂದು ಹೆಸ
ರಾಂತ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಮಾಂಸದಿಂದಲ್ಲವೇ ಆ ಬೇಡನಿಗೆ ಆ ಕಪೋತವು ಉಪ
ಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಔತಣವನ್ನೀಯಲು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದುದು.

ಮಾಂಸೈಃ-ಮಾಂಸದ ಏಕದೇಶವನ್ನು ತೆಗೆದು ಇಟ್ಟದುದಲ್ಲ, ಬೇಡನ
ಹಸಿವಿನ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಅವ
ಯವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ಉಳಿಸದೆ, ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಶರಭಂಗಾದಿ
ಗಳಂತೆ ಇದೂ ಒಂದು ತಪಸ್ಸೆಂದು ಭಾವಿಸಿಯಲ್ಲವೇ ಆ ಕಪೋತವು ಅಗ್ನಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ತನ್ನ ಆಚ
ರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅನುವಾದಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಈ ರೀತಿಯಾದರೆ ತಮಗೆ

ಸಹಿತಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಭಾರ್ಯಾಹರ್ತಾರಮಾಗತಂ |
ಕಪೋತೋ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿಂ ಪುನರ್ಮದ್ವಿಧೋಜನಃ ||

(ಸಹಿ) ಆಕ್ಕಪ್ಪೋತಂ ನಮ್ಮೆಪ್ಪೋಲೇ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಂ ಪಣ್ಣ-ಕ್ಕಡವ ಜಾತಿಕಳಿಲೊನ್ರಿಲೇಯಾದಲ್ ಶರಣ್ಯವಂಶತ್ತಿಲೇಯಾತಲ್ಪಿರಂದದನ್ರೆನ್ನುಮಿಡಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಯುನ್ನೋ ಇರುಪ್ಪದು ! ತನ ಜಾತಿಯಾಲುಂ ವಿಶೇಷಿತ್ತು ತನ್ನೈಕೊಡುವೈಯಾಲುಂ "ಕಶ್ಚಿತ್ ಕ್ಷುದ್ರ ಸಮಾಚಾರಃ ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ಕಾಲಸಂಮಿತಃ" ಎನ್ರು ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಕ್ಕಾಕವಿರುದ್ಧನಾಯ್ ಕಪೋತಮಿರುಂದವಿಡತ್ತಿಲೇ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕಮಾಕವಂದು ವಿಝುಂದದುಕ್ಕು ಮೇಲೇ ಕಪೋತತ್ತೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ಒರು ಉಪಾಯ ಪ್ರಯೋಗ ರಹಿತನಾಯ್ ವಿಪರೀತಾನುಷ್ಠಾನತ್ತಿಲುಂ ಸಿಲೈಕುಲೈಯಾದವನಾಯ್ ಅನುತಾಪಲೇಶ

ಶರಣಾಗತಿ ರಕ್ಷಣವೆಂಬುದು ಕೈಮುತಿಕನ್ಯಾಯ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೇ, ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿಸಿದನು.

ಸಹಿ-ಆ ಕಪೋತವು ನಮ್ಮಂತೆ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ರಕ್ಷಕವಂಶದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಹುಟ್ಟಿದುದಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಅಲ್ಲವೇ ಇರುವುದು. ತನ್ನ ಜಾತಿಯಿಂದಲೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಗೇ ಯಮನಂತಿರುವ ನೀಚವೃತ್ತಿಯ ಒಬ್ಬ ಬೇಡರವನು ಆ ಕಪೋತವು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ತಾನಾಗಿ ಬಂದುಬಿದ್ದನು. ಇದರಮೇಲೆ ಈ ಕಪೋತನನ್ನು ಯಾವ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡದೆಯೂ, ಅಲ್ಲದೆ ವಿರುದ್ಧಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಕನಾಗಿಯೂ, ಅನುತಾಪ ಲೇಶವಾಗಲಿ, ಅನುಕೂಲದಿಂದ ಭಾಷಣವಾಗಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲದ ಕಠಿಣಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲವೇ ಈ ಬೇಡನಿರುವುದು.

ಸಹಿತಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ-ತನ್ನ ಶರೀರವೇ ಅಳಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅಲ್ಲವೇ ಆ ಬೇಡನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದು. ಮೊದಲು ಶತ್ರುವೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಬೇಡನವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾತಲ್ ಅನುಕೂಲವಾದಪ್ರಸಂಗ ಮಾತಲಿನ್ರಿಕ್ಕೇ ಕಿಡೀರವ್ವೇಡ ನಿರುಪ್ಪದು! (ಸಹಿತಂ ಪ್ರತಿ ಜಗ್ರಾಹ) ತನ್ನೈಯುೞಿಯ ಮಾರಿಯುನ್ರೋ ಅವ್ವೇಡನ್ನೈಕ್ಕೈಕ್ಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿತ್ತದು. ಮುನ್ಬು ಶತ್ರುವೆನ್ರು ಪೊದುವಿಲೇ ಅರುಳಿಚ್ಚೈಯ್ದತ್ತೈ ಅರ್ವ ವೃತ್ತಿಯೈಕ್ಕಾಟ್ಟ ವಿಶೇಷಿಕ್ಕಿರಾರ್. (ಭಾರ್ಯಾಹರ್ತಾರಂ) ಇಪ್ಪಡಿಯೇ ರಾವಣರ್ ವಂದಾಲುಂ ನಮುಕ್ಕು ಕೈಕ್ಕೊಳ್ಳ ವೇಂಡಿಯನ್ರೋ ಇರುಪ್ಪದೆನ್ರು ತಿರುವುಳ್ಳಂ, (ಆಗತಂ) ಇವರ್ ತನ್ನೈ ಕೈಕ್ಕೊಳ್ಳುಹೈಕ್ಕು ಚೆಯ್ದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಂ ಕಪೋತವಿರುಂದ ಮರತ್ತಡಿಯಿಲೇ ವಂದವಳವೇಕಿಡ್ಡೀರ್ ! ಅಲ್ಲಿತು ವನಸ್ಪತಿ ದೇವತ್ತೈಯೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ಶರಣಮೆನ್ರು ಶೊನ್ನ ಶಬ್ದಮುಂ ಕಪೋತಂ ಕೇಟ್ಟದಿಲ್ಲೈ (ಕಪೋತಃ) ಮುನ್ಬೇ ಕಪೋತಮೆನ್ರು ಶೊಲ್ಲಿಯಿರುಕ್ಕ ಇರುಕ್ಕಲುಮಿಟ್ಟು ಕಪೋತಮೆನ್ರತು ಶಿಬಿಯಿನುಡೈಯ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣಧರ್ಮಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ ಶ್ಯೇನಕಪೋತ ವೃತ್ತಾಂತತ್ತಿಲ್ ಪೋಲೇ ಕಪೋತವೇಷಂ ಕೊಂಡಾನೊರು ದೇವನೋ ಋಷಿಯೋವೆನ್ರು ಶಂಕಿಯಾನ್ಯೈಕ್ಕಾಹ. ಇತು ಪೂರ್ವಕರ್ಮ

ಭಾರ್ಯಾಹರ್ತಾರಂ– ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾರ್ಯಾಪಹರಣಮಾಡಿದ ರಾವಣನು ಬಂದರೂ ಅವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾದುದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಆಗತಂ– ಈ ಬೇಡನು, ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವು, ಕಪೋತವು ವಾಸಿಸುವ ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತಲ್ಲವೇ ? ಅಲ್ಲದೆ ವನಸ್ಪತಿ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಶರಣ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕಪೋತವು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ?

ಕಪೋತಃ–ಮೊದಲೇ ಕಪೋತವೆಂದು ಹೇಳಿರುವಾಗ ಪುನಃ ಕಪೋತ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದೇಕೆ? ಎಂದರೆ, ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಶ್ಯೇನಕಪೋತ ವೃತ್ತಾಂತದಂತೆ, ಕಪೋತ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ ಒಂದು ದೇವತೆಯೋ, ಅಥವ ಋಷಿಯೋ ಎಂದು ಶಂಕಿಸದೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಈ ಕಪೋತವಾದರೋ,

ವಿಶೇಷತ್ತಾಲೇ ಗಜೇಂದ್ರಾದಿಕಳೈಪ್ಪೋಲೆ ತಿರ್ಯಕ್ಕಾಯಿರುಕ್ಕ ಇಪ್ಪಡಿ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಯೋಗ್ಯಮಾಯ್ ಪಿರುಂದದು.

(ವಾನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ) ವೇರೇಯುಮೋರು ತಿರ್ಯಕ್ಕು ಶತ್ರುವಾನ ವೇಡನೈ ರಕ್ಷಿತ್ತಪಡಿ ಕೇಳೀರ್. ವಾನರ ಜಾತಿಕಳುಕ್ಕು ಮುಡಿಶೂಡಿನ ನೀರ್ ವ್ಯಾಘ್ರವಾನರ ಸಂವಾದಂ ಕೇಟ್ಟರಿಯಿರಾರೋ? ಒರು ಪುಲಿವಂದು ತುಡರತ್ತಾನಿರುಂದ ಮರತ್ತಡಿಯಿಲೇ ವಂದೇರಿನ ವೇಡನೈ ಅಂದವ್ಯಾಘ್ರಂ ವಿಡಚ್ಚೊಲ್ಲ, ಇವನೈ ಶರಣಾಗತನೆನ್ರು ವಾನರಂ ರಕ್ಷಿತ್ತದು. ಅಪ್ಪೋದು ಮರತ್ತಡಿಯೈ ವಿಡಾದೇ ಕಿಡಕ್ಕಿರ ಪುಲಿ ಇವ್ವಾನರಂ ತೂಂಗಿನವಳವಿಲೇ ವೇಡನೈ ಪಾರ್ತು ಉನ್ನೈ ವಿಡುಕಿರ್ರೇ, ವಾನರತ್ತೈತ್ತಳ್ಳವಲ್ಲಯೋ ಎನ್ನ, ಪಾಪ ಬುದ್ಧಿಯಾನ ವೇಡ್ರ್ ತನ್ನೈ ರಕ್ಷಿತ್ತವಾನರತ್ತೈ ತಳ್ಳಿನ ವಳವಿಲೇ ವಾನರತ್ತೈಪ್ಪಿಡಿತ್ತು ಉನ್ನೈ ವಿಡುಕಿರ್ರೇ, ತನಕ್ಕುಪಕಾರ ನಾನವುನ್ನೈ ತಳ್ಳಿನವೇಡನೈ ತಳ್ಳಿತ್ತರವಲ್ಲಿಯೋವೆನ್ರು ಮನುಷ್ಯ ಮಾಂಸ ಲುಬ್ಧಮಾನ ಪುಲಿ ಶೊಲ್ಲ, ಧರ್ಮವಿತ್ತಾನವಾನರಂ, ಪ್ರಾಣಾತ್ಯಯ

ಜನ್ಮಾಂತರ ಕರ್ಮಶೇಷಬಲದಿಂದ ಗಜೇಂದ್ರಾದಿಗಳಂತೆ ತಿರ್ಯಕ್ಕಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ರೀತಿಯ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು.

ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠ-ಮತ್ತೊಂದು ತಿರ್ಯಗ್ಜಂತವು ತನಗೆ ಶತ್ರುವಾದ ಬೇಡನನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ? ವಾನರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ನೀವು ವ್ಯಾಘ್ರ-ವಾನರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ? ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಬೇಡನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಬರಲು ಆ ಬೇಡನು ವಾನರನಿದ್ದ ಮರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಹುಲಿಯು ಬೇಡನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವಂತೆ ವಾನರಕ್ಕೆ ಹೇಳಿತು, ಆದರೆ ವಾನರವು ಇವನು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವನು ಆವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಬೇಡನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿದ್ದ ಹುಲಿಯು, ಆ ವಾನರವು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅದನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವಂತೆಯೂ, ತಾನು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದಾಗಿಯೂ ಬೇಡನಿಗೆ ಹೇಳಿತು. ಪಾಪ ಬುದ್ಧಿ

ದಶೈಯಾಕ್ಕೈಯಾಲೇ ಅಹೃದಯ ಮಾಹವಿಶ್ಶೈನ್ದು ಪುಲಿವಿಟ್ಟವಾರೇ ಮರತ್ತಿಲೇರಿ ಶತ್ರುವಾನ ವೇಡನ್ಸೈಪ್ಪಿನ್ಬುಂ ಪೋಕ್ಕತ್ತುತ್ತಾಸಿರುಂದ ಮರತ್ತಿಲೇ ಯಿರುಂದದೇ ಯೆಡಂಯಾಕ ಶರಣಾಗತನೆನ್ರು ರಕ್ಷಿತ್ತದು. ನೀರ್ ವಾನರಂಗಳುಕ್ಕು ಮುಡಿ ಶೂಡಿಯಿರುಂದಾಲುಂ ಉಂಗಳುಕ್ಕು ಜಾತಿಧರ್ಮಮೆನ್ರು ಪಾರ್ತ್ತಲಾಕಿಲುಂ ಕೈಕ್ಕೊಳ್ಳವೇಂಡಾವೋ? (ವಾನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ) ಮುತಲಿಕಳ್ ಕಲಂಗಿನಾಲ್ ತೆಳಿವಿಕ್ಕ ವಿರುಕ್ಕಿರನೀರ್ ಕಲಂಗ ಲಾಮೋ? (ವಾನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ) ವಾಲಿಪದತ್ತಿಲಿರುಂದವಾರೇ ಉಮಕ್ಕು ಶರಣಾಗತಪೀಡೈ ರುಚಿತ್ತದೋ? (ವಾನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ) ವಾನರಮಾತ್ರ ಮಲ್ಲೀರೇ, ಆದಿತ್ಯನುಡೈಯ ಪುತ್ರನುಮಾಯ್, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಂಗಳೈ ಯರಿಂದುಮಿರುಕ್ಕಿರ ನೀರ್, ಅಲ್ಲಾದ ವಾನರಂಗಳೈಪ್ಪೋಲೇ ಕಾಪೇಯುಂ ಪಣ್ಣಪ್ಪೆರುತಿರೋ?

ಯುಳ್ಳ ಬೇಡನು ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ವಾನರನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಹುಲಿಯು ಆಗ ವಾನರನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿತು “ಎಲೈ! ವಾನರನೇ! ನನಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹೆಚ್ಚು. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು? ನೀನು ಹೋಗಿ ಆ ಬೇಡನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವೆಯಾ?” ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಅರಿತ ಆ ವಾನರವು, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಲಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸೀಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹುಲಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿತು. ಶತ್ರುವಾದ ಬೇಡನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳದೆ, ತಾನು ವಾಸಮಾಡುವ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದುದೇ ಸಾಕೆಂದು ಅವನು ಶರಣಾಗತನಾದವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿತು. ನೀವು ವಾನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಗಿದ್ದರೂ, ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆಯು ಜಾತಿಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಇವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಡವೇ?

ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠ–ನಿಮ್ಮ ಪರಿಜನಗಳ ಮನಸ್ಸು ಕಲಗಿದರೂ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವ ನೀವೂ ಕಲುಷಿತಮನಸ್ಕರಾಗ ಬಹುದೇ?

(ಕಿಂ ಪುನರ್ಮದ್ವಿಧೋ ಜನಃ) ಕಪೋತಂ ಶೆಯ್ದಪಡಿಕಂಡಾಲ್ ನಂಪೋಲಿಕಳುಕ್ಕು ಕೇಳ್ಕವೇಣುಮೋ? ನಾಂ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣತ್ತುಕ್ಕು ಕ್ಕೊಡಿಯೆಡುತ್ತ ರಘುವಂಶತ್ತಿಲೆ

"ಷಷ್ಟಿರ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಲೋಕಸ್ಯ ಚರತಾ ಹಿತಂ |
ಪಾಂಡರಸ್ಯಾತಪತ್ರಸ್ಯ ಛಾಯಾಯಾಂ ಜರಿತಂ ಮಯಾ ||"

ಎನ್ರು ಅರುಪತುನಾಯಿರಮಾಂಡು ವೆಣ್‌ಕೊತ್ತಕುಡೈ ತನ್ನಿಳಲೊಳಿಯ ವೇರೊರು ನಿಳಲಿಲೊದುಂಗಾತೆ ಲೋಕರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಕ ಪತ್ತುತ್ತಿಕ್ಕಿಲುಂ ತೇರ್ ನಡತ್ತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾನ ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನುಡೈಯ ಮಹನಾಯ್ ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಶಿಷ್ಯನಾಯ್ ಮಹಾ ಯೋಗಿಯಾಕ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾನ ಜನಕಮಹಾರಾಜಃವೋಡೇ ಸಂಬಂಧಂ ಪಣ್ಣಿನ ನಾಂ, "ರಾಮೋ ವಿಗ್ರಹವಾನ್ ಧರ್ಮಃ" ಎನ್ರು ಉಡಂಬಿಲ್ ಶಿಷ್ಟತಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೈ ಏರಿಟ್ಟು

ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠ-ವಾಲಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ನಿಮಗೆ ಶರಣಾಗತ ಹಿಂಸೆಯು ರುಚಿಸಿತೋ?

ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠ-ನೀವು ಕೇವಲ ವಾನರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ನಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿತವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನೀವು ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಇತರ ವಾನರಗಳಂತೆ ಕಾಪೇಯಭಾವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದಿರೋ?

ಕಿಂಪುನರ್ಮದ್ವಿಧೋಜನಃ-ಈರೀತಿ ಕಪೋತವು ನಡೆಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಮ್ಮಂತಹವರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾದುದೇನು? ನಾವು ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಎಂಬ ಧ್ವಜವನ್ನು ಬಹು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಿದ ರಘುವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕಾಲ ಏಕಶ್ವೇತಾತಪತ್ರಚ್ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು. ಮತ್ತೊಂದು ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿರದೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ, ಲೋಕರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹತ್ತುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ರಥವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನ ಪುತ್ರನಾಗಿ, ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹಾ ಋಷಿಗಳ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ, ಮಹಾಯೋಗಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಂತ ಜನಕ ಮಹಾ ರಾಜನ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದ ನಾವು, ಧರ್ಮವೇ ಮೂರ್ತೀಭವಿಸಿ ರಾಮನಾಗಿ

ಕ್ಕೊಂಡು "ಮರ್ಯಾದಾನಾಂ ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ಕರ್ತಾ ಕಾರಯಿತಾ ಚ ಸಃ" ಎಂಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಇತ್ತನೈ ಕಾಲಮುಂ ನಮ್ಮುಡೈಯ ಕೈಪಾರ್ತು ನಾಟ್ಟಾರನುಷ್ಠಿಕ್ಕುಂಪಡಿ ನಡಂದುಪೋಂದು ಇನ್ರು ಶರಣಾಗತ ಘಾತಂ ಪಣ್ಣಿನಾಲ್ ನಾಡೆನ್ನಡಕ್ಕಡವದು ? (ಮದ್ವಿಧಃ) ನಮ್ಮುಡೈಯ ವ್ರತಂ ಪಿನ್ಬು ಶೊಲ್ಲಕ್ಕಡವೋಂ; "ಸಾಮಾನ್ಯೋಽಯಂ ಧರ್ಮ ಸೇತುರ್ನರಾಣಾಂ" ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ನಂಪೋಲಿಕಳೆಲ್ಲಾರ್ಕುಮಿದುವೇ ಪೊತುವಾಯ್ ಕಾಣು ಮಿರುಪ್ಪದು. (ಮದ್ವಿಧಃ) ನಂಪೋಲಿಕಲ್ ಶರಣಾ ಗತನಾಯ್ ವಿಡು ವಾರ್ಕಳೋ ? ಹಿಂಸಾಭಿರುಚಿಕಳಾಕ್ಕೈಯಾಲೇ ಅವಧ್ಯರೈವಧಿಕ್ಕುವಲ್ಲ ರಾವಣಾದಿ ಕಳುಕ್ಕನ್ರೋ ಇಪ್ಪಡಿಕ್ಕೊತ್ತಕಾರ್ಯಂಗಳ್ ರುಚಿಪ್ಪದು ? (ಜನಃ) ಶರಣಾಗತನೈ ಪರಿತ್ಯಜಿತ್ತರ್ವ ಎನ್ನ ಪಿರಪ್ಪುಪಿರಂ ದಾಹನಾಹ ಕ್ಕಡರ್ವ ? ನಂಪೋಲಿಕಳುಕ್ಕು ಜನ್ಮಪ್ರಯೋಜನಂ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣ ಮನ್ರೋ ?

ಅವತರಿಸಿದ ನಾವು (ರಾಮೋ ವಿಗ್ರಹವಾನ್ ಧರ್ಮಃ) ಈ ಅವತಾರವೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. "ಮರ್ಯಾದಾ ನಾಂಚ ಲೋಕಸ್ಯ ಕರ್ತಾಕಾರಯಿತಾಚ ಸ" ಎನ್ನುವಂತೆ, ಎಲ್ಲ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೂ ತಾನೇ ಆದರ್ಶ ಕರ್ತೃವಾಗಿಯೂ, ಇತರರಿಂದ ಮಾಡಿಸು ವವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ (ಚತುರ್ದಶ ಭುವನದ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣನಾಗಿಯೂ, ಚತುರ್ಮುಖಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರಯಿತೃ ವಾಗಿಯೂ ಇರುವ), ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ, ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ ಪ್ರಜೆ ಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಾವೂ ಅನುಷ್ಠಿಸುವಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಈಗ ಶರಣಾ ಗತ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೆ, ಶರಣಾಗತ ಘಾತಮಾಡಿದರೆ, ಪ್ರಜೆಗಳು ಏನೆಂದು ಕೊಂಡಾರು ? ಏನೆಂದು ಹೇಳುವರು ?

ಮದ್ವಿಧಃ–ನಮ್ಮ ವ್ರತವನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಹೇಳುವೆವು. (ಸಾಮಾ ನ್ಯೋಽಯಂ ಧರ್ಮಸೇತುರ್ನರಾಣಾಂ) ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾದ ಧರ್ಮೋಪಾಯವಾಗಿರುವುದು ಎಂಬಂತೆ, ನಮ್ಮಹಾಗೆ ಇರುವವರೆಲ್ಲ ರಿಗೂ ಇದೇ ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು.

ಶಿಷ್ಟಾನುಷ್ಠಾನಂ ಪ್ರಮಾಣಮೇ ಯಾಕಿಲುಂ ಒರುಕಪೋತ ಮನುಷ್ಠಿತ್ತತೆನ್ರೊರು ಪ್ರಮಾಣ ಮುಂಡೋ? ಇತುಕ್ಕು ವಿಧಾಯಕ ಮಾಯಿರುಪ್ಪತೊರು ವಾಕ್ಯಂ ವೇಂಡಾವೋ? ಎಂಗಿರ ಶಂಕೈಯಿಲೇ ಕಂಡು ಎನ್ಬಾನೊರು ಮಹರ್ಷಿ ಕಂಡವೊರು ಗಾಥೈಯೈ ಕ್ಕೇಳೀರೆಂಗಿರಾರ್,

"ಋಷೇಃ ಕಣ್ವಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ ಕಂಡುನಾ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ ।
ಶೃಣು ಗಾಥಾಂ ಪುರಾ ಗೀತಾಂ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಾ ॥"

ಕಂಡು ಎಂಗಿರ ಮಹರ್ಷಿಯಿನುಡೈಯ ಜನ್ಮಪ್ರಕರ್ಷತ್ತೈ ಮುರ್ಪಡಕ್ಕೇಳೀರ್. (ಋಷೇಃ ಕಣ್ವಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ) ತಾರ್ ತೋನ್ರಿಯನಿಕ್ಕೇ "ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಃ ಪಿತಾ" ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಅವನುಡೈಯ ಪಿತಾವುಂ ಚತುರ್ವೇದಾಧ್ಯಾಯಿಯಾಯ್ ಅತೀಂದ್ರಿಯದ್ರಷ್ಟಾವಾಯ್

ಮದ್ವಿಧಃ–ನಮ್ಮಂತೆ ಇರುವವರು ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಬಿಡುವರೇ? ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅವಧ್ಯರಾದವರನ್ನು ವಧಿಸತಕ್ಕ ರಾವಣಾದಿಗಳಿಗಲ್ಲವೇ ಈ ತರಹ ಕೆಲಸಗಳು ರುಚಿಸುವುದು?

ಜನಃ–ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟವನು ಯಾವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತುವನೋ ಹೇಳಲಸಾಧ್ಯ? ನಮ್ಮಂತಹವರು ಜನ್ಮ ತಾಳಿದುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವು ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲವೇ?

ಶಿಷ್ಟಾನುಷ್ಠಾನವು ನಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಆದರೂ ಒಂದು ಕಪೋತ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವುದೇ? ಇದಕ್ಕೆ ವಿಧಾಯಕವಾದ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವು ಬೇಡವೇ? ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ಬಂದರೆ ಕಂಡುಮಹರ್ಷಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳುವವರಾಗಿರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಋಷೇಃ ಕಣ್ವಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ ಕಂಡುನಾ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ ।
ಶೃಣು ಗಾಥಾಂ ಪುರಾಗೀತಾಂ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಾ ॥

ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿಯ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಕೇಳಿರಿ.

ಕಾಣುಮಿರಪ್ಪದು. ಆನಾಲ್ ಪರಪ್ಪರ್ತಿ ಕುಟ್ಟಿ ತವಳಾದಿರೇ, (ಕಣ್ವಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ) ಮಹಾತಪಾವನ ಕಣ್ವನಾಕಿರ ಮಹರ್ಷಿಕ್ಕು ಸಂಸಾರ ನಿಸ್ತಾರಕನಾಯ್ ಕಾಣುಮಿರ್ವಪರಂದದು. (ಕಣ್ವಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ ಕಂಡುನಾ) ಅರ್ವರ್ ತರ್ ಪೆರುಮೆಯ್ಯೈ ಪಾರ್ತಾಲ್ "ಸಚಾಪಿ ಭಗವಾರ್ ಕಂಡುಃ" ಎನ್ರು ಮಹರ್ಷಿಗಳ್ ಕೊಂಡಾಡುಂಪಡಿಯಾನ ಪೇರುಡೈಯಾನೊರುರ್ವ ಕಾಣುಂ (ಋಷೇಃ ಪುತ್ರೇಣ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ) ವಿಳಕ್ಕಿಲ್ ಕೊಳುತ್ತಿನ ಪಂದುಮೆನುಂಪಡಿಕಾಣುಂ ಪ್ರಕಾಶ ಬಹುಳನಾನ ಪಿತಾವಿಲುಂ ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ಇವನುಡೈಯ ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸಮಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿ. (ಶೃಣು) ಇತ್ತನೈನಾಳುಂ ಇಗ್ಗಾಥೈ ಉಮ್ಮುಡೈಯ ಶೆವಿಯಿಲ್ ಪಡಾಮೈಯಿರೆ ನೀರಿಪ್ಪಡಿ ಕಲಂಗುಕಿರತು. ಇತ್ತೈಯುವಹಿತರಾಯ್ ಕೇಳೀರ್. (ಗಾಥಾಂ) ಇದುಪೆರಿಯಪ್ರೊರುಳ್ ಕಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ ಪೊದಿನ್ದು ಕೊಂಡೆಳಿತಾಕ ಕ್ಕೇಟ್ಕಲಾಂಪಡಿ ಶುರುಂಗಿನಪಾಶುರಮಾಯ್ ಕಾಣುಮಿರುಪ್ಪದು. (ಪುರಾಗೀತಾಂ) ಇನ್ರು ಮುತಲಾಕ

ಋಷೇಃ ಕಣ್ವಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ–ತಾನು ಹುಟ್ಟಿರುವದಿರಲಿ? (ಯಸ್ಯಸ್ಯಾಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಃ ಪಿತಾ) ಅವನ ತಂದೆಯು ಚತುರ್ವೇದಾಧ್ಯಾಯಿಯಾಗಿಯೂ, ಅತೀಂದ್ರಿಯಾರ್ಥ ದ್ರಷ್ಟೃವಾಗಿಯೂ ಇರುವನು. ಆದರೆ ಅಂತಹವರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು ಬದಲಾಯಿಸಿಯಾನೇ?

ಕಣ್ವಸ್ಯಪುತ್ರೇಣ–ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಕಣ್ವಮಹರ್ಷಿಗೆ ಸಂಸಾರ ನಿವರ್ತಕನಾಗಿ ಅಲ್ಲವೇ ಇವನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದುದು?

ಕಂಡುನಾ–ಅವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ "ಸ ಚಾಪಿ ಭಗವಾರ್ ಕಂಡುಃ" ಎಂದು ಮಹರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡುವಂತಹ ಹೆಸರಾಂತವನು.

ಋಷೇಃ ಪುತ್ರೇಣ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ–ಒಂದು ದೀಪದಿಂದ ಹತ್ತಿಸಿದ ಪಂಜು ದೀಪಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವಂತೆ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ಪುತ್ರನಾದ ಇವನ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶವು ಹೆಚ್ಚಿನದು ಎಂದರ್ಥ.

ಕಟ್ಟಿನ ತೊನ್ರನ್ನ ಕಾಣುಮಿದು. ವೇದಂಪೋಲೆ ಪಳೆಯದಾಯ್ ಇರುಪ್ಪ ದೊನ್ನು. (ಗೀತಾಂ) ಕಂಡು ವಾನಮಹರ್ಷಿಯುಮಿತ್ತೈ ಸೃಷ್ಟಿತ್ತಾನೆನ್ನು ನಾತೇ ಕಿಡೀರ್; ಋಕ್ಕೈ ಸಾವ ಮಾಕಪ್ಪಡುಮಾಪ್ಪೋಲೇ ಪಂಡೇ ಯುಳ್ಳತೊನ್ರೈ ಅವರ್ ಪಾಡಿನಾನತ್ತನ್ನೈ. ಗೀತಾಂ) ಅವರ್ ಶೆಯ್ದಾ ನಾಕಿಲುಂ ಅಂದ ಸಾಮಧ್ವನಿಪ್ಪೋಲೇ ಸಮಸ್ತಪಾಪಂಗಳೈಯುಂ ಪೋಕ್ಕ ವತ್ತಾಯ್ ಕಣ್ಣುಮಿರುಪ್ಪದು. (ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ) ಪೊಲಿಯಾನ ಧರ್ಮಂ ಗಳೈ ಪೋಲನ್ರಿಕ್ಕೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಶ್ರುತಿ ಸಿದ್ಧಮಾನ ಪರಮಧರ್ಮತ್ತೈ ವಿಷಯ ಮಾಕವುಡೈತ್ತಾಯ್ ಕಾಣುಮಿಗ್ಗಾಥೈಯಿರುಪ್ಪದು. (ಸತ್ಯವಾದಿನಾ) ಸತ್ಯವಾದ ಶೀಲನಾನ ಕಂಡುಪೆಂಗಿರ ಮಹರ್ಷಿವಾಯ್ವಿರುವಿಜ್ಞೋನ್ನಾಲುಂ ಪ್ಪಾವಾಯಿರುಪ್ಪದೋರು ಚವ್ವುಂ ತುವ್ವುಂ ಕೂಟ್ಟ ಕೈಯು ಮನ್ರಿಕ್ಕೇ

ಶ್ರುಣು-ಇಷ್ಟು ದಿವಸವೂ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳದೇ ಇದ್ದದರಿಂದ ಅಲ್ಲವೇ ನೀವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಲುಷಿತ ಮನಸ್ಕರಾದಿರಿ. ಇದನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳುವವರಾಗಿ.

ಗಾಥಾಂ-ಇದು ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿಷಯುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳುವಂತಿರುವ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಾಕ್ಯವಾಗಿರುವುದು.

ಪುರಾಗೀತಾಂ-ಈ ಮಾತು ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಕಲ್ಪಿತವಾದುದಲ್ಲ. ವೇದವಾಕ್ಯದಂತೆ ಹಳೆಯುದಾಗಿರುವುದು.

ಗೀತಾಂ-ಕಂಡು ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಇದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ವೇದ ಋಕ್ಕನ್ನು ಸಾಮಗಾನದಿಂದ ಹಾಡುವಂತೆ, ಹಿಂದೆಯೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ಅವನು ಹೇಳಿದನು ಅಷ್ಟೇ ?

ಗೀತಾಂ-ಅವನು ಹೇಳಿದರೂ ಆ ಸಾಮಗಾನಧ್ವನಿಯಂತೆ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಂತೆ ಇರುವುದು.

ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ-ಸಾಮಾನ್ಯ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಂತಲ್ಲದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧ ವಾದ ಪರಮಧರ್ಮವನ್ನೇ ವಿಷಯುವಾಗಿ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು ಈ ಗಾಥೆ (ಈ ವಾಕ್ಯ)

ಕಾಣುವಿರುಪ್ಪದು. ಇದಿಲ್ (ಪರಮರ್ಷಿಣಾ)ಎನ್ರು ಯಥಾರ್ಥ ದರ್ಶಿತ್ವಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು.(ಸತ್ಯವಾದಿನಾ ಎನ್ರು ಯಥಾ ದೃಷ್ಟಾರ್ಥವಾದಿತ್ವಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. (ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾ: ಮೆನ್ರು ಉಪದೇಶತ್ತಿ ನುಡೈಯ ಪರಮಪ್ರಯೋಜನತ್ವಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಇತ್ತಾಲ್ ಭ್ರಮಾದಿ ಪ್ರಲಂಭಗಳತ್ತ ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಂ ಶೊಲ್ಲುವಾನೊರುವನೆನ್ರು ಆಪ್ತ್ಯತಿಶಯಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತಾಯ್ತು.

ಮೇಲ್ ಕಂಡುಗಾಥೈಯೆನ್ರೆಡುಕ್ಕಿರ ನಾಲರೈ ಶೋಕತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಥಮ ಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲೇ ಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯಿಲ್ಲೆಯೇ ಯಾಕಿಲುಂ ಪೋಕ್ಕತ್ತ ದಶೈಯಿಲ್ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಾಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಂಜಕಂಗಳಾಯ್ ಕೊಂಡು ಶರಣಾಗತಿಯಿನುಡೈಯ ಶಕಲ ತುಲ್ಯಂಗಳಾನ ಅಂಜಲಿಬಂಧಾದಿಮಾತ್ರಂಗಳೈ ನೇಂರ್ದವನ್ನೈಯುಮಳಿಯ ಕ್ಕೊಡುಕ್ಕಲಾಕಾದೆನ್ನಿರಾರ್.

ಸತ್ಯವಾದಿನಾ-ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಕಂಡುಮಹರ್ಷಿಯು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ, ಯಾವುದೋ ಹಿಂದಿನ ಕಂತೆ ಪುರಾಣ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟುಕತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ.

ಪರಮರ್ಷಿಣಾ-ಈ ಪದದಿಂದ ಯಥಾರ್ಥದರ್ಶಿತ್ವವು ಸೂಚಿತವಾಗುವುದು.

ಸತ್ಯವಾದಿನಾ-ಯಥಾದೃಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವುದು.

ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಂ-ಎಂಬುದರಿಂದ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನತ್ವ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಭ್ರಮ ವಿಪ್ರಲಂಭಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ಹಿತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವನೊಬ್ಬನೇ ಆಪ್ತತಮನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಂಡುಗಾಥೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕುವರೆ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ನಿಕ್ಷೇಪಾಭಿಪ್ರಾಯವ್ಯಂಜಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದ ಶರಣಾಗತಿಯ ಏಕದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಂಜಲಿ ಬಂಧಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲಾಗದೆಂದು ಹೇಳುವರು.

"ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಂ ದೀನಂ ಯಾಚಂತಂ ಶರಣಾಗತಂ।
ನಹನ್ಯಾದಾನೃಶಂಸ್ಯಾರ್ಥಮಪಿ ಶತ್ರುಂ ಪರಂತಪ॥

(ಬದ್ಧಾಂಜಲಿ ಪುಟಂ)ಅನುಕೂಲ ಬುದ್ಧಿಯುಂ ಪ್ರತಿಕೂಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯಂ ಇಲ್ಲೆಯೇ ಯಾಕಿಲುಂ ಕೈಯಿಲಂಜಲಿಮಾತ್ರಮೇಯುಮ್ಮೆಯುಂ."ಅಂಜಲಿಃ ಪರಮಾ ಮುದ್ರಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದೇವ ಪ್ರಸಾದಿನೀ।" ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವತಂತ್ರನ್ನೈಯುಂ ಕಡುಕ ವಿರಂಗಪ್ಪಣ್ಣುಂ ಮುದ್ರೈಯಿತನ್ರೋ (ದೀನಂ) ಅಂಜಲಿಯುಂ ವಾಂಗ್ಮಾತ್ರಮುಂ ನೇರಾದೇ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ ತೋತ್ತನಿರ್ಕಂ ನಿಲೈಯೇಯುಮ್ಮೆಯುಂ. (ಯಾಚಂತಂ) ಕೈಕೂಪ್ಪಿತ್ತಲನೇ ಯಾಕಿಲುಂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ ತೋತ್ತಿತ್ತಿಲ್ಲೆಯೇಯಾಕಿಲು ಮಹೃದಯಮಾಕ ವಿರಕ್ಕುವುಮುಮೆಯುಂ. (ಶರಣಾಗತಂ) ಅಂಜಲಿ ಬಂಧಾದಿಕಳ್ ಮೂನ್ರು

ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಂ ದೀನಂ ಯಾಚಂತಂ ಶರಣಾಗತಂ।
ನಹನ್ಯಾದಾನೃಶಂಸ್ಯಾರ್ಥಂ ಅಪಿ ಶತ್ರುಂ ಪರಂತಪ॥

ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಂ–ಅನುಕೂಲ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೂ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಅಂಜಲಿ ಬಂಧಮಾಡಿದುದೇ ಸಾಕು "ಅಂಜಲಿಃ ಪರಮಾ ಮುದ್ರಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದೇವಃ ಪ್ರಸಾದಿನೀ" ಎಂಬಂತೆ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರನನ್ನೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲವೇ ಅಂಜಲಿಯಾದುದು.

ದೀನಂ–ಅಂಜಲಿಬಂಧವೂ, ಶರಣಾಗತೋಕ್ತಿಯೂ ಸೇರದಿದ್ದರೂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಾಕು.

ಯಾಚಂತಂ–ಅಂಜಲಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸದಿದ್ದರೂ, ಹಾರ್ದವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇಂತಹ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೇ ಸಾಕು.

ಶರಣಾಗತಂ–ಅಂಜಲಿ ಬಂಧಾದಿಗಳು ಮೂರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರಕ್ಷಿಸುವವರು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವರೇ ಎಂದು ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಸೇರಿದರೂ ಸಾಕು.

ವಿಲ್ಲೆಯೇ ಯಾಕಿಲುಂ ರಕ್ಷಕರೈ ಕಿಡೈಕ್ಕುಮೋ ವೆನ್ರಿರುಂದ ವಿಡತ್ತಿಲೇ ವಂದುಪುಕುರವನ್ಯೈಯುಂ. ಮುತಲ್ ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರನಿಕ್ಷೇಪ ರೂಪೈಯಾನ ಶರಣಾಗತಿಯಿನ್ ಶಕಲಸ್ಥಾನೀಯಂಗಳೈಚ್ಚೊಲ್ಲಿತ್ತಾಯ್ ಇಂಗೇ ಶರಣಾಗತ ಮೆನ್ರು ಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯೈ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ ದಾಕವುಮಾಂ. (ನಹನ್ಯಾತ್) ತಾನಳಿಯುಚ್ಚೈಯ್ದಲ್ ರಕ್ಷಿಕ್ಕ ಶಕ್ತನಾನ ತನ್ನ ಪೇಕ್ಷಾದಿಗಳಾಲೇ ಯ್ಮ್ರಿಯಕ್ಕೊಡುತ್ತಲ್ ಶೆಯ್ಯಪ್ಪೇರಾನ್. ಇಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಐಹಿಕಾಭ್ಯುದಯಾರ್ಥಮೋ, ಪರಲೋಕಾರ್ಥಮೋ, ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥ ಮೋವೆನ್ನ ಅನ್ಯೈನಿರ್ಕಮುರ್ಪಡ ಪ್ರಯೋಜನಾಂತರಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರದು. (ಆನೃಶಂಸ್ಯಾರ್ಥಂ) ಆನೃಶಂಸ್ಯ ಮಾಕಿರ ಮಹಾಗುಣತ್ತೈ ರಕ್ಷಿಕ್ಕೈಕ್ಕಾಕವುಮಾಂ ನೃಶಂಸನೆನ್ರುನಾಟ್ಟರ್ ಶೀ ಶೀ ಯೆನ್ನಾನ್ಮೈಕ್ಕಾರ್ಕವು ಮಾಂ. (ಅಪಿ ಶತ್ರುಂ) ನೇರೇ ಶತ್ರು ತಾನ್ ವಂದು ಶರಣಾಗತ ನಾನಾಲು

ಮೊದಲು ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರ ಸಮರ್ಪಣ ರೂಪವಾದ ಶರಣಾಗತಿಯ ಅಂಶಗಳಾದ ಅಂಜಲಿ ಬಂಧಾದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ "ಶರಣಾಗತಂ" ಎಂದು ಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದಾಯಿತು. (ಪ್ರಪತ್ತಿ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.)

ನಹನ್ಯಾತ್–ತಾನು ಇವನನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾದ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಉಪೇಕ್ಷಾದಿಗಳಿಂದ ನಾಶ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಲಾರನು. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಐಹಿಕಾಭ್ಯುದಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೋ, ಅಥವಾ ಪರಲೋಕಾರ್ಥವಾಗಿಯೋ, ಅಥವಾ ಆಚರಿಸದಿದ್ದರೆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಬರುವುದೆಂದು ಆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದುವೋ, ಎಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಾಂತರವು ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದು.

ಆನೃಶಂಸ್ಯಾರ್ಥಂ–ಆನೃಶಂಸ್ಯ ಎಂಬ ಮಹಾಗುಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಅರ್ಥ. (ನೃಶಂಸ ಎಂದರೆ ಘಾತುಕ ಆನೃಶಂಸ್ಯ ಎಂದರೆ ಘಾತುಕನಲ್ಲದವನು ಎಂದರ್ಥ) ಶರಣಾಗತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಉಪೇ

ಮಳಿಯು ವಿಡವೊಣ್ಣಾತಪಡಿಯಾನಾಲಿದುಕ್ಕು ಮುನ್ನೊರುಕುತ್ತಂಕಾಣಾ
ನಿರ್ಕ ಶತ್ರುವಿರುಂದವೂರಿಲ್ ನಿನ್ರುಂ ವಂದಾನೆನ್ಗಿರ, ವಿವ್ವಳವೈಕ್ಕೊಂಡು
ಶರಣಾಗತನಾನವನ್ನೈ ಯು(ಪ್ರಿ)ಯುಕ್ಕೊಡುಕ್ಕ ಲಾಮೋವೆನ್ರು ತಾತ್ಪರ್ಯಂ,
(ಪರಂತಪ) ಶರಣಾಗತ ಸೋಡೆಯೋ ನಂ ಶೇವಕಂ ಕಾಟ್ಟುವದು ? ನೇರೇ
ಪೊರುಮವ ನೊಡೇಯನ್ರೋ.

(ನಹನ್ಯಾತ್ ಎನ್ರು ತಾಗ ಕೊಲ್ಲಾದೊಳಿಯುಮವನ್ರೋವೆನ್ನ,
ಅಂಗನನ್ರು ; ಶರಣಾಗತನೈ ವೇರೊರುತ್ತರ್ ನಲಿಯುಂ ಪೋತು ಆರ್ತಗ
ದೃಪ್ತನೆನ್ಗಿರ ಶರಣಾಗತಾವಸ್ಥಾ ವಿಶೇಷಂಗಳೈ ಪ್ಪಾರಾತೇ ತಗಪ್ರಾಣಂಗಳೈ
ಯಳಿಯು ಮಾರುಮವನ್ನೈ ರಕ್ಷಿಕ್ಕ ವೇಣುಮೆನ್ಗಿರಾರ್.

ಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇವನು ನೃಶಂಸನು, ಛೀ, ಛೀ, ಎಂದು ಅಲ್ಲ
ಗೆಳೆಯದೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಅರ್ಥ

ಅಪಿಶತ್ರುಂ–ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶತ್ರುವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದು ಶರಣಾ
ಗತನಾದರೂ ಅಂತಹವನನ್ನು ಬಿಡಕೂಡದು ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ
ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯಾವದೋಷವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶತ್ರುವು ವಾಸಮಾಡುವ ಊರಿ
ನಿಂದ ಬಂದವನೆಂಬ ಮಾತ್ರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡ
ಬಹುದೋ ? ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಪರಂತಪ–ಶರಣಾಗತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮ ಪರಮ
ಕೃಪೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ? ಎದುರಾಳಿಯೊಡನೆ ಅಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮ
ವೀರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು ?

ನಹನ್ಯಾತ್–ತಾನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಬಿಟ್ಟುದೇ ಸಾಕಲ್ಲವೇ
ಅಂದರೆ, ಅಷ್ಟೇಸಾಲದು. ಶರಣಾಗತನಾದವನನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹಿಂಸಿ
ಸುವಾಗ ಆರ್ತನು, ದೃಪ್ತನು ಎಂಬುವ ಶರಣಾಗತನ ಅವಸ್ಥಾ ವಿಶೇಷವನ್ನು
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುವನು.

"ಆರ್ತೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದೃಪ್ತಃ ಪರೇಷಾಂ ಶರಣಾಗತಃ ।
ಅರಿಃ ಪ್ರಾಣಾನ್ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಃ ಕೃತಾತ್ಮನಾ ॥"

(ಆರ್ತೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದೃಪ್ತಃ)ಇಪ್ಪೋವೇ ಅಭಿಮತಸಿದ್ಧಿ ಯುಂಡಾಕವೇಂಡು ಮೆನ್ರು ವಿಳಂಬ ಕ್ಷಮನನ್ರಿಕ್ಕೇಯಿರುಕ್ಕವುಮಾಂ ; ವಿಳಂಬಿತ್ತುಂ ಪೆರಲಾನತೊರು ಫಲತ್ತೈಕ್ಕೊಲಿ ಎನ್ರೇನು ಮಾಕವಭಿಮತಂ ಸಿದ್ಧ ಮನ್ರೋವೆನ್ರು ತೇರಿಯಿರುಕ್ಕವುಮಾಂ. ಇವನುಕ್ಕುಮಭಿಮತತ್ತೈಪ್ಪತ್ತ ಅಕಿಂಚನಕ್ಕೈಯಾಲೇ ಆರ್ತಿಯುಂಡು. ಅಂಜನನ್ರಿಕ್ಕೇ ಪ್ರಶ್ರಯ ಭಯಾದಿ ಯುತ್ತನಾಯಿರುಕ್ಕವುಮಾಂ. ಇವ್ವೈಯಿನ್ರಿಕ್ಕೇ ಯಿರುಕ್ಕವುಮಾವೆನ್ರು ಆರ್ತ ದೃಪ್ತವಿಭಾಗಂ ಶೊಲ್ಲುವಾರ್ಕಳ್. (ಪರೇಷಾಂ ಶರಣಾಗತಃ ಇತುಕ್ಕುಮುಱ ಮುಖಮರಿಯಾದಾರಿರುಂದ ವಿಡತ್ತೇವರವೇಯಮೈಯುಂ

ಆರ್ತೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ದೃಪ್ತಃ–ಈಗಲೇ ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕಾಲ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಇರುವಿಕೆಯು ಆರ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು. ಸಾವಕಾಶವಾದರೂ ಹೊಂದಬದುದಾದ ಒಂದು ಫಲವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಏನಾದರೂ ಅಭಿಮತವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು ಎಂದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರುವುದು.

ದೃಪ್ತತೆ–ಇವನಿಗೂ ಅಭಿಮತ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಲು ಆಕಿಂಚನ್ಯದಿಂದ ಆರ್ತಿಯುಂಟು. ಅದಲ್ಲದೆ ಇವನು ವಿನಯ, ವಿಶ್ವಾಸ ಭಯ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆರ್ತ, ದೃಪ್ತ ಎಂಬ ವಿಭಾಗವಿರುವುದು ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ.

ಪರೇಷಾಂ ಶರಣಾಗತಃ–ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವರ ಮುಖವನ್ನೇ ಅರಿಯದೆ ಅವರಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೇ ಸಾಕು.

ಅರಿಃ –ಅವನು ಶತ್ರುತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಮಿತ್ರಭಾವನೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರೂ ಸಾಕು.

ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ವಾನರನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ ಬೇಡನಂತೆ ಮೊದಲು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ತನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಅನಂತರ

(ಅರಿಃ) ಅವರ್ ಶತ್ರುತ್ವಮಡಿಯರಾತೇ ಉಳ್ಳೇಕಿಡಕ್ಕಚ್ಚೆಯ್ದೇ ಮಿತ್ರ ಭಾವನ್ನೈ ಯೈಪ್ಪಣ್ಣಿವಂದಾಲು ಮಾಂ. (ಪ್ರಾಣಾ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಃ) ಅಸ್ಥಿರಂಗಳಾನ ಪ್ರಾಣಂಗಳೈವಿಟ್ಟು ಸ್ಥಿರಮಾನ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮತ್ತೈಪ್ಪತ್ತವನ್ರೋ ಪ್ರಾಪ್ತಂ. ಇವ್ವರ್ಥತ್ತೈ

"ಆತ್ಮಪ್ರಾಣೈಃ ಪರಪ್ರಾಣಾನ್ಯೋ ನರಃ ಪರಿರಕ್ಷತಿ ।
ಸ ಯಾತಿ ಪರಮಂ ಸ್ಥಾನಂ ಯಸ್ಮಾನ್ನಾವರ್ತತೇ ಪುನಃ"॥

ಎನ್ರುಂ "ಪ್ರಾಣೈರಪಿ ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ ರಕ್ಷಿತಃ ಕೃಪಣೋ ಜನಃ" ಎನ್ರುಂ ಶ್ಯೇನ ಕಪೋತೋಪಾಖ್ಯಾನತ್ತಿಲೇ ಶಿಬಿಯೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ಇಂದ್ರನ್ ಶೊನ್ನಾನ್, (ಕೃತಾತ್ಮನಾ) ಇಪ್ಪಡಿ ಶೆಯ್ಯಾದಪೋತು ಇವರ್ ಕತ್ತಕಲ್ವಿಯೆಲ್ಲಾಂ, ಎನ್

ಪ್ರಾಣಾ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಃ –ಅಸ್ಥಿರವಾದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೊರೆದು, ಸ್ಥಿರವಾದ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮವನ್ನಲ್ಲವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಯಾವನು ಉಳಿಸುವನೋ ಅಂತಹವನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಎಂದು ಈ "ಆತ್ಮ ಪ್ರಾಣೈ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕ ದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಲೈ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ! ನೀನು ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಶರಣಾಗತನಾದ ಈ ಕಪೋತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ಎಂದು ಶ್ಯೇನ ಕಪೋತ ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಶಿಬಿಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಪ್ರಾಣೈರಪಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕೃತಾತ್ಮನಾ-ಹೀಗೆ ಇವನು ಶರಣಾಗತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಇವನು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಎಲ್ಲವೂ ಏನಾದಹಾಗಾಯಿತು ? ವಿದ್ವಾಂಸನಾದವನು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನಡೆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವಂತಾಯಿತು.

ಶೆಯ್ದ ದಾಹಕ್ಕಡವತು?"ವಿದುಷೋತಿಕ್ರಮೇ ದಂಡಭೂಯಸ್ತ್ವಂ"ಎನ್ನುಂ ಪಡಿಯಾ ಮಿತ್ತನ್ನೈಯುರೆ. ತನ್ನೈರಕ್ಷಿತ್ತವಾನರತ್ತೈ ತಳ್ಳಿನ ವೇಡನ್ನೈ ಪ್ಪೋಲೇ ರಕ್ಷಿತನಾನ ಶರಣಾಗರ್ತ ಪಿನ್ಬು ಕೃತಘ್ನನಾಯ್ ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಾನಾಪೋತು ತಾನವನುಡೈಯ ಶಿಕ್ಷಾದಿಕಳಿಲ್ ಅಧಿಕೃತನಾಕಿಲ್, ಅಮ್ಮುಖತ್ತಾಲೇ ರಕ್ಷಿಕ್ಕವುಂ, ಅವತ್ತಿಲಧಿಕೃತನಲ್ಲಾದ ಪೋತು ಪಿನ್ಬು ಅವನನುತಪ್ತನಾಯ್ ಶರಣಾಗತನಾ ನಾನಾಕಿಲ್ ಕ್ಷಮಿಕ್ಕವುಂ, ಅಂಗ ನಲ್ಲಾತಪೋತು ಉಪೇಕ್ಷಿಕ್ಕಲಾನ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯತ್ತೈ ಉಪೇಕ್ಷಿಕ್ಕವುಂ, ತನ್ನುಡೈಯ ವಧಾದಿ ಪರ್ಯಂತಮಾಕ ಪ್ರವರ್ತಿಕ್ಕುಮಾಕಿಲ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರೋಧಮಿಲ್ಲಾದ ಮರ್ಯ್ಯಾದೈಯಾಲೇ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಿಲಕ್ಕಿ ಕೊಳ್ಳವುಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ.

ಮೇಲಿರುಂಡು ಶ್ಲೋಕಂಗಳಾಲೇ ಶರಣಾಗತ ಪರಿತ್ಯಾಗತ್ತಿಲ್‌ವರುಂ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯವಾಯಂಗಳೈ ಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಕಿರಾರ್.

ಕೃತಘ್ನನಾಗಿ ಪ್ರತಿಕೂಲನಾದರೆ, ತಾನು ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದುದರಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇವನು ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಅನುತಾಪಪಟ್ಟು ಮಾಡಿದುದು ತಪ್ಪೆಂದು ಪುನಃ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ, ಅವನು ಪ್ರತಿಕೂಲಾ ಚರಣೆಮಾಡಿದರೂ, ಅದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೂ, ತನ್ನ ವಧೆ ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಅವನು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವದಾದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರೋಧವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದೂರವಾಗಿಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಪರಿತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಯಾವ್ವಾ-ಶರಣಾಗತನನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ವಿರೋಧಿಗಳು ನಮಗೂ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುವರೆಂಬ ಭಯದಿನದ ಎಂದರ್ಥ.

ಸ ಚೇದ್ಭಯಾದ್ವಾ ಮೋಹಾದ್ವಾ ಕಾಮಾದ್ವಾಪಿ ನ ರಕ್ಷಿತಃ ।
ಸ್ವಯಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಯಥಾಶಕ್ಯಂ ತತ್ಪಾಪಂ ಲೋಕಗರ್ಹಿತಂ ॥

(ಭಯಾದ್ವಾ) ಶರಣಾಗತನೈ ಕೈಕ್ಕೊಂಡಾಲ್ ಪ್ರಬಲಮಾನವಿರೋಧಿಕಳ್ ನಮ್ಮೈಯುಂ ನಲಿಯಿಲ್ ಶೆಯ್‌ವರ್ಗಳೆನ್ನುಂ ಮಚ್ಚತ್ತಾಲೇ ಯಾತಲೆನ್ನಪಡಿ. ಸೇಂದ್ರ ತಕ್ಷಕನ್ಯಾಯಮಿಂಗೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ವದು. (ಮೋಹಾದಾ "ಈದೃಶಂ ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭ್ರಾತರಂ ಯಃ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್" ಎನ್ರಾಪ್ಪೋಲೇ ಶಿಲ ಯುಕ್ತ್ಯಾಭಾಸಂಗಳಾಲೇ ವಂದ ಕಲಕ್ಕತ್ತಾಲೇಯಾದಲೆನ್ರಪಡಿ. (ಕಾಮಾದ್ವಾ) ಶಾಸ್ತ್ರಾತಿಲಂಘನ ಹೇತುವಾನ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸ್ವಭಾವತ್ತಾಲೇ ಯಾತಲೆನ್ರಪಡಿ. ಅಂಗನನ್ರಿಕ್ಕೇ ಹಿಂಸಾರುಚಿಕಳಾನ ರಾಕ್ಷಸರ್ಗಳೈಪ್ಪೋಲೆ ಇವರ್ ಪಡುವದು ಕಂಡಾಲಾಗಾದೋವೆಂಗಿರ ವಿಪರೀತ ರುಚಿಯಾಲೇ ಯಾತಲೆನ್ರುಮಾಂ. ಅಪ್ಪಡಿಯೇ ಶರಣಾಗತನುಡೈಯ ಶತ್ರುವಿನ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಕೈಕ್ಕೂಲಿಯೈ ಯಾಶೈಪ್ಪಟ್ಟೆನ್ನವುಮಾಂ. (ಅಪಿ) ಪೂರ್ವೋಪಕಾರಂಗಳೈ ನಿನೈತ್ತುವರು ಮೌದಾಸೀನ್ಯಂ ಮುದಲಾನ ವೇರು

ಭಯಾದ್ವಾ-ಶರಣಾಗತನನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ವಿರೋಧಿಗಳು ನಮಗೂ ಹಿಂಸೆಕೊಡುವರೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಎಂದರ್ಥ. (ಸೇಂದ್ರತಕ್ಷಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು)

ಮೋಹಾದ್ವಾ-ಕಷ್ಟದೆಶೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಬಿಟ್ಟುಬರುವರೇ? ಎಂಬಂತೆ ಕೆಲವು ಯುಕ್ತ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲಗುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಲಿ,

ಕಾಮಾದ್ವಾ-ಶಾಸ್ತ್ರೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಲಿ, ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳ ರಾಕ್ಷಸರಂತೆಯೇ ಇವನು ಅನುಭವಿಸುವುದು ಕಂಡರೆ ಆಗದೋ ಎಂಬುವ ವಿಪರೀತ ರುಚಿಯಿಂದಾಗಲಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಶರಣಾಗತನ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಲಂಚವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿಯಾಗಲಿ,

ಅಪಿ-ಪೂರ್ವ್ವಾಪಕಾರಗಳನ್ನು ನೆನಸಿಬರುವ ಉದಾಸೀನತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೇರೆ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದಲಾಗಲಿ.

ಏತೇನುಮೊರು ಹೇತುವಾಲೇ ಯಾಕವುಮಾಂ. (ನ ರಕ್ಷಿತಃ) ಕಿಣತ್ರ್ತ್
ಕರೈಯಿಲೇ ಪಿಳ್ಳೈಯೈ ವಾಂಗಾತಾರ್ಪೋಲೇ ರಕ್ಷಿಯಾದ ಮಟ್ಟುಂ
ಕಿಡೀರ್ ! ನಾಂ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪುಕುಕಿರ ಪಾಪಂ. ಇಪ್ಪಡಿಯಾನಾಲ್ ತಾನೇ
ನಲಿಯು ಮಳವಿಲೇ ಎನ್ನವಿಳ್ಳೈಯುಕ್ಕಡವದು ? (ಸ್ವಯಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ) ತ್ತ
ಶಕ್ತಿವಂಚನಂ ಪಣ್ಣಾದೇ ರಕ್ಷಿಕ್ಕವೇಣುಂ. ಅಂಗನನ್ರಿಕ್ಕೇ ಕೈಕೊಳ್ಳು
ವುಮಾಂ. ಕೈವಿಡುವುಮಾಂ, ತನ್ನವಲ್ಲದೊರು ವಿರಕಾಲೆನ್ರು ತಾತ್ಪರ್ಯಂ.
ರಘುಪ್ರಭೃತಿಕಳ್. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳೈತ್ತಾಂಗಳ್ ಕೈಕ್ಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿತ್ತಾ
ರ್ಕಳ್.ದೇವರ್ಕಳುಂ,ಋಷಿಗಳುಂ ಕಾಕತ್ತೈ ಪ್ಪೋಕ್ಕತ್ತತೆನ್ರು ಪೆರುಮಾಳ್
ಕೈಕೊಳ್ಳಕೈಕ್ಕಾಕ ತ್ತಾಂಗಳ್ ಕೈವಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿತ್ತಾರ್ಕಳ್. (ಯಥಾಶಕ್ಯಂ)
ಲೋಕತ್ತುಕ್ಕು ಕಣ್ಕಾಣಿಕಳಾಕಪ್ಪಡೈತ್ತ ಆದಿತ್ಯಾದಿ ಪದಿನಾಲು ಸಾಕ್ಷಿ
ಕಳುಮಿವರರ್ಕಳುಕ್ಕು ಮೇಲ್ ಕಣ್ಣಾಣಿಯಾಯ್ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾನ

ನರಕ್ಷಿತಃ-ನಾವು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಪಾಪವು, ಬಾವಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತದೆ ರಕ್ಷಿಸಿದಂತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಸ್ವಯಾಶಕ್ತ್ಯಾ-ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ವಂಚನೆ ಮಾಡದೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುವಾಗಲಿ ಕೈ ಬಿಡುವುವಾಗಲಿ, ತಾನು ತಿಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನುಸಾರ ಎಂದರ್ಥ. (ತನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೈ ಬಿಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನುಸಾರ ತೀರ್ಮಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದು) ರಘುಮಹಾರಾಜನೇ ಮುಂತಾದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳನ್ನು ತಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿದರು. ದೇವತೆಗಳೂ, ಋಷಿಗಳೂ ಕಾಕಾಸುರನನ್ನು ಹೊರದಾಡಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಅವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೆಂದು ತಾವು ಕೈಬಿಟ್ಟರು.

ಯಥಾಶಕ್ಯಂ-ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುವ ಸೂರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾಕ್ಷಿಗಳೂ ಇವರಿಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಸರ್ವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತಾನು ಶಕ್ತನಾಗಿರುವ

ಸರ್ವೇಶ್ವರನುಂ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುಕ್ಕ ತಾ಼ ಶಕ್ತನಾಯಿರುಕ್ಕಚ್ಚೆಯ್ದೇಶಿಲ ಛಲಂಗಳಾಲೇ ತನಕ್ಕು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲಾಮೈಯೈಕ್ಕಾಟ್ಟಿ "ಶೋಚನ್ನಿವ ರುದನ್ನಿವ" ಎಂಗಿರ ಕಣಕ್ಕಿಲೇ ಕಣ್ಣಾಕ್ಕಪ್ಪೆರಾ಼.

(ತತ್ಪಾಪಂ) ಅಂದ ಪಾಪತ್ತಿ಼ ಕೊಡುಮೈಯೈಕ್ಕೇಳೀರ್ ; ಇದು (ನಳ) ನಹುಷ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಂವಾದಾದಿಕಳಿಲೇ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಯ್ ಕಾಣುಮಿರಪ್ಪನು. ಇದಿ಼ಕೊಡುಮೈಯೈ.

ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಜಗಳಿಂದ ತನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ "ಶೋಚನ್ನಿವ ರುದನ್ನಿವ"ಎಂಬಂತೆ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟುವ ವಿದ್ಯೆತೋರಿಸಲಾರನು.

ತತ್ಪಾಪಂ-ಆ ಪಾಪದ ಪ್ರಭಾವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವವರಾಗಿರಿ. ಇದು ನಳ, ನಹುಷ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಂವಾದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಇದರ ಬಲಿಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ.

"ಎಲೈ ! ದೇವತಗಳಿರಾ ! ಶರಣಾಗತವಾಗಿಯೂ, ಮಹಾ ಯಶಸ್ವಿನಿಯಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮವನ್ನರಿತವಳಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠಳಾಗಿಯೂ, ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯೂಗಿಯೂ. ಇರುವ ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿಯೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಯಶೀಲನಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವನಾಗಿಯೂ, ಇರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಲಾರೆನು. ಮಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೋಗಿರಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ಏನೆಂದರೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು ಯಾವನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವನೋ ಅಂತಹವನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಜವು ಮೊಳಕೆ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತಹವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.ಮನಶ್ಶುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಇವನು ಊಟಮಾಡುವ ಅನ್ನವ್ಯರ್ಥ. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವನು ಅಲ್ಲದೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು ಶತ್ರುವಿಗೆ

"ಶರಣಾಗತಾಂ ನ ತ್ಯಜೇಯ ಮಿಂದ್ರಾಣೀಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ ।
ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಧರ್ಮಶೀಲಾಂ ಚ ನ ತ್ಯಜೇಯಮನಿಂದಿತಾಂ ॥
ನಾಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಿಶೇಷತಃ ।
ಶ್ರುತಧರ್ಮಸ್ಸತ್ಯಶೀಲೋ ಜಾನ ಧರ್ಮಾನುಶಾಸನಂ ।
ನಾಹಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಗಚ್ಛಧ್ವಂ ವೈ ಸುರೋತ್ತಮಾಃ ।
ಅಸ್ಮಿಂಶ್ಚಾರ್ಥೇ ಪುರಾ ಗೀತಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಶ್ರೂಯತಾಮಿದಂ ॥
ನ ಚಾಸ್ಯ ಬೀಜಂ ರೋಹತಿ ರೋಹಕಾಲೇ
  ನಚಾಸ್ಯ ವರ್ಷಂ ವರ್ಷತಿ ವರ್ಷಕಾಲೇ ।
ಭೀತಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ ಪ್ರದದಾತಿ ಶತ್ರವೇ
  ನ ಸೋಽಂತರಂ ಲಭತೇ ತ್ರಾಣಮಿಚ್ಛನ್ ॥
ಮೋಘಮನ್ನಂ ವಿಂದತಿ ಚಾಪ್ರಜೇತಾಃ
  ಸ್ವರ್ಗಾಲ್ಲೋಕಾದ್ಭ್ರಶ್ಯತಿ ಭ್ರಷ್ಟಚೇತಾಃ ।
ಯಸ್ತಂ (ಭೀತಂ) ಪ್ರಪನ್ನಂ ಪ್ರದದಾತಿ ಶತ್ರವೇ
  ಸೇಂದ್ರಾ ದೇವಾಃ ಪ್ರಹರಂತ್ಯಸ್ಯ ವಜ್ರಂ ॥"

ಎನ್ರು ಇಂದ್ರಪದಂ ಪೆತ್ತ ಮತಿಕೆಟ್ಟ ನಹುಷನಾಲೇ ಪ್ರೇರಿತರಾನ ದೇವ ರ್ಕಳೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ದೇವಪುರೋಹಿತರ್ ಶೊನ್ನಾರ್, ಅಪ್ಪಡಿಯೇ

ಒಪ್ಪಿಸಿದವನನ್ನು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸುವರು. ಹೀಗೆಂದು ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟ ನಹುಷ ಮಹಾರಾಜನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದೇವ ಪುರೋಹಿತನಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು.

ಎಂತಹ ಮಹಾ ಪಾಪಿಯಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದಿಂದ ಶುದ್ಧಿ ಹೊಂದುವನು ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದವರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು. ಎಲೈ ರಾಕ್ಷಸನೇ ಎಂತಹ ಪಾತಕಿಯಾದರೂ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವನು. ಶರಣಾಗತ ಹಂತೃಗಳಾದರೋ ಎಂದಿಗೂ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದು ರಘುರಾಕ್ಷಸ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಈ ಈ ಅರ್ಥವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.

"ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೈನ ಶುಧ್ಯಂತಿ ಮಹಾಪಾತಕಿನೋಪಿ ಯೇ ।
ಶರಣಾಗತಹಂತ್ಯಾಣಾಂ ಶುದ್ಧಿಃ ಕ್ವಾಪಿ ನ ಸಿಧ್ಯತಿ ॥
ಪೂಯಂತೇ ಹಯಮೇಧೇನ ಮಹಾಪಾತಕಿನೋಪಿ ಹಿ (ಯೇ) ।
ಶರಣಾಗತಹಂತಾರೋ ನತ್ವೇವ ರಜನೀಚರ ॥"

ಎನ್ರು ರಘುರಾಕ್ಷಸಸಂವಾದತ್ತಿಲು ಮಿವ್ವರ್ಥಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ. ಇತ್ತೈ

" ಲೋಭಾದ್ವೈಷಾದ್ಭಯಾದ್ವಾಪಿ ಯಸ್ತ್ಯಜೇಚ್ಛರಣಾಗತಂ ।
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಸಮಂ ತಸ್ಯ ಪಾಪಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ॥
ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ನಿಷ್ಕೃತಿರ್ದೃಷ್ಟಾ ಮಹಾಪಾತಕಿನಾಮಪಿ ।
ಶರಣಾಗತ ಹಂತುಸ್ತು ನ ದೃಷ್ಟಾ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ ಕ್ವಚಿತ್ ।

ಲೋಭದಿಂದಲಾಗಲಿ, ಭಯದಿಂದಾಗಲೀ, ದ್ವೇಷದಿಂದಲಾಗಲಿ, ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಯಾರು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡುವರೋ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮನಾದ ಪಾಪಬರುವುದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು. ಎಂತಹ ಪಾತಕಿ ಯಾದರೂ ಅವನಿಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಸೂಚಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶರಣಾಗತ ಹಂತೃವಿಗಾದರೋ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಶಕ್ತ ನಾದವನು, ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಅವನು ಘೋರ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದು ವನು ; ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳಿರುವರು—ಎಂದು ಶ್ಯೇನರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಹೇಳಿದನು.

ಎಲೈ ! ಇಂದ್ರನೇ ! ಪ್ರಾಣಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಕಪೋತ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತಲೂ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದವನು ಯಾವನಿರುವನು ? ಲೋಭದಿಂದಲಾಗಲಿ ; ಭಯದಿಂದಲಾಗಲಿ, ಶರಣಾಗತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ತಾನು ಶಕ್ತನಾದರೂ ಯಾವನು ಕೈ ಬಿಡುವನೋ ಅಂತಹ ಪುರುಷನು ಬ್ರಹ್ಮ ಹತ್ಯಾಪಾತಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸೋತ್ತಮ ವಾದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನಾಗಲಿ, ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಗೋವನ್ನಾಗಲಿ, ಶರಣಾಗತನನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಲ್ಲುವನೋ, ಇವನಿಗೆ ಸಮಾನ

ಪ್ರಾಣಿನಂ ವಧ್ಯಮಾನಂ ತು ಯಶ್ಶಕ್ತಃ ಸಮುಪೇಕ್ಷತೇ ||
ಸ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಘೋರಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ |"

ಎನ್ರು ಶ್ಯೇನರೂಪನಾನ ಇಂದ್ರನೈಕ್ಕುರಿತ್ತು ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಶೊನ್ನಾರ್.

" ಪ್ರಾಣಾರ್ಥಿನಮಿಮಂ ಭೀತಂ ದ್ವಿಜಂ ಮಾಂ ಶರಣಾಗತಂ |
ತ್ಯಜೇಯಂ ಯದಿ ಕೋ ಮತ್ತಃ ಸ್ಯಾನ್ನರಃ ಪಾಪಕೃದ್ಭುವಿ ||
ಶಕ್ತೋಪಿ ರಕ್ಷಣೇ ಲೋಭಾದ್ಭಯಾದ್ವಾ ಶರಣಾಗತಂ |
ಯಸ್ತ್ಯಜೇತ್ಪುರುಷೋ ಲೋಕೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ಸ ವಿಂದತಿ ||

ಎನ್ರು ಇತಿಹಾಸೋತ್ತಮತ್ತಿಲುಂ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು.

" ಯೋ ಹಿ ಕಶ್ಚಿದ್ದ್ವಿಜಂ ಹನ್ಯಾದ್ಗಾಂ ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ಮಾತರಂ |
ಶರಣಾಗತಂ ಚ ಯೋ ಹನ್ಯಾತ್ತುಲ್ಯಮೇಷಾಂ ಚ ಪಾತಕಂ ||"

ಎನ್ರು ಕಪೋತಿ ತನ್ನೈ ಕಟ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ವೈಕ್ಕಿರ ವೇಡನೈ ರಕ್ಷಿಕ್ಕೈಕ್ಕಾಕ ತನ್ ಭರ್ತಾವಾನ ಕಪೋತತ್ತೈಕ್ಕುರಿತ್ತುಚ್ಚೊಲ್ಲಿತ್ತು. (ತತ್ಪಾಪಂ)

"ಶರಣಾಗತಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವೇದಂ ವಿಪ್ಲಾವ್ಯ ಚ ದ್ವಿಜಃ |
ಸಂವತ್ಸರಂ ಯವಾಹಾರಸ್ತತ್ಪಾಪಮವಸೇಧತಿ ||"

ಎನ್ರು ಮನ್ವಾದಿಕಳ್ ಶೊಲ್ಲುಕಿರಪಡಿಯೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಪಣ್ಣಿವರಿ ತಾಯ್‌ಕ್ಕಾಣು ಮಿಪ್ಪಾಪ ಮಿರುಪ್ಪದು.

(ಲೋಕಗರ್ಹಿತಂ "ತದೇವ ಮಾಗತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕಪೋತಸ್ಯಾ ಭಯಾರ್ಥಿನಃ | ಕಥಮಸ್ಮದ್ವಿಧಸ್ತ್ಯಾಗಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸದ್ಭಿರ್ವಿಗರ್ಹಿತಂ |" ಎನ್ರು

ವಾದ ಪಾತಕನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಕಪೋತವು ತನ್ನನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಬೇಡನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನಪತಿಯಾದ ಕಪೋತನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿತು.

ತತ್ಪಾಪಂ-ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೂ ವೇದ ವಿಪ್ಲವ ಮಾಡಿದರೂ, ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಕಾಲ ಗಂಜಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಆ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನ್ವಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಲೋಕಗರ್ಹಿತಂ-ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಭಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ಕಪೋತವನ್ನು ನಮ್ಮಂತಹ ತಿಳಿದವರು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಸತ್ಪುರುಷರು

ಶಿಬಿಶೊನ್ನ ಶಿಷ್ಟಗರ್ಹ್ಯೆಯುಳವೇಯುನ್ರು. ಇದು ಕೇಟ್ಟಿಲುಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಪಣ್ಣವೇಂಡುಕ್ಕೈಯಾಲೇ ನಾಟ್ಟಾರೆಲ್ಲಾರುವಿವನ್ನೈ ಚ್ಛೀಚ್ಛೀಯೆನ್ರು ಒರು ಕ್ಕಾಲುಂ ಕೂಟ್ಟಿಕ್ಕೊಳ್ಳಾರ್ಕಳ್. ಆಕೈಯಾಲೇಯಿರೇ “ ಬಾಲಘ್ನಾಂಶ್ಚ ಕೃತಘ್ನಾಂಶ್ಚ ವಿಶುದ್ಧಾನಪಿ ಧರ್ಮತಃ। ಶರಣಾಗತಹಂತ್ರ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸ್ತ್ರೀಹಂತ್ರ್ಯಾಂಶ್ಚನಸಂವಸೇತ್। ಶರಣಾಗತಬಾಲಸ್ತ್ರೀ ಹಿಂಸಕಾರ್ನ ಸಂವಸೇನ್ನತು। ಚೀರ್ಣವ್ರತಾನಪಿ ಸತಃ ಕೃತಘ್ನಸಹಿತಾನಿಮಾನ್।”ಎನ್ರು ಶರಣಾಗತ ಘಾತಕನ್ನೈಯುಂ, ಬಾಲಘಾತಕನ್ನೈಯುಂ. ಸ್ತ್ರೀಯೈಕ್ಕೊನ್ರವನ್ನೈಯುಂ, ಕೃತಘ್ನನ್ನೈಯುಂ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂಪಣ್ಣಿ ತಂಗಳುಕ್ಕು ಶುದ್ಧ ನಾನಾಲು ವೊರುಕ್ಕಾಲುಂ ಕೂಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾಹಾದೆನ್ರು ಮನ್ವಾದಿ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಲ್ಕೈ ಶೊಲ್ಲುಕಿರತು. ಆನಪಿನ್ನು ನಾಂ ಶರಣಾಗತನ್ನೈ ವಿಟ್ಟಾಲ್ ನಮ್ಮೈ

ನಿಂದಿಸದೆ ಇರುವರೇ ? ಎಂದು ಶಿಬಿಯು ಹೇಳಿದ ಸತ್ಪುರುಷರು ಮಾಡುವ ನಿಂದೆಯು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದವರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಜೆಗಳು ಇಂತಹವನನ್ನು, ಛೀ, ಛೀ, ಎಂದು ಅವಹೇಳನಮಾಡಿ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು

ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲವೇ ಶರಣಾಗತ ಘಾತುಕನನ್ನು, ಬಾಲಘಾತುಕನನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀ ಘಾತುಕನನ್ನು, ಕೃತಘ್ನನನ್ನು, ಇವರು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಚರಿಸಿ ಶುದ್ಧರಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಸಹವಾಸಾದಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು.

ನಾವು ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾದಿಗುರುಗಳೂ ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾರರು. ಎಂದು ದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯವಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಅದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯವಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವರು.

ಶರಣಾಗತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದು, ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ, ಅವನು ನೋಡುವಂತೆಯೇ ನಷ್ಟನಾದ ಶರಣಾಗತನು ಮತ್ತೊಂದು ಕೃಷಿಮಾಡದೆಯೇ ಪುಣ್ಯ ಹೊಂದುವನು. ಹೇಗೆಂದರೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದವನು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸುಕೃತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ನಾಡುಂ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾದಿ ಹಳಾನ ಗುರುಕ್ಕಳು ನೊರುಕ್ಕಾಲುಂ ಕ್ಕೂಟ್ಟಿ ಕ್ಕೊಳ್ಳಾರ್ಕಳ್ ಕಾಣಾಂ. ಇಪ್ಪಡಿ ದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯವಾಯಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಅನಂತರವುದೃಷ್ಟ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರದು.;

"ವಿನಷ್ಟಃ ಪಶ್ಯತಸ್ತಸ್ಯಾ ರಕ್ಷಿಣಃ ಶರಣಾಗತಃ |
ಆದಾಯ ಸುಕೃತಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಂಗ ಚ್ಛೇದರಕ್ಷಿತಃ ||"

ರಕ್ಷಿಕ್ಕ ವಲ್ಲವನಾಯಿರುಕ್ಕ ರಕ್ಷಿಯಾಪ್ಪೈಯಾಲೇ ಅರ್ವ ಕಾಣಚ್ಚೆಯ್ದೇ ನಷ್ಟ ನಾನ ಶರಣಾಗತನುಕ್ಕು ವೇರೊರುಕ್ಕೃಷಿಪಣ್ಣವೇಂಡಾ, ಅವನನಾದಿಕಾಲಂ ಪಣ್ಣಿನ ಸುಕೃತತ್ತೈಯೆಲ್ಲಾಂ ಸವಾಸನಮಾಕ ವಾಂಗಿಕ್ಕೊಂಡು ಅರ್ವ ಪುಕಕ್ಕಡವ ಪುಣ್ಯಲೋಕಂಗಳ್ಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ ತಾ್ ಕೈಕ್ಕೊಳ್ಳುಂ. ಶರಣಾಗತ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಾನರ್ವ .ಪಕ್ಕಲ್ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಪಣ್ಣುಕೈಕ್ಕು ಕ್ಕೈಮ್ಮುತ ಲಾನ ಸುಕೃತ ಲೇಶಮಿಲ್ಲಾನ್ಮೈಯಾಲೇ ಪಾಪಭರತ್ತಾಲೇ ಮುಳುಕ್ಕ

ಸವಾಸನೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ರಕ್ಷಕನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿದ್ದ. ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ನಷ್ಟನಾದ ಶರಣಾಗತನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.

ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ತಾನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಅನುಷ್ಠಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸುಕೃತ ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಅವನು ಪಾಪಭಾವದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳುವನು, ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯವಾಯುಗಳೆರಡೂ ಸಮುಚ್ಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವುದು.

ಶರಣಾಗತನಿಗೆ ಅವನ ಶರೀರಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ನಾಶಹೊಂದುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಪರಲೋಕವೂ ಇಹಲೋಕದ, ಸುಖ ಕೀರ್ತ್ಯಾದಿಗಳೂ, ಬಲ ವೀರ್ಯಗಳೂ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳದೇ ಇರುವ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗುಣ ವಿಭೂತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶ ಹೊಂದುವುದು.

ಶರಣಾಗತನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತರೆ ಇವನು ನೆನೆಸಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಕೈಗೂಡುವವು. ರಕ್ಷಣವು ದೊರಕದಿದ್ದರೆ, ಕೈಬಿಟ್ಟವನ ಸುಕೃತವೆಲ್ಲವನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತಾನು ನೆನಸದೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದ ಪರಲೋಕ ಸುಖವನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಶರಣಾಗತನ

ನರಕಂಗಳಿಲೇ ವಿೞು ಮತ್ತನ್ನೈ. ಉತ್ತರಾರ್ಧತ್ತಾಲೇ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯ ವಾಯಂಗಳೈ ಸಮುಚ್ಚಯಿತ್ತು ಶೊಲ್ಲುಕಿರತು. "ಅಸ್ವರ್ಗ್ಯಂಚಾಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಬಲವೀರ್ಯವಿನಾಶನಂ" ಎನ್ರು ಶರಣಾಗತನುಕ್ಕು ಶರೀರಮೊನ್ರು ಮೞಿಯು ಮಳವೇಯುಳ್ಳದು. ಅವನ್ನೈ ಅೞಿಯಕ್ಕೊಡುತ್ತವನುಕ್ಕು ಪರಲೋಕಮುಂ, ಇಂಗುಳ್ಳ ಪುಕೞುಂ, ಬಲವೀರ್ಯಂಗಳುಂ, ಮತ್ತುಂ ಶೊಲ್ಲಿಚ್ಚೊಲ್ಲಾದ ಗುಣವಿಭೂತಿಗಳುಮೆಲ್ಲಾಮೞಿಯುಂ ಪಡಿಯಾಯಿ ರುಕ್ಕುಂ. ಶರಣಾಗತನುಕ್ಕು ರಕ್ಷೈ ಪಿರಂದದಾಕಿಲ್ ಇಂಗೇ ನಿನೈತ್ತದಾಂ. ರಕ್ಷೈ ಪಿರಂದದಿಲ್ಲೈಯಾಕಿಲ್ ವಿಟ್ಟವನುಡೈಯ ಸುಕೃತತ್ತೈ ಯೆಲ್ಲಾಂ ಕೈಕ್ಕೊಂಡು ತನ್ನಿನೈವಿನ್ರಿಕ್ಕೇ ವಂದ ಪರಲೋಕಸುಖಂ ಪೆರಲಾಂ. ಒರು ಪಡಿಯಾಲುಂ ಶರಣಾಗತನುಕ್ಕು ಒರುಕಾಲುಂ ಕಾರಿಯಂ ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲೈ.

ಇಪ್ಪಡಿ ಶರಣಾಗತನ್ನೈ ರಕ್ಷಿಯಾದಪೋದು ವರುಂ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ದೋಷಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಮೇಲ್ ಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲೇ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣತ್ತಿಲ್ ವರುಂ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯೈ ಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದುಕೊಂಡು ಕಂಡುಮಹರ್ಷಿ ಶೊನ್ನವರ್ಥತ್ತಿಲೇ ತಮುಕ್ಕು ಅನುಷ್ಠಿತ್ತಲ್ಲದು, ನಿರ್ಕ ವೊಣ್ಣಾದಪಡಿ ಪಿರಂದ ರುಚಿಯೈಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ ಕಿರಾರ್.

"ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾರ್ಥಂತು ಕಂಡೋರ್ವಚನ ಮುತ್ತಮಂ ।
ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಚ ಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ತು ಫಲೋದಯೇ ॥"

ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದು. ಅದು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಶರಣಾಗತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟದೋಷಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣದಿಂದ ಬರಬಹುದಾದ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಾನು ಅನುಷ್ಠಿಸದೇ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ–ನಾವು ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವೆವು. "ಧರ್ಮಶ್ರುತೋವಾ ದೃಷ್ಟೋ ವಾ" ಎಂಬಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ? ಧರ್ಮಾಚರಣೆಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲವೇ ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ

(ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ) ನಾಂ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣಂ ಪಣ್ಣಕ್ಕಡವೋಂ. "ಧರ್ಮ ಶ್ರುತೋ ವಾ ದೃಷ್ಟೋವಾ" ಇತ್ಯಾದಿಕಳೈಯುರಿಂದು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಾನ ನೀಂಗಳ್ ಇತುಕ್ಕು ವಿಲಕ್ಕಾಯ್ ನಿನ್ಗೊರು ಬಂಧುಕೃತ್ಯಂ ಶೆಯ್ಯುಂದರ ವೇಣುಂ. (ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ), ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕೈಕ್ಕಾಕ ವನ್ಱೊ ನಾಮಿಗ್ಗಾಥೈಯೈ ಕತ್ತದು. "ನ ಗಾಧಾ ಗಾಧಿನಂ ಶಾಸ್ತಿ" ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಕುಲಿಂಗಶಕುನಿಯೈಪ್ಪೋಲೆ ವೇಱೊನ್ಱೈ ಶೊಲ್ಲಿ ವೇಱೊನ್ಱೈ ಚೆಯ್‌ಕೈಕ್ಕನ್ಱೇ! (ಯಥಾರ್ಥಂ) ಬಾಧಕಮಿಲ್ಲಾವೈಯಾಲುಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರುತಿಸಂವಾದತ್ತಾಲುಂ ಪಳ್ಳುತತ್ತ ಪಾಶುರಂ. ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟವಿರುದ್ಧಮಾನ ಉಂಗಳ್

ತಿಳಿದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಾದ ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ತರದೆ ನಿಮ್ಮ ಬಂಧು ಕೃತ್ಯಮಾಡಿರಿ.

ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ–ಇದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕಲ್ಲವೇ ನಾವು ಈ ಗಾಥೆಯನ್ನು ಕಲಿತುದು.

ಆಚಾರಹೀನಂ ನ ಪುನಂತಿ ವೇದಾಃ
ಯದ್ಯಪ್ಯಧೀತಾಃ ಸಹ ಷಡ್ಭಿರಂಗೈಃ ।
ಛಂದಾಂಸ್ಯೇನಂ ಮೃತ್ಯುಕಾಲೇ ತ್ಯಜಂತಿ
ನೀಡಂ ಶಕುಂತಾ ಇವ ಜಾತಪಕ್ಷಾಃ ॥

"ನ ಗಾಧಾ ಗಾಧಿನಂ ಶಾಸ್ತಿ" ಓದಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದು ಇವನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಾರದು ಅನುಷ್ಠಾನವಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂಬಂತೆ ಕುಳಿಂಗ ಪಕ್ಷಿಯು ಹಾಗೆ ಒಂದನ್ನು ಹೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ.

ಯಥಾರ್ಥಂ – ಬಾಧಕವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರುತಿ ಸಂವಾದ ವಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಫಲವಾದ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಮಾತಾಗಿರುವುದು ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗಿಂತಲೂ ಕುಂಡು ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ನೀವು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಡಗಿರುವುದು ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದರೂ (ಧರ್ಮಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಂ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ) ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅರಿತ ಜನರು ಯಾವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವರೋ ನಮಗೂ ಅದೇದಾರಿಯಾಗಿರುವುದು ಎನ್ನುವಂತೆ (ಮಹಾಜನೋ ಏನ ಗತಸ್ಸ

ವಾರ್ತೆಯೈಕ್ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ಅವರ್ವಾರ್ತೈಕ್ಕುಳ್ಳ ವಿಶೇಷಮಿರುಂದಪಡಿಕಂಡೀರೇ. (ಕಂಡೋರ್ವಚನಂ) "ಧರ್ಮಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಂ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ" ಎನ್ನುಂ ಪಡಿಯಿರುಂದಾಲ್ "ಮಹಾಜನೋ ಯೇನ ಗತಸ್ಸಪಂಥಾಃ" ಎಂಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಪೆರಿಯರಾನ ಕಂಡುವರ್ ವಳಿಯೈಪ್ಪಿನ್ ಶೆಲ್ಲುಕೈಕಾಣುಂ ನಮುಕ್ಕುಕ್ಕಾರ್ಯಂ. (ಉತ್ತಮಂ) ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮ ವಿಷಯಂ. ಅಂಗನನ್ರಿಕ್ಕೇ ಇಪ್ಪಾಶುರತ್ತುಕ್ಕು ಮೇಲ್ ಉಮ್ಮಾತ್ರೆಯಾತಲ್ ಮುತಲಿಕಳಾಲೇಯಾತಲ್ ನಮ್ಮಾಲೈಯಾತಲ್ ಒರುಕಣ್ಣಳಿವು ಶೊಲ್ಲವೊಣ್ಣಾತಪಡಿಯೆಲ್ಲಾವತ್ತುಕ್ಕುಂ ಮೇಲಾನ ಪಾಶುರಂ ಕಾಣುಮಿದು.

ಇತುಕ್ಕು "ಭೀತಾಭಯ ಪ್ರದಾನೇನ ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್
ದೀರ್ಘಮಾಯುಶ್ಚ ಲಭತೇ ಸುಖೀಚೈವ ಸದಾ ಭವೇತ್ ||
ಏಕತಃ ಕ್ರತವಸ್ಸರ್ವೇ ಸಮಗ್ರ ವರದಕ್ಷಿಣಾಃ |
ಏಕತೋ ಭಯಭೀತಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣಂ ||"

ಎನ್ರು ಸಂವರ್ತಾದಿಕಳ್ ಶೊನ್ನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಫಲಮುಂ ವಿಪಾಕಕಾಲತ್ತಿಲ್

ಪಂಥಾಃ) ಪೂಜ್ಯರಾದ ಕಂಡು ಮಹರ್ಷಿಯ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವುದು.

ಉತ್ತಮಂ–ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮ ವಿಷಯವಾದುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕಂಡು ಋಷಿಯ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಪರಿವಾರದಿಂದಾಗಲಿ, ನಮ್ಮಿಂದಾಗಲಿ ಕಣ್ಣಳಿದು ಅಪಲಾಪ ಮಾಡದಂತೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಚನ ವಾಗಿರುವುದು.

ಭಯಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಸರ್ವದಾ ಸುಖಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನು ಅಂತಹವನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳೂ ಒಂದು ಕಡೆ, ಭಯಭೀತನಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟು ತೂಗಿದರೆ, ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಸಂವರ್ತಾದಿಗಳು ಹೇಳಿದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಫಲವನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿರಿ.

ಫಲಮುಂ ಕೇಳೀರ್. ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಚ ಯಶಸ್ಯಂ ಚ) ಎನ್ರು ತತ್ಕಾಲತ್ತಿಲೇ ಸಿದ್ಧಿತ್ತು ನಿರ್ಕುಂ ಫಲಂ. (ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ತು ಫಲೋದಯೇ) ಎನ್ರು ಪ್ರತಿಬಂಧಕಂ ಕಳಿಂದಾಲ್ ವಿಪಾಕ ಕಾಲತ್ತಿಲ್ ವರುಂ ಫಲಂ

"ನಾತೋ ಭೂಯಸ್ತತೋ ಧರ್ಮಃ ಕಶ್ಚಿದನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಖೇಚರ |
ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಭಯಭೀತಾನಾಮಭಯಂ ಯತ್ಪ್ರದೀಯತೇ ||
ಮಹಾನ್ ಧರ್ಮೋಽಕ್ಷಯಫಲಶ್ಶರಣಾಗತ ಪಾಲನೇ |
ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯತತ್ವಜ್ಞಾ ಏವಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ ||

ಎನ್ರು ಶಿಬಿ ಪ್ರಭೃತಿಕಳ್ ಅರುತಿಯಿಟ್ಟಪಡಿಯೇ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣಮೇ ಧರ್ಮಂಗಳೆಲ್ಲಾವತ್ತುಕ್ಕುಂ ಮುಡಿಶೂಡಿನಧರ್ಮಂ. ಇತರಿಂದು ಕಾರುಣಿಕರುಮಾಯ್ ರಕ್ಷಣಸಮರ್ಥರುಮಾಯಿರುಕ್ಕುಂ ಅವರ್ಕಳ್ ಪಕ್ಕಲ್ ಶರಣಾಗತಿಕ್ಕು ಫಲಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ ಸಂಶಯಮಿಲ್ಲೆ ಯೆನ್ರು ತಿರುವುಳ್ಳಂ,

---

"ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಚ ಯಶಸ್ಯಂಚ" ಎಂಬಂತೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಫಲವೂ, "ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂಸ್ಯಾತ್ತು ಫಲೋದಯೇ" ಎಂದು ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಪರಿಪಾಕ ಫಲವೂ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವುದು.

ಎಲೈ ! ಪಕ್ಷಿಯೇ ! ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಧರ್ಮವು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಭಯಭೀತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವುದು ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದೇ ಮಹಾಧರ್ಮ. ಈ ಧರ್ಮವು ಅಕ್ಷಯವಾದ ಫಲಕೊಡುವುದು ಎಂದು ಧರ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿತ ಮನ್ವಾದಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರು ಹೀಗೆಂದು ಶಿಬಿ ಮುಂತಾದವರು ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ,ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣವು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಶಿಖರ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕಾರುಣಿಕರಾಗಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮರ್ಥರಾಗಿಯೂ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

"ದೀನೋ ದೃಪ್ಯತು ವಾಪರಾಧ್ಯತು ಪರಂ ವ್ಯಾವರ್ತತಾಂ ವಾ ತತ
ಸ್ತ್ರಾತವ್ಯಶ್ಶರಣಾಗತಶ್ಯಕನತಸ್ಸದ್ಭಿಃ ತಥಾಸ್ಥಾಪ್ಯತೇ ।
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಕಪೋತ ವಾನರ ರಘುವ್ಯೋಮಾಧ್ವಗ ಪ್ರೇಯಸೀ
ನಾಳೀಜಂಘ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ನನ್ವೇಷ ಘಂಟಾಪಥಃ ॥

ಇತಿ ಸಪ್ತಮೋಧಿಕಾರಃ

ದೀನನಾಗಲಿ, ದೃಪ್ತನಾಗಲಿ, ಅಪರಾಧಿಯಾಗಲಿ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರಲಿ ಏನಾದರೂ ಶರಣಾಗತನಾದವನನ್ನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಸತ್ಪುರುಷನು ರಕ್ಷಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ರಾಜಮಾರ್ಗವು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಕಪೋತ ವಾನರ, ರಘು, ಶಚಿ, ನಾಳೀಜಂಘ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ–ಮುಂತಾದ ಸತ್ಪುರುಷ ರಿಂದ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಪರಮಧರ್ಮ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು

---

8. ಶರಣ್ಯವ್ರತ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರಃ

“ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಸ್ಸದಾಚಾರಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮನಃ |
ಸಮ್ಯಕ್ಸಂಕಲ್ಪಜಃ ಕಾಮೋ ಧರ್ಮಮೂಲಮಿದಂ ಸ್ಮೃತಂ ||”

ಎನ್ರು ಮಹರ್ಷಿಗಳ್ ಶೊನ್ನ ಧರ್ಮಪ್ರಮಾಣಂಗಳ್ ಅಂಜಿಲೇ ನಾಲ್ಲೈ ಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದು ಕಾಟ್ಟಿ ಪಂಚಮಧರ್ಮ ಪ್ರಮಾಣತ್ತೈಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಕಿರಾರ್.

“ ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ |
ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ ||

(ಸಕೃತ್) ಮತ್ತ ಉಪಾಯತ್ತಿಲೇ ಆವೃತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಮಾನಾಪ್ಪೋಲೇ ಕಾಣುಂ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಲ್ ಅನಾವೃತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಮಾಯಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿ. ಏವಕಾರತ್ತಾಲೇ ನೈರಪೇಕ್ಷ್ಯಂ ಶೊನ್ನಪಡಿ. (ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ) ಎಂಗಿರವಿರಂಡಾಲುಮಾಕ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಮುಂ ಆತ್ಮ

---

8. ಶರಣ್ಯವ್ರತ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರ

ವೇದವೂ, ವೇದಾರ್ಥ ತಿಳಿಸುವ ಸ್ಮೃತಿಯೂ, ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಮಹನೀಯರ ಸದಾಚಾರವೂ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅನುಷ್ಠಿಸುವುದು. ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಭೋಜನಾದಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ–ಇವು ಐದೂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಮಹಾತ್ಮರು ಹೇಳಿರುವ ಈ ಐದು ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ತಿಳಿಸಿಯಾಯಿತು. ಐದನೆಯ ಧರ್ಮ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಈಗ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೆ |
ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದಧಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ ||

ಸಕೃತ್–ಭಕ್ತ್ಯಾದಿ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆವರ್ತಿಯು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ

ನಿಕ್ಷೇಪಮುಂ ಶೊನ್ನಪಡಿ. (ಪ್ರಪನ್ನಾಯ) ಎನ್ರು ಮಾನಸಮಾಯ್ (ಯಾಚತೇ)ಎನ್ರು ವಾಚಕಮಾಕವುಮಾಂ. ದ್ವಯತ್ತಿಪ್ಪೋಲೇಯದೈವೇ ಉಪಾಯತ್ತೈಯುಂ ಫಲತ್ತೈಯುಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರತಾಕವುಮಾಂ. (ಪ್ರಪನ್ನಾಯ) ವೆನ್ರು ಗೋಬಲೀವರ್ಧ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೇ ಪ್ರಯೋಜನಾಂತರ ಪರನ್ನೈ ಶೊಲ್ಲಿ (ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ) ಎನ್ರು ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನ್ನೈ ಶೊಲ್ಲುಕಿರತಾಕವುಮಾಂ. "ಶರಣಂ ಚ ಪ್ರಪನ್ನಾನಾಂ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತಾಂ। ಪ್ರಸಾದಂ ಪಿತೃಹಂತ್ಯಾಣಾಮಪಿ ಕುರ್ವಂತಿ ಸಾಧವಃ। ಎಂಗಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲುಂ ಇಪ್ಪಡಿಯೇ ಯಥೋಚಿತ ವಿವಕ್ಷೈಯೈ ಕಂಡು ಕೊಳ್ವತು.

"ಚತುರ್ವಿಧಾ ಭಜಂತೇ ಮಾಂ" ಎಂಗಿರ ಉಪಾಸನಂ ಪೋಲೆ

ವಾಗಿರುವಂತೆ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾವೃತ್ತಿಯು (ಆವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು) ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಾಗಿರುವುದು. ಏವ-ಎಂಬುದರಿಂದ ನಿರಪೇಕ್ಷತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದರ ಸಹಾಯಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿಚ ಯಾಚತೇ-ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣವೂ, ಆತ್ಮ ನಿಕ್ಷೇಪವೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಪ್ರಪನ್ನಾಯ-ಎಂದು ಮಾನಸವಾಗಿಯೂ, ಯಾಚತೆ ಎಂಬುದರಿಂದ ವಾಚಕವಾಗಿಯೂ ಆಯಿತು. ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಯವೂ ಫಲವೂ ಎರಡೂ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು.

ಪ್ರಪನ್ನಾಯ-ಗೋಬಲಿವರ್ಧನ್ಯಾಯದಿಂದ (ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಾಂತರವನ್ನು ಹೇಳಿ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೆ-ಎಂದು ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು "ಶರಣಂ ಚ ಪ್ರಪನ್ನಾನಾಂ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಚತುರ್ವಿಧಾ ಭಜಂತೇ ಮಾಂ ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ

"ತಾವದಾರ್ತಿಸ್ತಥಾವಾಂಛಾ" ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಂಗಳಾಲೇ ಪ್ರಪತ್ತಿಯುಂ ಸಕಲ ಫಲಸಾಧನಮಾಯಿರುಕ್ಕುಂ. ಅಭಯಮೆನ್ರು ಸಂಕೋಚಾಭಾವ ತ್ತಾಲೇ ಸರ್ವ ಭಯಾಭಾವತ್ತೈಯುಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರತು.(ಸರ್ವ ಭೂತೇಭ್ಯಃ) ಎಂಗಿರವಿತ್ತೈ ಪಂಚಮಿಯೆನ್ರು ಶಿಲರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಪಣ್ಣಿನಾರ್ಕಳ್. ಶೋಮಾಶಿಯಾಂಡಾರ್ ನುಳ್ಳಿಟ್ಟಾರ್ಕಳ್ ಚತುರ್ಥಿಯೆನ್ರು ನಿರ್ವಹಿತಾರ್ಕಳ್. ಇರಂಡು ಪಕ್ಷತ್ತಿಲುಮುಳ್ಳ ಗುಣದೋಷ ತತ್ಸಮಾಧಾನಂಗಳೈ ಅಂದಂದ ಗ್ರಂಥಂಗಳಿಲೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ವತು ಅತಿಲ್ ಪಂಚಮೀಪಕ್ಷತ್ತಿಲ್ (ಪ್ರಪನ್ನಾಯ) ಎಂಗಿರವಿತುಕ್ಕು ಸಂಕೋಚಮಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೇ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿನುಡೈಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವಂ ಸಿದ್ಧಿಕ್ಕುಂ. ಚತುರ್ಥೀ ಪಕ್ಷತ್ತಿಲ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವಂ ಕಂಠೋಕ್ತಮಾಂ. ಪಂಚಮಿಯಾನಾಲ್ ಕೇವಲ ರಾವಣಾದಿ ಮಾತ್ರತ್ತೈಪ್ಪತ್ತವನ್ರು. ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಯುವಾದಿ ಕಳೈಯುಂ ನಮ್ಮೈಯುಂ ಪತ್ತ ಭಯಮಿಲ್ಲಾತ ಪಡಿ ಪಣ್ಣುವುದೋಮೆನ್ರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಡಿಯಾಂ. ಚತುರ್ಥಿಯಾನಾಲ್ ವಿಭೀಷಣನೆನ್ರು ನಿನೈಕ್ಕವೇಂಡಾ. ರಾವಣ ತಾನಾಕಿಲುಂ ನಾಮವನುಕ್ಕು ಅಭಯಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣುವೋಮೆನ್ರುತಾಂ.

ಭಗವದುಪಾಸನದಂತೆ "ತಾವದಾರ್ತಿ ಸ್ತಥಾ ವಾಂಛಾ" ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಕಲ ಸಾಧನವಾಗಿರುವುದು.

ಅಭಯ–ಭಯಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚ ವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸರ್ವಭಯಾಭಾವವೂ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು.

ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಃ–ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೆಲವರು ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿಎಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿದರು. ಸೋಮೇಶಿಯಾಂಡಾರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಎಂದು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಈ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನೂ ತತ್ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನೂ ಆಯಾ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಮೀ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ'ಪ್ರಪನ್ನಾಯ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೂ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಕವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು. ಚತುರ್ಥಿ

ಇಪ್ಪೊರುಳ್-ಕೀಳ್ಇಲ್ ಪ್ರಕರಣತ್ತುಕ್ಕುಂ ಮೇಲ್ ಪ್ರಕರಣಂಗಳಿಲ್ ಶ್ಲೋಕಂಗಳುಕ್ಕುಂ ಶೇರುಂ. ಇಂದ ಯೋಜನೈಯಿಲ್ ಸರ್ವರೈಯ್ಯುಂ ಪತ್ತಭಯಾಭಾವ ಮರ್ಥಸಿದ್ಧಂ.

"ನಿದಾನಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮೇಕಃ ಕರ್ಮಫಲಪ್ರದಃ |
ಇತಿ ಪಶ್ಯನ್ಕಶಾತುಲ್ಯಾತ್ಕುತಶ್ಚಿನ್ನ ಬಿಭೇತಿ ಹಿ||"
ಸರ್ವಪರಾಧ ನಿಷ್ಕೃತ್ಯಾ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯಾ ಕರುಣಾನಿಧಿಂ |
ಪ್ರಸಾದಯನ್ನಹಿ ಪುನಸ್ತತೋಽಪಿ ಭಯಮೃಚ್ಛತಿ |
ಅಪಾಯ ಸಂಪ್ಲವೇ ಭೂಯೋ ಯಥಾರ್ಹಮನುಶಿಷ್ಯತೇ||
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಿರಿಯಂ ಸಾತ್ರ ಯತ್ಪುನಃ ಶರಣಂ ವ್ರಜೇತ್ |"

ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವವು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗುವುದು. ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ "ಪ್ರಪನ್ನಾಯ, ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಃ" ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವವು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಠೋಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ ರಾವಣಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರ ಯಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ನಮ್ಮಿಂದಲೂ ಭಯ ದಿಲ್ಲದಂತೆಮಾಡುವೆವು. ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುವುದು. ಚತುರ್ಥಿಯಾದರೆ. ವಿಭೀಷಣನೆಂದೇ ನೆನಸಬೇಡ ರಾವಣನು ತಾನೇ ಬಂದರೂ ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುವುದು. ಈ ಸಾರಾರ್ಥವು ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸೇರಿ ಬರಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಅರ್ಥ ಬರುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅರ್ಥಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು.

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಫಲಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಭಗವಂತನಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯುವವನು, ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಚಾವಟಿಯಂತೆ ಇರುವ ಇತರ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹೆದರಲಾರನು. ಸರ್ವಾಪರಾಧಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದ ನಿರವಧಿಕ ಕರುಣಾನಿಧಿಯಾದ ಪರಮಪುರುಷನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವವನು

(ಏತದ್ವ್ರತಂ) ಇದು ಪ್ರಮಾಣಾನುಮತಮಾಯ್ ತವರಿಲ್ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಂ ವರುಂಬಿಡಿಯಾನ ಧರ್ಮ್ಯಮಾನ ಸಂಕಲ್ಪಂ ಕಾಣುಂ. (ಮಮ) ನಮುಕ್ಕು ಸಂಕಲ್ಪಂ ನಡತ್ತುಕೈಕ್ಕುವಿಲಕ್ಕಾನ ಅಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಕಳೊರುಕ್ಕಾಲಂ ವಾರಾದುಕಾಣಂ; ಆಕೈಯಾಲ್ ವಿಲಕ್ಕವೊಣ್ಣಾದ ಇವ್ವ್ರತತ್ತೈ ಪ್ಪರಿವರಾನ ನೀಂಗಳುಮಿಶೈಂದು ರಕ್ಷಿಯುಂಗೋಳೆನ್ರು ತಿರುವುಳ್ಳಂ.

ಇಶ್ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿನುಡೈಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ತ್ವತ್ತೈ ಪ್ರಕೃತಮಾನ ರಾವಣ ವಿಭೀಷಣೋದಾಹರಣತ್ತಿಲೇ ಕಾಟ್ಟಿ ಇವರ್ ವಿಭೀಷಣನೇ ಯಾಕಿಲುಂ ರಾವಣನಾಕಿಲುಂ ನಾಮಿವನಕ್ಕು ಅಭಯ ಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣಿನೋಂ. ಉನ್ನೈಯುಂ ಮುದಲಿಕಳೈಯುಂ ಪುರುಷ ಕಾರಮಾಕಕ್ಕೊಂಡು ನಮ್ಮೈ ಶರಣಾಗತನಾನವನ್ನೈ ಅಮಾನವನ್ಯಾಯ ಸ್ಥರಾನ ನೀರೇ ನಮ್ಮೋಡೇ ಶೇರ್ತು ನಮುಕ್ಕು ಇಪ್ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತೈತ್ತಾರೀ ರೆನ್ರು ಸುಹೃತ್ಪರತಂತ್ರ್ಯಂ ತೋತ್ತವರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ಕಿರಾರ್

ಅವನಿಂದ ಯಾವಭಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಲಾರನು. ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಮಾದ ದಿಂದ ಅಪಾಯ ಒದಗಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಪ್ರಪದನಮಾಡಬೇಕು. (ಯಃಪುನಶ್ಶರಣಂ ವ್ರಜೇತ್).

ಏತದ್ವ್ರತಂ–ಇದು ಪ್ರಮಾಣಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ಮಾಡದೆಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಬರುವಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿರುವುದು.

ಮಮ–ನಮಗೆ ಈ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಬಾಧಕಗಳಾದ ಅಜ್ಞಾನ ಅಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದುವು ಯಾವಕಾಲಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದ ರಿಂದ ಕೈಬಿಡಲಾಗದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ನೀವು ಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿರಿ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕೃತ ವಾದ ರಾವಣ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳ ಉದಾಹರಣ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿ, ಇವನು ರಾವಣನೇ ಆಗಲಿ ವಿಭೀಷಣನೇ ಆಗಲಿ ಇವನಿಗೆ ನಾವು ಅಭಯ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿರುವೆವು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪರಿವಾರವನ್ನೂ ಪುರುಷ

"ವಿಭೀಷಣೋ ವಾ ಸುಗ್ರೀವ ಯದಿ ವಾ ರಾವಣಸ್ಸ್ವಯಂ |
ಆನಯೈನಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠ ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ ||"

ನೀಂಗಳ್ ಶೊಲ್ಲುಕಿರಾಪ್ಪೋಲೇ ವಿಭೀಷಣ ನಾಕವುಮಾಂ, ಕಪೋತತ್ತಿರ್ ಪೆರುನಾಮುಂ, ಪೆರವೇಣು ಮೆನ್ರಿರುಕ್ಕಿರ ನಮ್ಮುಡೈಯ ಮನೋರಥತ್ತಿರ್ ಪಡಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಾವಣ ನಾಕವುಮಾಂ. (ಅಸ್ಯ) "ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎಂಗಿರ ಅರುಂತುದೋಕ್ತಿಯೈ ನೇಂರ್ದವಿವನುಕ್ಕೆನ್ರಪಡಿ. (ಅಸ್ಯ) ,ಎಂಗಿರವಿದಿಲೇ ಇವನುಡೈಯವನುಬಂಧಿಕಳುಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟರ್. ಅನುಬಂಧಿಕಳುಡೈಯ ಭಯಮುಂ ಶಮಿಕ್ಕತ್ತಾಲಾಯ್ತು, ಇವನುಕ್ಕು ಅಭಯಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣಿತ್ತಾವದು; ವಿಭೀಷಣಾಂಗೀಕಾರತ್ತೈಯಿಶ್ಯೆಂದು ಮುದಲಿಕಳ್ ಪಕ್ಕಲ್ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಂ ಕುಲೈಯಾವೈಕ್ಕಾಕ ಇವನೈಚ್ಚಿರಿತು ಪರೀಕ್ಷಿತ್ತದಾಕಪ್ಪಣ್ಣಿ ಕೈಕ್ಕೊಂಡಾಲೋವೆನ್ರು ಮಹಾರಾಜರುಕ್ಕು ಕರುತ್ತಾಕತ್ತಿ

ಕಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತನಾದವನನ್ನು ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ ಅಮಾನವ ಪುರುಷರು ಪ್ರಪನ್ನರನ್ನು ಪರವಾಸುದೇವನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವಂತೆ, ನೀವು ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ಈ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ನಮಗೆ ಸೇರುವಂತೆಮಾಡಿ ಎಂದು ಸುಹೃತ್ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದರು.

ವಿಭೀಷಣೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ರಾವಣಸ್ಸ್ವಯಂ–ನೀವು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿಭೀಷಣನಾಗಲಿ, ಕಪೋತಪಕ್ಷಿಯ ಹೆಸರುವಾಸಿಯನ್ನು ನಾವು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ಮನೋರಥದಂತೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರಾವಣನಾಗಲಿ

ಅಸ್ಯ–"ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ"ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟುವಂತೆ ವಚನವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಇವನಿಗೆ ಅಸ್ಯ–ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನ ಅನುಬಂಧಿಗಳು ಸೇರಿರುವರು. ಈ ಅನುಬಂಧಿಗಳ ಭಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಈ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನಮಾಡಿದುದು, ವಿಭೀಷಣನ ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ಪರಿಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಹಾಗೆಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು ಎಂದು ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿರುವುದೆಂದು ಅರಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವರು.

ರುವುಳ್ಳಂಪತ್ತಿ ಉತ್ತರ ಮರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಗಿರಾರ್. (ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ) ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪರಾನನಾಂಪಂಡೇ ಶರಣಾಗತ ಪರಿತ್ರಾಣತ್ತೈ ನಮಕ್ಕು ವ್ರತಮಾಹ ಸಂಕಲ್ಪಿತ್ತುವೈತ್ತೋಂ ; ವಿಭೀಷಣನುಮುವ್ವಪಾಯ ಮನುಷ್ಠಿತ್ತಾರ್. ಆನಪಿನ್ಬು ನಾಮಿವನುಕ್ಕು ಅಭಯಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣಿನೋ ಮಾಯ್ತು. ಇನಿ ಇವನುಕ್ಕು ನಮ್ಮೈಪ್ಪತ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆಯೆನ್ರು ಒರುಭಯಸ್ಥಾನತ್ತೈಉಂಡಾಕ್ಕಿ ನಮಕ್ಕು ವ್ರತಭಂಗಂ ಪಿರಪ್ಪಿಕ್ಕ ವಳಕಿತೋ? ತಾಂಗಳೇ ತೆಳಿಯಪ್ಪುಕುಕಿರಮುತಲಿಕಳ್ ಪಕ್ಕಲ್ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಭಂಗ ಮಾಹ್ಗಿತೋ ವೆನ್ರು ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾಯ್ ವಾನರ ರಾಜ್ಯತ್ತುಕ್ಕು ಮುಡಿಶೂಡಿ ಮಹಾಮ ನಾವಾಯಿರುಕ್ಕಿರ ನೀರ್ ಇತ್ತೈ ನೆಂಜಿಲೇ ಯುರ್ರೈತ್ತುಪ್ಪಾರೀರ್. "ಆನಯೈನಂ" ಎಂಗಿರದು ಕಾರ್ಯತ್ತಿಲ್ ತೀರ್ವು ಇರುಂದಪಡಿ.

ಇತಿ ಅಷ್ಟಮೋಧಿಕಾರಃ

ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ--ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪರಾದ ನಾವು ತಿಳಿದೇ ಶರಣಾಗತ ಪರಿತ್ರಾಣವು ನಮಗೆ ವ್ರತವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೆವು. ವಿಭೀಷಣನು ಈ ಉಪಾಯುವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದನು. ಇದಾದಮೇಲೆ ನಾವು ಅವನಿಗೆ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನಮಾಡಿ ಆಯಿತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇವನಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂಬ ಭಯುವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಸುವುದು ಸರಿಯೇ? ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪರಿಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ? ವಾನರ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ, ವಾನರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾಗಿ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನೇ ನೀನು ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡು? ಆನಯೈನಂ-ಎನ್ನುವುದರಿಂದ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಶರಣ್ಯವ್ರತ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾಶಾಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು

9. ಶರಣ್ಯ ಶರಣಾಗತ ಸಂಗಮುಲಾಭಾಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದವಾರೇ ಮುನ್ಬು "ಕೊಳಾಳ್ವಟ್ಟು ನಿನ್ನೀರ್ಹಳ್ಳೈ ಎಂಗಳ್ ಕುಟ್ಟುವಿನಿಲ್ ಪುಗುದಲೊಟ್ಟೋಂ" ಎನ್ರು ನಿನ್ರ ಮಹಾರಾಜರ್ ತೆಳಿನ್ದು ತಾಂ ಪಣ್ಣಿನಪರಾಧತ್ತುಕ್ಕುಪ್ಪೆರುಮಾಳೈ ಕ್ಷಮೈಕೊಂಡು ತಾಮೇ ಪುರುಷಕಾರಮಾಯ್ ವಂದು "ಮಣ್ಣಿಂ ಮಣಮುಂ ಕೊಣ್ಮಿನ್" "ಎಮದಿಡಂ ಪುಗರುದುಕ" ಇತ್ಯಾದಿಕಳ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೈಯಾಲೇ ನಾಂಗಳುಂ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನುಮೊರುವಾಶಿಯರವಡಿಮೈ ಶೆಯ್ಯ ಪೆರುವೇಣುಂ. ನಾಂಗಳುಮಿವನುಕ್ಕು "ಸಖಾ ದಾಸೋಽಸ್ಮಿ" ಎನ್ನುಂ ಪಡಿಯಡಿಯೋಮಾಕವೇಣುಮೆನ್ರು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಯ, ಇಪ್ಪಡಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಂ ಕಳಿಂದು ಅನಂತರಂ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ಶರಣಾಗತಲಾಭ ಮಾಕಿರ ಪುರುಷಾರ್ಥಂ

---

9. ಶರಣ್ಯ ಶರಣಾಗತ ಸಂಗಮ ಲಾಭಾದಿಕಾರ.

ಮೊದಲು ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ತಾನು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೊಂದಿ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪಾರಾಧಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ತಾನು ಪುರುಷಕಾರವಾಗಿ ನಿಂತು ಸುಗ್ರೀವನು ತಾನೂ ವಿಭೀಷಣನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ತಾವು ಅವನಿಗೆ ದಾಸ, ಸಖ ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು ಶ್ರೀರಾಮುನಿಗೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಯಿತು ಅನಂತರ ಶ್ರೀರಾಮುನಿಗೆ ಶರಣಾಗತ ಲಾಭವೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನೂ 'ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ' ಎಂಬುದರಿಂದ ಅಭಯುವನ್ನು ಪಡೆದ ಶರಣಾಗತನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದೆ, ತಮಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಾಯುವಿಲ್ಲದೆ ಶರಣಾಗತನ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಕೂಡಬಂದಿರುವ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಸಿದ್ಧಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು, ಪರ್ಯಂಕವಿದ್ಯಾದಿಗಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಶ್ಲೇಷದಿಂದ ಉಂಟಾದ, ಪ್ರೀತಿ ಪರೀವಾಹರೂಪವಾದ ಸಂವಾದ ವಿಶೇಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಸರ್ಗದ ಉಳಿದ ಭಾಗದಿಂದಲೂ, ಮುಂದಿನ ಸರ್ಗದಿಂದಲೂ

ಪಿರಂದ ಪಡಿಯೈಯುಂ "ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ" ಎಂಗೈಯಾಲೇ ಅಭಯಂ ಪೆತ್ತ ಶರಣಾಗತನುಕ್ಕುಮಿಪ್ಪಡಿ ವಿಶೇಷಿತ್ತು ಪೆರುಮಾಳ್ ಪಾಶುರಮಿನ್ರಿಕ್ಕೇ ತಂಗಳುಕ್ಕು ವೇರೊರುವುಪಾಯುಮಿನ್ರಿಕ್ಕೇ ಶರಣಾಗತನುಡೈಯವಭಿಮಾನತ್ತಿಲೇ ಯಡಂಗಿಕ್ಕೊಡವಂದ ನಾಲು ರಾಕ್ಷಸರ್ಕಳುಕ್ಕುಂ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುವಡಿಕಳೈ ಪ್ಪೆರುಕೈಯಾಕಿರ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಂ ಪಿರಿಂದಪಡಿಯೈಯುಂ ಪರ್ಯಂಕವಿದ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ ಪಡಿಯೇ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಶ್ಲೇಷತ್ತಾಲೇ ಪಿರಂದ ಪ್ರೀತಿ ಪರೀವಾಹಮಾನ ಸಂವಾದ ವಿಶೇಷಂಗಳೈಯುಮೆಲ್ಲಾಮಿಂದ ಸರ್ಗತ್ತಿ‌ಲ್ ಶೇಷತ್ತಾಲುಂ ಮೇಲಿಲ್ ಸರ್ಗತ್ತಿಲುಮಾಕ ಚ್ಚೊಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ವೇದಮಾನ ಪ್ರಬಂಧತ್ತಿಲೇ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಗಮಾನ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣತ್ತೈ ತ್ತಲೈಕ್ಕಟ್ಟುಕಿರ್ರಾ ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿಭಗವಾ೯.

ಅವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ ತಾಂ ಮುರ್ಪಡ ನಿನೈತ್ತ ತೊನ್ರೈವಿಲಕ್ಕ ವಲಾರಿಲ್ಲಾದ ಪಡಿಯಾನ ನಿರಂಕುಶ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತ್ತೈಯುಡೈಯ ಪೆರುಮಾಳ್ ಆಶ್ರಿತಪರತಂತ್ರರಾಯ್ ಮಹಾರಾಜರ್ಕೈಯುಂ ಮುದಲಿಕಳೈಯುಂ ತೆಳಿ

ಹೇಳಿ, ಶರಣಾಗತಿ ವೇದವಾದ ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಗರೂಪವಾದ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಭಗವಾ೯ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಮುಗಿಸುವನು.

ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮೊದಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಬಿಡಿಸತಕ್ಕವರು ಇಲ್ಲದಿರುವ ನಿರಂಕುಶ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಳ್ಳ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, ಆಶ್ರಿತ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿ ಮಹಾರಾಜರಿಗೂ ಅವರ ಪರಿವಾರದವರಿಗೂ, ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ "ಆನಯೈನಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹ ,ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ, ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವರು.

ರಾಮಸ್ಯ–ಶರಣಾಗತನಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೈಬಿಡಲೂ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಸೇರಲೂ ಆಗದಂತಿರುವ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನನ್ನೂ, ಇವನನ್ನು ಸೇರ್ಲಿಸದಂತೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿದ ಸುಗ್ರೀವಾದಿ ಪರಿಜನಗಳನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ 'ರಾಮಸ್ಯ' ಎಂಬ ಪದವು.

ವಿತ್ತು "ಆನಯೈನಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠ" ಎನ್ರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ವುರವುಡೈ ವೈಯಿಲುಂ ನೀರ್ಮೈಯಿಲುಂ ಈಡುಪಟ್ಟ ಮಹಾರಾಜರ್ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದಪಡಿ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ್ರಾ.

"ರಾಮಸ್ಯ ತು ವಚಶ್ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ ।

ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ಸೌಹಾರ್ದೇನಾಭಿಚೋದಿತಃ ॥"

ಶರಣಾಗತನಾಯ್ ಇವರ್ ಕೈವಿಡಿಲು ಮೆಂಗೇನುಂ ಪುಕುರಿಲುಮಳಿ ಯುಂಪಡಿನಿರ್ಕಿರ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೈಯುಂ ಇವನೈಯ್ಯ್ರಿಕ್ಕ ನಿನೈತ್ತ ಪರಿವರ್ರೈಯುಂ ರಮಿಪ್ಪಿತ್ತ ಪಡಿಯ್ಯೈಪ್ಪತ್ತ ಇಂಗು (ರಾಮಸ್ಯ) ಎಂಗಿರದು. (ತು)ಎಂಗಿರವಿತ್ತಾಲೇ ಮಹಾರಾಜರುಕ್ಕು ಕ್ಕಲಕ್ಕಮುಂ ಶೀತ್ತಮುಮಾನ ಮುನ್ನಿಲವಂಥೈಯ್ಯೈ ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ತೆಳಿವುಂ ಪ್ರೀತಿಯು ಮಾನವಿದೊರು ಅವಸ್ಥಾಭೇದಮಿರುಂದ ಪಡಿಯ್ಯೈ ಶೊಲ್ಲುಕಿರದು (ಸುಗ್ರೀವಃ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ) ಶರಣಾಗರ್ತ ಪಕ್ಕಲಪಚಾರರುಚಿ ತವಿರ್ನ್ದಪಿನ್ಬನ್ರೋ ಇವರುಕ್ಕು ಪೇರುಂ ಪೆರುಮೈಯುಂ ನಿಲೈ ನಿನ್ರದು. (ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ) ಪರಾವಸ್ಥೈಯಿಲ್ ತೇಟ್ಟ

ತು-ಎನ್ನುವುದರಿಂದ ಸುಗ್ರಿವ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಳಂಕವೂ ಭಯವೂ ಉಂಟಾದ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೂ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಉಂಟಾದ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ರುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು ಈ ಶಬ್ದ.

ಸುಗ್ರೀವ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಃ-ಶರಣಾಗತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಪ ರಾಧ ಭಾವನೆ ಕಳೆದ ಮೇಲಲ್ಲವೇ ಇವನಿಗೆ ಸುಗ್ರೀವನೆಂಬ ಅನ್ವರ್ಥ ನಾಮವೂ, ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರತ್ವವೆಂಬ ಮಹಿಮೆಯೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತುದುದು.

ಕಾಕುಸ್ಥಂ-ಇವರ ಪರತ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟವಾಗಿಯೂ, ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿಯೂ, ಬಂದ ಮಹಿಮೆ ಇದು.

ಸೌಹಾರ್ದೇನಾಭಿಚೋದಿತಃ-ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದ ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಯ್ ಪಿರಂದು ಪಡೈತ್ತನೀರ್ವ್ಯೆಯಿರುಂದಪಡಿ. (ಸೌಹಾರ್ದೇನಾಭಿ ಚೋದಿತಃ) ಇಪ್ಪಡಿ ನಿರುತ್ತರರಾನ ಮಹಾರಾಜರ್ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ವಾದಲ್ ತನ್ನುಡೈಯವಾದಲ್ ಸೌಹಾರ್ದಂ ಪ್ರೇಶುವಿಕ್ಕ ಪೇಶುಕಿರಾರ್.

"ಕಿಮತ್ರ ಚಿತ್ರಂ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಲೋಕನಾಥ ಸುಖಾವಹ |
ಯತ್ತ್ವಮಾರ್ಯಂ ಪ್ರಭಾಷೇಥಾಸ್ಸತ್ತ್ವವಾನ್ ಸತ್ಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ ||"

(ಕಿಮತ್ರ ಚಿತ್ರಂ)ಎಂಗಳೈಪ್ಪೋಲ್ ಇಕಳ್ ಇಪ್ಪಾಶುರತ್ತೈ ಚ್ಚೊಲ್ಲಿ ಲನ್ರೋ ಆಶ್ಚರ್ಯಮಾವದು, ದೇವರೀರಿಪ್ಪಡಿಯರುಳಿ ಚ್ಚೆಯ್ಯುವಿಡತ್ತಿ ಲಾಶ್ಚರ್ಯಮುಂಡೋ? ಸ್ವಭಾವ ಮೆನ್ರುರುಕ್ಕುಮತ್ತನ್ಸೈಯನ್ರೋ? (ಧರ್ಮಜ್ಞ) ಪಣ್ಣೈಯೋಡು ಪಣ್ಣೈತತ್ತಿರಿಂದವೆಂಗಳಾಲೇ ದೇವರೀರ್ ತಿರು ವುಳ್ಳ ಪತ್ತಿಯಿರುಕ್ಕುಂ ಧರ್ಮಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಮರಿಯಪ್ಪೋವೋ? "ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಪರಮದುರ್ಜ್ಞೇಯ ಸ್ಸತಾಂ ಧರ್ಮಃ ಪ್ಲವಂಗಮ" ಎನ್ರುರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ದೇವ

ಕಿಮತ್ರ ಚಿತ್ರಂ–ನಮ್ಮಂತಹವರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರಲ್ಲವೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವುದು. ನೀವು ಈ ರೀತಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವುಂಟೆ? ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧವಾದುದಲ್ಲವೇ?

ಧರ್ಮಜ್ಞ–ಅಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುವ ನಮ್ಮಗಳಿಂದ ನೀವು ಅಂಗೀ ಕರಿಸಿರುವ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು, ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಸೂಕ್ಷ್ಮಃಪರಮ ದುರ್ಜ್ಞೇಯಃ ಸತಾಂಧರ್ಮಃ ಪ್ಲವಂಗಮ–ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಿಳಿದಿರುವುದು ನಿಮಗಲ್ಲವೇ?

ಲೋಕನಾಥ–ತನ್ನವಸ್ತುವು ನಾಶಹೊಂದದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಯಜ ಮಾನರಿಗೆ ಒಂದು ಹಿರಿಮೆಯಲ್ಲದುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಸಂಶಯ ಭಯ ವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿದಿರಿ. ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಎಣಿಸದೆ ರಕ್ಷಿಸಿದಿರಿ

ಸುಖಾವಹ–ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡು ವಂತೆಯೂ, ನಾವು ಅವನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೃತಾರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಿರಿ.

ರೀರ್ಕೆಯನ್ರೋ ಧರ್ಮತ್ತಿನುಣ್ಮೈ ತೆರಿವದು. (ಲೋಕನಾಥ) ಉಡೈವ್ರೈಯುಳಿಯಾತ ಪಡಿ ರಕ್ಷಿಕ್ಕೈ ಉಡೈಯವನುಕ್ಕೇತ್ತಮಲ್ಲಾವ್ರೈಯಾಲೇ ಶರಣಾಗತನ್ನೈ ಅಚ್ಚಂತವಿರ್ತು ರಕ್ಷಿತ್ತೀರ್. ಎಂಗಳ್ಳೈಯುಪಚಾರಂ ತವಿರ್ತು ರಕ್ಷಿತ್ತೀರ್. (ಸುಖಾವಹ) ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾರ್ ದೇವರೀರ್ ಕಡಿವ್ರೈ ಶೆಯ್ಯುಪ್ಪೆರ, ನಾಂಗಳ್ ಅವನುಕ್ಕಡಿವ್ರೈ ಶೆಯ್ಯುಪ್ಪೆರ ಇರಂಡು ವರ್ಗತ್ತೈಯುಂ ಕೃತಾರ್ಥರಾಕ್ಕಿನೀರ್. (ಸತ್ತ್ವವಾನ್) ಇವನುಕ್ಕು ಮುನ್ಕಂಡರಿಯಾದ ಶರಣಾಗತರ್ ಪಕ್ಕಲೊರು ತಪ್ಪೈಯಾಕ ಪರಿವರ್ ಶೊನ್ನ ಉಪಪತ್ತಿಕಳುಕ್ಕುಂ ನಿರ್ಬಂಧಂಗಳುಕ್ಕುಮಿಶೈಯಾದ ವ್ಯವಸಾಯತ್ತಿಲ್ ತಿಣ್ಮೈಯಿರುಂದ ಪಡಿಯೆನ್ ? (ಸತ್ಪಥೇಸ್ಥಿತಃ) ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಶಿಬಿ ರಘುವಾನರ ಕಪೋತ ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾದಿ ಕಳಾನ ಸತ್ತುಕ್ಕಳ್ ನಡಂದ ನಲ್ವೞಿಯಾನ ಶರಣಾಗತ ಪರಿತ್ರಾಣ ಧರ್ಮತ್ತಿಲೇ ದೇವರೀರ್ ನಿನ್ರು ನಿಲೈ ಒರು ಕೋಟಿ ಶರಣಾಗತರಾಲುಂ ಕಲಕ್ಕವೊಣ್ಣಾದಪಡಿಯಾಯಿರುಂದದು ; (ಯತ್ತ್ವಮಾರ್ಯಂ ಪ್ರಭಾಷೇಥಾಃ) ದೇವರೀರ ರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಾಶುರತ್ತ ನಿೞಲಿಲೇಯೊದುಂಗಿ ಪುಲಿಯುಂ ಪುಲ್ವಾಯುಮೊರು ತುರೈಯಿಲೇ ನೀರುಣ್ಣುಂ ಪಡಿಯಾಯಿರುಂದದು.

ಸತ್ವವಾನ್–ಇವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಕಂಡರಿಯದ ಶರಣಾಗತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಪರಿಜನರು ಹೇಳಿದ ಉಪಪತ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅವರ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೂ ಈಡಾಗದ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು.

ಸತ್ಪಥೇಸ್ಥಿತಃ–ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಶಿಬಿ, ರಘು, ವಾನರ, ಕಪೋತ ವಸಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರೇ ಮುಂತಾದ ಸತ್ಪುರುಷರು ಆಚರಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗವಾದ ಶರಣಾಗತ ಪರಿತ್ರಾಣ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಿಂತಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಶರಣಾಗತರಿಂದ ಕೂಡ ಅಳ್ಳಾಡಿಸದಂತಿರುವುದು.

ಯತ್ತ್ವಮಾರ್ಯಂ ಪ್ರಭಾಷೇಥಾಃ–ತಾವುಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ ಮಾತುಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹುಲಿಯೂ ಜಿಂಕೆಯೂ ಒಂದೇ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ನನಗೆ ಮರೆಸಲಾಗದಂತೆ ಕೊಂಡಾಡುವಿರೋ ? ನೀವು ಮಾಡಿದ ಮಾನಸಿಕ ಅಪಚಾರವು ಹೋಗುವಂತೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಪಡೆದಿರೋ ?

ಎನಕ್ಕು ಮರುಕ್ಕಮಾಟ್ಟಾಮೈಯಾಲೇ ಕೊಂಡಾಡುಕಿರೀರೋ? ನೀರ್ ಮಾನಸಾಪಚಾರಮುಂ ತವಿರುಂಪಡಿ ತೆಳಿಂದೀರೋವೆನ್ನ

"ಮಮ ಚಾಪ್ಯಂತರಾತ್ಮಾಯಂ ಶುದ್ಧಂ ವೇತ್ತಿ ವಿಭೀಷಣಂ ।

ಅನುಮಾನಾಚ್ಚ ಭಾವಾಚ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಸುಪರೀಕ್ಷಿತಃ ॥" ಒರುತ್ತ ರಾಲುಂ, ತೆಳಿವಿಕ್ಕ ವೊಣ್ಣಾದಪಡಿ ಕಲಂಗಿನವೆನ್ನೆಂಜುಂ ದೇವರೀರ್ ಪಾಶುರಂ ಗಳಾಲೇ ತೆಳಿಂದು ಶರಣಾಗತನಾನ ವಿಭೀಷಣ ಶುದ್ಧನೆನ್ರರಿ ಯಪ್ಪೆತ್ತದು. (ಅನುಮಾನಾಚ್ಚ) "ಪ್ರಣಾದಶ್ಚ ಮಹಾನೇಷಃ" ಇತ್ಯಾದಿ ಕಳಿರ್ಪಡಿಯೇ ಸ್ವರಪ್ರಸಾದಾದಿಕಳಾಲುಂ. (ಭಾವಾಚ್ಚ) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಂಜಕಂಗಳಾನ ಮತ್ತುಮುಳ್ಳವಾಕಾರಂಗಳಾಲು ಮೆನ್ರಪಡಿ. "ಸತಾಂ ಹಿ ಸಂದೇಹ ಪದೇಷು ವಸ್ತುಷು ಪ್ರಮಾಣ ಮಂತಃಕರಣ ಪ್ರವೃತ್ತಯಃ" ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ನಮ್ಮುಡೈಯ ಅಂತಃಕರಣ ಮಿಶ್ಶೆಂದು ಪಡಿಯಾಲು ಮೆನ್ನವುಮಾಂ. (ಸರ್ವತಃ) ಉಳ್ಳುಂ ಪುರಮುಮೊಕ್ಕ ವೆನ್ರಪಡಿ. ಅಂಗ

ಯಾರೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಿರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿಮ್ಮ ವಚನಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ಅರಿತು ಶರಣಾಗತನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಶುದ್ಧನೆಂದು ತಿಳಿಯತು ಎಂಬುದು ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ಅರ್ಥ.

ಅನುಮಾನಚ್ಚ–"ಪ್ರಣಾದಶ್ಚ ಮಹಾನೇಷಃ" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ ಸರ್ವಪ್ರಸಾದಾದಿಗಳಿಂದಲೂ,

ಭಾವಾಚ್ಚ–ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಕವಾದ ಇತರ ಆಕಾರ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದಲೂ "ಸತಾಂ ಹಿ ಸಂದೇಹ ಪದೇಷು ವಸ್ತುಷು ಪ್ರಮಾಣ ಮಂತಃಕರಣ ಪ್ರವೃತ್ತಯಃ" ಎಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣವು (ಮನಸ್ಸು) ಅರಿತಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಸರ್ವತಃ–ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಎಂದರ್ಥ. ಹೇಗೆಂದರೆ ರಾವಣನೂ ಅಲ್ಲ ರಾವಣನಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಿತನೂ ಅಲ್ಲ. ರಾವಣ ಅನುರಕ್ತನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ವ ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದಲೂ ತಿಳಿದಿರುವೆವು.

ನನ್ರಿಕ್ಕೇ ರಾವಣನು ಮಲ್ಲ್ರ, ರಾವಣಪ್ರೇಕ್ಷಿತನುಮಲ್ಲ್ರ, ರಾವಣಾನು ರಕ್ತನುಮಲ್ಲನೆನ್ರು ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರತ್ತಾಲುಂ ತೆಳಿಯುವರಿಂದೋ ಮೆನ್ರು ಮಾಂ (ಸುಪರೀಕ್ಷಿತಃ) ಇನಿ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಕರಾನ ಉಮ್ಮಾಲುಮೆಂಗಳೈ ಕ್ಕಲಕ್ಕ ವೊಣ್ಣಾದೆನ್ರು ತಾತ್ಪರ್ಯಂ. (ನಾಂ ಇನಿ ವಿಭೀಷಣನುಕ್ಕು ಶೆಯ್ಯ ವೇಂಡುವರ್ತೆ? ಉಂಗಳುಕ್ಕು ಶೆಯ್ಯವೇಂಡವರ್ದೆ? ಇರಂಡುಂ ನೀರ್ ನಿಯುವಿತ್ತಲ್ಲದು ನಾಂ ಶೆಯ್ಯವೊಣ್ಣಾದೆನ್ರು ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ತಿರುವುಳ್ಳ ತ್ತಿಲ್ ಕರುತ್ತಾಕಕ್ಕೊಂಡು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಕಿರಾರ್.

"ತಸ್ಮಾತ್‌ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಸ್ತುಲ್ಯೋ ಭವತು ರಾಘವ |
ವಿಭೀಷಣೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಸಖಿತ್ವಂ ಚಾಭ್ಯುಪೈತು ನಃ ||"

ಸುಪರೀಕ್ಷಿತಃ–ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ನಿನ್ನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವು ಈಗ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದೇನು ? ನಿಮಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದೇನು ? ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ನಮಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಏನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಾರ್ದವಾದ ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಸುಗ್ರೀವನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವನು.

ತಸ್ಮಾತ್–ನಿರ್ದೋಷನಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಜನರೆಂದು ಭಾವನೆ ಇರುವುವರಿಂದ 'ಯಯೋಶ್ಚಿತ್ತೇನ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ನೈಭೃತಂ ನೈಭೃತೇನ ವಾ| ಸಮೇತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಪ್ರಜ್ಞಾತಯೋರ್ಮೈತ್ರೀ ನ ಜೀರ್ಯತೇ|| ;ಇಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲದೆ,ಯಾವಾಗ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದೋ,ಇಬ್ಬರ ಅಂತಸ್ತು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವಿದೋ ಇಬ್ಬರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವುದೋ, ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಮೈತ್ರಿಯು ಕ್ಷೀಣವಾಗದೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ನಮಗೂ ಇವನಿಗೂ ಮನೋರಥಾದಿಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ,

(ತಸ್ಮಾತ್) ನಿರ್ದೋಷನಾನ ವಳವನ್ರಿಕ್ಕೇ ಯೆಂಗಳಿಲುಂ ಪರಿವ ನೆನ್ರುಮಿಡಂ ತೆಳಿಕ್ಕೈಯಾಲುಂ,

" ಯಯೋಶ್ಚಿತ್ತೇನ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ನೈಭೃತಂ ನೈಭೃತೇನ ವಾ ।
ಸಮೇತಿ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ತಯೋರ್ಮೈತ್ರೀ ನ ಜೀರ್ಯತೇ ॥"

ಎಂಗಳುಕ್ಕು ಮಿವನುಕ್ಕುಂ ಮನೋರಥಾದಿ ಕಳೊತ್ತಿರುಂದ ಪಡಿಯಾಲುಂ, (ಕ್ಷಿಪ್ರಂ) ಇನಿ ಇವನೈಯೊೞಿಯ ವೊರುಕ್ಷಣಮು ಮೆಂಗಳುಕ್ಕು ಕೈಂಕರ್ಯಂ ಪಣ್ಣಮುಯಲಾದು. ಅರ್ವ ತಾನುಮಿನಿಯೊರು ಕ್ಷಣಂ ವಿಶ್ಲೇಷಂ ಪೊರುಕ್ಕಮಾಟ್ಟಾರ್, (ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಸ್ತುಲ್ಯೋ ಭವತು) ಇವನೆಂಗಳೋಡು ಪಿರಿಕ್ಕಪ್ಪಡಾದೆ ನಾಂಗಳ್ ಪೆತ್ತ ಪೇರುಂ ಪೆತ್ತು "ಒೞಿವಿಲ್ ಕಾಲಮೆಲ್ಲಾ ಮುಡನಾಯ್ ಮನ್ನಿ ವಳುವಿಲಾ ವಡಿಮೈ ಶೆಯ್ಯ" ತಿರುವುಳ್ಳಮಾಯರುಳ ವೇಂಡುಂ. ಇವನಿೞಿಂದ ಕಾಲತ್ತುಕ್ಕು ಪಡಿಯೆಡುತ್ತದುಮಾಯ್ ಇಪ್ಪೋದು ಕಲತ್ತಿಲೇ ಶೊತ್ತೈಯಿಟ್ಟು ಕೈಯ್ಯೈಪಿಡಿತ್ತಾಪ್ಪೋಲೇ ತಕ್ಕೈಯುಂಡು ನಿರ್ಕರ ಕ್ಲೇಶಮುಂ ತೀರ ಇವನೊರುವನುಮೇ ಒರು ತಲೆಯುಂ ನಾಂಗಳೆಲ್ಲಾರುಮೊರು ತಲೈಯುಂ ಮಾಹ ವಿಷಯಿಾಕರುತ್ತರುಳವೇಣು ಮೆನ್ರು ಏಕವಚನತ್ತುಕ್ಕುಂ ಬಹುವಚನತ್ತುಕ್ಕುಂ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ. (ವಿಭೀಷಣಃ) ದೇವರೀರ್ ಅವನುಕ್ಕು ಅಭಯಪ್ರದಾನಂ

ಕ್ಷಿಪ್ರಂ–ಹೀಗಿರಲು ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ನೀನು ಸೇವೆ ಕೈಗೊಳ್ಳದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ನಮ್ಮ ವಿಯೋಗವನ್ನೂ ಸಹಿಸಲಾರನು.

ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಸ್ತುಲ್ಯೋಭವತು–ಈ ವಿಭೀಷಣನು ನಮ್ಮಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ, ನಾವು ಹೊಂದಿರುವ ಕಿಂಕರರೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಅವನೂ ಹೊಂದಿ, ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗುವಂತೆ ನೀನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ವಿಭೀಷಣಃ–ನೀವು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ, ರಾವಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇವನಿಗೆ ಹೆದರುವಂತೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾದ ಹೆಸರುಳ್ಳ

ಪಣ್ಣಿನ ಪಡಿಯಾಲೇ ರಾವಣಾದಿಕಳೆಲ್ಲಾ ಮಿವನುಕ್ಕಂಜುಂಪಡಿ ಯಥಾರ್ಥ ನಾಮಾವಾರ್ನ್.

"ವಿಭೀಷಣಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನ ತು ರಾಕ್ಷಸಚೇಷ್ಟಿತಃ" ಎಂಗಿರ ಧಾರ್ಮಿಕತ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯುಂ ತೋತ್ತುಕಿರದು. (ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ) ಧರ್ಮತ್ತಿಲ್ ನಿಲೈಕುಲೈಯಾತಪಡಿ ವರಂ ವೇಂಡಿಕ್ಕೊಂಡ ತೆಳಿವುಡೈಯರ್ನ್. "ಸೀತಾಂ ಚ ರಾಮಾಯ ನಿವೇದ್ಯ ದೇವೀಂ ವಸೇಮ ರಾಜನ್ನಿಹ ವೀತ ಶೋಕಾಃ |" ಎನ್ರುರಾವಣನುಕ್ಕುಂ ಕೂಡ ಪರಮಹಿತಂ ಶೊಲ್ಲುಂ ಪಡಿ ಕ್ಕೀಡಾನ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಜ್ಞಾನ ಮುಡೈಯರ್ನ್. ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಕಿರ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಂ ಪೆರುಕೈಕ್ಕು ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯಮಾನ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯತ್ತಾಲೇ ವಶೀಕೃತರಾಯ್ "ರಾಮೋ ವಿಗ್ರಹವಾನ್ ಧರ್ಮಃ" ಎನ್ನುಂಪಡಿ ಯಿರುಕ್ಕುಂ ಪೆರುಮಾಳ್ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯಮೆನ್ರುಂ ಇವರ್ತಾಮೇ ವಿಲಕ್ಕು ವಾರೈ ತ್ತೆಳಿವಿತ್ತು ಏಕರಸರಾಕ್ಕಿ ಇರುವಕೈಪ್ಪಡಾದಪಡಿ ಪೊರುಂದು ವಿಡು

ವನಾದನು. ವಿಭೀಷಣನು ರಾಕ್ಷಸಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ರಾಕ್ಷಸವ್ಯಾಪಾರ ವಿಲ್ಲವೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿರುವನು ಅಂದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವ ನಾಗಿರುವನು.

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ–ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ದೃಢಮನಸ್ಸು ಇರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮ ನಲ್ಲಿ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು.

ಧನಾನಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿಭೂಷಣಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಮಣೀಂಶ್ಚ ಚಿತ್ರಾನ್ | ಸೀತಾಂ ಚ ರಾಮಾಯ ನಿವೇದ್ಯ ದೇವೀಂ ವಸೇಮ ರಾಜನ್ ಇಹ ವೀತಶೋಕಾಃ ||" ಧನವನ್ನೂ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕವಿಧ ಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ನಾವು ಯಾವ ಬಗೆಯ ದುಃಖಕ್ಕೂ ಭಾಗಿಯಾಗದೆ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡೋಣ ಎಂದು ರಾವಣನಿಗೆ ಪರಮಹಿತವನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಮರ್ಥ ನಾದ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು.

ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂಬ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಕೃತ್ ಕರ್ತವ್ಯವಾದ ಶರಣಾಗತಿರೂಪ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯದಿಂದ ವಶೀಕೃತನಾಗಿ,

ವಾರೆನ್ರುಂ ತುಣಿಯುವಲ್ಲ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ರೂಪಮಾನ ಜ್ಞಾನತ್ತೈ ಯುಡೈಯರ್. (ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ)

"ಸುಗ್ರೀವಶ್ಶಂಕಿತ ಶ್ಚಾಸೀನ್ನಿತ್ಯಂ ವೀರ್ಯೇಣ ರಾಘವೇ" ಎನ್ರು ಎನಕ್ಕುಪ್ಪಿರಂದ ಪಳಿಯಿಲ್ಲಾದರ್, ಇನ್ನುಂಕಲಂಗುಕಿರವೆಂಗಳೈಪ್ಪೋಲೆ ಯಿವನು ಮತಿಶಂಕೈ ಪಣ್ಣಿನಾ ನಾಕಿಲ್ ರಾವಣನೆಡುತ್ತ ಕೈಲಾಸ ತ್ತೈಯುಂ ವಾಲಿ ಯೆರಿಂದ ದುಂದುಭಿ ಕಂಕಾಳ ಕೂಟಂಪಟ್ಟತು ಪಡುತ್ತಿಕ್ಕಾಟ್ಟ ವೇಂಡುಮಿರೇ ದೇವರೀರುಕ್ಕು. (ಸಖಿತ್ವಂಚಾಭ್ಯು ಪೈತು ನಃ) ಕಾಶಿರಾಜಾ ಮುದಲಾನ ತರಮುಡೈಯ ರಾಜಕುಮಾರರ್ಕಳ್ ಪೆರಕ್ಕಡವಪೆತ್ತೈ. ಕಾಟ್ಟುಕ್ಕೆಳುಂದರುಳಪ್ಪಣ್ಣಿನ ಪರಮಕಾರುಣಿಕರು ಡೈಯ ಪ್ರಸಾದತ್ತಾಲೇ ಶ್ರೀಗುಹಪ್ಪೆರುಮಾಳುಂ ನಾಮುಂಪೆತ್ತಾಪ್ಪೋಲೇ ಇವನುಂ ದೇವರೀರುಕ್ಕು ತೋಳ್ಳನೆಂಗಿರ ತರಂ ಪೆತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ ಜಾತಿ ಯಿಲ್ ಕುಡಲ್ ತುವತ್ತಾಲುಳ್ಳ ವಳ್ಳುವರುಂಪಡಿ ಪಣ್ಣಿಯರುಳವೇಣುಂ.

"ರಾಮೋ ವಿಗ್ರಹವಾನ್ ಧರ್ಮಃ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಇರುವ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ಇವನನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ತಾನೇ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಭೇದ ಬುದ್ಧಿ, ಭಿನ್ನಾಬಿಪ್ರಾಯ ಬರದಂತೆ, ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು.

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ–ಸುಗ್ರೀವನು ಮೊದಲು ಶ್ರೀರಾಮನ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟನು. (ಸುಗ್ರೀವ ಶ್ಶಂಕಿತಶ್ಚಾಸೀತ್ ನಿತ್ಯಂ ವೀರ್ಯೇಣ ರಾಘವೇ) ಅಂತಹ ಅಪಯಶಸ್ಸು ಇಲ್ಲದವನೂ, ಇನ್ನೂ ಈಗಲೂ ಅನು ಮಾನಿಸುವ ತಮ್ಮಂತೆ ವಿಭೀಷಣನು ಏನಾದರೂ ಅತಿಶಂಕೆ ಮಾಡಿದರೆ, ರಾವಣನು ಎತ್ತಿದ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತವನ್ನೂ, ವಾಲಿಯು ದೂಡಿದ ದುಂದು ಭಿಯ ಮೂಳೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನೂ ಉದಾಹರಣೆಯಮೂಲಕ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ಇವನಿಗೂ ಏನಾದರೂ ವೀರ್ಯದ ಕುರುಹನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಮನು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದು ಹೀಗಿರಲಾಗಿ, ಕಾಶೀರಾಜನೇ ಮುಂತಾದ ಉತ್ತಮ ರಾಜಕುಮಾರರ ಸ್ನೇಹದಂತೆ ಕಾಡಿಗೆ ದಯಮಾಡಿ

ನಾಂಗಳ್ ಅಡಿಯೋ ಮೆನ್ರಾಲ್ ಉಣ್ಮೈಯಾಕಿಲುಂ ತನ್ರೀರ್ಮೈಯಾಲೇ ಇವನಿಶೈಯರ್ಗ. ಎಂಗಳುಕ್ಕು ತ್ತೋೞನೆನ್ರಾಕಿಲುಂ ದೇವರೀರೈಪ್ಪೋಲೇ ಇವನುಮಿಶೈಯುಂಪಡಿ ಪಣ್ಣಿಯರುಳವೇಣು ಮೆನ್ರಾಕವುಮಾಂ. "ಸಖಾ ದಾಸೋಽಸ್ಮಿ" ಎನ್ರುಮುವಾಕ್ಯೈಯಾಲೇ ನಾಂಗಳಡಿಯೋಮಾಕವೇಂಡುಮೆನ್ರು ಇವರುಕ್ಕು ತಾತ್ಪರ್ಯಂ.(ಅಭ್ಯುಪೈತು) ವೈಶ್ರವಣ೯ ತಂಬಿಯಾನ ಮೇನ್ಮೈಯೈಯಿಟ್ಟು ವಾನರಂಗಳೈಯಡಿಮೈಕೊಳ್ಳ ವಿವರೈ ನಿನೈಪ್ಪಿಡುಂಪಡಿ ಪಣ್ಣಿಯರುಳವೇಣು ಮೆನ್ರು ಕರುತ್ತು. ಇತ್ತಾಲ್ ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಮುಂ ಮುತಲಾನ ಅಲ್ವೞಕ್ಕುಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾಂ ಕಳಿತ್ತು ಭಾಗವತ ಶೇಷತ್ವಪರ್ಯಂತಮಾನ ಭಗವಚ್ಛೇಷತ್ವತ್ತಿಲೇ ನಿಲೈ ನಿನ್ರವಾಕ್ಯೈಯಾಲೇ ಮಹಾರಾಜರ್ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುವಡಿಕಳಿಲೇ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೈ ಶೇರ್ತ್ತು ತಾಮುವನುಕ್ಕಡಿಮೈ ಶೆಯ್ಯ ಮನೋರಥಿಕ್ಕಿರಾರ್.

ಸಿದ ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಗುಹನೂ, ನಾನೂ (ಸುಗ್ರೀವ) ಸ್ನೇಹಪಡೆದಂತೆ, ಈ ವಿಭೀಷಣನೂ ನಿಮಗೆ (ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ) ಸ್ನೇಹಿತನು ಎಂಬ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆದು, ರಾಕ್ಷಸ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ದೋಷವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೃಪೆ ಇಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ನಾವುಗಳು ದಾಸಭೂತರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾದರೂ, ತನಗಿರುವ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ವಿಭೀಷಣನೂ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾರನು ನಮಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ತಮ್ಮಂತೆ ಇವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಕೃಪೆ ಇಟ್ಟು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

'ಸಖಾದಾಸೋಽಸ್ಮಿ' ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನಿರುವುದರಿಂದ, ನಾವುಗಳೂ ದಾಸಭೂತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಇವನಿಗೆ (ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ) ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಅಭ್ಯುಪೈತು– ಈ ವಿಭೀಷಣನು ತಾನು ಕುಬೇರನಿಗೆ ಅನುಜನೆಂಬ ಗೌರವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನಾದರಣೆ ತೋರದೆ, ವಾನರರಾದ ನಮ್ಮುಗಳನ್ನು ದಾಸಭೂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವಾರ್ಥ.

ಇಪ್ಪಡಿ ಶರಣಾಗತನಾನ ,ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನುಕ್ಕು ಅಪೇಕ್ಷಿತತ್ತೈ ಯುಂ. "ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ" ಎನ್ರು ಅರ್ವ ಇರಂದು ಪಡಿಯೇ ಘಟಕರಾನ ತಂಗಳುಕ್ಕು ಅಪೇಕ್ಷಿತತ್ತೈಯುಂ ಮಹಾರಾಜರ್ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಯ, ಅತಡಿಯಾಕಪ್ಪಿರಂದ ಶರಣ್ಯ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಡುಕಿರತು. "ತತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವವಚೋ ನಿಶಮ್ಯ ತದ್ಧರೀಶ್ವರೇಣಾಭಿಹಿತಂ ನರೇಶ್ವರಃ । ವಿಭೀಷಣೇನಾಶು ಜಗಾಮ ಸಂಗಮಂ ಪತತ್ರಿರಾಜೇನ ಯಥಾ ಪುರಂದರಃ॥" (ತತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವವಚೋ ನಿಶಮ್ಯ ತತ್) ಘಟಕರುಡೈಯವುಂ ಶರಣಾಗತನುಡೈಯವುಂ ಸಿದ್ಧಿಯಿರ್ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ಮಹಾ

ಹೀಗೆ ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಮವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಜ್ಞಾನಮೂಲಕವಾದ ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದು ಭಾಗವತ ಶೇಷತ್ವಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಭಗವಚ್ಛೇಷತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಣಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ತಾನೂ ಈ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಶರಣಾಗತನಾದ ವಿಭೀಷಣನ ಅಪೇಕ್ಷಿತವನ್ನೂ ಘಟಕರಾದ ತಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷಿತವನ್ನೂ ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲಾಗಿ, ಅದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಂದ ಶರಣ್ಯನ ಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದಾಯಿತು.

(ತತಸ್ತು ಸುಗ್ರೀವ ವಚೋನಿಶಮ್ಯ ತತ್)–ಘಟಕರ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತರ ಸಿದ್ಧಿಗಿಂತಲೂ ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು ಅರಿತು ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇವನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಲು ನಾವು ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದವು, ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಸಿದ್ಧಿ ವಿಶೇಷ ಮಹಿಮೆಯು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು.

ತತಃ–ಶಾಸ್ತ್ರವೂ, ತನ್ನ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣವ್ರತ ವಿಶೇಷವೂ ಇರಲು ಈಗ ತನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಸುಗ್ರೀವನ ವಾಕ್ಯವೇ ಶರಣಾಗತ ಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು ಎಂದರ್ಥ

ರಾಜರ್ ತೇನ್ನ್ಪ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದು ಪೆರಿಯುವಾರ್ತೆಯೈ ಕೇಟ್ಟರುಳಿನ ಪಿನ್ಬು. ಇವರ್ಕಳ್ ಕಾಟ್ಟಿತ್ತರ ನಾಮಿಪ್ಪೇರು ಪೆತ್ತೋಮೆನ್ರು ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕುಪ್ಪಿರಂದ ಸಿದ್ಧಿವಿಶೇಷತ್ತಿನುಡೈಯ ವೇತ್ತುಮಿರುಂದ ಪಡಿ. (ತತಃ) ಶಾಸ್ತ್ರಮುಂ ತಮ್ಮುಡೈಯ ವ್ರತವಿಶೇಷಮುಂ ನಿರ್ಕ ಇಪ್ಪೋತು ತೋೞ್ರ್ಗಮಾರ್ ವಾಕ್ಯಮೇ ಶರಣಾಗತ ಪರಿಗ್ರಹತ್ತುಕ್ಕು ಕ್ಕಾರಣಮೆನ್ರು ಕೈಕ್ಕೊಂಡರುಳಿನಾರೆನ್ರು ತಾತ್ಪರ್ಯಂ (ನರೇಶ್ವರಃ) ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣತ್ತುಕ್ಕು ಮುಡಿ ಶೂಡಿನ ರಘುವಂಶತ್ತಿಲೇ ಪಿರಂದ ಪಿರವಿ ಇಪ್ಪೋತು ನಿಲೈನಿನ್ರದೆನ್ರಿರುಂದಾರ್. (ಹರೀಶ್ವರೇಣಾಭಿಹಿತಂ ವಿಭೀಷಣೇನ ಸಂಗಮಂ ಜಗಾಮ) ಎನ್ರನ್ವಯಂ. “ತಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ” ಎಂಗಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್ ಮಹಾರಾಜರ್ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದು ವಿಭೀಷಣಾದಿಕಳುಡೈಯ ಮನೋ ರಥ ಸಿದ್ಧಿ ಆನುಷಂಗಿಕ ಫಲಮಾಕ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೋಡೇ ತಮಕ್ಕುಂಡಾನ ಶೇರ್ತಿಯೈ ತಾಮೇ ಆಕಪ್ಪೆತ್ತಾರ್. (ಆಶು) ಪ್ರತಿಬಂಧಕಂಗಳೆಲ್ಲಾಂ ಕಳಿಂದಾಲ್ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತತ್ತುಕ್ಕು ವಿಳಂಬಮಿಲ್ಲೈಯಿರೆ ಇಮ ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ತ್ವರಾತಿಶಯಂ ಶೊನ್ನಪಡಿಯಾಕವುಮಾಂ.

ನರೇಶ್ವರಃ–ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ರಘು ಮಹಾರಾಜನವಂಶದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದುದು ಈಗ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು.

‘ಹರೀಶ್ವರೇಣಾಭಿಹಿತಂ ವಿಭೀಷಣೇನ ಸಂಗಮಂಜಗಾಮ’ ಎಂದು ಅನ್ವಯ. “ತಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ” ಎಂಬುವ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳ ಮನೋರಥ ಸಿದ್ಧಿ ಆನುಷಂಗಿಕ ಫಲವಾಗಿ ವಿಭೀಷಣನ ಸಂಗಡ ತನಗೆ ಉಂಟಾದ ಸಮಾಗಮನನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಹೊಂದಿದನು.

ಆಶು–ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶವಿಲ್ಲವು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತ ಸಂರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗಿರುವ ತ್ವರಾತಿಶಯವು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು.

(ಪತತ್ರಿ ರಾಜೇನ ಯಥಾ ಪುರಂದರಃ) ಎನ್ರು ತನ್ನಿಲ್ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರ ತ್ತಾಲುಂ ಪೆರಿಯನಾನ ಪೆರಿಯ ತಿರುವಡಿಯೋಡೇ ಇಂದ್ರನುರವುಪಣ್ಣಿನ ಪೋದು ಇಂದ್ರನುಕ್ಕು ಪ್ಪೇರಾನಾಪ್ಪೋಲೇ ಪೆರುಮಾಳ್ ಶರಣಾಗತ ಲಾಭತ್ತೈ ತಮುಕ್ಕು ನಿರ್ಯತ್ನ ಸಿದ್ಧಮಾನ ಅಲಭ್ಯಲಾಭಮಾಕತ್ತಿರು ವುಳ್ಳಂ ಪತ್ತಿನಾರೆನ್ರು ತಾತ್ಪರ್ಯಂ.

ಇತಿ ನವಮೋಧಿಕಾರಃ

ಪತತ್ರಿರಾಜೇನ ಯಥಾ ಪುರಂದರಃ-ತನಗಿಂತಲೂ, ವೇದ ಸ್ವರೂಪ ನಾಗಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಹಿರಿಯವನಾದ ಗರುತ್ಮಂತನ ಸಂಗಡ ಇಂದ್ರನು ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದಾಗ, ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಮಹಿಮೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ, ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶರಣಾಗತಲಾಭವು ತನಗೆ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿದುದು ಅನನ್ಯಲಾಭವೆಂದು ತಿಳಿದನು.

ಶರಣ್ಯ ಶರಣಾಗತ ಸಂಗಮಲಾಭಾಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು

---

10. ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚಾಧಿಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ಒನ್ರಾಲುಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಕ್ಕವೊಣ್ಣಾದವೊರು ಉಕ್ತಿವಿಶೇಷತ್ತಾಲೇ ಯಥಾಪ್ರಮಾಣಂ ಶರಣಾಗರ್ತ ಕೋೀಕಿನಫಲಂ ಸಿದ್ಧಿತ್ತಪಡಿಯೈ ಪೊದುವಿಲೇ ಶೊಲ್ಲಿ, ಮೇಲ್ ಪ್ರಾಪ್ತಿಪ್ರಕಾರತ್ತೈ ವಿವರಿಕ್ಕಿರ್ರಾ

"ರಾಘವೇಣಾಭಯೇ ದತ್ತೇ ಸನ್ನತೋ ರಾವಣಾನುಜಃ |
ವಿಭೀಷಣೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಭೂಮಿಂ ಸಮವಲೋಕಯರ್ತ ||"

(ರಾಘವೇಣ ಮೇನ್ಮೈಕೊಂಡು ಅಭಯಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣವೇಂಡಿಯಿರುಕ್ಕ ಅಣುಕವೊಣ್ಣಾದೆಂಗಿರ ಭಯಂ ತೀರುಂಪಡಿ ಪರಿಗ್ರಹಿತ್ತ ಅವತಾರದಶೈಯಿಲ್ ನೀರ್ಮೈವಿಂಜಿ ಇರುಂದದು. "ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ"ಎನ್ರು ತಾಮರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದದು ಪೋರಾಮೇ" ಆನಯ್ಯೆನಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠ" ಎನ್ರು ಮಹಾರಾಜರೈಯುಂ ಮುನ್ನಿಲೈಯಾಕ್ಕ, ಅವರುಂ "ಅಸ್ಮಾಭಿಸ್ತುಲ್ಯೋ

---

10. ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚಾಧಿಕಾರ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾವುದೊಂದರಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲಾಗದೆ, ಒಂದು ಉಕ್ತಿ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶರಣಾಗತನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವು ಸಿದ್ಧಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ಅನಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಘವೇಣ–ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಭಯ ಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರಲು, ಸಂಶಯ ಭಯಾತಿಗಳಿರಕೂಡದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಯವು ಹೋಗುವಂತೆ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಅವತಾರದಶೆಯ ಮಹಿಮೆಯು "ರಾಘವೇಣ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು.

ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ– "ನಾನು ಇವನಿಗೆ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ತಾನು ಹೇಳಿದುದು ಮಾತ್ರಸಾಲದೆ, "ಎಲೈ! ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನೇ ಈ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ (ಆನಯ್ಯೆನಂ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠ) ಎಂದು ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಮುಂದಿಡಲಾಗಿ ಅವನು ಅಸ್ಮಾಭಿಸ್ತುಲ್ಯೋಭವತು)ಇವನು ನಮಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿರಲಿ

ಭವತು" ಎನ್ರು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೈಯ ಇಪ್ಪಡಿ ಮುತಲಿಕಳುಮಿಶೈಯ ಪೆರಿಯ ತಿರುವೋಲಕ್ಕತ್ತಿಲೇ ಎಳುಂದಿರಂದು ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನುಕ್ಕುರುಳಿ ಪ್ಪಾಡು ಎನ್ರಪಿನ್ಬು ಪೆರುಮಾಳ್ ಪಣ್ಣಿನ ಅಭಯಪ್ರದಾನಂ ನಿಲೈ ನಿನ್ರ ದಾಯ್ ತೆನ್ರು ತೋತ್ತುಕೈಕ್ಕಾಕವಿಂಗೇ "ಅಭಯೇ ದತ್ತೇ" ಎನ್ರನುವ ದಿಕ್ಕಿರತು. (ಸನ್ನತಃ। ಸಮ್ಯಕ್ ನತಃ ಶರಣ್ಯನುಡೈಯ ನಿಲೈಯುಡೈಮೈ ಯಿಲುಂ ನೀರ್ಮೈಯಿಲುಂ ಮಿಕವುಮಿಾಡುಪಟ್ಟು "ತಾೞ್ಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆಂಗುಂ ತವಿನ್ರ್ ನೀ ತಾಳಿಣೈಕ್ಕೀಳ್ ವಾೞ್ಚ್ಚಿಪೆತ್ತಾರ್" ಅರುಳಪ್ಪಾಡುಕ್ಕುಂ ದೂರತ್ತಿಲೇ ಉಚಿತೋಪಚಾರಂ ಪಣ್ಣಿನಾನೆನ್ನುವುಮಾಂ,(ರಾವಣಾನುಜಃ) 'ನ ನಮೇಯಂ'ಎನ್ರಿರುಕ್ಕಕ್ಕಡವ"ವಣಂಗಲಿಲರಕ್ಕರ್ ಕಿಡಂದ ವಯಿತ್ತಿಲ್ ಕಿಡಂದವನುಕ್ಕು ವರ ಪ್ರಭಾವತ್ತಾಲೇ ವಂದವಕುತ್ತ ವಿಷಯತ್ತಿಲ್

ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಪರಿಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುವ ಆ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿ, ,ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ ನಂತರ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನವು ಸ್ಥಿರ ಪಟ್ಟಿ ತೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ (ಅಭಯೇದತ್ತೇ) ಎಂದು ಅನುವಾದ ಮಾಡ ಲಾಗಿದೆ.

ಸನ್ನತಃ – ಸಮ್ಯಕ್ ನತಃ – ಶರಣ್ಯನ–ಶರಣತ್ವಗುಣ ಪೂರ್ತಿಸ್ಥಿತಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಆಶೆಪಟ್ಟು ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ, ವಿನಯದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ವನ್ನೇ ಪಡೆದನು ಎಂಬಂತೆ ,ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದಕ್ಕೂ ದೂರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಉಚಿತೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದನು. (ದೂರಾ ದೇವ ಸಾಂಜಲಿಬಂಧಂ)

ರಾವಣಾನುಜಃ–(ನನಮೇಯಂ) ನನ್ನನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ಸೀಳಿದರೂ ನಾನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಲಾರೆ ಎಂದು ಇರುವ ರಾಕ್ಷಸನು (ರಾವಣನು) ಹುಟ್ಟಿದ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನಿಗೂ, ವರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ನಮ್ರತೆಯು ಇದು.

ವಣಕ್ಕವಿದು. (ವಿಭೀಷಣಃ) ಒರುವಯಿತ್ತಿಲೇ ಕಿಡಕ್ಕಚೆಯ್ದೇ""ವಿಭೀಷಣಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನ ತು ರಾಕ್ಷಸಚೇಷ್ಟಿತಃ" ಎನ್ರು ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿಕಳಿಲ್ಕಾಟ್ಟಿಲ್ ವೇರೊರು ಜಾತಿಯಾಕ ಪೇರ್ ಪೆತ್ತರ್ವರ್.(ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ) ತಾರ್ ಕ್ಷಣಂ ವಿಳಂಬಿಕ್ಕಿಲ್ ಪೆರುಮಾಳ್ ಧರಿಕ್ಕಮಾಟ್ಟಾರೆನ್ರು ದೂರತ್ತಿಲೇ ಇಂಗಿತಂಕೊಂಡು ಅರಿಯುವಲ್ಲ ಪೇರರಿವಾಳರ್. (ಭೂಮಿಂ ಸಮವಲೋಕಯರ್) ಪೆರುಮಾಳುಡೈಯ ಶರಣಾಗತವಾತ್ಸಲ್ಯತ್ತೈಯುಂ, ಮುರ್ಪಟ್ಟವಾನರಮುದಲಿಕಳ್ ಪೆತ್ತ ಪೇತ್ತೈಯುಂ ಕಂಡು ತಾರ್ ದುಷ್ಪ

ವಿಭೀಷಣಃ-ಒಂದೇ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ, (ವಿಭೀಷಣಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನತು ರಾಕ್ಷಸಚೇಷ್ಟಿತಃ) ವಿಭೀಷಣನು ಬಹಳ ,ಧರ್ಮಾತ್ಮನು. ಅವನು ರಾಕ್ಷಸಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ, ಅವನಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ, ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೊಂದು ಜಾತಿಯವನು ಇವನು ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದವನು.

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ - ವಿಭೀಷಣನು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಿದರೂ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಕಾಲವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರನೆಂದು ತಿಳಿದು, ದೂರದಿಂದಲೇ ಅವನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿ.

ಭೂಮಿಂ ಸಮವಲೋಕಯರ್-ಭಗವಂತನ ಶರಣಾಗತ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ವಾನರ ವೀರರು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನೂ ತಿಳಿದು, ತಾನು, ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ರಾವಣಾದಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಗೆ ತರಬಹುದೋ ಎಂಬ ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಆನೃಶಂಸ್ಯದಿಂದಲೂ, ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದಲೂ, ಇಷ್ಟುಕಾಲ ಸಾವಕಾಶಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಲಜ್ಜೆಪಟ್ಟು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವನು.

ಮೊದಲು ಕಲ್ಲು ದೊಣ್ಣೆ-ಮುಂತಾದುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಂತ ವಾನರ ಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಭೀಷಣನು ಹೆದರಿ ನಿಂತನು. ಈಗ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಮ ಪದದಲ್ಲಿ ಆತಿವಾಹಕರಿರುವಂತೆ ಸೇರಿ, ಮಂಗಳ ಹೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ಶರಣ್ಯನಿರುವ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠ

ಕೃತಿಕಳಾನ ರಾವಣಾದಿಕಳ್ಳೈ ತಿರುತ್ತಲಾವೋವೆನ್ರು ಹಿತೋಪದೇಶಾರ್ಥ ಮಾನೃಶಂಸ್ಯತ್ತಾಲೆಯುಂ, ವಾತ್ಸಲ್ಯತ್ತಾಲೆಯುಂ ಇತ್ತನೈಕಾಲಂ ಕಾಲ್ ತಾೞ್ನ್ದದಕ್ಕು ಲಜ್ಜಿತ್ತ್ ಕವಿೞ್ತಲೈಯಿಟ್ಟ್ರ್, ಮುನ್ಬು ಕಲ್ಲುಂ ತಡಿಯುಮಾಯ್ ಸಿನ್ನ ವೋಲಕ್ಕತ್ತೈಯುಂ ಪಾರ್ಕ ಪಂಜಿ ಸಿನಾರ್, ಇಪ್ಪೋದು ಮುತಲಿಕಳೆಲ್ಲಾಂ ಮುಕ್ತ ವಿಷಯತ್ತಿಲಾತಿವಾಹಿಕರೈಪ್ಪೋಲೇ ಪ್ರೋತ್ತಿಕ ಪಲ್ಲಾಂಡೆನ್ರು ನಿನ್ರು ನಿಲ್ಲೈಯೈಕ್ಕಂಡು ಶರಣ್ಯನಿರುಂದ ದಿವ್ಯದೇಶತ್ತಿನುಡೈಯ ಪ್ರಭಾವಮಿರುಂದ ಪಡಿಯೆನ್ರೆನ್ರು ಪಾರ್ತಾನೆನ್ನವುಮಾಂ. ಕಲ್ಲುಂ ತಡಿಯುಂ ಪೋಕಟ್ಟು ಕೈಯುಮಂಜಲಿಯುಮಾಯ್ ಎದಿರ್ಕೊಳ್ಳ ನಿರ್ಕಿರ ವೋಲಕ್ಕತ್ತಿಲೇ ದೆಂಡನಿಡ ವಿಡಂಪಾರ್ತಾನೆನ್ನವುಮಾಂ. ಇಶ್ಲೋಕತ್ತುಕ್ಕು "ಸನ್ನತಃ" ಎನ್ರು ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂ ತಲೈಕ್ಕಟ್ಟುಕ್ಕಿರದು. (ಖಾತ್ಪಪಾತ) ಎನ್ರು ಮೇಲೇ ಅನ್ವಯಿಕ್ಕವುಮಾಂ.

"ಖಾತ್ಪಪಾತಾವನಿಂ ಹೃಷ್ಟೋ ಭಕ್ತೈರನುಚರೈಸ್ಸಹ" ತನಕ್ಕು ಶೇಷಭೂತರುಮಾಯ್ ಪರತಂತ್ರರು ಮಾಯಿರುಕ್ಕೈಯಾಲೆ ತನ್ ಕೈ

ದಿವ್ಯದೇಶ ಪ್ರಭಾವವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ತಿಳಿದನು. ಕಲ್ಲು, ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಂಜಲಿಮುದ್ರೆಮಾಡಿ ಎದುರುಗೊಂಡು ಬರುವ ಈ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ವಿಭೀಷಣನು ನೋಡಿದನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸನ್ನತಃ ಎಂಬುವದರೊಡನೆ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ಮುಗಿಯುವುದು. "ಖಾತ್ ಪಪಾತ" ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು.

(ಖಾತ್ಪಪಾತಾವನಿಂ ಹೃಷ್ಟೋ ಭಕ್ತೈರನುಚರೈಸ್ಸಹ) ತನಗೆ (ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ) ಶೇಷಭೂತನಾಗಿಯೂ, ಪರತಂತ್ರರಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವೂ ಅದರ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆ ತನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ಯವಾದ ಪಾದಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರದಂತೆಯೇ ಹರ್ಷಪರವಶನಾಗಿ ಆಂಜನೇಯಾದಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ಪರಮ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು.

ಕಳುಂ ಕಾಲ್ಕಳುಂಪ್ಪೋಲೇ ತನ್ನಿಲೇ ಶೊರುಕಿ ತನಿತ್ತೊರುಪಾಯ ಫಲಂ ಗಳಿಲ್ಲಾದ ನಾಲು ರಾಕ್ಷಸರೋಡೆ ಕೂಡ ಉದ್ದೇಶ್ಯಮಾನ ತಿರುವಡಿ ಕಳಳವುಂ ಶೆಲ್ಲವೊಣ್ಣಾದಪಡಿ ಹರ್ಷಪಾರವಶ್ಯಂ ತಳ್ಳ ತಿರುವಡಿಕಳೋಡೇ ಸಿರವಿತ್ತುವಕ್ಕುಡೈತ್ತಾನ ಭೂಮಿಯಿಲೇ ವಿಳುಂದಾರ್. ಪಂಡು ರಾವಣ ಸ್ಥಾನತ್ತಿಲೇ ವಿೞುಂದು ಏರಿಟ್ಟುಕ್ಕೊಂಡ ರಜಸ್ಸೆಲ್ಲಾಂ ಪೋಂಪಡಿ ಅಮಾ ನವಕರ ಸ್ಪರ್ಶಂ।ಪೋಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಧಕನಾನ ತಿರುಮುನ್ಬಿಲ್ ಭೂಮಿ ಯಿಲೇ ವಿೞುನ್ದು ತಿರುವಡಿಕಳೈ ಸ್ಪರ್ಶಿಕ್ಕೈಕ್ಕು ಯೋಗ್ಯನಾಯ್ ಪಿನ್ಬು ಎಳುಂದಿರುಂದು ವಂದು ತಿರುವಡಿಕಳಿಲೇ ತಲೈ ಶಾಯ್ಕು ವಿಳುಂದಪಡಿ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ್ರಾ.

"ಸ ತು ರಾಮಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಿಪಪಾತ ವಿಭೀಷಣಃ।
ಪಾದಯೋಶ್ಶರಣಾನ್ವೇಷೀ ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸಹ ರಾಕ್ಷಸೈಃ ॥"

(ಸತು) ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಿಲೇಯುಳ್ಳ ಶಿಲರ್ "ಯೂಯಂ ಯೂಯಂ ವಯಂ ವಯಂ" ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ವಂದೇರಿಕಳಾನ ಬಂಧುಕ್ಕಳೋಡು ತುವಕ್ಕತ್ತು ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರತ್ತೈಕ್ಕಡಂದು ವಿಷ್ಣುಪದತ್ತೈಕ್ಕಿಟ್ಟಿನಾಲ್

ಮೊದಲು ರಾವಣನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ತಾನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಜೋಗುಣವೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗುವಂತೆ ಅಮಾನವಕರಸ್ಪರ್ಶದಂತೆ ಬಹು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ,ಶ್ರೀರಾಮನ ಮುಂದಿರುವ ದಿವ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು,ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ, ಆಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದು ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ಚಾಚಿಬಿದ್ದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದಂತೆ ಸೂಚನೆ.

ಸತು_ಭಗವಂತನ ಲೀಲಾ ವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವರು "ಯೂಯಂ ಯೂಯಂ ವಯಂ ವಯಂ" ನಿಮಗೆ ನೀವೇ ನಮಗೆ ನಾವೇ ಎಂದರೆ ನೀವು ಅರ್ಥ ಕಾಮ ಪರರು, ನಾವಾದರೋ ನಾರಾಯಣ ಪರರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ರುವಂತೆ, ಬಂದು ಸೇರಿರುವ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸಂಸಾರ

ಪಿರಕ್ಕುಂ ವೇರುಪಾಡುಪ್ಪೋಲೇಯಿರುಂದದು. (ರಾಮಸ್ಯ)ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನುಕ್ಕು ಬಹುಮುಖಪರಿಭವತ್ತಾಲೇ ಪಿರಂದ ಪರಿತಾಪಮೆಲ್ಲಾಂ ಕಳಿಯುಂಪಡಿ ರಮಣೀಯಮಾಯಿರುಂದದು. "ತಯರತ್ತ ಪೆತ್ತ ಮರದಕ ಮಣಿತ್ತಡ ಮಿರೇ"(ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ) ಪಳ್ಳಿಯ ಪೊಲಿಕಳಾನ ಧರ್ಮಂಗಳ್ ಪೋಲನ್ರಿಕ್ಕೇ ಯಿರುಕ್ಕಿರ ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮಮೊರುವಡಿವು ಕೊಂಡಾಪ್ಪೋಲೇಯಿರುಂದಾರ್. (ಪಾದಯೋಃಶ್ಶರಣಾನ್ವೇಷೀ) "ತನ್ನುಡೈಯ ಪೆರುತ್ತಿತ್ತ ತಾಳಿಣೈಕ್ಕೀೞ್ಕ್ಕೊಳ್ಳು ಮಪ್ಪನ್ ತಿರುವಡಿಗಳಿಲೇ ತನಕ್ಕು ನಿಲೈನಿನ್ರ ಪುಕಲಿಡತ್ತೈಯಾಶೈಪ್ಪಟ್ಟಾನ್. (ಪಾದಯೋರ್ನಿಪಪಾತ) ಎನ್ರನ್ವಯಿಕ್ಕವುಮಾಂ. ಇದು ಶ್ರೀವೈಕುಂಠನಾಥನ್ ತಿರುವಡಿಕಳೈ ಮುಕ್ತನ್ ಪೆರುಂಪಡಿಕ್ಕು ಮೂದಲಿಪ್ಪು.

ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಮ ಪದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ವಿಭೀಷಣನೂ, ತಾನೂ ಇತರರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದಂತೆ ಆಯಿತು.

ರಾಮಸ್ಯ–ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಒದಗಿದ ಪರಿಭವದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪರಿತಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗುವಂತೆ ರಮಣೀಯವಾಗಿದ್ದ ರಾಮನು ಎಂದರ್ಥ.

ರಾಮನಾದರೋ ದಶರಥನು ಪಡೆದ ಮರಕತ ರತ್ನವಲ್ಲವೇ ? ಎಂದು ಭಾವ.

ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ–ಹಳೆಯ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳಂತೆ ಇರದೆ, ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣ ಧರ್ಮವು ಮೂರ್ತೀಕರಿಸಿದಂತೆ ಇರುವವನು.

ಪಾದಯೋಃಶ್ಶರಣಾನ್ವೇಷೀ–ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ತನ್ನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸಭೂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರುಣೆಯುಳ್ಳ, ಪಿತೃಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಶರಣ್ಯನಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ದಿವ್ಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆಶೆಪಟ್ಟವನು.

" ಪಾದಯೋರ್ನಿಪಪಾತ" ಎಂದು ಅನ್ವಯ.

ಇಪ್ಪಡಿಯೊರುವ೯ ಶರಣಾಗತನಾಯ್ ತಿರುವಡಿಕಳೈಪ್ಪೆರುಂ ಪೋದು ಅವನೈ ಪತ್ತಿನಾರ್ಕಳ್ಮವನುಡೈಯ ವಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೇ ತುವಕ್ಕುಂಡಾನಪಡಿಯಾಲೇ ತನಿತ್ತು ಶರಣಾಗತಿ ಪಣ್ಣವೇಂಡಾತೇ ತನಿತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಿಪ್ಪಾರುಮಿನ್ರಿಕ್ಕೇ ರಾಜಸೇವಕರುಡೈಯ ಸ್ತನಂಧಯರುಕ್ಕುಪ್ಪೋಲೇ ಪುರುಷಾರ್ಥಲಾಭಂ ತುಲ್ಯಮಾಮೆನ್ರು

"ಪಶುರ್ಮನುಷ್ಯಃ ಪಕ್ಷೀ ವಾ ಯೇ ಚ ವೈಷ್ಣವ ಸಂಶ್ರಯಾಃ ।
ತೇನೈವ ತೇ ಪ್ರಯಾಸ್ಯಂತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮ ಪದಂ ॥"

ಇತ್ಯಾದಿಕಳಿಲ್ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥತ್ತೈ ವೆಳಿಯಿಡುಹಿರಾ೯.(ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸಹ ರಾಕ್ಷಸೈಃ) ಇಪ್ಪಡಿ ಸಪರಿಕರನಾನ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾ೯ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುವಡಿಹಳೈ ಪೆತ್ತಪಡಿ ಶೊಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತನುಕ್ಕುಂ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠನಾಥನುಕ್ಕುಂ ಪೋಲೇ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನುಕ್ಕುಂ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕುಂ

ಇದು ಪರಮ ಪದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠನಾಥನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಮುಕ್ತನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬನು ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿದವರಿಗೂ, ಶರಣಾಗತನ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರ ಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯಾದುದರಿಂದ, ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ರಾಜ ಸೇವಕನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿರುವಂತೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಲಾಭವು ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದು. ಪಶುವಾಗಲಿ, ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಿ, ಪಕ್ಷಿಯಾಗಲಿ ಯಾರು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಆ ವೈಷ್ಣವರೊಂದಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರುವರು–ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸಹರಾಕ್ಷಸೈಃ–ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಿಜನರೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರೀತಿಯನು

ಪಿರಂದ ಸಂವಾದ ಮುಖತ್ತಾಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತಿರಸ ಪರೀವಾಹತ್ತೈ ಉದಾಹರಿ ಕ್ಕಿರಾರ್.

"ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ತದಾ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಮಂ ತತ್ರ ವಿಭೀಷಣಃ|
ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚ ಸಾಂಪ್ರತಂ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಣಂ ||
ಅನುಜೋ ರಾವಣಸ್ಯಾಹಂ ತೇನ ಚಾಸ್ಮ್ಯವಮಾನಿತಃ |
ಭವಂತಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ಗತಃ ||
ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ |
ಭವದ್ಗತಂ ಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ |
ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ |
ವಚಸಾ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವೈನಂ ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ಪಿಬನ್ನಿವ |
ಆಖ್ಯಾಹಿ ಮಮ ತತ್ವೇನ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಬಲಾಬಲಂ".

(ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ) ತಿರುವಡಿಹಳಿಲೇ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣಂ ಪಣ್ಣುಗೈಯಾಲೇ " ತಚ್ಚಿತ್ತಂ ಯತ್ತದರ್ಪಣಂ " ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಮನಸ್ಸುಪಡೈತ್ತ ಪ್ರಯೋಜನಂ ಪೆತ್ರಾರ್. ತಿರುವಡಿಕಳಿಲೇ ವಿಳುಹೈಯಾಲೇ ಶರೀರಂ ಪಡೈತ್ತ ಫಲಂ ಪೆತ್ರಾರ್. ಇಪ್ಪೋದು ವಾಗಿಂದ್ರಿಯಮುಂ

ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಮುಕ್ತನಿಗೂ, ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠನಾಥನಿಗೂ ಇರುವ ಸಂವಾದದಂತೆ, ವಿಭೀಷಣನಿಗೂ, ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮನಿಗೂ ಉಂಟಾದ ಸಂವಾದದ ಮೂಲಕ ಲಭಿಸಿದ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದಾದ ಆನಂದಾತಿಶಯವನ್ನು ಉದಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ-ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣಮಾಡಿದುದರಿಂದ (ತಚ್ಚಿತ್ತಂ ಯತ್ತದರ್ಪಣಂ) ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದುದೇ ಆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರ್ಣಪ್ರಯೋಜನ ಎನ್ನುವಂತೆ ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದ ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಶರೀರವು ಹೊಂದಿದ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಈಗ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯವೂ ಕೃತಾರ್ಥ

ಕೃತಾರ್ಥನಾಂ ಪಡಿ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕೊರು ವಾರ್ತೈ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ಯ ಪೆತ್ತಾರ್, (ತತ್ರ) ಸಂತುಷ್ಟನಾನ ಸ್ವಾಮಿಕ್ಕಡೈಯಾಳನಾಹ "ದಿಶತ್ಯಾಸನ ಮಭ್ಯಾಶೇ" ಎನ್ರು ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರತ್ತಿಲೇ ಶೊಲ್ಲುಕಿರಪಡಿಯೇ ಪೆರುಮಾಳ್ ಕಾಟ್ಟ ಇಳೈಯ ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕುಂ ಮಹಾರಾಜರುಕ್ಕುಮಣಿ ಕತ್ತುಣಕ್ಕಿ ಡಂಬಡಿಯಾನ ತಿರುವಡಿಪಕ್ಕತ್ತಿಲೇ (ತದಾ) ಪೆರುಮಾಳುಕ್ಕು ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪಣ್ಣ ವಿಡಂಕೊಡುತ್ತಿರ್ಲ (ರಾಮಂ) ಮುನ್ಬೆ "ನಿವೇದಯತಾ" ಎನ್ರು ಮುದಲಿಕಳ್ಳೆ ಮುನ್ನಿಲೈಯಾಕ್ಕಿ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದಾರ್, ಇಪ್ಪೋದು ಅಸ್ಮಾಭಿಸ್ತುಲ್ಯೋ ಭವತು" ಎನ್ರು ಮಹಾರಾಜರ್ ಕೊಡುತ್ತ ತರಂ ಪೆತ್ತವಾಹೈಯಾಲೇ ಪೆರುಮಾಳ್ ತನ್ನುಡನೇ ವಾರ್ತೈ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪೆತ್ತಾರ್. (ವಿಭೀಷಣಃ, ಪೆರುಮಾಳುಡನೇ ಇವನೇಕಾಂತತ್ತಿಲೇ ವಾರ್ತೈ ಶೊಲ್ಲು

ವಾಗುವಂತೆ ಭಗವಂತನೊಡನೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನು.

ತತ್ರ :–ಯಜಮಾನನು (ಸ್ವಾಮಿಯು) ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗುರುತಾಗಿ (ದಿಶತ್ಯಾಸನಮಭ್ಯಾಶೇ) ಹತ್ತಿರದ ಆಸನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು ಎಂದು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲು ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೂ, ಸುಗ್ರೀವ ಮಹಾರಾಜನಿಗೂ ಸಂಶಯ ಭಯ ನಾಶಕವಾದ, ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲದ ಹತ್ತಿರ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ತದಾ–ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ.

ರಾಮಂ–ಮೊದಲು "ನಿವೇದಯತ"ಎಂದು ಪರಿಜನರನ್ನು ಮುಂದಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಈಗ"ಅಸ್ಮಾಭಿಸ್ತುಲ್ಯೋಭವತು"ಎಂದು ಸುಗ್ರಿವ ಮಹಾರಾಜನು ಹೇಳಿದ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದವನಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವಂತೆ ಆಯಿತು.

ವಿಭೀಷಣಃ–ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೊಡನೆ ವಿಭೀಷಣನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಬಂದಾಗ ರಾವಣನ ಸಮಿಾಪದಲ್ಲಿರುವ

ಕಿರಪೋದು ರಾವಣನ್ ವಳಿಯಿಲೊದುಂಗಿನ ರಾಕ್ಷಸರುಕ್ಕೆಲ್ಲಾಂ ಕುಡಲ್ ಕರಿಕ್ಕುಂಪಡಿಯಾಯಿತ್ತು. ಪೆರುಮಾಳಿವನುಕ್ಕು ಅಭಯಪ್ರದಾನಂ ಪಣ್ಣಿನ ಪಿನ್ಬು ಇವನ್ಭಯಮಲ್ಲಾಂ ಇವನ್ವಿರೋಧಿಕಳ್ ನೆಂಜಿಲೇ ಕುಡಿಪುಕ್ಕದು. (ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಚ ಇವನುಡೈಯ ಧರ್ಮವಿಶೇಷಮಿರುಂದ ಪಡಿ, ಫಲತ್ತೈ ಕೊಡುತ್ತು ನಶಿಯಾದೆ, ಇವರ್ ಪೇರ್ಶೊನ್ನಾರೈಯೆಲ್ಲಾಂ ರಕ್ಷಿಕ್ಕುಂಪಡಿ . "ನ ಜಾತು ಹೀಯತೇ" ಎಂಗಿರ ನಿಲೈಯಿಲೇ ನಿನ್ರದು. ಕೃತಜ್ಞತೈಯಾಕಿರ ನಿಲೈನಿನ್ರ ಧರ್ಮತ್ತೋಡೇ ಕೂಡಿ ಇರುಂದದೆನ್ನುವುಮಾಂ. (ಯುಕ್ತಂ ಚ) ತನ್ ಕೃತಜ್ಞತೈಕ್ಕುಂ ಪರಿಷತ್ತಿನುಡೈಯ ಮದಿಪ್ಪುಕ್ಕು ಈಡಾಹ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮುನ್ಬೇ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ ಶೆಯ್ದಾಲ್ ಕೇಟ್ಕಾರಾದಪಡಿ ಶವಿಕ್ಕಿ

ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯುವಂತೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ ಮೇಲಂತೂ ಇವನ ಹೆದರಿಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಈ ವಿಭೀಷಣನ ವಿರೋಧಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿತು.

ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂಚ–ಇವನ ಧರ್ಮವಿಶೇಷವೂ ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಇವನು ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವು ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ನಶಿಸದಂತೆ ಇವನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ, ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಮಾಡಿದ ಅಂಜಲಿ ಬಂಧವು, ಅದೇಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಸರ್ವವಿಧ ಅಶುಭವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಶುಭವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅಂಜಲಿಯು ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಕೃತಜ್ಞತೆ ಎಂಬುವ ಸ್ಥಿರವಾದ ಧರ್ಮದೊಡನೆ ಸೇರುವುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನು ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಯುಕ್ತಂಚ-ತನ್ನ (ವಿಭೀಷಣನ) ಕೃತಜ್ಞತೆಗೂ ಸಭೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ, ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮುಂದೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿ

ನಿಯ ಶೆಂಗೊಲ್ಲಾನ (ವಾಕ್ಯಂ) ವಾರ್ತೈಯೇ, (ಸಾಂಪ್ರತಂ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಣಂ) ಇದುಕ್ಕು ಮೇಲೊರು ಫಲಂ ಕಣಿಶಿಕ್ಕ ವೇಂಡಾವೇ, “ಮನಃಪ್ರೀತಿರನಾಯಾಸಾತ್” ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಇಪ್ಪೋದೇ ಅನುಭವಸಾರಸ್ಯಮೇ ಅತಿವೇಲಮಾಯಿರುಕ್ಕೈ.

ಮೇಲಿರಂಡು ಶ್ಲೋಕಂಗಳುಂ ದ್ವಯತ್ತಿಲ್ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಬಂಡಂಗಳೈ ವಿವರಿಕ್ಕಿನ್ರನ (ಅನುಜೋ ರಾವಣಸ್ಯಾಹಂ) ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮುಂ ಕೂಡಿ ಕೇಳ್ಕ ಒಣ್ಣಾದಪಡಿ ಅನ್ಯಾಯಕಾರಿಯಾಯ್ ಕದರುವಿತ್ತ ರಾವಣನುಕ್ಕು ಪಿ̃ ಪಿರಂದವನಾಹೈಯಾಲೇ ಅರ್ವ ವಾಸತ್ತಾಲೇ ದೂಷಿತಮಾನ ಕುಡಿಲಿಲೇ ಪಿರಂದೇ̃, (ತೇನ ಚಾಸ್ಮ್ಯವಮಾನಿತಃ) ಎಂದೋಷಂಗಳೈ ಸೇರಾಕಕ್ಕಂಡು ಸಾತ್ವಿಕರವಮಾನಂ ಪಣ್ಣ ಪೆತ್ತೇನಾಕಿಲ್ ಅದುವು ಮರು

ಸಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮರೆಯದೆ ಸ್ಮೃತಿಪಥದಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ಣಾಮೃತವಾಗಿರುವ ಮಾತುಗಳು

ವಾಕ್ಯಂ-ಮಾತುಗಳನ್ನು,

ಸಾಂಪ್ರತಂ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಣಂ-ಇದರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತೋಷವೂ, ಅನಾಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅದು ಸರಸವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಿತಿ ಮೀರಿಬರುವುದು ಎಂದರ್ಥ.

ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳು ದ್ವಯಮಂತ್ರದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುವು.

ಅನುಜೋ ರಾವಣಸ್ಯಾಹಂ-ಮೂರುಲೋಕವೂ ಸೇರಿ ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗದಂತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟ ರಾವಣನಿಗೆ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಆ ರಾವಣನ ವಾಸದಿಂದ ದೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ.

ತೇನ ಚಾಸ್ಮ್ಯವಮಾನಿತಃ-ನನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಸಾತ್ವಿಕರಿಂದ ಅವಮಾನ ಪಡೆದವನಾದರೂ ಅದು ಒಂದು ವಿಧ

ತರ ಮಾಹಲಾಯಿತ್ತು. ಅಂಗ ನೆನ್ರಿಕ್ಕೇ ನಾ೯ ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರ ವಿವೇಕಂ ಪಣ್ಣಾದೆ ಹಿತಂ ಶೊಲ್ಲ ಪೋನದರ್ಕು ಪಾಪಕರ್ಮಂಗಳುಕ್ಕು ಮುಡಿ ಶೂಡಿನ ರಾವಣ೯ ಆಳಿಟ್ಟು ಪರಿಭವಿಕ್ಕ ಅವ೯ ಗೋಷ್ಠಿಕ್ಕುಮಾಹಾದೇ ಪೊಂದೇ೯. (ಭವಂತಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ಗತಃ) ದೇವರೀರ್ ಅನಾಲೋಚಿತ ವಿಶೇಷಾಶೇಷ ಲೋಕ ಶರಣ್ಯರಾನ ಪಡಿಯಾಲೇ, ರಾವಣನಿಲುಂ, ತಣ್ಣಿಯನಾನ ಎನಕ್ಕುಂ ಪುಗಲಿಡ ಮಾವೀರೆನ್ರು ಪಿತಾ ಮಹ ವರಪ್ರಸಾದತ್ತಿನಾಲೇ ಒರು ವೆಳಿ ಚಿರಪ್ಪುಮುಂಡಾಟ್ಟ ಶರಣ್ಯ ಗುಣ ಪೂರ್ತಿ ಯುಡೈಯ ದೇವರೀರೈ ಶರಣಮಾಹ ವಡೈಂದೇ೯. (ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ) ಇತ್ಯಾದಿ ಕಳಿರ್ಪಡಿಯೇ ಮುನ್ಬೇ ಶರಣಾಗತಿ ಪಣ್ಣಿ "ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ" ಎಂಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಫಲಮುಂ ಪೆತ್ತವನಿಪ್ಪೋದು ತಿರುಂಬಿಯುಂ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಪಣ್ಣುಕಿರಾನಲ್ಲ೯, ಇದು ತನ್ನಿಷ್ಠೈಯೈಯನುಸಂಧಿತ್ತು ತನಕ್ಕುಂ ಕೂಡ ಪೆರುಮಾಳ್ ಪುಕಲಿಡ ಮಾನಪಡಿಕ್ಕು ಕೃತಜ್ಞನಾಯ್ ಕೊಂಡಾಡಿನಪಡಿ.

ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರ ವಿವೇಕಮಾಡದೆ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ರಾವಣನು ತನ್ನನ್ನು ಪರಿಭವಿಸಿದು ದಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಸೇವಕರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಅವಮಾನಪಡಿಸಲು ಅವನ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಸೇರದವನಂತಾದನು.

ಭವಂತಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂಗತಃ–ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನೀನು (ಶ್ರೀರಾಮನು) ಅನಾಲೋಚಿತ ವಿಶೇಷಾಶೇಷ ಲೋಕ ಶರಣ್ಯ ನಾದುದರಿಂದ, ರಾವಣನಾದ ದಂಡ್ಯನಾದ ನನಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಸ್ಥಾನ ವಾದಿರಿ ಎಂದು ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಒಂದು ಜ್ಞಾನ ದೀಪವು ಬೆಳಗಲು ಅದರಿಂದ ಶರಣ್ಯ ಗುಣ ಪೂರ್ತಿಯುಳ್ಳ ತಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಶರಣು ಹೊಂದಿರುವೆನು.

ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮೊದಲೇ ಶರಣಾ ಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರ "ದತ್ತಮಸ್ಯಾಭಯಂ ಮಯಾ" ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಶರಣಾಗತಿಯ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಈಗ ಪುನಃ ಪ್ರಪತ್ತಿ

ಮುನ್ಪೇ "ರಾಜ್ಯಕಾಂಕ್ಷೀ ಚ ರಾಕ್ಷಸಃ" ಎನ್ರು ತನಕ್ಕು ಪಿರಂದ ಪೞಿ ತೀರುಂಪಡಿ ಉತ್ತರ ಖಂಡತ್ತಿನ್ ಪಡಿಯೇ ತನ್ನುಡೆಯ ವನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನ ತ್ವತ್ತೈವೆಳಿಯಿಡುಕಿರಾನ್. (ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ) ಎಂಗಳುಕ್ಕು ಕುಲಕ್ರಮಾಗತಮಾನ ಪಡೈ ವೀಡಾಯಿರುಕ್ಕ, ಇತ್ತೈ ಹರಿ ಬಾಹ್ಯರಾಯಿರುಕ್ಕುಂ ಬಾಹ್ಲೀಕಾದಿಗಳುಡೈಯ ದೇಶಂಗಳೈ ಸತ್ವಸ್ಥ ರಾನವರ್ಕಳ್ ವಿಡುಮಾಪ್ಪೋಲೇ ಸವಾಸನಮಾಕವಿಟ್ಟೇನ್. (ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ) ಪರಿತಸ್ತ್ಯಕ್ತಾ....ಅವ್ವೂರಿಲ್ ತುವಕ್ಕುಡೈಯವೈಯೆಲ್ಲಾವತ್ತೈಯುಂ ಅರುವರುತ್ತೇನ್. (ಮಯಾ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ) ನಾನ್ ತುವಕ್ಕರವಿಟ್ಟೇನ್. ದೇವರೀರ್

ಮಾಡಲಾರನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದುದು ಶರಣಾಗತ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ ತನಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪ್ರಾಪ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದಂತಿರುವುದು.

ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ-ಮೊದಲು ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ರಾಜ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವನು (ರಾಜ್ಯಕಾಂಕ್ಷೀ ಚ ರಾಕ್ಷಸಃ) ಎಂದು ತನಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದ ಅಪವಾದ ಹೋಗುವಂತೆ, ದ್ವಯ ಮಂತ್ರದ ಉತ್ತರ ಖಂಡದಲ್ಲಿರುವಂತೆ, ತನ್ನ ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವನು.

ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ-ನಮಗೆ ಕುಲಕ್ರಮಾಗತವಾಗಿ, ನಾವು ವಾಸಮಾಡುವ ಸ್ಥಳವಾದ ಈ ಲಂಕೆಯನ್ನು, ನಾಸ್ತಿಕರಾದ, ಬಾಹ್ಲೀಕಾದಿ ದೇಶವನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕರು ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ ಬಿಡುವಂತೆ, ಅದರ ವಾಸನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ.

ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ-ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಎಲ್ಲವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ.

ಮಯಾ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ-ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ. ತಾವು (ಶ್ರೀರಾಮನು) ಲಂಕೆಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಒಂದು ಬೇಡಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಹಾಕುವಿರೇನೋ ಎಂದು ಭಯಪಟ್ಟಿದ್ದೆನು.

ಲಂಕೈಯೆನ್ರು ಪೇರಿಟ್ಟು ಒರು ವಿಲಂಗೈ ಪೂಟ್ಟುಕಿರೀರೋವೆನ್ರು ನಡುಂ ಗಾನಿನ್ರೇನ್. (ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ) "ಮಿತ್ರ ದ್ರೋಹೇ ಚ ಪಾತಕಂ" ಎನ್ನುಂ ಪಡಿಯಿರುಕ್ಕ ಚ್ಚೆಯ್ದು, ದೇವರೀರೋಡೇ ವಿರೋಧಿತ್ತ ಮಿತ್ರರ್ಕಳೈ ಶತ್ರು ಕ್ಕಳೆನ್ರು ಕೈವಿಟ್ಟೇನ್. (ಧನಾನಿ ಚ) "ಆಪದರ್ಥಂ ಧನಂ ರಕ್ಷೇತ್"ಎನ್ರುಂ ಪಡಿಯಿರುಕ್ಕಿರ ಧನಂಗಳೈಯುಂ ಅವತ್ತೋಡೇ ತುವಕ್ಕುತ್ತಾನೇ ಆಪತ್ತು ಕ್ಕಳುಕ್ಕು ಕಾರಣಮಾಕ ಕಂಡಪಡಿಯಿನಾಲೇ ವಿಟ್ಟೇನ್. ಚಕಾರತ್ತಾಲೇ

ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ–ಮಿತ್ರರಿಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪಾಪವುಂಟು (ಮಿತ್ರದ್ರೋಹೇ ಚ ಪಾತಕಂ) ಎನ್ನುವಂತೆ ಇರುವಾಗ, ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ವಿರೋಧಿಸಿದ ನನ್ನಮಿತ್ರರನ್ನು ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೈಬಿಟ್ಟೆನು.

ಧನಾನಿ ಚ–ಕಷ್ಟಕಾಲ ಒದಗಿದಾಗ ಅರ್ಥವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು(ಆಪದರ್ಥಂ ಧನಂ ರಕ್ಷೇತ್)ಎಂಬಂತೆ ಇರುವ ಧನವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸೆಪಟ್ಟರೆ ತಾನೇ ಆಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟೆ.

"ಚ" ಕಾರದಿಂದ–ಭಗವಂತನೇ! ತಂದೆಯನ್ನೂ ತಾಯಿಯನ್ನೂ, ಪತ್ನೀ ಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ, ಗುರುಗಳನ್ನೂ, ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗೃಹಾದಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೂ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ಕೈವಲ್ಯವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಸಮಸ್ತಲೋಕನಾಥನಾದ ನಿನ್ನ ಚರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವೆನು, ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಸೇವೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟೆನು ಎಂದು ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವುದು

ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾವುದನ್ನು ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವರೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು ಬಿಟ್ಟಿರುವಿರಾದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕೊರತೆಯು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ,ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿ

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ
ಭವದ್ಗತಂ ಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಜೀವಿತಾನಿ ಸುಖಾನಿ ಚ

[ಪಡಿಯಚ್ಚು : ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ]

"ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ" ಇತ್ಯಾದಿಕಳಿರ್ಪಡಿಯೇ ದೇವರೀರ್ ತಿರುವಡಿಕಳಿಲೇ ಸೇವೈಕ್ಕು ವಿರುದ್ಧಂಗಳಿಲ್ಲಾವತ್ತೈಯುಂ ವಿಟ್ಟೇನೆಂಗಿರ್ರಾ. ನಾಟ್ಟಾರ್ ಪುರುಷಾರ್ಥಮೆನ್ರಿರುಕ್ಕುಮವತ್ತೈಯೆಲ್ಲಾಂ ವಿಟ್ಟೇರಾಕಿಲುಂ ಅವತ್ತಿ ಸುಡೈಯ ವಿಥ್ಥುವು ನೆಂಜಿಲೇ ಕಿಡವಾತೋ ವೆನ್ನಿಲ್, ತಿರುಪ್ಪಾರ್ಕಡಲಿಲೇ ವಾಯ್‌ವೈತ್ತವನುಕ್ಕು ನಾಯ್‌ಪಾಲ್ ಕುಡಿಯಾದವಿಳವುಂಡೋವೆಂಗಿ ರ್ರಾ. (ಭವದ್ಗತಂಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ)ಭೋಗೋ ಪಕರಣಂಗಳುಂ ಭೋಕ್ತಾವಾನವೆನ್ನುಡೈಯ ಸತ್ತೈಯುಂ ಭೋಗಂಗಳು ಮೆಲ್ಲಾಂ ದೇವರೀರೈಯನುಭವಿಕ್ಕೈಯಾಕಿರ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರತ್ತಿಲ್ ತಿವಲೈ ಕಳಿಲೇ ಯೊದುಂಗಿ ಕಿಡಕ್ಕುಂ. ಇದು ಸಮುದ್ರತ್ತಿಲೇ ಕುಳಪ್ಪ ಡಿಯು ಮುಂಡೆನ್ರು ಮಾಪ್ಪೋಲೇ ಯಿರುಪ್ಪದೊರು ಪಾಶುರಂ.

ಯಲು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟವನಿಗೆ, ನಾಯಿ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರತೆ ಎಂದಾದರೂ ಉಂಟಾಗುವುದೇ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಭವದ್ಗತಂ ಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ–ಭೋಗ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ, ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ನನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯೂ, ಭೋಗ ಗಳೂ, ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಹ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಏಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಂತಿರುವುದು. ಇದು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ಈ ಸೂಕ್ತಿಯ ಅರ್ಥ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನನಾದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಲಂಕಾರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದುದು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ-ನೀನು ಲಂಕಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು ಎಂಬ ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸದೆ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ತನ್ನ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ, ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಇರದು ಅಥವ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸುಖವನ್ನೂ ಅನು ಗ್ರಹಿಸುವನು ಎನ್ನುವಂತೆ ಆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಇಪ್ಪಡಿ ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನನಾನ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನುಕ್ಕು ಮೇಲ್ ಲಂಕಾ ರಾಜ್ಯಂ ವಂದಪಡಿ ಯೆನ್ನೆನ್ನಿಲ್ ಅದು ರಾಮ ನಿಯೋಗಾನು ಪಾಲನ ರಸಿಕನಾನವಿವನುಕ್ಕು "ನಿನ್ನೈಯೇ ತಾ‌ನ್ ವೇಂಡಿ ನೀಳ್ ಶೆಲ್ವಂ ವೇಂಡಾ ತಾ‌ನ್ ತನ್ನೈಯೇ ತಾ‌ನ್ ವೇಂಡುಂ ಶೆಲ್ವಂ" ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ವಂದದತ್ತನ್ನೈ. ಇಪ್ಪಡಿ ಶರಣಾಗರ್ತ ಪಾಶುರತ್ತಿಲೇ ಈಡುಪಟ್ಟ ಪೆರು ಮಾಳುಕ್ಕು ಪಿರಂದ ಇರಕ್ಕತ್ತೈಯುಂ ಅತಡಿಯಾಕವರುಳಿ ಚ್ಚೆಯ್ದ ಪ್ರಕಾರತ್ತೈಯುಂ ಶೊಲ್ಲುಕಿರ್ರಾ. (ತಸ್ಯ) ಇತ್ಯಾದಿಯಾಲ್. (ತಸ್ಯ) ಅನನ್ಯ ಶರಣನಾಯ್ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನ ನಾನವನುಡೈಯ. (ತದ್ವಚನಂ) ಆಕಿಂಚನ್ಯಾನನ್ಯಗತಿತ್ವ ಪುರಸ್ಕಾರಮಾಕ ದ್ವಯಾರ್ಥಪರಮಾನ ವಚನತ್ತೈ. (ರಾಮೋ ವಚನ ಮಬ್ರವೀತ್)

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶರಣಾಗತನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಪರವಶನಾಗಿ, ಮುಗ್ಧನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನಗುಂಟಾದ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನೂ) ತನ್ಮೂಲಕ ಅವನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನೂ "ತಸ್ಯ-" ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಹೇಳುವರು.

ತಸ್ಯ-ಅನನ್ಯ ಶರಣನಾಗಿಯೂ, ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ವಿಭೀಷಣನ ಎಂದರ್ಥ.

ತದ್ವಚನಂ-ಆಕಿಂಚನ್ಯ, ಅನನ್ಯ ಗತಿತ್ವವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವ ದ್ವಯ ಮಂತ್ರ ಪರವಾದ ಮಾತನ್ನು.

ರಾಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್-ಶ್ರೀರಾಮನು ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಯಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಬಾಣ ಹೊಡೆದರೆ, ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ಬಾಣ ದಿಂದ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆ ಯಾಗುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿ ಆಶ್ರಿತರಾದವರನ್ನು ಪುನಃ ಶರಣು ಹೊಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಒಂದೇ ಸಲ. ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಯಾಚನೆ ಮಾಡಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಅವನು ಪುನಃ ಯಾಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದು ತಲೆಮಾರು ಬದುಕುವಂತೆ ದಾನಮಾಡುವನು ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

"ದ್ವಿಶ್ಶರಂ ನಾಭಿಸಂಧತ್ತೇ ದ್ವಿಸ್ಸ್ಥಾಪಯತಿ ನಾಶ್ರಿತಾನ್ ।
ದ್ವಿರ್ದದಾತಿ ನ ಚಾರ್ಥಿಭ್ಯೋ ರಾಮೋ ದ್ವಿರ್ನಾಭಿಭಾಷತೇ"

ಎನ್ರು ಕವಿಪಾಡಿನಾಲ್ ಇದು ಪರಮಾರ್ಥ ಮಾಯಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿ ಗುಣಾತಿಶಯ ಮುಡೈಯ ಪೆರುಮಾಳ್ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನ್ ಕಾರ್ಯತ್ತೈ ಪ್ಪತ್ತ ಇನಿಯೊರು ವಕ್ತವ್ಯಮಿಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲೇ ತಮ್ಮುಡೈಯ ಅವತಾರ ಪ್ರಯೋಜನಮಾನ ದುಷ್ಕೃದ್ವಿನಾಶತ್ತುಕ್ಕು ಉಪಯುಕ್ತಮಾಹ "ಆಖ್ಯಾಹಿ ಮಮ ತತ್ವೇನ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಬಲಾಬಲಂ"ಎನ್ರು ರಾಕ್ಷಸ ವೃತ್ತಾಂತತ್ತೈ ಕೇಟ್ಟರುಳಿನಾರ್. (ವಚಸಾ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವೈನಂ)ನೀರ್ ಇತುಕ್ಕು ಮುನ್ಪು

ರಾಮೋದ್ವಿರ್ನಾಭಿಭಾಷತೆ-ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಭಯಪ್ರದಾನಮಾಡಿದ ನೆಂದರೆ, ಅದು ಎಂದಿಗೂ ಎರಡನೆಯ ಮಾತಾಗಲಾರದು. ಒಂದು ಸಲ ಅಭಯಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂದು ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗದು. ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಎಂದೂ ಎರಡು ಮಾತನ್ನಾಡಿದವನೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದುದು ಸತ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ನಿರತಿಶಯ ಗುಣವುಳ್ಳ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, ವಿಭೀಷಣನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ, ತನ್ನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ರಾವಣಾದಿ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ, "ಎಲೈ ! ವಿಭೀಷಣನೇ ! ರಾಕ್ಷಸರ ಬಲಾಬಲದ ನಿಜಾಂಶವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು ಎಂದು ರಾಕ್ಷಸ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. (ಆಖ್ಯಾಹಿ ಮಮ ತತ್ವೇನ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಬಲಾಬಲಂ)

ವಚಸಾ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವೈನಂ-ಎಲೈ ! ವಿಭೀಷಣನೇ ನೀನು ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೋಸ್ಕರವಲ್ಲವೇ ? ಇದೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ತೀರಿಸದೆ ಸಾಪರಾಧಿಯಾದ ನಾನಲ್ಲವೇ ಇದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದುದು ಎನ್ನುವಂತೆ ಇಂಪಾದ, ಹಿತಕರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಈ ವಿಭೀಷಣನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುವನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ, "ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ಪಿಬನ್ನಿವ" ಬಹಳವಾಗಿ ಆಯಾಸಪಟ್ಟು ಉಪತಪ್ತನಾದವನು ತಣ್ಣೀರು ಕಂಡರೆ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೂ

ಪಟ್ಟ ಶಿರುಮ್ಮೈಯೆಲ್ಲಾಂ ನಮಕ್ಕಾಕ ವನ್ರೋ? ಇದೆಲ್ಲಾ ಮೇರ್ಕವೇ ಕೋಲಪ್ಪೆರಾತೇ ಸಾಪರಾಧರಾನ ನಾಮುನ್ರೇಪಟ್ಟೋಮೆನ್ನು ಮಾಪ್ಪೋಲೇ ಇವನ್ನೆಯುರುಕಪ್ಪಣ್ಣಿ ಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾರ್. ಅರುಳಿಚೆಯ್ಕಿರಪ್ಪೋದು (ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ಪಿಬನ್ನಿವ) ಪೆರುವಿಡಾಯ್ ಪಟ್ಟರ್ವತಣ್ಣೀರ್ಕೈ ಕಂಡಾಲೊರುಕಾಲಂ ವಿಡಮಾಟ್ಟಾದಾಪ್ಪೋಲೇ "ಪಾರಿತ್ತುತ್ತಾನೆನ್ನೈ ಮುತ್ತಪ್ಪರುಕಿನ್ರಾರ್" ಇತ್ಯಾದಿಕಳಿರ್ಪಡಿಯೇ ಅನುಭವಿಯಾನಿನ್ರುಕೊಂಡು ಅನವಧಿಕ ದಯಾಸೌಹಾರ್ದಾನುರಾಗ ಗರ್ಭಂಗಳಾನ ತಿರುಕ್ಕಣ್ಗಳಾಲೇ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠನಾತರ್ ಮುಕ್ತನ್ನೈ, ಪಾರ್ತರುಳು

ಅದನ್ನು ಬಿಡದಿರುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನವನು (ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನು) ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಅನುಭವಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸನು ಎಂದು ಅನವಧಿಕಾತಿಶಯ ಸೌಹಾರ್ದಾನುರಾಗ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಶ್ರೀವೈಕುಂಠನಾಥನು ಮುಕ್ತನನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಸೌಮ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಅಪರಿಮಿತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸುವಂತೆ, ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಮಾಧಾನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿ (ಶೀತೀಭೂತೋ ನಿರಾಮಯ) ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುವನು. ಇದರ ಮುಂದಿನ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರುತಾದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ-ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಮುಗಿದುಬಂದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು. ನಂತರ ಇಂದ್ರಜಿತ್ತುವಿನ ನಾಗಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷ, ವಜ್ರದಂಷ್ಟ್ರ ಅಕಂಪನ ಪ್ರಹಸ್ತ, ಕುಂಭಕರ್ಣ, ಅತಿಕಾಯ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಕೊಂದು ರಾವಣನ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕೆಡಹಿದನು ನಂತರ ಕುಂಭ, ಮಕರಾಕ್ಷಾದಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆದನು ಇಂದ್ರಜಿತ್ತನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಮೂರೇ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾವಣನನ್ನು ಸಪರಿವಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೊಂದನು.

ಮಾಪ್ಪೋಲೇ ಕುಳಿರಪ್ಪಾರ್ತರುಳಿ ಆಲಾಂಕಟ್ಟೆಯ್ಯೆ ವಿಟ್ಟೆರಿನ್ದಾ ಪೋಲೇ ಅವನ್ನೈ "ಶೀತೀಭೂತೋ ಸಿರಾವಮಯಃ" ಎನ್ನುಂಪಡಿ ಪಣ್ಣಿಕ್ಕೊಂಡು ವಾತ್ಸೈಯರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾರ್. ಇದರ್ಕು ವೇರ್ಲುಳ್ಳದೆಲ್ಲಾಂ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾ ಮನೋರಥಿತ್ತ ಕೈಂಕರ್ಯತ್ತುಕ್ಕುರುಪ್ಪಾನ ಪಾರಿಪ್ಪಾಕಕ್ಕಂಡುಕೊಳ್ವದು.

"ರಾಕಾಂತೇ ರುದ್ಧಲಂಕಶ್ಚ್ಯುತ ಫಣಿಕದನೋ ಧೂಮ್ರದೃಗ್ವಜ್ರದಂಷ್ಟ್ರೌ
ಭಂಕ್ತ್ವಾಕಂಪಂ ಪ್ರಹಸ್ತಂ ದಶಮುಖಮುಕುಟಂ ಕುಂಭಕರ್ಣಾತಿಕಾಯೌ।
ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಚ್ಛಿನ್ನ ಕುಂಭಾದಿಕಮಥ ಮಕರಾಕ್ಷಂ ಚ ಹತ್ವೇಂದ್ರಶತ್ರುಂ
ಜಿತ್ವಾಘಸ್ತೈರ್ವಿಸ್ತ್ರಭಿಸ್ತಂ ಸಹಬಲಮವಧೀದ್ರಾವಣಂ ರಾಮಭದ್ರಃ ॥

ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹವು ತಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ, ವೆಂಕಟೇಶ್ವರರಾದ ತಮ್ಮನ್ನು ವ್ಯಾಜೀಕರಿಸಿ, ಈ ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿತ

ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಊದಿದರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹವು ಈ ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ತಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದೆ ನೂಕಿ ಗೂಢವಾದ ಶರಣಾಗತಿ ಮಂತ್ರಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಕವಾದ ಈ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಸಾರವನ್ನು ತಮ್ಮಿಂದ ಬರೆಯಿಸಿತು.

ಅಂದರೆ, ಮಂತ್ರ, ಮಂತ್ರಾರ್ಥ– ಎಲ್ಲವೂ ಗುರುಮುಖೇನ ಅವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಬೇಕೆಂದೂ ತಮಗೆ ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹವು ಲಭಿಸಿದುದರಿಂದಲೇ ತಾವು ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದುದು ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿ ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ("ಗುರು ಪ್ರಸದನ ಸ್ಫುರದ್ಗುಣ ಗರಿಮ್ಣಾ") ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ ಹತ್ತಿಯಂತೆ ತಾವು ಲಘುತರವಾದ ವಸ್ತುವೆಂದೂ, ತಮ್ಮನ್ನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅಪದಿಶ್ಯ ವೇಂಕಟೇಶಂ ಸ್ವಹಸ್ತಸಂಸಕ್ತತೂಲಿಕಾತುಲ್ಯಂ ।
ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರಂ ಗುರುಪ್ರಸಾದಸ್ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಲಿಖತ್ ॥

ಪೊನ್ನೈಯಿಕ್ಕೞ್ನ್ದು ವಿರುಕಂಗಳ್ ಪುಲ್ಲಿಯು ಪುಲ್ಲುಕಂದಾಲ್
ಮನ್ನರೆಡುಪ್ಪ ತಪ್ಪೊನ್ನಲತೇ ಮುನ್ನುಲಕನೈತ್ತುಂ ।
ತನ್ನೈಯಡೈಂದಿಡತ್ತಾನರುಳ್ ಶೆಯ್ಯುಂ ತನಿಚ್ಚಿಲ್ಯೆಯೋರ್
ಪೊನ್ನಡಿನಾಮಡೈಂದೋಂ ಪುರಮಾರೆಂಗೊಲ್ ಶೆಯ್ದಿಡಿಲೇ ॥

ವೇದತ್ತಿರಳಿಲ್ ವಿದಿಯುಣರ್ ನ್ದೋರ್ಕಳ್ ವಿರಿತ್ತುರೈತ್ತ
ಕಾದರ್ಕತಿಯೈಯುಂ ಜ್ಞಾನತ್ತೈಯುಂ ಕರುಮಂಗಳೈಯುಂ ।
ಶಾದಿಕ್ಕ ವಲ್ಲ ಶರಣಾಗತಿ ತನಿನಿನ್ರನಿಲೈ
ಓದತ್ತೊಡಂಗುಮೆೞುತ್ತಿರ್ ತಿರತ್ತಿ ಲುಣರ್ವಿಂಗಳೇ ॥

ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತ ವಾಯಿತು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಾವು ರಚಿಸಿದೆನೆಂಬ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಸಾತ್ವಿಕ ತ್ಯಾಗ ವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಇದೇ ಅರ್ಥ ವನ್ನು "ವಕ್ತಾ ಶ್ರೋತಾ ವಚನವಿಷಯಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ವಾಸುದೇವಃ" ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವನೂ, ಹೇಳಿದವನೂ, ಕೇಳಿದವನೂ ಈ ವಚ ನಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ವಿಷಯನೂ ಆದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ಪರವಾಸುದೇವನು, ಈ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ ಎಂದು ಶ್ರೀನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕರು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ರುವ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಈ ಅಧಿಕಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ಪಾಶುರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ತೋಳವೇ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಗಳು ಹೊನ್ನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಅಲ್ಪವಾದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಂಗಿಕರಿಸಿದರೂ, ರಾಜರಾದವರು

ಮೂವುಲಕುಂ ತರ್ ಪಿಳ್ಳೈಯೈತ್ತಾನೇ ಶಾತ್ತ
ಮುನಿವರ್ಗಳುಂ ದೇವರ್ಗಳು ಮುನಿಂದವನ್ನಾಳ್ ।
ತಾವರಿತಾಯೆಂಗುಂ ಪೋಯ್ತ್ತಳನ್ದ್ರ ವೀಳ್ನ್ದ
ತನಿಕ್ಕಾಕಂ ತಾನಿರಂದ ವುಯಿರ್ವಳಂಗಿ ॥

ಕ್ಕಾವಲಿನಿಯೆಮಕ್ಕೆಂಗುಂ ಕಡನೆನ್ರೆಣ್ಣಿ
ಕಾಣನಿಲ್ಲೈಯಿಲಚ್ಚಿನ್ನೈಯುನ್ರಿಟ್ಟ ವಳ್ಳಲ್ ।
ಏವಲ್ ಪಯನಿರಕ್ಕ ವಿದುಕ್ಕಾರೆನ್ರೋದು-
ಮೆಯ್ಯಿಲುಡೈ ಯಾರಿಣೈಯಡಿಕ್ಕೀಳಿರುಪ್ಪೋಂನಾಮೇ ॥

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹೊನ್ನನ್ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದ ನ್ನಲ್ಲ.ಹಾಗೆಯೇ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನದಯೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಕಾದಿರು ವಾಗ ಬಿಲ್ಲಾಳಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಶ್ರೀರಾಮನು,ತನ್ನ ಸುಂದರಪಾದ ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕರುಣಿಸಿದನು. ಇದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ, ಹೊರಗಡೆ, ಯಾರು ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ತಾನೆ ನಮ ಗೇನು ? ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವೇದಗಳು ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪದೇ ಶಿಸಿರುವ, ಭಕ್ತಿಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗ, ಕರ್ಮಯೋಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಪತ್ತಿ ವೊಂದೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಇಂತಹ ಶರಣಾಗತಿಯು ಸಕಲ ಫಲ ಸಾಧನವಾದುದರಿಂದ, ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರಿಗೂ, ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದವರಿಗೂ ಅದರ ಫಲವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡು ವುದು. ಇಂತಹ ಅರ್ಥವೆಲ್ಲವೂ ಅಡಗಿರುವ ಪ್ರಣವವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತಾನೇ ಘೋಷಿಸುತ್ತಾ, ಮುನಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರದೂಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕದೆ, ಕೊನೆಗೆ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನಡಗುತ್ತ, ತಾನು ಮೊದಲಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದು,

ಇತಿ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕ ಸಿಂಹಸ್ಯ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀಮ ದ್ವೇಂಕಟನಾಥಸ್ಯ ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಕೃತಿಷು ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಸಾರೇ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚಃ ದಶಮೋಽಧಿಕಾರಃ

ಕವಿತಾರ್ಕಿಕ ಸಿಂಹಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಶಾಲಿನೇ ।
ಶ್ರೀಮತೇ ವೇಂಕಟೇಶಾಯ ವೇದಾಂತಗುರವೇ ನಮಃ ॥
ವಾದಿದ್ವಿಪಶಿರೋಭಂಗಪಂಚಾನನಪರಾಕ್ರಮಃ ।
ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೇಂಕಟನಾಥಾರ್ಯಃ ಚಿರಂ ವಿಜಯತಾಂ ಭುವಿ ॥
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ತನಗೆ ಮತ್ತ್ಯಾರೂ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆಂದು ಶರಣಾಗತನಾದ ಕಾಕನು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದನು. ಆಗ ಇವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಾಕನ ಒಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಗುರುತಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದ್ದು ಬಾಳುವೆವು. ಎಂದು ಮಂಗಳಾಶಾಸನ ಮಾಡಿದರು ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕರು.

ಪ್ರಾಪ್ತಿಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚ ಅಧಿಕಾರ ಮುಗಿಯಿತು

ಕವಿತಾರ್ಕಿಕ ಸಿಂಹಾಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಶಾಲಿನೇ ।
ಶ್ರೀಮತೇ ವೇಂಕಟೇಶಾಯ ವೇದಾಂತ ಗುರವೇ ನಮಃ ॥

ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರ ಮುಗಿದುದು

ಶ್ರೀಕಾಂತ ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು-4

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಭ್ಯಷಿಂಚನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಪ್ರಸನ್ನೇನ ಸುಗಂಧಿನಾ।
ಸಲಿಲೇನ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಂ ವಸವೋ ವಾಸವಂ ಯಥಾ ॥

[ಪಡಿಯಚ್ಚು : ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ]

